ნიკა გილაური: "საქართველოს მთავრობა მაგისტრალური მილსადენის პრივატიზაციას აღარ აპირებს" A6

ციმა ფინელმა ესპანელი ჩაახრო B5

არა ამიერკავკასია, არამედ - ამერიკ-კავკასია B7

www.24hours.ge

24 საათი

ყოველდღიური

© გაზეთი 24 საათი | ორშაბათი, 9 მაისი, 2005 წელი. №102 (962) | ფასი 50 თეთრი

საზოგადოება

უკანასკნელი გმირი

შოთა შურღაია საქართველოში მცხოვრები უკანასკნელი ადამიანია, ვისაც საბჭოთა კავშირის გმირობის წოდება აქვს მინიჭებული.

A4

უცხოეთი

„მრგვალ მაგიდასთან" შეკრებილი 10 ლიდერი

"მრგვალ მაგიდას" დსთ-ს 12 წევრი-სახელმწიფოს ლიდერებიდან მხოლოდ 10 მიუჯდა. მოსკოვში ჩასვლაზე უარი მხოლოდ საქართველოს პრეზიდენტმა მიხეილ სააკაშვილმა და მისმა აზერბაიჯანელმა კოლეგამ ილჰამ ალიევმა განაცხადეს.

A5

იურიდიული ოფისი „გაპი" და გაზეთი "24 საათი"

ახორციელებენ პროექტს, რომლის მიზანსაც ნარმოადგენს მოსახლეობისათვის სამართლებრივი დახმარება. A7

ამინდი

	9/05	10/05	11/05
თბილისი	25	26	23
ქუთაისი	20	25	27
ბათუმი	15	21	22
სოხუმი	15	21	23
ფოთი	16	22	24
თელავი	25	26	23
ზუგდიდი	18	25	27
გორი	18	20	21
ახმეტა	25	26	23
ჭიათურა	20	23	24
გაგრა	18	19	21

უცხოური ვალუტის ოფიციალური კურსი ლართან მიმართებაში

აშშ დოლარი	1.8275
ევრო	2.3659
ბირვანქა სტერლ.	3.4649
რუბლი	0.0658

A		B	
ამბები	A2	რევიუ	B2
პოლიტიკა	A3	რევიუ	B3
საზოგადოება	A4	სპორტი	B4
უცხოეთი	A5	სპორტი	B5
ეკონომიკა	A6	ისტორია	B6
სამართალი	A7	სხვადასხვა	B7
პროექტი	A8	სხვადასხვა	B8

„თავისუფლება უნივერსალურია!"

ჯორჯ ბუში: "მე არ მჯერა იმ თეორიების, რომ ზოგიერთ ხალხს არ შეუძლია თვითმართველობა, არ შეუძლია იყოს თავისუფალი, რადგან ასეთია ბუნება მათი რელიგიისა და კულტურისა. თავისუფლება უნივერსალურია".

5 მაისს "24 საათის" სპეციალური კორესპონდენტი ეკა კვესიტაძე ვაშინგტონში შეხვდა ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტს ჯორჯ ბუშს და ინტერვიუ აიღო მისგან.

- მე ძალიან ველოდები ამ მოგზაურობას. ეს ჩემი მეორე მოგზაურობაა ევროპაში, ჩემი მეორე ინაუგურაციის შემდეგ. მეორედ მივდივარ ბალტიისპირეთში, მას შემდეგ რაც პრეზიდენტი გავხდი. რუსეთში კი ძალიან ბევრჯერ ვარ ნამყოფი... და ეს ჩემი პირველი ვიზიტია საქართველოში, ისევე, როგორც ჰოლანდიაში.

მე მივდივარ, რათა სხვებთან ერთად ვიზეიმო მეორე მსოფლიოს ომის დასრულება და პატივი მივაგო მათ, ვინც ამ ომს მსხვერპლად შეეწირა. დადგა დრო, როცა უნდა გავაცნობიეროთ, რომ ყველა თაობა ვალდებული და პასუხისმგებელია, იბრძოლოს მშვიდობის შენარჩუნებისათვის.

ველოდები ბალტიისპირეთში ჩასვლას. ჩემი ურთიერთიერთობები ბალტიისპირეთის ქვეყნებთან ძალიან მნიშვნელოვანია. მე კარგი ურთიერთობა მაქვს ლატვიასთან. ძალიან მომწონს ლატვიის პრეზიდენტი - ის შესანიშნავი ქალია, ლაპარაკობს იმას, რასაც ფიქრობს, ისევე, როგორც მე. ძალიან ხშირად სწორედ ამის გამო მკიცხავენ, მაგრამ, ვფიქრობ, რომ ადამიანებს მით უფრო აფასებ, რაც უფრო გულწრფელი ურთიერთობა გაქვს მათთან. სხვადასხვა საკითხზე ადამიანებს სხვადსხვა მოსაზრება აქვთ, მაგრამ მე ვაფასებ, როცა ისინი თავის მოსაზრებებზე ღიად და გულწრფელად ლაპარაკობენ.

გაგრძელება A3 გვერდზე

ჯორჯ ბუშის ოდა თავისუფლებას

აშშ არასოდეს გაცვლის თავისუფლებას მოჩვენებით სტაბილურობაზე

უქმეებზე აშშ-ს პრეზიდნეტის მიერ გაკეთებული განცხადებები ისეთ შთაბეჭდილებას ტოვებდა, რომ იგი ევროპაში გაემგზავრა არა იმდენად მეორე მსოფლიო ომის გამარჯვების დღის საზეიმოდ, არამედ უფრო - დღევანდელი ერთიანი, დემოკრატიული, თავისუფალი ევროპის გამარჯვების დღის აღსანიშნავად.

"იმედი მაქვს, იდეა, რომ ქვეყნები ერთმანეთს გათავისუფლებაში დაეხმარონ, აღარ ჩაითვლება რევოლუციურად, არამედ - რაციონალური, ადეკვატური, ჰუმანური საგარეო პოლიტიკის საფუძველი გახდება," - აშშ-ს პრეზიდენტის ეს განცხადება ძირეულად ცვლის დღემდე არსებულ შეხედულებებს საერთაშორისო ურთიერთობებზე. სახელმწიფო სუვერენიტეტის პატივისცემა, საშინაო საქმეებში ჩაურევლობა – საერთაშორისო სამართლის ძირითად პრინციპებად, ალბათ, ველარ ჩაითვლება ზემოთ აღნიშნული გამონათქვამების, მით უმეტეს, მათზე დაფუძნებული ქმედებების შემდეგ.

მეორე მსოფლიოს ომის დასრულების მე-60 წლისთავზე მსოფლიოს ერთადერთ ზესახელმწიფოდ დარჩენილი აშშ საერთაშორისო სისტემის რადიკალურ შეცვლაზე ზრუნავს და "თავისუფლების მარშს" დირიჟორობს; და, რაც მთავარია, ამ განცხადებებს დემოკრატიული გზიდან გადახვეული ქვეყნის (ანუ რუსეთის) პრეზიდენტთან ერთად გამარჯვების დღის აღნიშვნამდე ორიოდე დღით ადრე აკეთებს.

ნიკა თარაშვილი

გამარჯვების დღე და მასთან დაკავშირებული აშშ-ს პრეზიდენტის ტურნე პლანეტის უმნიშვნელოვანეს მოვლენად გადაიქცა. ბუშის თქმით, "ბოროტებაზე სიკეთის უდიდესი ტრიუმფი" არასოდეს წაიშლება კაცობრიობის მეხსიერებიდან, ისევე, როგორც არასოდეს დაივიწყებენ მამაცობას, რამაც შესაძლებელი გახადა კონტინენტის გათავისუფლება. **"ეს მთელი მსოფლიოს ტირანებისთვის გაკვეთილად უნდა იქცეს – არ არსებობს თავისუფლების სურვილზე ძლიერი ძალა და არც ერთი ჯარისკაცი არ არის ისე ძლიერი, როგორიც ის, ვინც თავისუფლებისთვის იბრძვის... თავისუფალი და მშვიდობიანი მსოფლიო - ისეთი, როგორსაც, იმედი გვაქვს, ჩვენს შვილებს დავუტოვებთ, ამ მაგალითით აღფრთოვანებული იქნება,"** - განაცხადა ჯორჯ ბუშმა ევროპულ ტურნესთან დაკავშირებულ სპეციალურ რადიოინტერვიუში.

ჯორჯ ბუშის ლატვიასა და ნიდერლანდებში გამოსვლებს ლაიტმოტივად გასდევდა ერთი, თითქოსდა, უწყინარი შინაარსის ფრაზა: **"მართალია, ფაშისტური გერმანიის დამარცხებამ წერტილი დაუსვა ევროპაში შეიარაღებულ კონფლიქტებს,**

გაგრძელება A5 გვერდზე

არ დაივიწყოთ საქართველო

ქართულ-ამერიკული ურთიერთობების ფრაგმენტები

დიმიტრი შველიძე

1789 წლის 30 აპრილს ამერიკის შეერთებული შტატების პირველ პრეზიდენტად არჩეულმა ჯორჯ ვაშინგტონმა ფიცი დასდო, რომ ყველაფერს გააკეთებდა ქვეყნის "კონსტიტუციის დასაცავად". ეს ის დრო იყო, როდესაც ქართლ-კახეთის სახელგანთქმულმა მეფემ ერეკლე მეორემ გეორგიევსკის ტრაქტატის დადებით გაღიზიანებული მაჰმადიანური გარემოცვა ძლივს დააშოშმინა. მან ოსმალეთთან "სამეგობრო" ზავის დადება შესძლო. ქართლ-კახეთმა კვლავ აღიდგინა თავისი გავლენა განჯა-ერევნის სახანოზე. დასავლეთ საქართველოდან ჩამოსული დელეგაცია იმერეთის სამეფოს ქართლ-კახეთთან შეერთებას სთხოვდა ერეკლეს. იმავე წელს ქართველ მეფესთან ერთობლივ მოქმედებაზე შეთანხმება დასდო აზერბაიჯანის უძლიერესმა მმართველმა ფათ-ალი ხანმა. მოკავშირეებს ყარაბაღის სახანო და სამხრეთ აზერბაიჯანი უნდა დაემორჩილებინათ და ირანიდან მოსალოდნელ აგრესიას ერთად აღდგომოდნენ წინ.

ეს ის წელი იყო, როცა გამოჩენილი სომეხი პოლიტიკური მოღვაწე და განმანათლებელი შაჰამირ შაამირიანი ინდოეთიდან ქართლ-კახეთის მეფეს სწერდა, ისე მოეწყო საკუთარი ქვეყანა, როგორც ამერიკელებმა - საკუთარი "საოცარი სახელმწიფო". შაამირიანის ოცნება იყო ქართულ-სომხური ერთიანი სახელმწიფოს შექმნა, ერეკლე მეორის სამეფო სკიპტრის ქვეშ, ისე როგორც ეს გააკეთეს ამერიკელებმა. "მიბაძე პრეზიდენტ ვაშინგტონს," - ურჩევდა სომეხი მოღვაწე ქართველ მეფეს. (იხ. მალხაზ მაცაბერიძის წერილი ჟურნალში "კავკასიური აქცენტი").

გაგრძელება B6 გვერდზე

"ბოროტების იმპერიის" უკანასკნელი ბასტიონი

ბურამ მაღლაკელიძე

25 აპრილს, რუსეთის საგარეო საქმეთა მინისტრთან სერგეი ლავროვთან დასრულებული მოლაპარაკების შემდეგ გამართულ ერთობლივ პრესკონფერენციაზე, ქალბატონმა სალომე ზურაბიშვილმა რამდენიმე საგულისხმო განცხადება გააკეთა: "არსებით პროგრესს მივაღწიეთ და ჩვენი პოზიციები შესამჩნევად დავაახლოეთ... ბაზების გაყვანის პროცესი 2008 წლის 1 იანვრისათვის უნდა დასრულდეს, ეს საკითხი თითქმის შეთანხმებულია რუსეთის მხარესთან." მინისტრის მიერ წარმოთქმული ფრანგული ანდაზა - "ეშმაკი ყოველთვის დეტალებშია", ბევრმა მაშინ დიპლომატიური სიფრთხილის გამოვლინებად ჩათვალა, მაგრამ უეჭველია, გამოცდილ დიპლომატს არ გამოჰპარვია, და არც შეიძლება გამოჰპარვოდა, რომ "სადავო დეტალებს" შორის იყო ერთი საკითხი, რომელიც აუცილებლად კვლავ წამოიჭრებოდა და, სავარაუდოდ, ჩიხში შეიყვანდა მოლაპარაკების პროცესს. ბოლომდე შეუთანხმებელ და სადავო საკითხებთან დაკავშირებით ჩვენს პრესაში არაერთი მოსაზრება გამოითქვა, მაგრამ თავიდანვე ცხადი იყო, რომ ის, რასაც ქალბატონი მინისტრი "თითქმის შეთანხმებულს" უწოდებდა, ფაქტობრივად, სრულებითაც არ იყო "შეთანხმებული" და ძირითად წინააღმდეგობას სწორედ ის იწვევდა, რაც გააჟღერა კიდეც რუსეთის თავდაცვის მინისტრმა სერგეი ივანოვმა 4 მაისს «Росийская газета»-სთვის მიცემულ ინტერვიუში: საქართველოდან რუსეთის ბაზების გასაყვანად, ყველაზე ცოტა, ოთხი წელი მაინც იქნება საჭირო და ამისათვის აუცილებელი თანხები, ჯერჯერობით, რუსეთის სახელმწიფო ბიუჯეტში ჩადებული არ არის; რუსული მხარე საქართველოდან ბაზების გაყვანას პრიორიტეტულ საკითხად არ განიხილავს და ის საერთო რიგის წესით გადაწყდება.

გაგრძელება A2 გვერდზე

გამარჯვებულები ერთიანდებიან

ზურაბ აფხაზავა

სოხუმიდან

უახლოეს მომავალში დაიწყება მოლაპარაკებები "აფხაზეთის რევოლუციაში" მონაწილე სამი პოლიტიკური მოძრაობის გასაერთიანებლად. საუბარია "აიტაირაზე", "ერთიან აფხაზეთზე" და "ამცახარაზე". წინასწარი ინფორმაციით, შეიქმნება ახალი პოლიტიკური პარტია, რომელშიც, მოძრაობათა ლიდერების თქმით, ორიათას წევრზე ნაკლები არ იქნება.

თავდაპირველად, პარტიად ტრანსფორმირებას მხოლოდ მოძრაობა "აიტაირა" გეგმავდა. "აიტაირას" წევრები თავბრუდახვეულები იყვნენ მოძრაობის ბოლოდროინდელი წარმატებებით და მიიჩნევდნენ, რომ თავიანთი ორგანიზაციის ყველაზე ძლიერ პოლიტიკურ ძალად გარდაქმნას შეძლებდნენ. თუმცა, მოგვიანებით, გეგმები შეიცვალა და აფხაზეთის სხვა მოძრაობებთან - "ერთიან აფხაზეთთან" და "ამცახარასთან" - გაერთიანება და ერთიანი ძალებით გამოსვლა გადაწყდა. დღეს უკვე ეს ალიანსი არავის აკვირვებს.

არჩევნების პერიოდში ამ პოლიტიკური მოძრაობების თანამშრომლობა საკმაოდ შედეგიანი იყო. სინამდვილეში, იდეოლოგიური თანხმობის პირობებშიც კი, ეს სრულიად განსხვავებული ორგანიზაციებია. ისინი განსხვავდებიან ერთმანეთისგან ადამიანური რესურსებით, ძველი ხელისუფლებისადმი დამოკიდებულებით და ა.შ. თავის დროზე, ჯერ კიდევ ორგანიზაცია "ერთიანი აფხაზეთის" ჩამოყალიბებამდე, "ამცახარა" და "აიტაირა" პერიოდულად ერთიანდებოდნენ, მაშინ როცა მათ ხელისუფლებასთან საერთო პრობლემები ჰქონდათ. შემდეგ კი, როგორც წესი, "ამცახარა" ხელისუფლებასთან საერთო ენას პოულობდა და "აიტაირასთან" კავშირი ინგრეოდა.

გაგრძელება A2 გვერდზე

გამარჯვებულები ერთიანდებიან

პირველი გვერდიდან

დღეს მოძრაობის აქტივისტებს მიაჩნიათ, რომ შესაძლო კავშირს დიდი მომავალი აქვს. ამოცანა მარტივია – შენარჩუნდეს ხელისუფლებაზე კონტროლი და მუდმივად ხდებოდეს მასზე ზემოქმედება. საამისოდ კი სამი პოლიტიკური მოძრაობა მომავალი წლის გაზაფხულზე დანიშნულ საპარლამენტო არჩევნებში ერთიანი გუნდით გამოვა. პრინციპში, თუ ახალი ხელისუფლების პოპულარობა მკვეთრად არ დაეცემა, მაშინ ახალ პარტიას პარლამენტზე ტოტალური კონტროლის იმედი ნამდვილად უნდა ჰქონდეს.

ახალი პარტიის ჩამოყალიბების მსურველებს კიდევ ერთი მიზანი აქვთ – წინააღმდეგობა გაუწიონ ახალ ოპოზიციას, რომელიც სულ უფრო და უფრო აქტიურობს და საპარლამენტო არჩევნებზე ერთგვარი რევანშისთვის ემზადება.

პრეზიდენტის მრჩეველი ეკონომიკურ საკითხებში ერთ-ერთი „აფხაზი ოლიგარქი" გახდა

ზურაბ აფხაზავა
სოხუმიდან

პრეზიდენტის ბრძანებულების თანახმად, სახელმწიფოს მეთაურის მრჩეველი ეკონომიკურ საკითხებში უმსხვილესი აფხაზი ბიზნესმენი, კომპანია "მიკარტის" მფლობელი არტურ მიქვაბია გახდა.

არტურ მიქვაბია პოლიტიკური მოძრაობა "ერთიანი აფხაზეთის" ერთ-ერთი დამფუძნებელია. არჩევნების დროს იგი ერთ-ერთი საკვანძო ოპოზიციური ფიგურა იყო, თუმცა ოპოზიციის გამარჯვების შემდეგ ჩრდილში ყოფნა ამჯობინა და ხელისუფლებაში მხოლოდ ახლა მოვიდა.

მიქვაბია ახალი ხელისუფლების ეკონომიკური და სოციალური კონცეფციის ავტორია. სწორედ მან განაცხადა იმის შესახებ, რომ სავსებით შესაძლებელია, უახლოეს მომავალში საბიუჯეტო ორგანიზაციაში მომუშავეთა ხელფასი 180 დოლარი გახდეს.

მიქვაბიას პრეზიდენტის ეკონომიკურ მრჩევლად დანიშვნის ფაქტი ცხადყოფს, რომ აფხაზეთის ეკონომიკური პოტენციალის განვითარებასთან დაკავშირებით მის მიერ შექმნილი პროგრამა რეალიზებული იქნება. ამასთან, მიქვაბია ეკონომიკური რეფორმების "რბილი ხაზის" მომხრეა. პირველ რიგში, ის მთავრობას ქვეყანაში ინვესტიციური კლიმატის კარდინალურად გაუმჯობესებას სთავაზობს. ანუ უნდა დაიხვეწოს საკანონმდებლო ბაზა, გაუმჯობესდეს კრიმინოგენული სიტუაცია და ა.შ.

ამასთან, უკანასკნელ ხანებში, ზოგიერთი ეკონომისტი, პირველ რიგში კი, პრეზიდენტობის ერთ-ერთი ყოფილი კანდიდატი ანატოლი ოტირბა, მთავრობას რადიკალური ეკონომიკური რეფორმების პროგრამას სთავაზობს. კერძოდ, საკუთარ პუბლიკაციებში ოტირბა აღნიშნავს, რომ საჭიროა ნაციონალური ვალუტის შემოღება და ასევე, ვაუჩერიზაციის გზით, სახელმწიფო ქონების მთლიანად ხალხისთვის გადაცემა. ამ იდეებს დროდადრო გამოუჩნდება ხოლმე მომხრეთა ჯგუფი, მაგრამ ეკონომისტების უმრავლესობა მათ უტოპიას უწოდებს.

პრეზიდენტის მრჩევლად ბაგაფშის ერთ-ერთი უახლოესი თანამებრძოლის, ბიზნესმენის და არა ეკონომისტის, დანიშვნა მიანიშნებს იმაზე, რომ ეკონომიკური რეფორმების გენერალური ხაზი მთლიანად მიქვაბიაზე იქნება დამოკიდებული, ხოლო მთავრობის ეკონომიკურ ბლოკს მხოლოდ ამ იდეის რეალიზატორის ფუნქცია ექნება.

კოკოითი მინისტრების შეხვედრის მომხრეა

"სამხრეთ ოსეთის" თვითაღიარებული რესპუბლიკის პრეზიდენტი ედუარდ კოკოითი ბელგიის წარმომადგენლებს - ეუთო-ში ბელგიის ელჩს ბერტრან დე გრომბურგხეს და მის მრჩეველს ბრინიტე უეიგანენს შეხვდა. შეხვედრას ესწრებოდა საქართველოში ეუთო-ს მისიის ხელმძღვანელი როი რივი მოადგილესთან ერთად. კოკოითის გარდა, ოსურ მხარეს წარმოადგენდნენ საგარეო საქმეთა მინისტრი მურატ ჯიოევი და განსაკუთრებულ საქმეთა მინისტრი, შერეული სამშვიდობო კომისიის თანათავმჯდომარე ბორის ჩოჩიევი.

სეპარატისტთა პრეზიდენტმა სტუმრებს განუცხადა, რომ ქართულ-ოსური მოლაპარაკებების მთავარ საკითხებს კონფლიქტის ზონის ეკონომიკური რეაბილიტაცია, მხარეებს შორის ურთიერთნდობის აღდგენა და სოჭის შეთანხმების შესრულება უნდა წარმოადგენდეს. კოკოითის თქმით, სამშვიდობო პროცესის განვითარებისთვის აუცილებელია რესტიტუციის კანონის მიღება. გარდა ამისა, ის ორი ინიციატივით გამოვიდა. "ჩვენ მზად ვართ, სამხრეთ ოსეთსა და საქართველოს შორის გამავალ საზღვარზე ერთობლივი საბაჟო პოსტის გახსნას ხელი შევუწყოთ. აგრეთვე, ხელი შევუწყოთ სამხრეთ ოსეთის, ჩრდილო ოსეთის, რუსეთისა და საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრების შეხვედრის ორგანიზებას. ეს შეხვედრა კონფლიქტის ზონაში კრიმინალების თარეშის აღკვეთას დაეხმარება," - განაცხადა კოკოითმა. ეუთო-ში ბელგიის ელჩმა კიდევ ერთხელ დაადასტურა საერთაშორისო ორგანიზაციების მზადყოფნა, ხელი შეუწყონ ქართულ-ოსური კონფლიქტის მშვიდობიანი გზით მოწესრიგებას.

მედიანიუსი

"რუსეთი საქართველოსა და უკრაინის შიდა საქმეებში არ ერევა"

"რუსეთი საქართველოსა და უკრაინის შიდა საქმეებში არ ერევა," - განაცხადა მოსკოვში, ფაშიზმზე გამარჯვების 60 წლისთავთან დაკავშირებით ჩასულ უცხოელ ჟურნალისტებთან საუბრისას რუსეთის პრეზიდენტმა ვლადიმირ პუტინმა.

"ჩვენ არ ვერეოდით უკრაინის შიდა საქმეებში და არც ერთი კანდიდატის მხარდასაჭერ აგიტაციას არ ვაწარმოებდით. ადგილი ჰქონდა მხოლოდ მოქმედი ხელისუფლების ინიციატივით კონტაქტების ინტენსიფიკაციას, რაზეც უარის თქმა არ შეგვეძლო," - განუცხადა პუტინმა ერთ-ერთ გერმანულ ტელეარხს.

"რია ნოვოსტის" ცნობით, როგორც რუსეთის პრეზიდენტმა აღნიშნა, "უკრაინის დღევანდელ ხელმძღვანელობასთან მოსკოვის ურთიერთობები შესაძლოა არაფრით ჩამოუვარდეს ურთიერთობებს მის წინამორბედთან." "ასეთივე პოზიცია გვაქვს საქართველოსთან მიმართებაშიც," - განაცხადა ვლადიმირ პუტინმა.

მისი თქმით, საქართველოს ხელმძღვანელობას, რომელსაც პრორუსული ორიენტაცია არ ჰქონია, დასავლეთი უჭერდა მხარს, როგორც დემოკრატიის მაგალითს. "რა საჭირო იყო მაშინ მისი რევოლუციის გზით დამხობა და მას მხარს რაღატომ უჭერდნენ?" - იკითხა პუტინმა.

ინტერ-პრესი

"ბოროტების იმპერიის" უკანასკნელი ბასტიონი

პირველი გვერდიდან

შეიძლება ვინმეს თავდაპირველი რუსული მოთხოვნის, სამხედრო ბაზების გაყვანის 11-წლიანი რეჟიმის შემდეგ, ოთხი წელი კომპრომისად მოეჩვენოს და ქართულ მხარეს სიხისტე დააბრალოს, მაგრამ სავსებით ნათელია, რომ ბაზების გაყვანის გადავადება 2009 წლამდე არსებითად ცვლის როგორც შეთანხმების პოლიტიკურ დატვირთვას, ისე მისი რეალიზაციის პრაქტიკულ შესაძლებლობას. საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრის მიერ მოსკოვში გამგზავრებამდე გაკეთებული განცხადება იმის შესახებ, რომ 2008 წლიდან საპრეზიდენტო და საპარლამენტო არჩევნების ციკლი დგება, სხვა არაფერი იყო, თუ არა მინიშნება იმაზე, რომ რუსეთის პოლიტიკური ხელმძღვანელობა იტოვებდა მანევრირების საშუალებას საკუთარი არჩევნების წინ და პრაქტიკულად იხსნიდა პასუხისმგებლობას შეთანხმების შესრულებაზე.

რატომ დასჭირდა რუსეთს იმის შთაბეჭდილება შეექმნა, რომ მართლაც მოწადინებული იყო კომპრომისული გადაწყვეტილებებისათვის და არსებობდა თუ არა პრაქტიკულად შანსი ამ კომპრომისის მისაღწევად?

მიმდინარე წლის 17 თებერვალს, წერილში "წარუმატებლობისათვის განწირული ვიზიტი", რომელიც სერგეი ლავროვის თბილისში ვიზიტის წინ გამოქვეყნდა, აღვნიშნავდი: მიუხედავად იმისა, რომ უკრაინის მოვლენებმა კიდევ ერთხელ დაადასტურეს რუსეთის სისუსტე, მაინც თვალში საცემია მისი პრეზიდენტის და დღევანდელი მმართველი პოლიტიკური გუნდის ზედმეტად თვითდაჯერებულობა და სიღრმისეული პრობლემებისადმი ზედაპირული მიდგომა. გამოვთქვი ვარაუდი, რომ რუსეთი გააგრძელებდა ბრძოლას კავკასიური გეოპოლიტიკური ცენტრის დასაუფლებლად, ან თუნდაც იმ პროცესის მაქსიმალურად შესაფერხებლად, რასაც სამხრეთ კავკასიის ევროსტრუქტურებში ინტეგრაციას ვუწოდებთ. ძალაში რჩება გასულ წელს გამოთქმული მოსაზრებაც იმის შესახებ, რომ ნაკლებსავარაუდოა რუსეთის ახალგაზრდა პრეზიდენტი თავისი პოლიტიკური კარიერის დასრულებას სამი წლის შემდეგ გეგმავდეს, ამიტომ ვ. პუტინს მოუწევს სამხედრო-სამრეწველო კომპლექსს, სპეცსამსახურებს, პოლიტიკურ პარტნიორებსა და ამომრჩეველს თავისი "შეუცვლელობის" აუცილებლობა დაუმტკიცოს. ამავე დროს, რუსეთის პრეზიდენტის ბოლოდროინდელი განცხადებები იმის შესახებ, რომ "დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობა თავიდანვე დაშლისათვის იყო შექმნილი", ხოლო საბჭოთა კავშირის დაშლა "მეოცე საუკუნის უდიდესი გეოპოლიტიკური კატასტროფა იყო", იმაზე მიუთითებს, რომ ის არა მარტო ცდილობს რუსული საზოგადოების წინაშე თავის მართლებას და პირადი პასუხისმგებლობის აცილებას უკრაინაში განცდილი მარცხისათვის, არამედ, თუ ბჟეზინსკის დავესესხებით, "კრიმინალური წარსულის" მქონე რუსეთის, დღევანდელი ლიდერი კვლავ გააგრძელებს ტრადიციულ იმპერიულ პოლიტიკას "ახლო საზღვარგარეთის" ქვეყნების მიმართ.

ნიშანდობლივია რუსული საზოგადოების და მისი პოლიტიკური ელიტის დიდი ნაწილის განწყობაც ჩვენს მიმართ. "ბუში ორპირი გახდა, ის პარტნიორივით სულაც არ იქცევა, მისი საქციელი იმის ტოლფასია, ჩვენ რომ ბუშის გვერდით ტრიბუნაზე ოსამა ბინ ლადენი მოგვეწვია" - როდესაც საკმაოდ ცნობილი რუსი სამხედრო ანალიტიკოსი ვ. ბარანეცი, აშშ-ს პრეზიდენტის ვიზიტს საქართველოში ასეთ შეფასებას აძლევს, ხოლო პოლიტიკოსები და საზოგადოება ამას მისაღებად მიიჩნევს, ვფიქრობ, კომენტარი ზედმეტია.

დაბოლოს, რუსულმა ანალიტიკურმა სამსახურებმა სწორედ გათვალეს, რომ 2008 წლის იანვრისათვის უნდა დასრულდეს აფხაზეთის კონფლიქტის დარეგულირების და საქართველოს ევროსტრუქტურებში გაწევრიანების სახელმწიფო პროგრამის პირველი უმნიშვნელოვანესი ეტაპი, რომელიც ეკონომიკური და ფინანსური, საერთაშორისო და ინფორმაციული, საგარეო აგრესიისა და ტერორიზმის აღკვეთის უზრუნველყოფას ითვალისწინებს და, ფაქტობრივად, ორგანული შემადგენელი ნაწილია აშშ-ს ახალი დიპლომატიური ინიციატივისა კონფლიქტის მშვიდობიანი დარეგულირების გზაზე.

დღეს ცხადზე ცხადია, რომ რუსეთს, რომელიც "ღირსეული" სამართალმემკვიდრეა "ბოროტების იმპერიისა", საქართველო, კერძოდ კი აფხაზეთი, თავისი იმპერიული მიზნების უკანასკნელ ბასტიონად მიაჩნია, ხოლო "ინტენსიური მოლაპარაკებების მცდელობა" სხვა არაფერი იყო, თუ არა საშუალება – 9 მაისის პომპეზური აღნიშვნის წინ შეენიღბა საქართველოს ფაქტობრივი ოკუპაცია (სხვა რა შეიძლება ეწოდოს მის პოლიტიკას აფხაზეთსა და ცხინვალის რეგიონში და სამხედრო ბაზების გაყვანის ხელოვნურ გაჭიანურებას), ხოლო პასუხისმგებლობა მოლაპარაკებების ჩაშლაზე ქართული მხარისათვის დაეკისრებინა.

ვფიქრობ, საქართველოს პრეზიდენტის გადაწყვეტილება, გვერდზე გადაედო ტრადიციული დიპლომატიური რევერანსები და უარი ეთქვა მოსკოვში გამგზავრებაზე, სწორი გადაწყვეტილებაა, რადგან საყოველთაოდ ცნობილია: თუ საქართველო რუსეთთან მოლაპარაკებებს გასაიდუმლოებულ ვითარებაში წარმართავს, ის ყოველთვის წააგებს. საქართველოსთვის დღეს ყველაზე კარგი იარაღი ყველა მნიშვნელოვანი საკითხისათვის საერთაშორისო დონეზე საჯაროობის მიცემაა.

რამდენი ვეტერანია საქართველოში?

თამარ მაისურაძე

9 მაისი საზოგადოებაში მეორე მსოფლიო ომის ვეტერანთა დღესასწაულთან ასოცირდება, თუმცა საქართველოში ვეტერანის სტატუსის ქვეშ, მათთან ერთად, აფხაზეთში, სამაჩაბლოში და სხვა ომგამოვლილი ჯარისკაცებიც იგულისხმებიან. თუმცა საქართველოში ამ სტატუსს რამდენიმე დატვირთვა აქვს. ვეტერანები ისინი არიან, ვინც ომში იბრძოდა და ისინიც, ვინც ამ სტატუსს საკუთარი კეთილდღეობისთვის ამოეფარნენ.

ლევან ხერხეულიძის ფოტო

მეორე მსოფლიო ომის ვეტერანთა რიცხვი ყოველწლიურად მცირდება.

ომის ვეტერანთა ზუსტი რაოდენობა დღემდე არ არის ცნობილი. 1997 წლამდე არც ვეტერანთა დეპარტამენტი არსებობდა, თუმცა ომში მებრძოლებისთვის რადიკალურად არც მისი დაარსების შემდეგ შეცვლილა რამე.

შარშან, საქართველოში დაახლოებით 22 ათასი ვეტერანი ირიცხებოდა. წელს, როგორც ვეტერანთა დეპარტამენტში აცხადებენ, მათი რიცხვი, სავარაუდოდ, განახევრებულია. აღსანიშნავია, რომ ამ სტატუსით არა მხოლოდ მეორე მსოფლიო ომში, სამაჩაბლოსა და აფხაზეთში მებრძოლები სარგებლობენ. ვეტერანის სტატუსი როგორც ავღანეთში, ისე უნგრეთსა თუ ჩეხეთში "საბჭოთა კამპანიების" დროს გაწვეულ ჯარისკაცებსაც აქვთ მინიჭებული. ამის მიუხედავად, ვეტერანთა რაოდენობა ანომალიურად გაბერილი იყო. აბსოლუტურად სხვადასხვა მონაცემები ჰქონდათ იმ სამსახურებს, რომელთა საქმიანობაც ამ ხალხთან იყო დაკავშირებული.

წელს ვეტერანთა აღრიცხვა უნდა დაწყებულიყო, მაგრამ, როგორც აღმოჩნდა, ამ საქმისთვის გათვალისწინებული 150 ათასი ლარი ქალაქის მთავრობამ თბილისის ბიუჯეტიდან ბოლო კაპიკამდე ამოიღო. არადა, ეს საქმე ერთხელ და სამუდამოდ რომ მოსაწესრიგებელია, ის ფაქტი მოწმობს, რომ გასულ წლებში ვეტერანთა აღურიცხაობისა და ყალბ ვეტერანთა დიდი რაოდენობის არსებობის გამო, სახელმწიფო ყოველთვიურად 800 ათასიდან ერთ მილიონ ლარამდე თანხას კარგავდა. ეს "მაქინაცია" ძალზე ადვილად განსახორციელებელი იყო. ვეტერანის სტატუსი 300-400 დოლარი "ღირდა". როგორც ვეტერანთა დეპარტამენტში აცხადებენ, მსურველთათვის სტატუსის მიმნიჭებლები დღევანდელი დეპარტამენტის თანამშრომლების წინამორბედნი იყვნენ. ეს გახლდათ ერთ-ერთი ყველაზე სარფიანი "ბიზნესი", სადაც "ჩადებულ" ფულს რამდენიმე თვეში ამოიღებდი, რადგან კომუნალურ გადასახადებზე დაწესებული შეღავათების გარდა, ვეტერანებს არ ეხებოდათ ხელფასის საშემოსავლო დაბეგვრა. ამ სტატუსის მიღების შემდეგ კი, წინა წლებში დაბეგრილი ფულიც უნაზღაურდებოდათ.

ვეტერანთა დეპარტამენტში ამბობენ, რომ ყალბი სტატუსით ძალიან ბევრი ცნობილი პიროვნება, მათ შორის, ყოფილი და ახლანდელი პარლამენტარებიც დღემდე სარგებლობენ.

ამ დროს, აფხაზეთის ომის ათასობით მონაწილე ვეტერანთა დეპარტამენტში რეგისტრირებულიც არ არის. ხშირ შემთხვევაში ამ გაუგებრობის მიზეზი თავად ჯარისკაცების მიერ ამ სტატუსის უარყოფაა. წაგებული ომის მონაწილეები დახმარებას არ ითხოვენ. ხშირად ყოფილა შემთხვევა, როდესაც (იგივე მიზეზით) სხვადასხვა ჯილდოზე წარდგენილ, აფხაზეთის ომის მონაწილეებს მედლის მიღებაზე უარი უთქვამთ.

"ახალი ვეტერანების" 70 პროცენტზე მეტი უმუშევარია. როგორც თავად ამბობენ, საზოგადოებისგან იგნორირებულნი არიან. სამსახურში მათი მიღებისგან ყველა თავს იკავებს, მიზეზად კი მათ არაჯანსაღ ფსიქიკას ასახელებენ, იმის მიუხედავად, რომ ვეტერანებს პრეტენზია ხშირად არა თანამდებობებზე, არამედ უბრალო, არაკვალიფიციურ სამუშაოზე აქვთ.

დაუფინანსებლობის მიუხედავად, დეპარტამენტში ვეტერანების აღრიცხვას აწარმოებენ. სპეციალურად შექმნილ კომისიაში დაკისრებულ მისიას მარტივად უმკლავდებიან: კომისიის წევრები სხვადასხვა საბრძოლო ქვედანაყოფების ხელმძღვანელები არიან. ამდენად, პიროვნებები, რომელთაც ომში ყოფნაზე "პრეტენზია" აქვთ, "ზეპირ გამოცდას" ჩააბარებენ. კომისიის წევრებიც მონაყოლიდან - ფაქტებიდან და დეტალებიდან გააკეთებენ დასკვნას, მართლა იბრძოდა თუ არა ესა თუ ის პიროვნება სამშობლოს დასაცავად.

"ვინაიდან ჩვენს დეპარტამენტს დაფინანსება, ფაქტობრივად, არ აქვს, სხვადასხვა ბიზნესმენების მიერ გაწეული ქველმოქმედება მხოლოდ ლოგინად მწოლიარე ვეტერანებისთვისაა საკმარისი," – გვითხრა ვეტერანთა დეპარტამენტის პრესსამსახურის ხელმძღვანელმა ეკა მელქაძემ.

დღეს, გამარჯვების მესამოცე წლის თავზე, მეორე მსოფლიო ომის ვეტერანებს როგორც სახელმწიფო უწყებების წარმომადგენლები, ისე კერძო პირები სხვადასხვა რესტორნებში დაპატიჟებენ. თბილისის გამგეობები თითოეულ მათგანს საჩუქრად 50-50 ლარს გადასცემენ. ვეტერანებს საქართველოს პარლამენტის სახელითაც გაუმასპინძლდებიან.

მოკლედ

"ევროკავშირში გაწევრიანებისთვის დიდი დრო დაგჭირდებათ"

საქართველოსა და სომხეთში ევროკომისიის წარმომადგენელი დანიელ ტორბენ ჰოლცე აცხადებს, რომ ევროკავშირში გაწევრიანებისთვის საქართველომ სათანადო პირობები უნდა დააკმაყოფილოს. პირველ რიგში, ეს ეკონომიკური, დემოკრატიული და ადამიანის უფლებათა სფეროსთან დაკავშირებული პირობებია. "ეს გზა ევროკავშირის სხვა ქვეყნებმაც გამოიარეს. ძნელი სათქმელია, რამდენი დრო დასჭირდება ამისათვის საქართველოს: 20 წელი, ნაკლები თუ მეტი," - აცხადებს ევროკომისიის წარმომადგენელი. ტორბენ ჰოლცეს თქმით, საქართველოში ტერიტორიული მთლიანობის პრობლემა სერიოზულად დგას და ევროკავშირი ყველაფერს აკეთებს, რათა ქართულ-ოსური და ქართულ-აფხაზური კონფლიქტები მშვიდობიანი გზით მოგვარდეს. ამ მიზნით ევროკავშირი არაერთ სარეაბილიტაციო და ჰუმანიტარულ პროგრამას ახორციელებს.

მედიანიუსი

ორი სიტყვით

თბილისი. რესპუბლიკური პარტიის ლიდერები პრეზიდენტ ჯორჯ ბუშთან შეხვედრაზე არ დაპატიჟეს. პარლამენტარ ლევან ბერძენიშვილის განცხადებით, იგი ბოლო პერიოდში პარლამენტის თავმჯდომარესთან ერთად გამართულ ყველა ოფიციალურ შეხვედრას დაესწრო და, შესაბამისად, მათ ნინო ბურჯანაძესთან პრეტენზია არ აქვთ. "როგორც ჩანს, ამ საკითხს იგი არ წყვეტს," - განაცხადა ბერძენიშვილმა.

მისი თქმით, პრეზიდენტ ბუშთან შეხვედრას მათთვის განსაკუთრებულად პრინციპული მნიშვნელობა არც აქვს. "აშშ-ს ადმინისტრაცია საკმაოდ გონიერია იმისათვის, რათა მიხვდეს, რომ არის ხალხი, რომელსაც პრეზიდენტს ახვედრებენ და არის ხალხი, რომელსაც არ ახვედრებენ," - განაცხადა პარლამენტარმა. **მედიანიუსი**

■ ■ ■

თბილისი. საპარლამენტო ოპოზიცია, ამერიკის ეროვნულ-დემოკრატიული კავშირის მიწვევით, ბაკურიანში შეიკრიბა. "ახალი მემარჯვენეების", "რესპუბლიკელებისა" და "კონსერვატორების" საპარლამენტო წარმომადგენლები კოორდინირებული საპარლამენტო მუშაობის შესახებ სემინარს მოისმენენ. ოპოზიციის შეკრებაზე "ჩრდილოვანი კაბინეტის" ჩამოყალიბების საკითხიც განიხილება. **ინტერ-პრესი**

■ ■ ■

თბილისი. "ახალი მემარჯვენების" ლიდერი დავით გამყრელიძე აშშ-ს პრეზიდენტ ჯორჯ ბუშთან შეხვედრისას საქართველოში სიტყვის თავისუფლების პრობლემებზე, რეფორმების მიმდინარეობასა და იმ უარყოფითი ფაქტორებზე ისაუბრებს, რაც ძალაუფლების ხელისუფლების ერთ შტოში თავმოყრითაა განპირობებული.

გამყრელიძე ყურადღებას გაამახვილებს, აგრეთვე, საქართველოდან რუსეთის ბაზების გაყვანის საკითხზეც. **მედიანიუსი**

■ ■ ■

თბილისი. აფხაზეთის თვითგამოცხადებული რესპუბლიკის პრეზიდენტი სერგეი ბაღაფში საქართველოში გაერო-ს გენერალური მდივნის სპეციალურ წარმომადგენელს ჰაიდი ტალიავინს შეხვდა. ჰაიდი ტალიავინმა სერგეი ბაღაფშს აცნობა, რომ მხარეები მალე ეკონომიკური პროექტების განხორციელების საკითხზე იმსჯელებენ. გაერო-ს მისიის ხელმძღვანელის თქმით, ასეთი შეხვედრა შესაძლოა ბერლინში გაიმართოს.

უახლოეს მომავალში მხარეები უსაფრთხოების საკითხების განსახილველადაც შეიკრიბებიან. სერგეი ბაღაფშმა მოითხოვა, მომავალ შეხვედრაზე საზღვაო ზოლის უსაფრთხოების საკითხზეც იმსჯელონ. **მედიანიუსი**

მთავარი რედაქტორი მამუკა ფაჩუაშვილი. პაატა ვეშაპიძე (მმართველი რედაქტორი), დავით ნინიკაშვილი (პასუხისმგებელი რედაქტორი), ვიქტორ გათიკაშვილი (გენერალური დირექტორი), ირაკლი ლეჟავა (მარკეტინგის მენეჯერი). დიზაინი: გიორგი ხმალაძე, ავთო შარვაშიძე. კომპიუტერული ცენტრი: თამაზ ჩხაიძე (მენეჯერი), მაია ყიასაშვილი, დიმიტრი შალუტაშვილი, გიორგი ბერიაშვილი, თენგიზ ქირია, პაატა ქორიძე, ლელა წიქარიშვილი,. სტილი: ნანა ჯოხარიძე, ნინო სვანიძე, ხათუნა გოგიშვილი, ძიძია ძნელაძე, ლია თოფურია. რეკლამა - ზურაბ ჯაოშვილი.

„თავისუფლება უნივერსალურია!"

პირველი გვერდიდან

როდესაც ბალტიისპირეთის რესპუბლიკები ნატო-ში შევიდნენ, მახსოვს ჩემი პირველი კომენტარი - რომ ეს იქნება ნატო-სთვის დიდი შენაძენი, რადგან ეს ქვეყნები აფასებდნენ და იბრძოდნენ მშვიდობისთვის.

მე ველოდები ლატვიაში ჩემს გამოსვლას, სადაც დემოკრატიის გავრცელებაზე ვისაუბრებ. დემოკრატია კი ბევრ ვალდებულებას გულისხმობს - კანონის უზენაესობას, გამჭვირვალეობას და უმცირესობათა უფლებების დაცვას.

მე ველოდები რუსეთში ჩასვლას და პრეზიდენტ პუტინთან შეხვედრას. ეს იქნება ნაწილი იმ დიალოგისა, რომელიც ჩვენ შორის არსებობს და აუცილებელია იმისათვის, რათა ჩვენ გავაგრძელოთ ერთმანეთის დაფასება, გავაგრძელოთ ღია და გულწრფელი საუბარი ჩვენი ქვეყნების ამბიციებსა და გადაწყვეტილებებზე. როცა პირადად დაუახლოვდები ლიდერს, როგორც ამას მე ვაკეთებ მსოფლიოს უმრავი ქვეყნის ლიდერთან, შესაძლებლობა გეძლევა, უკეთესად გაიგო, თუ როგორ იღებს ის გადაწყვეტილებებს და რატომ იღებს. ასე რომ, მე ველოდები ჩვენს შორის დიალოგის გაგრძელებას. რა თქმა უნდა, ჩვენ ვისაუბრებთ საერთო პრობლემებზე. რუსეთი მსოფლიო პოლიტიკაში ძალიან დიდ როლს ასრულებს. ის იმ კვარტეტის ნაწილია, რომელიც ახლო აღმოსავლეთში მშვიდობისათვის იბრძვის.

ვლადიმერს უნდა ჩემგან მოისმინოს, თუ როგორ ვაფასებ ერაყში მიმდინარე მოვლენებს და მოხარული ვიქნები, მას ჩემი ხედვა გავუზიარო.

შემდეგ, რა თქმა უნდა, აუცილებლად ვისაუბრებთ ჩრდილოეთ კორეაზეც.

შემდეგ მე წავალ საქართველოში. როცა მკითხეს, რატომ გადავწყვიტე საქართველოში ჩასვლა, გამახსენდა, როგორი ენთუზიაზმით ლაპარაკობდა პრეზიდენტი სააკაშვილი, როცა თავის ქვეყანაში მიმიწვია. მისი ენთუზიაზმი გადამდები იყო, საოცრად გადამდები. ის ძალიან დიდი ენთუზიაზმით უყურებს თავის ქვეყანას და მინდა, რომ ამ ახალი დემოკრატიისაგან მოტანილი ენთუზიაზმი თავადაც განვიცადო საქართველოში.

- თქვენი ვიზიტი საქართველოსთვის მართლაც ისტორიული მომენტია და დარწმუნებული ვარ, თავისუფლების მოედანზე უამრავი ადამიანი შეიკრიბება თქვენს დასახვედრად. ეს ადამიანები ფიქრობენ, რომ თქვენი ვიზიტი კიდევ ერთი დასტურია მათი ქვეყნის მიმართ ამერიკის გაზრდილი ინტერესისა და მხარდაჭერისა. როგორ ხედავთ ამერიკის ინტერესებს საქართველოში და რა უნდა გააკეთოს საქართველოს მთავრობამ იმისათვის, რომ ეს ინტერესი და მხარდაჭერა შეუქცევადი გახადოს?

- ძალიან კარგი კითხვაა. ამერიკის ინტერესმა საქართველოში, ცხადია, თავის პიკს "ვარდების რევოლუციის" შემდეგ მიაღწია. ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ ამ რევოლუციამ დასაბამი მისცა სხვა მშვიდობიან რევოლუციებსაც. ადამიანების სურვილი, იყვნენ თავისუფალნი, უნივერსალურია და მათი გადაწყვეტილება, რომ მშვიდობიანად იბრძოლონ თავიანთი თავისუფლების დასაცავად, ხშირად სხვაგანაც აღვივებს ინტერესს, ისე - როგორც ცეცხლს ნაპერწკალი.

საქართველოში განვითარებულმა მოვლენებმა დიდი ინტერესი გამოიწვია ამერიკელ ხალხში. დამიჯერეთ, ამერიკელებს უყვართ თავისუფლება. ეს არის ის, რაც ჩვენი ხასიათის ნაწილია და გვჯერა, რომ ხალხი ირჩევს იმ მთავრობას, რომელიც მეტად შეეფერება მათ კულტურასა და ისტორიას.

საქართველოს მთავრობა რთულ გზას გადის - ებრძვის კორუფციას, ცდილობს კანონის უზენაესობის დამყარებას და გამჭვირვალე გარემოს შექმნას. ეს ყველაფერი კი ძალზე მნიშვნელოვანია, რომ ამერიკის ინტერესმა ამ ქვეყანაში თავის პიკს მიაღწიოს, როცა საქმე ინვესტიციების ჩადებას შეეხება. ძალიან ძნელია იმ ქვეყანაში ინვესტირება, სადაც სასამართლოს არასამართლიანი გადაწყვეტილება გამოაქვს, სადაც თამაშის წესები გამუდმებით იცვლება და სადაც იძულებული ხარ, კორუმპირებული გახდე, რათა შენ მიერ განხორციელებული ინვესტიცია მომგებიანი გახადო.

საქართველოს მთავრობა სწორ გადაწყვეტილებებს იღებს იმისათვის, რომ დემოკრატიას ფუნდამენტი ჩაუყაროს. ეს კი კარგი მაგალითია ყველასათვის. ძალიან ძნელია, დახურული საზოგადოებიდან ერთ დღეს ღია საზოგადოებად იქცე. ძალიან ძნელია, ტირანიიდან თავისუფლებამდე მიხვიდე. ახლა ჩვენ უკვე ვცხოვრობთ მსოფლიოში, სადაც ასეთ ცვლილებას ყველა ერთ დღეში ელოდება. საქართველოს მაგალითმა უკვე აჩვენა, რომ გარკვეულ დროში, მთავრობის გულმოდგინედ მუშაობის შემთხვევაში, შეიძლება, რომ დემოკრატიის ფუნდამენტი შექმნა და ეს ჩვენს ქებასა და დაფასებას იმსახურებს.

კიდევ ერთხელ მადლობელი ვარ

პრეზიდენტ ბუშის და "24 საათის" სპეციალური კორესპონდენტის ეკა კვესიტაძის შეხვედრა თეთრ სახლში.

ქართველი ხალხის, არამარტო ამ პოზიტიური მაგალითის შექმნისათვის, არამედ სურვილისა და გადაწყვეტილებისთვის, რომ გააგზავნონ ჯარები ერაყში. მე მჯერა, რომ თავისუფლება მშვიდობის ტოლფასია. ამის სჯერა საქართველოს ლიდერსაც.

მე ველოდები, როდის გამოვალ თავისუფლების მოედანზე სიტყვით. ვაპირებ, დღეს კიდევ ერთხელ გადავხედო ჩემი გამოსვლის ტექსტს, რათა დავრწმუნდე, რომ ყველაფერს, რასაც იქ ვიტყვი, აზრი ექნება. მადლობას ვუხდი ქართველ ხალხს ჩემი მოწვევისათვის. ეს ძალიან ამაღელვებელი მომენტია ჩემთვის.

- ისევე, როგორც ბევრი ქართველისთვის.

- ეს შესანიშნავი იქნება.

- მოუგვარებელი კონფლიქტები არასტაბილურ გარემოს ქმნის მთელ რეგიონში. ის ხელს უშლის საქართველოს გრძელვადიანი სტაბილურობისა და უსაფრთხოების შექმნაში. საერთაშორისო ორგანიზაციების მცდელობა, დახმარებოდნენ საქართველოს ამ პრობლემის მოგვარებაში, ჯერჯერობით წარუმატებელი აღმოჩნდა, მაშინ, როდესაც რუსეთი წარმატებით ახერხებს სეპარატისტი ლიდერების მხარდაჭერას. რა კონკრეტული, უფრო ქმედითი ნაბიჯების გადადგმა შეუძლია თქვენს ადმინისტრაციას, რათა დაეხმაროს საქართველოს ხელისუფლებას, რომ კონფლიქტების მოგვარებაში ხელშესახებ შედეგს მიაღწიოს?

- რამდენადაც მე ვიცი, რუსეთმა გააკეთა განცხადება, რომ თავის ბაზებს საქართველოს ტერიტორიიდან გაიყვანდა. ეს არის ის საკითხი, რომელიც საქართველოსა და რუსეთს შორის უნდა გადაწყდეს. მე ველაპარაკე პრეზიდენტ სააკაშვილს და მან მთხოვა, რომ ეს თემა პუტინთან შეხვედრის დროს დამეყენებინა და მე ამას გავაკეთებ. პრეზიდენტ პუტინთან, ასევე, ვისაუბრებ საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის პრობლემებზეც.

იმედი მაქვს, რუსეთი ხედავს საჭიროებას, რომ ეს საკითხი მშვიდობიანად მოგვარდეს. მთავარია, რომ ამაზე კონფლიქტის ყველა მხარე შეთანხმდეს.

მე მექნება შესაძლებლობა, უკეთესად დავინახო ეს პრობლემა, როდესაც ამ საკითხზე კონკრეტულ ადამიანებთან დავილაპაკებ.

ეს ძალიან მნიშვნელოვანი საკითხია და ძალიან მნიშვნელოვანია ის, რომ საქართველოს მთავრობამ კონსტრუქციულად ითანამშრომლოს რუსეთთან და ეს პრობლემა მშვიდობიანად მოაგვაროს. ეს იქნება კიდევ ერთი მაგალითი სხვა ქვეყნებისთვის, რომელთაც მსგავსი პრობლემები აწუხებთ.

მისმინეთ, რუსეთს ძალიან დიდი ტერიტორა აქვს და მას უამრავი ქვეყანა ესაზღვრება. თუ მის მოსაზღვრე ქვეყნებში კონფლიქტები მშვიდობიანად მოგვარდება, ის მთელ მსოფლიოს აჩვენებს, რომ მისი მთავარი ინტერესი მშვიდობის დამყარება და შენარჩუნებაა.

ასე რომ, საჭიროა, ერთად ვიმუშაოთ, რათა ეს პროცესი წინ წავიდეს. ჩვენ ყველაფერს გავაკეთებთ იმისათვის, რომ დიალოგის დაწყება გავაადვილოთ, მაგრამ ვიმეორებ, რომ ეს არის საკითხი, რომელიც უნდა გადაწყდეს საქართველოს პრეზიდენტს, რუსეთის პრეზიდენტს და სეპარატისტული რეგიონების ლიდერებს შორის.

- ბატონო პრეზიდენტო, თქვენ მიდიხართ მოსკოვში, რათა იქ 9 მაისთან დაკავშირებულ ზეიმს დაესწროთ. თქვენ განაცხადეთ, რომ ამ ზეიმზე პოზიტიურ მესიჯს გაუგზავნით რუს ხალხს. მაგრამ მოსკოვში თქვენ შეხვდებით სამოქალაქო საზოგადოებას, რომელთა ლიდერები შეშფოთებულნი არიან რუსეთში დემოკრატიის ბედით. განიხილავთ თუ არა ამ საკითხს პუტინთან შეხვედრის დროს?

- მისმინეთ, ის ფაქტი, რომ ქვეყანაში, სადაც მე ჩავდივარ, საშუალება მეძლევა, შევხვდე სამოქალაქო საზოგადოების ლიდერებს, უკვე კარგი სიგნალია. მე ვგულისხმობ, რომ რუსეთში სამოქალაქო საზოგადოება არსებობს და მათ საშულება აქვთ, ამერიკის პრეზიდენტს ელაპარაკონ. არ ვიცი, რაზე აპირებენ ისინი ჩემთან საუბარს. ამიტომ ამ შეხვედრას დიდი ინტერესით ველოდები.

მერწმუნეთ, ჩვენი ქვეყანაც არ იყო ყოველთვის სრულყოფილი. შეუძლებელია ითქვას, რომ უმცირესობების უფლებები ამერიკაში ყოველთვის დაცული იყო. ჩვენ ვამონებდით ადამიანებს ასეულობით წლები. ანუ მე იმის თქმა მინდა, რომ გზა იდეალური დემოკრატიისკენ ძალიან რთულია. და ამას კარგად ვაცნობიერებ. მაგრამ ეს არის გზა, რომელსაც არ უნდა გადავუხვიოთ, ისევ ჩვენი ხალხის გულისათვის.

მე კიდევ ერთხელ ვიმეორებ და ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ ყველამ გაიგოს: კარგი ურთიერთობის შენარჩუნება ისეთ ქვეყანასთან, როგორიც რუსეთია, აუცილებელია ჩვენთვის. მე შემიძლია გამოვთქვა შეშფოთება კონკრეტულ საკითხებთან დაკავშირებით და მათზე პასუხი პრეზიდენტ პუტინისგან ცივილიზებული გზით მივიღო. ჩვენ, რა თქმა უნდა, ყველაფერზე ვერ ვთანხმდებით. ვლადიმირი ერაყზე სხვა აზრის იყო, მაგრამ მე მქონდა საშუალება, ამეხსნა მისთვის, თუ რატომ მივიღე ის გადაწყვეტილება, რომელიც მივიღე. მაგრამ არის ისეთი საკითხები, სადაც ჩვენ გვჭირდება თანამშრომლობა. მე მიმჩნია, რომ ჩვენი თანამშრომლობა გადამწყვეტია მსოფლიოში მშვიდობის დამყარებისა და შენარჩუნებისთვის.

დარწმუნებული ვარ, რომ რუსეთის ინტერესები დასავლეთშია და ჩვენ გავაგრძელებთ პრეზიდენტ პუტინთან მუშაობას, რათა დავარწმუნოთ ის, რომ ამ ინტერესებს უნდა მისდიოს. გარდა ამისა, მე მას შევახსენებ, რომ გადაწყვეტილებები, რომელსაც ის იღებს, ძალიან დიდ გავლენას ახდენს უცხოური ინვესტიციების მიზიდვაზე რუსეთში.

- ფიქრობთ, თუ არა, რომ რუსეთის მიერ იარაღის მიყიდვა სირიისა და ვენესუალასთვის თქვენს ურთიერთოებებს გაფუჭებს?

- ჩვენი ურთიერთობა რუსეთთან უფრო მეტია, ვიდრე მხოლოდ თანამშრომლობა ანტიტერორისტულ ომში. ჩვენ ძალიან ბევრ სფეროში ვთანამშრომლობთ - ენერგო, სავაჭრო, დემოკრატიული ინსტიტუტების მშენებლობის საკითხებში.

ვლადიმირ პუტინი ჩავიდა ისრაელში და იქ ახსნა თავისი გადაწყვეტილება სირიისათვის რაკეტების მიყიდვის თაობაზე, რაც ჩემთვის ძალიან საინტერესო იყო.

ჩვენ ჩვენი პოზიცია ვენესუელასთვის AK-47 მიყიდვაზე საჯაროდ დავაფიქსირეთ, რადგან არსებობს სერიოზული ეჭვი, რომ ეს იარაღი სამხრეთ ამერიკის ძალიან საშიში ჯგუფის ხელში შეიძლება აღმოჩნდეს.

რუსეთი მნიშვნელოვანი მოთამაშეა მსოფლიო პოლიტიკის სცენაზე და მე ძალიან მინდა, რომ ყველა საკითხზე, რაზეც ჩვენ განსხვავებული შეხედულებები გვაქვს, მშვიდობიანად მოვილაპარაკოთ და პრობლემები დიპლომატიის გზით გადავჭრათ.

- როგორ იგრნობდით თავს 9 მაისს მოსკოვში, თუ თქვენთან ერთად საზეიმო ცერემონიალზე ბელორუსის პრეზიდენტი ლუკაშენკოც იდგებოდა?

- ვფიქრობ, ყველამ კარგად იცის, თუ რა აზრის ვარ ტირანებზე და დიქტატორებზე. ჩემი პოზიცია ამასთან დაკავშირებით არასოდეს დამიმალავს.

9 მაისს გამართულ ზეიმს მე განვიხილავ, როგორც ტირანიის დასასრულს. ეს ის მომენტია, როცა ხალხს უნდა შეახსენო, რომ თუ ერთად დავდგებით, მაშინ ტირანიის დამარცხებას ადვილად შევძლებთ. მისი იქ ყოფნა კი საინტერესო იქნებოდა, რათა ხალხისთვის შეგვეხსენებინა, რომ ტირანები და დიქტატორები კიდევ არსებობენ.

მე ველოდები, რომ ბელორუსი მჭიდროდ ითანამშრომლებს ბალტიისპირეთის ქვეყნებთან, რათა დაამტკიცოს, რომ დემოკრატიისთვის ბრძოლა მათთვის მნიშვნელოვანია.

როცა სლოვაკეთში თავისუფლებისთვის მებრძოლებს შევხვდი, იქ იყვნენ წარმომადგენლები ბელორუსიდანაც. მე შევახსენე მათ, რომ თავისუფლებისთვის უნდა იბრძოლონ და რომ ამ მიზნის მიღწევაში ჩვენ მათ დავეხმარებით. ლუკაშენკოს იქ ყოფნა კი, თუ ის იქ იქნება, მხოლოდ გააორმაგებს ჩემს ძალისხმევას .

- თქვენ ხშირად ლაპარაკობთ თავისუფლებაზე. თავად როგორ განმარტავთ ამ ცნებას?

- თავისუფლებაა იქ, სადაც ხელისუფლება პირობებს არ კარნხახობს და თავის ნებას არ ახვევს ხალხს. ხელისუფლება ხალხის მოთხოვნებს და საჭიროებებს უნდა პასუხობდეს.

ადრე ერთმა ჰოლანდიელმა ჟურნალისტმა მკითხა, ვიყავი თუ არა შეშფოთებული იმ სოციალური გადაწვეტილებებით, რომელსაც ჰოლანდიის მთავრობა იღებდა. მე ვუპასუხე, რომ არა, რადგან ხელისუფლება ხალხის ნებას გამოხატავდა. ეს არის თავისუფლება. თავისუფალი საზოგადოება არის იქ, სადაც ხალხს შეუძლია შეცვალოს ლიდერი, თუ ის არ მოწონს. ჩემს ქვეყანას ჰქონდა შანსი, ეს გაეკეთებინა. მაგრამ, საბედნიეროდ, არ გააკეთა (იცინის).

მე კარგად ვიცი, რომ ყველა ქვეყანა ამერიკას ვერ დაემსგავსება. ჩვენ განსხვავებულები ვართ. ყველა ქვეყანა ინდივიდუალური და განსხვავებულია. ყველა მთავრობა უნდა ასახავდეს თავისი ქვეყნის კულტურასა და ისტორიას. მაგრამ ყველა დემოკრატია უნდა ასახავდეს ხალხის ნებას.

- ბატონო პრეზიდენტო, დემოკრატიის გავრცელება, მშვიდობის დამყარება და მსოფლიოს შეცვლა ძალიან ამბიციური მიზანია. ასეთმა ყოვლისმომცველმა იდეალიზმმა შეიძლება ადვილად გამოიწვიოს ისეთი შეცდომებიც, რომელიც თქვენს მიზანთან შეუსაბამობაში მოდის და თქვენ სანდოობას დიდ ზიანს აყენებს. მაგალითად ის, თუ როგორ ექცეოდნენ გუანტანამოს ციხეში დაკავებულებს, რამდენად შეესაბამება თქვენს მიზანს, ყველგან შეიტანოთ დემოკრატია და კანონის უზენაესობა?

- მე აბსოლუტურად მესმის იმ ადამიანების, რომლებიც აბუ-გრეიბის სურათებმა შეძრა. ამ შეზარავმა ფაქტმა ძალიან ცუდად იმოქმედა ყველა ამერიკელზე, რადგან ის ადამიანები, რომლებმაც ეს ჩაიდინეს, არანაირად არ გამოხატავენ ამერიკელების სურვილსა და მისწრაფებებს.

მე იდელისტი ვარ და მჯერა იმის, რისი გაკეთებაც შესაძლებელია. მჯერა, თავისუფლება უნივერსალურია და მჯერა, რომ თუ ადამიანებს შანსი მიეცემათ, ისინი აუცილებლად აირჩევენ მას.

მაგრამ მე ასევე საკმაოდ რეალისტი ვარ იმისათვის, რათა გავიგო, რა დიდი დაღი დაასვა იმ სურათებმა ჩვენი ქვეყნის იმიჯს. ჩვენ ახლა ვცდილობთ, რომ ადამიანებს სრული სიმართლე ვუთხრათ. საჯაროდ ვაღიაროთ ის შეცდომები, რომელიც აბუ-გრეიბში იქნა დაშვებული.

- თქვენ ამბობთ, რომ რეალისტიც ხართ, მაგრამ სად გადის იდეალიზმის ზღვარი თქვენს პოლიტიკაში. ყველა ავტოკრატიულ სახელმწიფოს, ირანის მსგავსად, უნდა ეშინოდეს თუ არა ამერიკელების სამხედრო ძალის?

- მისმინეთ, მე ვფიქრობ, რომ ყველა საკითხი დიპლომატიის გზით უნდა მოგვარდეს. სამხედრო ძალის გამოყენება ჩემი უკანასკნელი გადაწყვეტილებაა. ძალიან ძნელია გადაწყვეტილების მიღება, რომ ომს იწყებ. მაგრამ, მეორე მხრივ, მე ღრმად მწამს იმის, რომ ადამიანები იმსახურებენ თავისუფლებას. მე უკვე ვთქვი და კიდევ ერთხელ გავიმეორებ ევროპაში ჩემი გამოსვლის დროს, რომ ჩვენი მთავარი მიზანი მსოფლიოში ტირანიის დამარცხება უნდა იყოს. რატომ უნდა ვიყოთ თვითკმაყოფილნი, როცა ვიცით, რომ სადღაც ადამიანები შიშში ცხოვრობენ.?

სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, არსებობს დიდი მიზნები და, თუ ამ მიზნების მიღწევას არასოდეს დაისახავთ, ვერც ვერასოდეს მიაღწევთ მათ. ამ მიზნების მისაღწევად კი ყველანი ერთად უნდა დავდგეთ.

ამ თემაზე კიდევ ძალიან დიდხანს შემიძლია ვისაუბრო, რადგან მჯერა, რომ თქვენ ახლა დიდი ცვლილებების დასაწყისს ხედავთ. მაგრამ ეს არ არის ადვილი გზის დასაწყისი.

მე აღტაცებული ვარ თავისუფლებისთვის დაწყებული ბრძოლით, რადგან დარწმუნებული ვარ, რომ თითოეულ ადამიანში ჩადებულია უდიდესი სურვილი, იყოს თავისუფალი. მე არ მჯერა იმ თეორიების, რომ ზოგიერთ ხალხს არ შეუძლია თვითმართველობა, არ შეუძლია იყოს თავისუფალი, რადგან ასეთია ბუნება მათი რელიგიისა და კულტურისა. თავისუფლება უნივერსალურია.

რედაქცია, ინტერვიუს ორგანიზებაში გაწეული დახმარებისთვის, ულრმეს მადლობას უხდის საქართველოში აშშ-ს საელჩოს და "თი-ბი-სი" ბანკს.

საქართველოს ტელეკომი
TELECOM GEORGIA
ახალი დაბალი ტარიფები
თქვენ სარგებლობთ საერთაშორისო საუბრებით და:
- გსურთ არ გქონდეთ დავალიანება ტელეფონზე;
- გათიშული გაქვთ 8-იანი;
- ან უბრალოდ გინდათ მნიშვნელოვნად დაზოგოთ ფული...
„საქართველოს ტელეკომი" გთავაზობთ ტელეკომბარათით მომსახურებას:
ყველაზე დაბალი ტარიფი საერთაშორისო საუბრებზე (24სთ-ის განმავლობაში):
დროის წამობრივი აღრიცხვა
აშშ
რუსეთი
ევროპა (ფიქსირებულ ტელეფონზე)
მხოლოდ 30თ.
ისაუბრე მეტი, გადაიხადე ნაკლები
8-10
ბარათები შეიძინეთ „საქართველოს ტელეკომის" საკომუნიკაციო ცენტრებსა და ანგარიშსწორების პუნქტებში
რუსთაველის გამზ. 31 ტელ.: 442828 www.telecom.ge

უკანასკნელი გმირი

შოთა შურღაია საქართველოში მცხოვრები უკანასკნელი ადამიანია, ვისაც საბჭოთა კავშირის გმირობის წოდება აქვს მინიჭებული.
შოთა შურღაია თავის დიდ ოჯახთან ერთად ნაძალადევის რაიონში ცხოვრობს და ამჟამად შვილთაშვილის აღზრდითაა დაკავებული. სოლიდური ასაკის მიუხედავად, მხნედ გამოიყურება, სიამოვნებით იხსენებს ომისდროინდელ ისტორიებს, ზედმიწევნით ახსოვს საომარ მოქმედებათა დეტალები და არც დღევანდელობას არის ჩამორჩენილი. ბოლო წლების განმავლობაში ტექნიკური უნივერსიტეტის სამხედრო კათედრის პედაგოგი იყო. მოცლილად ვერც ახლა ნახავთ - "24 საათის" აქტიური მკითხველი, პოსტსაბჭოთა რესპუბლიკების სხვა ვეტერანებთან ერთად, ამჟამად მოსკოვში იმყოფება და საცხრამაისო აღლუმისთვის ემზადება.

ირმა კახურაშვილი

"1941 წელს, 21 წლის ასაკში, ვოროშილოვგრადის საავიაციო სასწავლებელში ვსწავლობდი. აპრილიდან პრაქტიკულ საკითხებზე უნდა გადავსულიყავით, კვირაში სამი დღე ფრენასაც ვაწარმოებდით. 22 ივნისს, კვირა დღეს, თეატრში წაგვიყვანეს. პირველი მოქმედების დასრულებისთანავე, სცენაზე მაიორი გამოვიდა და სამხედრო ნაწილში დაბრუნების შესახებ გვამცნო. ცხრა კილომეტრი თითქმის სირბილით გავიარეთ და მხოლოდ ნაწილში გვითხრეს, რომ ომი დაიწყო. იმ დღიდანვე საომარ რეჟიმზე გადავედით," - გვიყვება ბატონი შოთა. მისი თქმით, პირველ თვეებში საბჭოთა მხარემ უამრავი თვითმფრინავი დაკარგა. იზარალეს ქვეითმა ჯარებმაც, რადგან მაშინდელი მფრინავების სტრატეგია სწორედ ქვეითი ჯარების დაცვა იყო. სკოლა, სადაც შოთა შურღაია სწავლობდა, საწვავისა და ტექნიკის გარეშე დარჩა. იქ მომუშავე ყველა ინსტრუქტორი ომში წავიდა, ახალგაზრდები კი, სტალინის განკარგულებით, ნაწილში დარჩნენ. მათ ტექნიკის ახალი მოდელების შესწავლა ვერ მოასწრეს, თუმცა საავიაციო "ანა-ბანა" უკვე ესმოდათ. გერმანელების მძლავრმა შემოტევამ აიძულა, ურალისკენ გადასულიყვნენ. ეს გზაც, 455 კილომეტრი ფეხით გაიარეს, მერე ჩვეულებრივ სატვირთო ვაგონებში ჩასვეს...

თვითმფრინავი, რომელსაც, შოთა შურღაიას მსგავსად, უამრავი ახალბედა მართავდა, დაბალ სიმაღლეზე - 25 მეტრზე მოძრაობდა და, თავისი სიმძიმის გამო (6,5 ტონა), გერმანულ ტექნიკასთან შედარებით, ნაკლებად მანევრირებადი და მოქნილი იყო. შემდგომში ეს ტაქტიკაც შეიცვალა. **"ახლად სკოლადამთავრებულნი ბევრნი ვიყავით, თვითმფრინავი კი - რამდენიმე. ამიტომ ფრენა იშვიათად გვიწევდა. ფრონტზე მხოლოდ 1943 წელს მოვხვდი. ბევრი რამ გერმანელებისგან ვისწავლეთ. ისინი 1200-1500 მეტრის სიმაღლიდან დიდი სიჩქარით ეშვებოდნენ და გვბომბავდნენ. ჩვენ ჩვენი დაცვა გვყავდა. კაბინაზე, ძრავზე და საწვავის ბაკზე კი ხუთმილიმეტრიანი ჯავშანი გვქონდა,"** - იხსენებს შოთა შურღაია, რომელმაც პირველი "საფრონტო" ღამე მინდორში გაათენა, მეორე დღეს კი 874-ე მოიერიშე საავიაციო პოლკში გაანაწილეს.

პირველი საბრძოლო გაფრენა 1943 წლის 5 სექტემბერს ჰქონდა. ძირითადად, საბრძოლო პოზიციების გარღვევაში ქვეით ჯარს ეხმარებოდა. შესრულებულ დავალებასაც ქვეითი ჯარის ხელმძღვანელობა აფასებდა. მფრინავები შესრულებული გაფრენების რაოდენობის მიხედვით ჯილდოვდებოდნენ - 10-12 გაფრენის, 20-25 გაფრენის მერე და სხვ. ვიდრე შოთა შუარლაიას საბჭოთა კავშირის გმირობაზე წარადგენდნენ, მას უკვე ხუთი ჯილდო ჰქონდა მიღებული. გმირის წოდება კი 1945 წლის თებერვალში, 110-ე საბრძოლო გაფრენის შემდეგ მიანიჭეს (სულ 135 გაფრენა აქვს შესრულებული).

"საბჭოთა პატრიოტიზმი უდიდესი ძალა იყო. გვწყინდა, როცა დასვენებას გვთავაზობდნენ. მძიმე დავალებაზე ან ცუდ ამინდში ჯგუფის გარეშე მივდიოდით, რომ რისკი ნაკლები ყოფილიყო," - აცხადებს შოთა შურღაია და მიიჩნევს, რომ ყველაზე დიდი წინააღმდეგობა ბერლინის აღებისას შეხვდა. მაშინ, მეორე მსოფლიო ომის ისტორიაში პირველად, ჟუკოვმა მტრის თვალის დასაბნელებლად პროჟექტორები გამოიყენა. გერმანული არმია ფსიქოლოგიურად მოსუსტებული იყო. შოთა შურღაიას პოლკმა ბოლო გაფრენა 27 აპრილს შეასრულა, როდესაც მოწინააღმდეგეს ტექნიკა ტყეში ჰქონდა გაშლილი.

საბჭოთა კავშირის უკანასკნელი გმირი არ უარყოფს, რომ ეშინოდა, ოღონდ, მხოლოდ მაშინ, როცა საბრძოლო დავალებას აძლევდნენ. მერე კი... მხოლოდ გამარჯვების იმედი ჰქონდა.

მაშინდელი მფრინავები არც კვებას უჩიოდნენ. ყველაფერი საუკეთესო ფრონტს მიეწოდებოდა. სხვებთან შედარებით, საჰაერო მებრძოლებს უფრო კალორიული კვება ჰქონდათ. დაღლილებს, ღრმად რომ სძინებოდათ, 50 გრამ სპირტსაც აძლევდნენ. შოთა შურღაიას სასმელი არ უყვარდა და სხვებს უთმობდა.

ხშირად ფიქრობდა მშობლებზე, ოჯახში დაბრუნებაზე, მაგრამ ომის შემდეგ კიდევ სამი წელი იმსახურა გერმანიაში. მომავალი მეუღლე ფოთში გაიცნო (თავადაც წარმოშობით ფოთიდანაა). ეთერს გამოსაშვებ საღამოზე შეხვდა, ძალიან მოეწონა. 1946 წელს ხელი მოაწერეს და გერმანიაში დაბრუნდნენ. ბიჭიც შეეძინათ. ოთხი წელი მოსკოვში იცხოვრეს. ბატონი შოთა ყოველდღე "ელექტრიჩკით" დადიოდა სამხედრო აკადემიაში...

1957 წელს, საბჭოთა ჯარში დაწყებული რეორგანიზაციის გამო, ბევრი სამხედრო ნაწილი დაიშალა. ქართველებს უნდობლობა გამოუცხადეს. შოთა შურღაიაც დაითხოვეს და პენსია დაუნიშნეს. თბილისში ჩამოვიდა, 32 წელი "ავტოტრანსპორტში" იმუშავა. მერე ტექნიკურ უნივერსიტეტში, სამხედრო კათედრაზე პედაგოგობდა. ხშირად ეპატიჟებოდნენ მოსკოვში, წითელ მოედანზე გამართულ აღლუმებზე. 1990-იანი წლების დასაწყისში, საქართველოში დატრიალებული პოლიტიკური მოვლენების შემდეგ, ეს მიმოსვლა შეწყდა. 2001 წელს, საბჭოთა კავშირის კიდევ ერთი გმირი - ირაკლი ციციშვილი პრეზიდენტმა პუტინმა მოსკოვში დაპატიჟა, მაგრამ 4 მაისს ის გარდაიცვალა. მის ნაცვლად კი რუსეთს შოთა შურღაია გაეშურა.

უკანასკნელ ქართველ გმირს მოსკოვი გულთბილად შეხვდა. ყველა ფინანსური ხარჯი თავის თავზე რუსულმა მხარემ აიღო, დაასახლა ერთ-ერთ საუკეთესო სასტუმრო "პრეზიდენტ-ოტელში", რომლის ფანჯრიდან დიდი პეტრეს ძეგლი მოჩანდა... **"კრემლის ეკატერინეს დარბაზში, პუტინის მოლოდინში სხვადასხვა ქვეყნებიდან ჩამოსული ვეტერანები შევიკრიბეთ. სხვათა შორის, სწორედ ამ დარბაზში დამაჯილდოვეს გმირის წოდებით... რუსეთის პრეზიდენტი ზრდილ და მოწესრიგებულ ადამიანად მომეჩვენა. ყველას ხელი ჩამოგვართვა და გვკითხა, რაიმეს თქმა ხომ არ გსურთო. მე ვუთხარი, რომ საქართველოდან ვარ და კარგი იქნებოდა, სავიზო რეჟიმი გაუქმებულიყო. პუტინმა მიპასუხა, რომ ამ პრობლემას შემოდგომისთვის მოაგვარებდა, მაგრამ, როგორც ჩანს, არაფერი შეცვლილა. რუსეთის პრეზიდენტს ლტოლვილებზეც ვესაუბრე. მან კი მითხრა, აფხაზეთის კონფლიქტი იმიტომ ვერ გვარდება, რომ არც ერთ მხარეს დათმობა არ გინდათო..."** - პუტინმა შოთა შურღაიას საათი უსახსოვრა. ის შურღაიების ბინაში, ჭერამდე შემოწყობილ წიგნებს შორის სათუთად ინახება. შოთა იოსებოვიჩმა, ასე ეძახიან შინაურები, ის თავის ერთადერთ შვილიშვილს, ცნობილ ექიმ-ანდროლოგს, სოსო შურღაიას აჩუქა.

"შესაშური ენერგიის ადამიანია. ყველაფერი აინტერესებს, ყველა ნაცნობის ტელეფონი ზეპირად ახსოვს, უყვარს ტელევიზორის ყურება, გაზეთის კითხვა და გამორიცხულია, მხედველობიდან რომელიმე სერიოზული მოვლენა გამორჩეს. ჩვენი ოჯახი მისი ახალგაზრდული მუხტის გარეშე წარმოუდგენელია," - ამბობს შოთა შურღაიას რძალი მანანა, რომელიც საცხრამაისო დღეებში სტუმრების მიღებას ვერ აუდის.

წელს საქართველოდან მოსკოვს ვეტერანთა ხუთკაციანი დელეგაცია ეწვია. 9 მაისს შურღაია საელჩოების წარმომადგენლებთან და სხვა საპატიო სტუმრებთან ერთად რუსეთის პრეზიდენტს კრემლის მარცხენა ფრთაზე მხარს დაუმშვენებს.

"რა არის ყველაზე მთავარი? ალბათ, ჯანმრთელობა, ღირსებებს შორის კი - კაცური კაცობა," - ასე ფიქრობს უკანასკნელი გმირი.

განცხადება კონკურსის ჩატარების შესახებ

საქართველოს სოციალური დაზღვევის ერთიანი სახელმწიფო ფონდი აცხადებს კონკურსს ფონდის საფინანსო სამსახურებში კვალიფიციური ბუღალტრების ვაკანტურ თანამდებობებზე. საკონკურსო დოკუმენტაცია მიიღება 2005 წლის 20 მაისამდე. შერჩეული კანდიდატების დანიშვნა დასრულდება 2005 წლის I ივნისამდე. ქვემოთ ჩამოთვლილ ფონდის ფილიალებში დასაქმებულ მთავარ ბუღალტრებს ხელშეკრულების მოქმედების ვადა გაუგრძელდებათ 2005 წლის I ივნისამდე.

საქართველოს სოციალური დაზღვევის ერთიანი სახელმწიფო ფონდი აცხადებს კონკურსს ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულების (ფილიალების) მიხედვით
მთავარი ბუღალტრის თანამდებობაზე:

ფონდის რაიონული ფილიალი	საშტატო ერთეული
	მთავარი ბუღალტერი ხელფასი 400 ლარი
გლდანი-ნაძალადევის ფილიალი	1
ლანჩხუთის ფილიალი	1
ჭიათურის ფილიალი	1
ვანის ფილიალი	1
ხონის ფილიალი	1
დედოფლისწყაროს ფილიალი	1
თელავის ფილიალი	1
მცხეთა-მთიანეთის ფილიალი	1
მარტვილის ფილიალი	1
მესტიის ფილიალი	1
ხობის ფილიალი	1
ახალციხის ფილიალი	1
ახალქალაქის ფილიალი	1
ნინოწმინდის ფილიალი	1
ადიგენის ფილიალი	1
ბოლნისის ფილიალი	1
თეთრიწყაროს ფილიალი	1
მარნეულის ფილიალი	1
რაჭა-ლეჩხუმ-ქვემო სვანეთის რეგიონული ფილიალი	1
ცაგერის ფილიალი	1
ბაღდათის ფილიალი	1
ლენტეხის ფილიალი	1
ონის ფილიალი	1
ზესტაფონის ფილიალი	1
სულ 24 ფილიალი	სულ 24 საშტატო ერთეული

2. ვაკანსიების მოკლე აღწერა

- ფილიალში საფინანსო-ეკონომიკური საქმიანობის სწორი და უტყუარი აღრიცხვიანობის, სახელმწიფო სოციალური დაზღვევის ბიუჯეტის სახსრების და საქართველოს სოციალური დაზღვევის ერთიანი სახელმწიფო ფონდის საკუთრების, მატერიალური ფასეულობების სწორი აღრიცხვისა და ეკონომიკური ხარჯვის ორგანიზაცია;
- საბუღალტრო აღრიცხვისა და ანგარიშგების ოპერაციების სწორი წარმოება, ოპერატიული ინფორმაციების სისწორის, ბუღალტრული ანგარიშგების დროული შედგენის და ფონდის დირექციაში წარდგენის უზრუნველყოფა;
- საბუღალტრო აღრიცხვა-ანგარიშგებისათვის საჭირო ჟურნალების, დავთრების და წიგნების წარმოება;
- დროებითშრომისუუნარობის დახმარებაზე შესაბამისი ორგანიზაციებიდან წარმოდგენილი მოთხოვნების შემოწმება და ფონდში დადგენილი წესით სრულყოფილი წარდგენა;
- ბუღალტრული შედარებები ყოველკვარტალურად, სახაზინო სამსახურიდან სახსრების ხარჯვის არსებული პროცედურების დაცვა, სახაზინო სამსახურთან და შესაბამის საბანკო დაწესებულებასთან ყოველთვიური ურთიერთშედარება, ძირითად საშუალებათა მიღება-გაცემა-ჩამოწერის დოკუმენტაციის მომზადება;
- პენსიებისა და დახმარებების დარიცხვა-გაცემასთან დაკავშირებული საქმიანობის კონტროლი;
- პენსიებისა და დახმარებების გამცემი ორგანოებიდან მიღებული ინფორმაციის აღრიცხვისა და მათი სისწორის კონტროლი;
- კვარტალური და წლიური საფინანსო ანგარიშის (ბალანსის) შედგენა;
- საკასო და ფაქტიური ხარჯების შესახებ მასალების მომზადება;
- ოპერატიული, კვარტალური, წლიური ანგარიშების შედგენა, პენსიის გაცემასთან საჭირო თანხების გაანგარიშებაში მონაწილეობა;
- პენსიონერთა პირადი ანგარიშების წარმოების, მათი გახსნა-დახურვის,პენსიების ჩარიცხვაზე საბუთების გაფორმების, სტატისტიკური ანგარიშების შესადგენად მომზადებული მონაცემების, პენსიების თანხების გაცემა-შეჩერება-შეწყვეტის და თვის ნაერთი ცნობების სისწორის შემოწმება;
- წამყვანი სპეციალისტების საფინანსო საქმიანობის კონტროლი. პენსიების დარიცხვა-გაცემის ოპერაციების კომპიუტერული წესით დამუშავება;

3. მინიმალური საკვალიფიკაციო მოთხოვნები:

- უნდა ფლობდეს სახელმწიფო ენას;
- მოეთხოვება უმაღლესი ეკონომიკური ან ბუღალტრული განათლება.
- კომპიუტერთან მუშაობის ცოდნა (მომხმარებლის დონეზე);

4. ვაკანტურ თანამდებობებზე დასანიშნი კანდიდატები შეირჩევიან გასაუბრების გზით, რომელიც ჩატარდება 2005 წლის 21-22 მაისს 10.00 საათიდან. საქართველოს სოციალური დაზღვევის ერთიანი სახელმწიფო ფონდის შენობაში (თბილისი, აკაკი წერეთლის გამზ. 144, IV სართული, სხდომათა დარბაზი).

5. კონკურსში მონაწილეებს თანამდებობების შესაბამისად გასაუბრება ჩაუტარდებათ შემდეგი ნორმატიული აქტებით გათვალისწინებულ საკითხებზე:
- საქართველოს კონსტიტუცია;
- საქართველოს კანონი "საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ" (დაფინანსება, სახელმწიფო კონტროლი);
- საქართველოს კანონი "ბუღალტრული აღრიცხვისა და ანგარიშგების შესახებ";
- ინსტრუქცია "საჯარო სამართლის იურიდიული პირის ბუღალტრული აღრიცხის შესახებ";
- დებულება სალაროს მეურნეობის გაძღოლის შესახებ;
- საქართველოში უნაღდო ანგარიშსწორების წესები;
- ინსტრუქცია "საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ ვალდებულების აღებისა და ხარჯების გაწევის წესის შესახებ";
- ფონდის დებულება
- საქართველოს კანონი "საბიუჯეტო სისტემის შესახებ";
- "საქართველოს 2005 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ" საქართველოს კანონი;
- მოსახლეობის სოციალური დაზღვევისა და საპენსიო უზრუნველყოფის შესახებ მოქმედი კანონმდებლობა;
- საბიუჯეტო სახსრების ხარჯვისა და აღრიცხვის წარმოების სხვა მარეგულირებელი აქტები.

6. კონკურსში მონაწილეობის მსურველებმა განცხადება უნდა წარმოადგინონ 2005 წლის 20 მაისამდე საქართველოს სოციალური დაზღვევის ერთიან სახელმწიფო ფონდში შემდეგ მისამართზე: თბილისი. აკაკი წერეთლის გამზირი 144 II სართული, საქმეთამმართველობისა და კადრების დეპარტამენტი. საკონტაქტო ტელეფონი 69 47 89; 34-85-72.

7.კონკურსში მონაწილეობის მსურველის მიერ წარმოდგენილ განაცხადში უნდა იქნეს მითითებული კანდიდატისათვის სასურველი რაიონი (ქალაქი).

7.1. განაცხადს უნდა ერთვოდეს:
- ავტობიოგრაფია (CV) (ნაბეჭდი სახით);
- პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტის ასლი;
- განათლების დამადასტურებელი დოკუმენტის (დიპლომი) ასლი;
- შრომის წიგნაკის ასლი;

7.2. ავტობიოგრაფია (CV) მოიცავს შემდეგ მონაცემებს:
- სახელი:
- გვარი:
- დაბადების თარიღი:
- საცხოვრებელი ადგილი:
- საკონტაქტო ტელეფონი:
- განათლება:
- სამუშაო გამოცდილება:
- დამატებითი ინფორმაცია: სერთიფიკატები და სხვა.
- უცხო ენა:
- კომპიუტერთან მუშაობის გამოცდილება:

8. ვაკანტურ თანამდებობებზე კონკურსში გამარჯვებულთა დანიშვნა მოხდება 2005 წლის 1 ივნისიდან.

მეორე სამშობლოს პრეზიდენტის სტუმრობა პირველ სამშობლოში

მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ, როდესაც საბჭოთა ქვეყანა ჯერ კიდევ იშუშებდა სისხლიან იარებს, ქართველები, რომლებმაც საქართველოში დაბრუნება ვერ შევძელით, ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა შეგვიფარა. ამ ხნის განმავლობაში ჩვენ ვგრძნობდით თავს თავისუფალი ქვეყნის შვილებად.

ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტის ჯორჯ ბუშის საქართველოში სტუმრობა ემთხვევა ჩვენთვის მნიშვნელოვან თარიღს - ფაშიზმზე გამარჯვების 60 წლისთავს. ამიტომაც ამერიკაში მცხოვრები ქართველი ვეტერანები კიდევ ერთხელ ვადასტურებთ ჩვენი მეორე სამშობლოს კეთილგანწყობას და ვიმედოვნებთ, რომ ბუშის ვიზიტი კიდევ ერთხელ განამტკიცებს ურთიერთობას ამ ორ ქვეყანას შორის. ეს იქნება უანგარო, მტკიცე და მეგობრული კავშირი, რომელიც დიდ სიკეთეს მოუტანს ორივე ქვეყანას და განსაკუთრებით - საქარველოს, რომელიც დემოკრატიის დიდ გზაზე პირველ ნაბიჯებს ახლა დგამს.

ღრმა პატივისცემით,
აშშ-ში მცხოვრები მეორე მსოფლიო ომის ვეტერანები:
გიორგი მორალიშვილი,
ნიკოლოზ თოფურია,
პეტრე ხვედელიძე,
მამია ზაქრაძე,
ვალერიან ძაძამია
და სხვები.

გერმანული და საბჭოთა პლაკატების გამოფენის გახსნა და ლაშა ბაქრაძის მოხსენება ქართულ-გერმანული თანამშრომლობის შესახებ ომის დროს.
9 მაისს, 6 საათზე გოეთეს ინსტიტუტში, ზანდუკელის 16.
კარი ყველასთვის ღიაა, დასწრება თავისუფალია.

ჯორჯ ბუშის ოდა თავისუფლებას

აშშ აღარასოდეს გაცვლის თავისუფლებას მოჩვენებით სტაბილურობაზე

პირველი გვერდიდან

მაგრამ, სამწუხაროდ, კონტინენტის მილიონობით მცხოვრები სხვა ტოტალიტარული იმპერიის უღელქვეშ მოექცა. "განითლებული" აღმოსავლეთ ევროპა, თავისუფალ და არათავისუფალ ნაწილებად დაყოფილი გერმანია ათწლეულების მანძილზე დემოკრატიული დასავლეთისა და საბჭოთა ტოტალიტარული ცივილიზაციების გამყოფი "რკინის ფარდა" – აი, კიდევ რა მოიტანა მეორე მსოფლიო ომის დასრულებამ. ამ ქვეყნების მოქალაქეებმა ცივი ომი უდიდესი სიმამაცის ფასად გადაიტანეს, ხოლო შემდეგ ისტორიის შექმნა თავად იკისრეს და თავისუფლების დროშა ააფრიალეს, - ამბობს პრეზიდენტი ბუში, - **რის შედეგადაც დღეს ევროპის კონტინენტი, პირველად ისტორიაში, თავისუფალი და მშვიდობიანია. დემოკრატიის ტალღამ, რომელმაც 1989 წელს ცენტრალურ და აღმოსავლეთ ევროპას გადაუარა, დღეს საქართველოსა და უკრაინის მსგავს ქვეყნებში გადაინაცვლა. გამარჯვების დღე მართლაც რეალობად გადაიქცა თავისუფლებისთვის მებრძოლი მილიონობით ადამიანისთვის".**

ჯორჯ ბუშის სიტყვები აღმოსავლეთ ევროპელების მიმართ მოხდილი ოფიციალური ბოდიშივით ჟღერდა - იმის გამო, რომ "ცივილიზებული დასავლეთი ამ ქვეყნების საბჭოთა ტოტალირიზმის ქვეშ ცხოვრებას ეგუებოდა ათწლეულების მანძილზე". თავისუფლება აღარასოდეს გაიცვლება მოჩვენებით სტაბილურობაზე, - ასეთი იქნება ბუშის ადმინისტრაციის საგარო დოქტრინა - ფაქტობრივად, განაჩენი პოსტსაბჭოთა სივრცის ავტოკრატი მმართველებისთვის.

"რუსეთის ყველა მოსაზღვრე ქვეყანა მიიღებს სარგებელს დემოკრტაიული ფასეულობების გავრცელებით, ისევე, როგორც თავად რუსეთი, - ამბობს აშშ-ს პრეზიდენტი რიგაში, - **სტაბილური, ძლიერი დემოკრატიები კარგი მეზობლები არიან... და არავის უქმნიან საფრთხეს."**

ჯორჯ ბუში: თავისუფლება აღარასოდეს გაიცვლება მოჩვენებით სტაბილურობაზე.

თავიდანვე ნათელი იყო, რომ მოსკოვში ჩასვლაზე თანხმობის შემდეგ ბუშის მხრიდან ლატვიასა და საქართველოში სტუმრობა დემოკრატიულ საზოგადოებაში ბუნებრივად გაჩენილი პროტესტის გასანეიტრალებლად გადადგმული ნაბიჯი იყო. თუმცა, ძნელად თუ ვინმე იფიქრებდა, რომ რუსეთისა და აშშ-ს პრეზიდენტების შემხვედრამდე ორიოდე დღით ადრე ასეთი მკვეთრი განცხადებები გაკეთდებოდა, თანაც - ორივე მხრიდან.

ლატვიაში მყოფმა ბუშმა სრულად დაუჭირა მხარი რუსეთის მიმართ ბალტიისპირელების პრეტენზიებს. **"იალტის შეთანხმება მიუნხენისა და მოლოტოვ-რიბენტროპის სახელით ცნობილი უსამართლო შეთანხმებების გაგრძელება იყო,** - ამბობს ბუში რიგაში ერთობლივი პრესკონფერენციის დროს, - **კიდევ ერთხელ დიდმა სახელმწიფოებმა მოლაპარაკებებისას პატარა ქვეყნების თავისუფლება არაფრად მიიჩნიეს. მიუხედავად ამისა, სტაბილურობის შენარჩუნების მიზეზით, თავისუფლების მსხვერპლად მიტანამ კონტინეტი შუაზე გაყო და ვერც სტაბილურობა უზრუნველყო. ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის მილიონობით ადამიანის დაპყრობა ისტორიის ერთ-ერთი ყველაზე დიდ ბოროტება იყო."**

ბუშმა 60 წლის წინანდელი ამბებიდან დღევანდელზე გადმოინაცვლა და პირობა დადო: **"ჩვენ აღარ გავიმეორებთ წინა თაობების შეცდომებს – არ დავხუჭავთ თვალს ტირანიაზე და, სტაბილურობის სანაცვლოდ, თავისუფლებას არ შევწირავთ მსხვერპლად. ჩვენ უკვე კარგი გაკვეთილი მივიღეთ - არავის თავისუფლება არ შეიძლება იყოს უგულებელყოფილი. გრძელვადიან პრესპექტივაში ჩვენი უსაფრთხოება და ჭეშმარიტი სტაბილურობა ხომ სხვების თავისუფლებაზეა დამოკიდებული."**

რაც შეეხება საბჭოთა კავშირის მიერ ბალტიისპირეთის ოკუპაციას, ბუშის აზრით, **"ამერიკელი ხალხი არასოდეს დაივიწყებს ბალტიისპირეთის ხალხების ოკუპაციასა და კომუნისტებისგან მათ ჩაგვრას. მესმის, რატომაც არსებობს ბალტისპირელ ხალხებში რისხვისა და უკმაყოფილების გრძნობა - ოკუპაციის გამო. მე აქამდეც მითქვამს ამის შესახებ პრეზიდენტი პუტინისთვის, მაგრამ მან ხომ ისედაც იცის ამის თაობაზე. იმედი მაქვს, შევძლებთ, გადავლახოთ ეს ისტორიული ფაზა".**

ამასობაში კი შაბათს მოსკოვში კიდევ ერთი მემორიალის გახსნაზე სიტყვით გამოსვლისას პუტინმა აღნიშნა, რომ საბჭოთა ხალხმა ევროპის 11 სახელმწიფო გაათავისუფლა. **"ჩვენმა ხალხმა არამარტო დაიცვა სამშობლო, არამედ 11 ქვეყანა გაათავისუფლა ევროპაში. გიგანტური ბრძოლების ველებზე – ბარენცის ზღვიდან კავკასიამდე – დავანგრიეთ აგრესორის სამხედრო მანქანა."**

აშკარაა, მხარეებს შორის ძალიან სერიოზული საუბარი გაიმართება. საინტერესოა, რამდენად იქნება აშშ-ს პრეზიდენტი საკუთარი სიტყვების ერთგული. მან ხომ პირობა დადო, ვლადიმირ პუტინთან "რაც შეიძლება, გასაგებად" დააფიქსიროს "დემოკრატიული სამყაროს" პოზიციები.

„მრგვალ მაგიდასთან" შეკრებილი 10 ლიდერი

მოსკოვში გამართული დსთ-ს არაფორმალური სამიტი ლიდერთა არასრული შემადგენლობით

8 მაისს მოსკოვში "პრეზიდენტ-ოტელში" დსთ-ს არაოფიციალური სამიტი ნახევარი საათის დაგვიანებით დაიწყო. **"საუკუნეების მანძილზე შემუშავებული ჩვენი საერთო ღირებულებები იმ ინტეგრაციული პროცესების სრული სპექტრის განხორციელების საიმედო საფუძველია, რაც თანამედროვე რთულ ეპოქაში ჩვენი სახელმწიფოების სტაბილურ განვითარებას ესაჭიროება,"** - აღნიშნა მისასალმებელ სიტყვაში რუსეთის ფედერაციის პრეზიდენტმა ვლადიმირ პუტინმა.

"მრგვალ მაგიდას" დსთ-ს 12 წევრი-სახელმწიფოს ლიდერებიდან მხოლოდ 10 მიუჯდა. მოსკოვში ჩასვლაზე უარი მხოლოდ საქართველოს პრეზიდენტმა მიხეილ სააკაშვილმა და მისმა აზერბაიჯანელმა კოლეგამ ილჰამ ალიევმა განაცხადეს. თუ საქართველოს შემთხვევაში უარის მიზეზი რუსული ბაზების გაყვანასთან დაკავშირებული გაჭიანურებული მოლაპარაკებები გახდა, კავკასიის კიდევ ერთი სახელმწიფოს მეთაურის უარი სომეხი კოლეგის გვერდით ჯდომის სურვილის არქონა იყო. ალიევის პრესსამსახურის მიერ გავრცელებული ინფორმაციით, აზერბაიჯანის პრეზიდენტმა არაკორექტულად მიიჩნია, სომეხ კოლეგასთან ერთობლივ ღონისძიებაში მიეღო მონაწილეობა სომხეთის საოკუპაციო ძალების მიერ აზერბაიჯანის ძირძველი ტერიტორიის – ქალაქ შუშის დაპყრობის დღეს.

მოსკოვს ალიევი დღეს ეწვევა, რათა მეორე მსოფლიო ომის დასრულების 60 წლისთავთან დაკავშირებით გამართულ აღლუმს მსოფლიოს მრავალი ქვეყნის ლიდერთან, მათ შორის, ჯორჯ ბუშთან ერთად დაესწროს.

სამიტზე დასასწრებად "პრეზიდენტ-ოტელში" ერთ-ერთი პირველი უკრაინის პრეზიდენტი ვიქტორ იუშენკო მივიდა. შეხვედრაში მონაწილეობდა ყირგიზეთის პრეზიდენტის მოვალეობის შემსრულებელი კურმანბეკ ბაკიევიც. სასტუმროს ფოიეში სტუმრებს რუსეთის პრეზიდენტის თანაშემწე ვლადიმირ რუშაილო ხვდებოდა. თანამეგობრობის წევრი-ქვეყნების ლიდერები მეორე სართულისკენ, სადაც დსთ-სა და მონაწილე სახელმწიფოების დროშებით დამშვენებული ოთახი იყო მომზადებული, კიბეებზე დაფენილ ლურჯ ხალიჩაზე ფეხით მიემართებოდნენ. გამონაკლისი მხოლოდ თურქმენეთის პრეზიდენტი საფარმურატ ნიაზოვი აღმოჩნდა, რომელმაც, სხვებთან ერთად კიბეების ავლას, ესკალატორით სარგებლობა ამჯობინა.

როგორც ზემოთ აღინიშნა, სამიტი ვლადიმირ პუტინმა გახსნა და კოლეგებს რუსულ ენაზე მიმართა. მისასალმებელი სიტყვის ძირითადი თემა 9 მაისის მნიშვნელობისა და გაერო-ს მიერ ამ დღის შერიგებისა და ხსოვნის დღედ გამოცხადებაში დსთ-ს ქვეყნების ერთობლიოლ ძალისხმევაზე კიდევ ერთხელ ხაზგასმა იყო. რუსეთის პრეზიდენტის, დაახლოებით, 4-წუთიანი სიტყვის შემდეგ სხდომა ჟურნალისტებისთვის დაიხურა და 2 საათს გაგრძელდა. სამიტზე პრეზიდენტებმა განიხილეს თანამეგობრობის რეფორმირებისა და სოციალური უზრუნველყოფის სფეროში ეროვნული კანონმდებლობის ჰარმონიზაციის საკითხები, კერძოდ, მეორე მსოფლიო ომის ვეტერანთათვის დახმარება, რის შემდეგაც ხელი მოეწერა ჰუმანიტარული თანამშრომლობის შესახებ მიღებულ დეკლარაციას. აღნიშნული დეკლარაციის მიღების მიზანია ყველა ჰუმანიტარულ სფეროში (კულტურა, მეცნიერება და განათლება) მრავალმხრივი თანამშრომლობის განვითარება.

როგორც ვლადიმირ პუტინმა აღნიშნა, დსთ-ს ლიდერთა მიერ დეკლარაციის მხარდაჭერა თანამეგობრობის სივრცეში ადამიანური ურთიერთობების განვითარებისა და გაფართოების სფეროში მიმდინარე სამუშაოებს დამატებით იმპულსს მისცემს. **"სწორედ კულტურა, მეცნიერება, განათლება და ჰუმანიტარული თანამშრომლობა ქმნის თავისუფალი ურთიერთობებისა და დაახლოების პირობებს; ასევე, ხელს უწყობს ნდობისა და ურთიერთპატივისცემის გაჩენას. ამგვარად, ყალიბდება საერთაშორისო თანამშრომლობის ყველა სფეროში დიალოგისა და პარტნიორობის ხელშემწყობი პირობები,"** - აღნიშნა ვლადიმირ პუტინმა.

24 საათი

კუვეიტელი და იორდანიელი ქალები სქესთა თანასწორობის წინააღმდეგ

კუვეიტელი და იორდანიელი ქალები დაუმორჩილებლობის მოძრაობის მინისტრთა შეხვედრაზე მამაკაცებისთვის და ქალებისთვის თანაბარი უფლებების მინიჭების წინააღმდეგ გამოვიდნენ. **"სქესთა თანაბარი უფლებების აღიარება ნეგატიურად იმოქმედებს მუსულმანი ქალების უფლებებზე, რომლებიც შარიათის კანონებით ცხოვრობენ,"** - განაცხადა კუვეიტის ქალთა საკითხების კომიტეტის მთავარმა კოორდინატორმა ფადია საად ალ-საბახმა. მან ეს განცხადება ორი დღის წინ ადმინისტრაციულ ცენტრ პუტრაჯაიში გახსნილ საერთაშორისო კონფერენციაზე ("ქალის როლის გაზრდა გლობალიზაციის ეპოქაში") გააკეთა. ფადია საად ალ-საბახის თქმით, სქესთა თანასწორობის საკითხის განხილვისას **"აუცილებელია დიფერენცირებული მიდგომა, რადგან ზოგიერთი ისლამური სახელმწიფოს კულტურული ღირებულებები და ეროვნული ნიშნები ამ საკითხების ერთმნიშვნელოვნად შეფასების საშუალებას არ იძლევა."**

კუვეიტის მანდილოსანმა წარმომადგენელმა ხაზი გაუსვა, რომ კონფერენციის საბოლოო დეკლარაციაში ქალების და მამაკაცების უფლებების გათანაბრებასთან დაკავშირებული თეზისის შეტანა შარიათის კანონების მიმდევარ ქვეყნებში უარყოფითად იმოქმედებს ქორწინების, განქორწინების და მემკვიდრეობის გადაცემის საკითხებზე.

"ჩვენი ქვეყნისთვის საკითხის ასეთი ფორმით დაყენება მიუღებელია. ქალებისა და მამაკაცებისთვის თანაბარი უფლებების მინიჭებით ჩვენ ბევრს დავკარგავთ. ვეთანხმებით, რომ ქვეყნებში, სადაც ქალები ზეწოლას და ძალადობას განიცდიან, ეს გადაწყვეტილება სამართლიანი იქნება. თუმცა, კუვეიტში სიტუაცია რადიკალურად განსხვავებულია," - აცხადებდა ფადია საად ალ-საბახი. ამის მიუხედავად, მან ისიც დასძინა, რომ კუვეიტი მხარს დაუჭერს პუტრაჯაის დეკლარაციას, ვინაიდან აღიარებს განვითარებადი ქვეყნებისთვის მის მნიშვნელობას.

კუვეიტის წარმომადგენლის მოსაზრება სრულიად გაიზიარა იორდანიის ნაციონალური ქალთა კომისიის დელეგატმა იბტესამ ალ-ატიატმა. როგორც მან სიტყვით გამოსვლისას განაცხადა, **"თანასწორობის საკითხის ასე დეტალურად განხილვის ნაცვლად, უმჯობესია, ხაზი გაესვას ისლამურ სამყაროში ქალების და მამაკაცების იმ უფლებებს, რომლებიც ერთმანეთს ავსებს".**

წლევანდელ კონფერენციაში მონაწილეობას იღებს დაუმორჩილებლობის მოძრაობის 54 წევრი-ქვეყანა, რომელთა უმეტესობა ქალთა საკითხების მინისტრებითაა წარმოდგენილი.

ცნობისათვის, დაუმორჩილებლობის მოძრაობა იმ ქვეყნებს აერთიანებს, რომელთა პოლიტიკური კურსის საფუძველია, მონაწილეობა არ მიიღონ სამხედრო-პოლიტიკურ ბლოკებში და დაჯგუფებებში. ეს მოძრაობა საერთაშორისო ფორუმების მონაწილეთა რიცხვით, გაერო-ს შემდეგ, რიგით მეორეა. მოძრაობა 114 ქვეყანას აერთიანებს, ხოლო 15 ქვეყანას დამკვირვებლის სტატუსი აქვს მინიჭებული.

2003 წლის თებერვლიდან მოძრაობის თავმჯდომარის პოსტს მალაიზია იკავებს, მომავალ წელს კი მმართველობა კუბის ხელში გადავა.

თებერვლიდან "24 საათი" ინგლისურად.
English newspaper 24 Hours, coming out from February
გამოწერით.
on subscription basis
e-mail: public@24hours.ge
Tel: 20 24 24 Fax:20 24 25

მოკლედ

სანვავის გაძვირების გამო კახელებმა მიწის სრულად დამუშავება ვერ შეძლეს

წინა წელთან შედარებით, წელს თელავის რაიონში თავთავიანი კულტურების ნათესი 137 ჰექტარით გაიზარდა.

რაიონში საშემოდგომო თავთავიანი კულტურები სულ 2937 ჰექტარზეა დათესილი, აქედან ხორბალს 2323 ჰა, ქერს კი 624 ჰა. უკავია.

ნათესები უფრო მეტი უნდა ყოფილიყო, მაგრამ მოსახლეობამ ვერ შეძლო მიწის ფართობის სრულად დამუშავება, რაც გამოწვეული იყო დიზელის საწვავის ღირებულების ზრდით.

"საგაზაფხულოდ დასათესად დარჩენილი იყო 13 254 ჰექტარი, რასაც სავარაუდოდ, მარცვლეული კულტურები და ბაღჩეული დაიკავებს. მიწის დიდი ნაწილი პრეზიდენტის მიერ ნაჩუქარი საწვავით მოიხნა, რომელიც თელავის რაიონში სულ 240 040 ლიტრი გაიცა. საგაზაფხულო ხვნა რაიონში უკვე თითქმის დამთავრებულია და სულ მალე სოფლის მეურნეობის სხვა სამუშაოებით დავკავდებით", - განაცხადა თელავის რაიონის სოფლის მეურნეობის სამმართველოს უფროსმა მერაბ ხიზანიშვილმა.

მედია-ნიუსი

ორი სიტყვით

თბილისი "პროკრედიტბანკის" საკრედიტო პორტფელი წლის დასაწყისიდან 8.5 დოლარით გაიზარდა და მთლიანობაში გაცემული კრედიტების ოდენობამ 75 მლნ დოლარი შეადგინა. ბანკის საქმიანობის 4 თვის შედეგების შესახებ პროკრედიტბანკის ხელმძღვანელობამ სპეაციალურ პრესკონფერენციაზე ისაუბრა; გასულ თვეებში ბანკმა მცირე მეწარმეებზე 5000-ზე მეტი სესხი გასცა. მთლიანობაში დაუფარავი კრედიტების რაოდენობამ კი 19 500 შეადგინა. მცირე ბიზნესის დაფინანსების კუთხით პროკრედიტბანკი ამ მაჩვენებლით საქართველოს კომერციულ ბანკებს შორის პირველ ადგილზეა. 2004 წლის მდგომარეობით მისი წილი მიკრო სასესხო სეგმენტზე 56 პროცენეტი იყო **მედიანიუსი**

■ ■ ■

თბილისი - სამომხმარებლო ფასების ინდექსმა ბოლო ერთი კვირის განმავლობაში 100,11 პროცენტი შეადგინა. საქართველოს სტატისტიკის სახელმწიფო დეპარტამენტის მონაცემებით, წინა კვირასთან შედარებით, 29 აპრილიდან 5 მაისამდე ფასების საერთო დონე 0,11 პროცენტით გაიზარდა, მათ შორის სასურსათო საქონელზე – 0,19 პროცენტით, არასასურსათო საქონელზე - 0,19 პროცენტით, ხოლო მომსახურების ტარიფები უცვლელი დარჩა. დეპარტამენტის ინფორმაციით, წინა კვირასთან შედარებით, ფასები შემცირდა 4,8%-ით კვერცხზე, ხოლო 20%-ით გაძვირდა ვაშლი და 11,1%%-ით ყავა. წინა კვირასთან შედარებით, 4,2%-ით გაიზარდა ნავთის ფასი. **მედიანიუსი**

ნიკა გილაური: "საქართველოს მთავრობა მაგისტრალური მილსადენის პრივატიზაციას აღარ აპირებს"

საქართველოს მთავრობა მაგისტრალური გაზსადენის პრივატიზაციის შესაძლებლობას აღარ განიხილავს. ამის შესახებ აშშ-დან დაბრუნებულმა საქართველოს ენერგეტიკის მინისტრმა ნიკა გილაურმა გუშინ გამართულ პრესკონფერენციაზე განაცხადა. გილაურს შეხვედრები ჰქონდა აშშ-ის ენერგეტიკის მინისტრთან, აშშ-ის პრეზიდენტის მრჩეველთან სტივენ მანთან და პრეზიდენტის ადმინისტრაციის წარმომადგენლებთან.

"ათასწლეულის გამოწვევის" პროგრამის ფარგლებში, საქართველოს ენერგოსისტემა 60 მლნ. დოლარს მიიღებს.

აშშ-ში ენერგეტიკის მინისტრის ნიკა გილაურის ვიზიტის ფარგლებში საქართველოს და ამიერკავკასიის რეგიონის ქვეყნების ენერგოუსაფრთხოების საკითხებთან დაკავშირებით აშშ-ის ადმინისტრაციასთან მოლაპარაკებები გაიმართა. მხარეებმა ბუნებრივი აირისა და ელექტროენერგიის წყაროების დივესიფიკაციის საკითხებიც განიხილეს.

როგორც ცნობილია, "ათასწლეულის გამოწვევის" პროგრამის ფარგლებში, საქართველოს ენერგოსისტემა, დაგეგმილი 40 მლნ. დოლარის ნაცვლად, სავარაუდოდ 60 მლნ. დოლარის ოდენობის გრანტს მიიღებს. აქედან, 40 მლნ. დოლარი გათვალისწინებულია მაგისტრალურ გაზსადენზე სარეაბილიტაციო სამუშაოებისთვის. დამატებით გამოყოფილი 20 მლნ. დოლარი კი იმერეთის რეგიონის ინდივიდუალური გამრიცხველიანებისთვის დაიხარჯება. როგორც ენერგეტიკის მინისტრმა განაცხადა, ამერიკის მთავრობის მხრიდან გრანტის ამ მოცულობით გამოყოფა იმის დასტურია, რომ საქართველოს მთავრობა მაგისტრალური მილსადენის პრივატიზაციას აღარ აპირებს.

ენერგეტიკის მინისტრი ნიკა გულაური აშშ-ში ვიზიტის დროს ექსიმ ბანკის" წარმომადგენლებსაც შეხვდა და საქართველოში საინვესტიციო პროექტების განახლება შესთავაზა. "ექსიმ ბანკი" საქართველოში გაზოტურბინის მშენებლობის საკითხით დაინტერესდა. როგორც გულაურმა აღნიშნა, ბანკი გაზოტურბინის დამონტაჟებისთვის საჭირო ხარჯების დაფინანსებაში მიიღებს მონაწილეობას.

"ექსიმ ბანკი" საქართველოში პროექტებს 1996 წლის შემდეგ აღარ ახორციელებს. გაზოტურბინის მშენებლობის მიზნით "ექსიმ ბანკის" მიერ, "ვნეშტორგბანკის" გარანტიით, გრძელვადიანი დაბალპროცენტიანი სესხი გამოიყოფა. როგორც ენერგეტიკის მინისტრი აცხადებს, დაბალპროცენტიანი სესხი გაზოტურბინის მიერ წარმოებული ელექტროენერგიის დაბალ ტარიფს უზრუნველყოფს.

ვიზიტის დროს მინისტრმა შეხვედრები გამართა ასევე კომპანია "პრეთ ენდ იუტინის" და "ჯენერალ ელექტრიკის" წარმომადგენლებთან.

კონკურსის შედეგად გამოვლინდება ის კომპანია, რომლის ტექნოლოგიის საფუძველზეც საქართველოში ახალი გაზოტურბინების მშენებლობა დაიწყება.

ნიკა გილაურის თქმით, გაზოტურბინების მშენებლობა სამ ეტაპად იგეგმება. პირველი ეტაპის დასრულების შემდეგ, 2005 წლის დეკემბერში, საქართველოს ენერგოსისტემას დაემატება 110 მეგავატი სიმძლავრე. მეორე ეტაპის დამთავრებისას, 2006 წლის თებერვალში - კიდევ 110 მეგავატი. ბოლო, მესამე ეტაპის დასრულება 2006-2007 წლების ზამთრის სეზონისთვის იგეგმება. ამ დროისათვის ორთქლის ტურბინები ენერგოსისტემას დამატებით 80 მეგავატ სიმძლავრეს შესძენენ.

საერთო ჯამში, გაზო და ორთქლის ტურბინების მთლიანი კომპლექსის მშენებლობის დასასრულს, 2006-2007 წლების ზამთრის სეზონისთვის საქართველოს ენერგოსისტემისთვის დამატებით 300 მეგავატის სიმძლავრის შექმნაა დაგეგმილი.

გუშინვე, ცნობლი გახდა, რომ "ხუდონჰესის" მშენებლობის პროექტით მსოფლიო ბანკი დაინტერესდა. როგორც ნიკა გილაურმა განაცხა, იგი მსოფლიო ბანკის წარმომადგენლებს შეხვდა და მდინარე ენგურზე "ხუდონჰესის" მშენებლობის პროექტი გააცნო.

მინისტრის თქმით, მსოფლიო ბანკს მსგავსი პროექტების განხორციელების მიმართულებით დიდი გამოცდილება გააჩნია, რადგან ამგვარი პროექტები უკვე განხორციელებული აქვს ლაოსსა და შუა აზიაში.

"საერთაშორისო დონორი ორგანიზაციებისა და კერძო კომპანიებისგან შეიქმნება კონსორციუმი. კონსორციუმის შექმნის ინიციატორად მსოფლიო ბანკი გამოვა. აღნიშნული კონსორციუმი "ხუდონჰესის" მშენებლობის საკითხით დაკავდება", - განაცხადა გილაურმა.

მსოფლიო ბანკმა ქართული მხარისგან "ხუდონჰესის" მშენებლობის საკითხთან დაკავშირებით პირველადი მასალების გადაგზავნა მოითხოვა.

24 საათი

აფხაზეთი ტურისტული სეზონისთვის ემზადება

"მხოლოდ ბუნება ვერ ახდენს კომფორტის არარსებობის კომპენსაციას"

ტურისტული სეზონის მოახლოებასთან ერთად თვითაღიარებული აფხაზეთის რესპუბლიკის ხელისუფლების წარმომადგენლებს სულ უფრო ხშირად ახსენდებათ საქართველოს პრეზიდენტი. საქმე იმაშია, რომ დე-ფაქტო ხელისუფლება მიხეილ სააკაშვილის ხმამაღალი, რუსი ტურისტების დამაშინებელი განცხადებებს დღესაც ელის და უფრთხის. 2005 წლის აფხაზეთის ტურისტული სეზონისთვის მზადება რუსეთმა წელს ჯერ კიდევ იანვარში დაიწყო. მაშინ, მოსკოვში ერთ-ერთი მორიგი ვიზიტის დროს თვითაღიარებული აფხაზეთის რესპუბლიკის პრეზიდენტმა სერგეი ბაგაფშმა და ვიცე-პრეზიდენტმა რაულ ხაჯიმბამ თბილისის გასაგონად განაცხადეს, რომ აფხაზეთის კურორტები წელს ისევე თბილად მიიღებენ რუს ტურისტებს, როგორც გასულ წელს, მიუხედავად საქართველოს მხარის მუქარისა, რომელიც ყოველი საკურორტო სეზონის დადგომასთან ერთად ჩნდება. ხაჯიმბას თქმით, აფხაზეთი იპოვის საკუთარი სტუმრების დაცვის ხერხს.

დიანა ჩაჩუა

აფხაზეთში საზაფხულო სეზონი ახლოვდება. გაგრაში, ბიჭვინთაში, ახალ ათონში, სოხუმსა და ოჩამჩირეში განლაგებული სასტუმრო-პანსიონატების სარემონტო სამუშაოები თითქმის დასრულებულია. ზაფხულის მოახლოვებასთან ერთად განსაკუთრებით აქტიურობენ რუსული ტურისტული სააგენტოები, რომლებიც მოსახლეობას აფხაზეთის სანაპირო ზოლში დასასვენებლად ეპატიჟებიან.

უკანასკნელი სამი-ოთხი თვის განმავლობაში მოხშირებული აფხაზურ-რუსული შეხვედრების ერთ-ერთი მთავარი თემა სწორედ მოახლოებული ზაფხულისთვის მზადებაა. მოსკოვში ერთ-ერთი ვიზიტისას აფხაზეთის დე ფაქტო ხელისუფლების წარმომადგენლებმა საკურორტო სეზონისთვის მოსამზადებლად რუსეთს დახმარება სთხოვეს.

მზადება

როგორც სერგეი ბაღაფში აცხადებს, აფხაზეთში სახელისუფლებო კრიზისი მოგვარებულია, თუმცა სოციალური ფონი კვლავ მძიმეა - აფხაზეთის ბიუჯეტში არ არსებობს სახსრები პენსიებისა და ხელფასების გასაცემად. ამ პრობლემის დროებით გადასაჭრელად აფხაზეთის დე-ფაქტო ხელისუფლებამ რესპუბლიკაში მოქმედ უცხოელ ბიზნესმენებს და ფირმების ხელმძღვანელებს მიმართა, რათა გამოყონ სესხები, რომლებსაც საკურორტო სეზონის დამთავრების შემდეგ გაისტუმრებენ. თუმცა "24 საათისთვის" მოწოდებული ინფორმაციით, სესხის რაოდენობა უმნიშვნელოა და პრობლემის მხოლოდ ნაწილობრივ მოაგვარებს.

აფხაზეთში შექმნილ რთულ სოციალურ-ეკონომიკურ მდგომარეობაზე სასაუბროდ სერგეი ბაღაფში ვლადიმერ ჟირინოვსკის შეხვდა. საკურორტო სეზონის მზადებისათვის თანხების მოსაზიდად ჟირინოვსკიმ ბალაფშს ყოველმხრივი დახმარება აღუთქვა და აღნიშნა, რომ პირადად დაუკავშირდება რუს ბიზნესმენებს და გაუწევს შუამდგომლობას აფხაზეთში ინვესტიციების ჩასადებად.

ამ ვიზიტის გარდა, აპრილის შუა რიცხვებში რუსების აფხაზეთში დასვენების საკითხებზე სამსჯელოდ მოსკოვში თვითაღიარებული აფხაზეთის რესპუბლიკის პრემიერ-მინისტრი ალექსანდრე ანქვაბი იმყოფებოდა. ოდნავ ადრე, 14 მარტს დე-ფაქტო პრეზიდენტს სერგეი ბაგაფშს მოსკოვის მერთან იური ლუჟკოვთან ჰქონდა შეხვედრები - მაშინაც საუბრის მთავარი თემები რუსეთის მოქალაქეების აფხაზეთში დასვენების პერსპექტივები და სოხუმში განლაგებული დასასვენებელი სახლ "მოსკოვის" რუსების საკუთრებაში გადაცემა იყო.

დე-ფაქტო მთავრობა სააკაშვილის განცხადებების შესახებ

"მიხეილ სააკაშვილი არჩეული ტაქტიკის ერთგულია. აჭარაში ის პირველ რიგში შეეცადა კონტროლის ქვეშ აელო ბათუმის პორტი და სარფის საბაჟო - აბაშიძის რეჟიმის მთავარი ფინანსური დასაყრდენი წერტილები. სამხრეთ ოსეთში სააკაშვილი როკის გვირაბზე კონტროლის მიღწევას ცდილობს, საიდანაც თვითგამოცხადებულ რესპუბლიკაში თბილისის მიერ არაკონტროლირებადი ტვირთები მიედინება, რაც ცხინვალის ბიუჯეტის შემოსავლების ძირითად წყაროს წარმოადგენს. აფხაზეთის რეჟიმს კი, როგორც თბილისში თვლიან, რუსული ტურიზმი ამდიდრებს. მასზე გადაწყვიტა სწორედ მიხეილ სააკაშვილმა დარტყმის მიტანა," - წერდა გასული წლის აგვისტოში რუსული მედია მას შემდეგ რაც საქართველოს პრეზიდენტმა რუს ტურისტებს "დაბეჯითებით ურჩია" გადაედოთ აფხაზეთში დაგეგმილი დასვენება. მაშინ სააკაშვილის აღნიშნულმა განცხადებამ ვნებათაღელვა გამოიწვია. როგორც ჩანს აფხაზეთი წელსაც მსგავსი განცხადებების მოლოდინშია. თუმცა, ხაჯიმბა აცხადებს, რომ აფხაზეთი იპოვის საკუთარი სტუმრების დაცვის ხერხს. იანვრის ბოლოს თვითგამოცხადებული რესპუბლიკის პრეზიდენტმა სერგეი ბაგაფშმა და ვიცე-პრეზიდენტმა რაულ ხაჯიმბამ მოსკოვში ერთობლივ პრესკონფერენციაზე განაცხადეს, რომ აფხაზეთის კურორტები წელს ისევე თბილად მიიღებენ რუს ტურისტებს, როგორც გასულ წელს, მიუხედავად საქართველოს მხარის მუქარისა, რომელიც ყოველი საკურორტო სეზონის დადგომასთან ერთად ჩნდება.

"90-იანი წლებში აფხაზეთში ტურისტების ვიზიტების კონტროლირება ძალიან რთული იყო. დღეს, ჩვენ ამ პროცესს სრულად ვაკონტროლებთ," - განუცხადა ბაგაფშმა რუს ჟურნალისტებს.

ტურისტული ბიზნესი კმაყოფილი რუსები და უკამყოფილო აფხაზები

დაზუსტებით იმის თქმა, თუ რამდენი მილიონი რუსული რუბლი ჩაიდო აფხაზეთის ტურიზმში, დღეს ძალიან რთულია. თუმცა რუსი ბიზნესმენების გაცხოველებული ინტერესი აფხაზეთის საკურორტო ინდუსტრიის მიმართ უკანსკნელი წლების განმავლობაში იმის აშკარა დასტურია, რომ ამ სექტორში დიდი ფული კეთდება, თუმცა ამით ყველაზე ნაკლებად სწორედ აფხაზური მხარე ხეირობს.

გასულ წელს აფხაზეთის სანაპირო ზოლს დამსვენებელი ნამდვილად არ აკლდა, თუმცა სოხუმის ხელისუფლება საკურორტო შემოსავლებით მაინც უკმაყოფილო იყო. მაშინ, როცა მთელი ზაფხულის განმავლობაში სოჭის საკონტროლო-გამშვებ პუნქტ "ვესელოეში", რუსეთ-საქართველოს საზღვარზე კვირაში სულ მცირე 100 ათასი მოქალაქე და 8 ათასი სატრანსპორტო საშუალება ფორმდებოდა, რომელთა სულ ცოტა მესამედი მაინც დამსვენებელი იყო, სეპარატისტთა ბიუჯეტმა საკურორტო სფეროდან მიზერული თანხა მიიღო.

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავარი სამმართველოს მიერ მოწოდებული ინფორმაციის თანახმად, მთელი გასული სეზონის განმავლობაში აფხაზეთში დამსვენებელთა რიცხვის ხელოვნურად შემცირება და ამით სეპარატისტთა ხელისუფლებისათვის გადასახადების დამალვა ხდებოდა.

აფხაზეთის ტურისტული ობიექტების უმეტესობა კვლავ რუსების ხელშია

ამჟამად, აფხაზეთში საკურორტო-დასასვენებელი კომპლექსების უმრავლესობა რუსეთის ფედერაციის სახელისუფლებო სტრუქტურებზეა დროებით თუ მუდმივ სარგებლობაში გაცემული.

მაგალითად, გასულ წელს რუსეთის თავდაცვის სამინისტროს პირველი პირები სანატორიუმ "უკრაინას" იჯარით აღებას ცდილობდნენ, თუმცა აფხაზური მხარის გადაწყვეტილებით ის ფედერაციის ჯანდაცვის სამინისტროს გადაეცა 30 წლიანი ვადით.

დაბა ბიჭვინთში განლაგებული სანატორიუმიდან, რომელიც რუსეთის ფედერაციის ატომური ენერგეტიკის სამინისტროს იჯარით აქვს აღებული, აფხაზური მხარე ყოველწლიურად 100.000 ათას ამერიკულ დოლარს იღებს.

რუსი ბიზნესმენები განსაკუთრებულად არიან დაინტერსებული მიწის ნაკვეთების შეძენით. ისინი გავლენიანი აფხაზური კავშირების მეშვეობით ცდილობენ საუკეთესო ნაკვეთების შერჩევს. ინტერესი იმდენად დიდია, რომ ზღვისპირა ზოლში ნაკვეთის შოვნა უკვე პრობლემატურია, თუმცა რუსი საქმოსნები აფხაზეთის სხვა რაიონებზეც არ ამბობენ უარს. მაგალითად, 2005 წლის დასაწყისში ერთ-ერთმა რუსულმა ფირმამ (დარეგისტრირებულია სანქტ-პეტერბურგში) გაგრაში ადგილობრივი სომხებისგან (დაახლოებით 4-5 ოჯახისგან) სანატორიუმ "არმენია"-ს მახლობლად მიწის ნაკვეთები შეისყიდა. ფირმა აღნიშნულ ტერიტორიაზე სასტუმროს აშენებას გეგმავს. ამჟამად მიმდინარეობს მოსამზადებული სამუშაოები. ერთ-ერთი მოსკოველი ბიზნესმენი კი დიდი მოცულობის ფართობის შეძენას აპირებს გულრიფშის რაიონის სოფელ წებელდაში.

ნოემბრის რევოლუციის შემდეგ პანსიონატი "ჩელუსკინელები" 25 წლიანი იჯარით რუსეთის ფედერაციის ტრანსპორტის სამინისტროს გადაეცა.

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავარი სამმართველოს ინფორმაციით, 2004 წლის 10 აგვისტოს სოხუმში იმყოფებოდა ტატარსტანის სამთავრობო დელეგაცია პრემიერ-მინისტრის რ. მინიხანოვის ხელმძღვანელობით. როგორც ცნობილი გახდა, სტუმრების ყურადღება აფხაზეთის საკურორტო ინფრასტრუქტურის გარკვეული ნაწილის პრივატიზების საკითხებმა მიიპყრო. კერძოდ, გამოითქვა სურვილი გაგრაში სანატორიუმ "გაგრიფში"-ს (ყოფილი სანატორიუმი "გრუზია") შესყიდვის შესახებ. მინიხანოვის განცხადებით, მათი მთავრობა მზადაა სერიოზული ინვესტიციები ჩადოს ზემოთხსენებული სანატორიუმის რეკონსტრუქციაში და მზადაა განიხილოს სხვა ვარიანტებიც.

გასული წლის ზაფხულში რუსი ეროვნების ბიზნესმენის მიერ (ვინაობა უცნობია) სოხუმში არსებული სანატორიუმი "კომპოზიტორთა სახლი" იქნა შესყიდული.

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავარი სამმართველოს მიერ მიღებული ინფორმაციით, რუსეთის ფინანსურმა წრეებმა გაგრის ზონის სანაპირო ზოლის შესყიდვის სურვილი გამოთქვეს, სადაც საკურორტო ინფრასტრუქტურის შექმნასა და განვითარებას გეგმავენ.

ასევე, რუსეთის ფედერაციის ქალაქ უფაში მცხოვრები ბიზნესმენების დაფინანსებით, გაგრაში რუსთაველის ქუჩაზე სანატორიუმ "გრუზიას" მიმდებარე ტერიტორიაზე არსებული დამწვარი შენობების აღდგენა და იქ სანატორიუმის გახსნა იგეგმება. აღნიშნულთან დაკავშირებით კონტრაქტს 2004 წლის აპრილში მოეწერა ხელი. სასტუმროს თანამესაკუთრე აფხაზური მხრიდან გაგრის მკვიდრი რუსლან ძიაფშბაა.

გაგრაში, იმავე რუსთაველის ქუჩაზე, სახელმწიფო 6-ე აგარაკის მიმდებარე ტერიტორიაზე, რუსი ინვესტორების დაფინანსებით მცირე სასტუმროს, კოტეჯებისა და სამორინეს აშენებაა დაგეგმილი. აფხაზთა მხრიდან ამ ტერიტორიის თანამესაკუთრე გაგრის მკვიდრი, ირაკლი ჩეპიიპაა.

ადიღეელი ინვესტორების დაფინანსებით სარემონტო სამუშაოები ტარდება სასტუმრო "აფხაზიაში", რომლის აქციათა გარკვეული ნაწილის მფლობელია გუდაუთის მკვიდრი რუსლან გუმბა.

სოჭში მოღვაწე სომეხი ეროვნების ბიზნესმენები სერიოზულად არიან დაინტერესებული სანატორიმ "გაგრა"-ს (ყოფილი "თბილისი") იჯარით აღებაში. აღსანიშნავია, რომ აღნიშნული სასტუმრო თვითგამოცხადებული რესპუბლიკის ყოფილი პრეზიდენტის ვლადისლავ არძინბას შვილს - მადინა არძინბას ეკუთვნის. ამ ეტაპზე მიმდინარეობს მოლაპარაკებები, თუმცა შეთანხმება ჯერ-ჯერობით მიღწეული არ არის. ანქვაბის მოთხოვნით, არძინბას ქალიშვილისათვის სანატორიუმის ჩამორთმევის საკითხიც განიხილება.

2005 წლის პირველი დამსვენებლები

აფხაზეთს უკვე ეწვივნენ პირველი დამსვენებლები. აპრილისთვის, სანატორიუმ "სოხუმში" 30-მდე დამიანი ისვენებდა. საკურორტო სეზონზე სანატორიუმი 7 ათასამდე რუსს მასპინძლობს.

სტრატეგიული დანიშნულების სარაკეტო ჯარების სამხედრო სანატორიუმმაც მიიღო პირველი ტურისტები. იქ უკვე ისვენებენ სამხედროები კამჩატკიდან, არხანგელსკიდან, პერმიდან და ბაიკანურიდან. ამ სანატორიუმში წელს 6 ათასამდე დამსვენებელს ელიან.

აფხაზეთის კურორტების დამსვენებლები ჩვეულებრივ რუსეთის მოქალაქეები არიან, რომელთა შორის ჭარბობს სამშვიდობო ჯარების და სამხედრო ნაწილების მოსამსახურეთა ოჯახის წევრები.

2005 წლის დასაწყისიდან აფხაზეთის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ღირსშესანიშნაობა ახალი ათონის გამოქვაბული უკვე მოინახულა 4700 ადამიანმა – იუწყება რუსული მედია. როგორც ტურისტული კომპლექსის ადმინისტრაციაში აღნიშნავენ, გასული წლის ანალოგიურ პერიოდში გამოქვაბული 2500 ადამიანმა მოინახულა. დამთვალიერებელთა უმრავლესობა სოჭის გამაჯანსაღებელი კომპლექსების დამსვენებლების არიან, რომლებიც აფხაზეთს უქმეებზე სტუმრობენ. საზაფხულო სეზონის დაწყებამდე კომპლექსი კვირაში სამი დღე მუშაობს - ოთხშაბათს, შაბათს და კვირას. ბილეთის ღირებულება დაახლოებით 10 ლარია.

რუსული ტურისტული სააგენტოები აქტიურ სარეკლამო კამპანიას ატარებენ აფხაზეთში დამსვენებელთა მოსაზიდად. მაგალითად, ტურისტული სააგენტოები «აკგა-ახჭ◊ჭ» და "7-რ -ლლ" კოლეგებს 5-8 მაისამდე აფხაზეთში სარეკლამო ტურში ეპატიჟებიან მარშრუტით გაგრა-ბიჭვინთა-მიუსერა-გუდაუთა-ახალი ათონი-სოხუმი. ტურის ღირებულება 236 ლარია.

როგორც თვითგამოცხადებული აფხაზეთის რესპუბლიკის ახალგაზრდობის, სპორტის, კურორტების და ტურიზმის მინისტრმა ასტამურ ადლეიბამ განაცხადა, აფხაზეთში შემომავალი ტურისტული ნაკადები ყოველწიურად მატულობს.

"მაგალითისთვის, 2004 წელს აფხაზეთის კურორტებზე რუსეთიდან და დსთ-ს ქვეყნებიდან 400 ათას ტურისტზე მეტმა დაისვენა. ამ ფაქტს აფხაზეთში ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება უწყობს ხელს. მნიშვნელოვანია ასევე გასული წლის აგვისტოში "ადლერი-სოხუმის" სარკინიგზო ხაზის აღდგენაც. უნდა გავითვალისწინოთ ისიც, რომ აფხაზეთში ჩამოსასვლელად ვიზა არ არის საჭირო," - წერს რუსული მედია.

ამის მიუხედავად, რუსული ტუროპერატორების ინფორმაციით, იმ რუსების რაოდენობა, რომელთაც აფხაზეთის კურორტების მონახულება სურთ გაცილებით ნაკლებია, ვიდრე მაგალითად, ყირიმში და სოჭში დასვენების მსურველთა რიცხვი. გასათვალისწინებელია ისიც, რომ აფხაზეთში დასვენება გაცილებით იაფი ჯდება. მაგალითად, ყირიმში ივლისის შუა რიცხვებში ღამის გათენების საშუალო ფასი 62 ლარს შეადგენს, ხოლო აფხაზეთში კი დაახლოებით 48 ლარს.

ტურისტები - აფხაზეთის კურორტების შესახებ

საინტერესოა რას ფიქრობენ თავად აფხაზეთის კურორტების დამსვენებლები აფხაზეთში გატარებული დღეების შესახებ. მათი ნაწილი კმაყოფილია და კვლავაც აპირებს აფხაზეთში დასვენებას, მეორე მხარე კი აცხადებს, რომ უახლოესი 10 წლის მანძილზე აღარ ეწვევა აფხაზეთის კურორტებს. ყველა აღიარებს, რომ აფხაზეთს არაჩვეულებრივი ბუნებრივი რესურსები გააჩნია, თუმცა დამსენებელთა მეორე კატეგორიის აზრით, ბუნება მაინც ვერ ახდენს კომფორტის არ არსებობის კომპენსაციას.

ერთ-ერთ რუსულ საიტზე გამოქვეყნებულია მსოფლიოს მრავალი ქვეყნის დამსვენებლების კომენტარები, მათ შორის თვითაღიარებული აფხაზეთის რესპუბლიკის მნახველების მოსაზრებებიც. გთავაზობთ რამოდენიმე მათგანს.

სათაურით "აფხაზეთი – დასვენება კომფორტის გარეშე" რუსი ეკატერინა პოტანოვა საუბრობს. გასული წლის აგვისტოს დასაწყისში პოტანოვა რუსული ტურისტული სააგენტო "ორიენტის" დახმარებით ეწვია ბიჭვინთის პანსიონატ "აფსნის". წყნარმა, სუფთა და თბილმა ზღვამ, მცხუნვარე მზემ, სუფთა ჰაერმა, სტუმართმოყვარე ადგილობრივმა მოსახლეობამ მაინც ვერ გადაფარა მომსახურების დაბალი დონით გამოწვეული უკმაყოფილება. დასკვნაში, ეკატერინა პოტანოვა ამბობს: **"მე აღარასოდეს წავალ აფხაზეთში დასასვენებლად. მხოლოდ ბუნება ვერ ახდენს კომფორტის არარსებობის კომპენსაციას."**

"გაგრაში მდებარე დასასვენებელი სახლი "სოლნეჩნი" შორიდან ლამაზ ბეტონის ყუთს მოგაგონებთ. ნომერში არც კონდიციონერია, არც ტელევიზორი და არც მაცივარი. ცხელი წყალი გრაფიკითაა. რამოდენიმე დღე დენი არ გვქონდა. სანატორიუმში კვების საბჭოური სისტემაა, როცა მთელმა სანატორიუმმა მკაცრად განსაზღვრულ ერთ დროს უნდა მიირთმევდეს. განსაკუთრებით დამთრგუნველად მოქმედებს მომსახურების სიჩქარე - ხანდახან 40 წუთია საჭირო სანამ ყველაფერს მოგიტანენ," - იხსენებს რუსეთის ერთ-ერთი მოქალაქე მ. ჟაროვი, რომელიც გასული წლის აგვისტოში გაგრაში სანატორიუმ "სოლნეჩნიში" ისვენებდა. საუბრის ბოლოს იგი ამბობს, რომ უახლოეს 10-20 წლის მანძილზე იგი აფხაზეთში აღარ დაისვენებს. **"იქ არაფერი მესაქმება. მათ ნორმალურ 3 ვარსკვლავიან დონესაც კი ვერ მიაღწიეს,"** - ამბობს ჟაროვი. მაშინ ვისთვისაა მისაღები აფხაზეთის კურორტების მსგავსი ადგილები? აი რას პასუხობს აფხაზეთში ნამყოფი დამსვენებელი: **"აფხაზეთი ალბათ მშვენიერი ადგილია პენსიონერებისთვის, რომლებსაც ამ ადგილებში ახალგაზრდობის გახსენება სურთ და მათი სკოლანდელი ასაკის შვილიშვილებისთვის."**

სოხუმი, საკურორტო ქალაქი დამსვენებლების გარეშე - ასე ახასიათებს აფხაზეთის დედაქალაქს ერთ-ერთი რუსი დამსვენებელი ალექსი (გვარს არ ასახელებს). **"გზები არც ისე ცუდია, თუმცა ეტყობა, რომ დიდი ხანია არანაირი სარემონტო სამუშაოები არ ჩატარებულა. გზების გასწვრივ საკმაოდ ცივილური ბენზინგასამართი სადგურები გაჩნდა. მოძრაობის სიჩქარეს "აფხაზი გაიშნიკები" - ძროხები ზღუდავენ. სოხუმში შეინიშნება რემონტის ნიშნები: შეღებეს ბოტანიკური ბაღის ჭიშკარი, სარეაბილიტაციო სამუშაოები ჩაუტარდა სანაპიროს, არემონტებენ გზებსაც. ზღვის სანაპიროები ნახევრად ცარიელია. სერვისი პრაქტიკულად სანაპიროზე არ არის. მხოლოდ ერთ ადგილზე იძლეოდნენ ქირით შეზლონგებს და კატამარანებს. სამწუხაროდ არ ფუნქციონირებდა თბომავალით ზღვაზე გასეირნების სერვისი დამოკიდებულება ჩამომსვლელების მიმართ ნორმალურია. ყოველ შემთხვევაში სოხუმში ასეა. ფასები მაღალია,"** – იხსენებს ალექსი. რა არის აფხაზეთში ისეთი, რის გამოც ღირს იქ ჩასვლა? ამაზე ალექსი მოკლედ პასუხობს - ულამაზესი ბუნება.

არიან ისეთი დამსვენებლებიც, რომლებიც აფხაზეთში კომფორტის და სერვისის არარსებობის მიუხედავად მაინც აპირებენ წელს იქ სტუმრობას. მიზეზი მარტივია - აფხაზეთში დავენება სხვა კურორტებთან შედარებით იაფი ჯდება. მაგალითად, რუსეთის მოქალაქე სერგეი (გვარს არ ასახელებს) გასულ წელს ბიჭვინთაში ისვენებდა. როგორც ის ყვება, სოხუმს ჯობია არ ეწვიოთ: **"ქალაქი სულ ნანგრევებშია მოქცეული. არაფრის გაკეთება აფხაზებს არ უნდათ. ერთი სიტყვით ზარმაცების ქვეყანაა. ამასთან, ძალიან კრიმინალური სიტუაციაა. ექსკურსიები არაფრად ვარგა. დღის განმავლობაში ბიჭვინთაში ვერსად გაერთობი. ცხოვრება 9 საათზე მთავრდება. ზღვა რა თქმა უნდა სუფთაა, აქ ხომ პრაქტიკულად მკვდარია მრეწველობა. ერთი სიტყვით, აქ თბილი და სუფთა ზღვით თუ დატკბები,"** - იხსენებს სერგეი. მას და მის ოჯახს აფხაზეთში 19 დღიანი დასვენება, მგზავრობის, განთავსების, კვების, ექსკურსიების და სუვენირების ჩათვლით 1200 დოლარი დაუჯდა. **"სად დაისვენებ უფრო იაფად ზღვაზე, თუ არა აფხაზეთში. ამიტომაც, წელს ჩვენ კვლავ ვეწვევით აფხაზეთს,"** - ამბობს რუსეთის მოქალაქე სერგეი.

ორი სიტყვით

ზუგდიდი. ზუგდიდის რაიონის პოლიციამ ახალშობილის მკვლელობაში ეჭვმიტანილი დედა - ელზა გოგინავა და მისი თანამონაწილე ნინო კვარაცხელია დააკავა. გოგინავა ზუგდიდის საავადმყოფოში მივიდა, სადაც გამოკვლევების შემდეგ აღიარა, რომ ახალშობილი ბავშვი სახლში საპირფარეშოში ჩააგდო. მოგვიანებით, სამართალდამცავებმა ახალშობილის ცხედარი მითითებულ ადგილას მართლაც აღმოაჩინეს. **მედიანიუსი**

■ ■ ■

თბილისი. გალის რაიონის სოფელ ნაბაკევთან, ადმინისტრაციული საზღვრის მახლობლად გუშინ ყაჩაღობა მოხდა. ხუთმა შეიარაღებულმა პირმა ორი სამგზავრო ავტობუსი დააყაჩაღა. გალის რაიონის გამგებლის ბადრი ლომიას განცხადებით, ბოროტმოქმედებმა მგზავრებს ფული და ოქროს ნივთები წაართვეს, რამდენიმე მათგანს ფიზიკური შეურაცხყოფა მიაყენეს. მისივე თქმით, ნიღბიანი თავდამსხმელები ქართულ, რუსულ და მეგრულ ენებზე საუბრობდნენ. **ინტერ-პრესი**

■ ■ ■

თბილისი. კასპის შს განყოფილების თანამშრომლებმა ერთობლივად დააკავეს ყაჩაღობისა და განზრახ მკვლელობისათვის ძებნილი, 31 წლის კახაბერ მჭედლიშვილი. ყაზბეგის შს განყოფილების თანამშრომლებმა დააკავეს ჯანმრთელობის განზრახ მძიმე დაზიანებისათვის ძებნილი ავთანდილ გელენიძე. **მედიანიუსი**

■ ■ ■

თბილისი. დააკავეს თბილისში მცხოვრები 20 წლის მიხეილ თეთრაშვილი, რომელიც ოლეგ ბარილოს სახელზე გაცემული პასპორტით ცდილობდა სარფის საკონტროლო გამშვები პუნქტის გადაკვეთას. **მედიანიუსი**

■ ■ ■

თბილისი. დაადგინეს ქუთაისში მცხოვრები, ნასამართლევი, 36 წლის ვიტალი ხურციძე, რომელმაც დანით გულ-მკერდში დაჭრა მეზობელი, ნასამართლევი, 25 წლის ირაკლი ფიჩხაია, რომელიც საავადმყოფოში გარდაიცვალა. **მედიანიუსი**

■ ■ ■

თბილისი. სამართალდამცველებმა ოპერატიული ინფორმაციის რეალიზაციის შედეგად თბილისში დააკავეს ნარკოტიკული საშუალებების რეალიზატორთა ორგანიზებული ჯგუფის წევრები - 53 წლის ზურაბ ჩხეიძე, რომლისგანაც ამოიღეს სპეციალური საშუალებებით დამუშავებული 100-ლარიანი (0.83 გრამი ჰეროინის რეალიზაციის საფასურად) და 22 წლის ლევან ალავიძე, რომლისგანაც ამოიღეს 0.2 გრამი ჰეროინი. მიმდინარეობს გამოძიება.**მედიანიუსი**

■ ■ ■

თბილისი. 28 წლის თეა სირაძემ განაცხადა, რომ 3 მაისს დაუდგენელმა პირმა, ფიზიკური ძალის გამოყენებით, სახლიდან გასტაცა 40 ათასი აშშ დოლარი. თბილისის მთაწმინდა-კრწანისის რაიონის მე-3 განყოფილებისა და საპატრულო პოლიციის თანამშრომლებმა ერთობლივად გატარებული ღონისძიებების შედეგად დააკავეს 30 წლის გიორგი დურგლიშვილი **მედიანიუსი**

■ ■ ■

თბილისი. დააკავეს 21 წლის დავით ჯაფარიძე, 22 წლის პაატა გოცირიძე და 20 წლის ირაკლი ლომაია, რომლებმაც თბილისში, ჩიტაიას ქუჩაზე რესტორანი „ფაზისი" გაქურდეს. **მედიანიუსი**

■ ■ ■

თბილისი. დააკავეს 39 წლის ბადრი აფანასევი, რომელმაც მაღაზიის გამყიდველს დალი დოხტურაშვილს მიაყენა სიტყვიერი შეურაცხყოფა; ასევე - შემთხვევის ადგილას მისულ პატრულის თანამშრომელს, პოლიცის ლეიტენანტს დავით ბაღაშვილსაც მიაყენა სიტყვიერი და ფიზიკური შეურაცხყოფა და დაუზიანა სამსახურებრივი ავტომანქანა. **მედიანიუსი**

■ ■ ■

ქუთაისი. გუშინ მკვლელობა მოხდა თერჯოლის რაიონის სოფელ ჭოგნარში - დაუდგენელმა პირებმა 64 წლის გივი ბერეკაშვილი საკუთარი საცხოვრებელი სახლის ეზოში, ცეცხლსასროლი იარაღიდან გასროლით მოკლეს. როგორც იმერეთის სამხარეო პოლიციის უფროსის მოადგილე ზაზა გონგაძე აცხადებს, მკვლელობა ყაჩაღობას არ უკავშირდება და სამართალდამცველები პირადი ანგარიშსწორების ვერსიაზე მუშაობენ. **ინტერ-პრესი**

ომბუდსმენი სამხედრო ნაწილებში არსებულ ვითარებას სწავლობს

"სახალხო დამცველის აპარატის წარმომადგენლები ეტაპობრივად გამოიძიებენ სამხედრო ნაწილებში არსებულ ვითარებას და მუდმივად ჩაატარებენ მონიტორინგს სამხედრო მოსამსახურეთა უფლებების შესწავლის მიზნით", - აცხადებს სახალხო დამცველი სოზარ სუბარი. ის ორი დღის წინ ახალქალაქში ჩავიდა და ახალციხის სამხედრო ნაწილიდან გაქცეული სომეხი ეროვნების 14 ჯარისკაცსა და მათ მშობლებს შეხვდა. ჯარისკაცებმა სამხედრო ნაწილის ტერიტორია სამ მაისს, ღამით თვითნებურად დატოვეს.

"როგორც ახალწვეულები აცხადებენ, სამხედრო ნაწილში ქართველი ჯარისკაცები მათ ეთნიკური ნიშნით ჩაგრავდნენ, დამამცირებლად ეპყრობოდნენ, აყენებდნენ ფიზიკურ და სიტყვიერ შეურაცხყოფას, სძალავდნენ ფულს. მათ იმ სერჟანტისა და ჯარისკაცების გვარებიც კი დაასახელეს, რომლებიც ნაწილის ოფიცრობის წასვლის შემდეგ ახალწვეულებს ავიწროვებდნენ. თავად მეთაურისა და ოფიცერთა მიმართ ჯარისკაცებს პრეტენზიები არ აქვთ და არც პირობებს უჩივიან", - ამბობს ომბუდსმენი. მისივე განმარტებით, ახალქალაქელი ახალწვეულები უარს არ ამბობენ ქართულ ჯარში სამსახურზე. თუმცა, გარანტიას ითხოვენ, რომ მათ სიცოცხლეს, ჯანმრთელობასა თუ ღირსებას საფრთხე არ შეექმნება.

"იმ პირთა მიმართ კი, ვინც ეროვნული ნიშნით ჩაგრავს საქართველოს მოქალაქეებს, მკაცრი ზომები უნდა გატარდეს", - აცხადებს ომბუდსმენი.

სახალხო დამცველის წარმომადგენლებმა ახსნა-განმარტებები ჩამოართვეს ჯარისკაცებს. სოზარ სუბართან ერთად ჯარისკაცებს ახალციხის სამხედრო ნაწილის უფროსი, პოლკოვნიკი ნოდარ ივანიძეც შეხვდა. ივანიძე სახალხო დამცველს დაჰპირდა, რომ გამოიძიებს ნაწილში კონტროლს გააძლიერებს.

"ჯარისკაცები სასწრაფოდ უნდა დაუბრუნდნენ სამხედრო სამსახურს. იმ პირთა მიმართ კი, ვინც ეროვნული ნიშნით ჩაგრავს საქართველოს მოქალაქეებს, მკაცრი ზომები უნდა გატარდეს", - ასეთია ომბუდსმენის პოზიცია.

სხვათა შორის, სახალხო დამცველის აპარატი გორში ჟურნალისტის შეურაცხყოფის ფაქტსაც იძიებს. შიდა ქართლში პრეზიდენტის რწმუნებულის, მიხეილ ქარელისთვის ახსნა-განმარტების ჩამოსართმევად ომბუდსმენის აპარატის წევრები რეგიონში უკვე გაემგზავრნენ. შეგახსენებთ, რომ მიხეილ ქარელს ადგილობრივი გაზეთის "თრიალეთის" კორესპონდენტი საბა წიწიკაშვილი ფიზიკურ შეუარცხყოფაში სდებს ბრალს.

24 საათი

Human Rights Watch-ი საქართველოში დაკავებულთა წამების შესახებ

ადამიანის უფლებათა დამცველმა საერთაშორისო არასამთავრობო ორგანიზაციამ Human Riaghts Watch-მა საქართველოს შესახებ მემორანდუმი გამოაქვეყნა. შეფასებების გაკეთებისას სიმკაცრით გამორჩეული ორგანიზაციის მიერ გამოქვეყნებულ მემორანდუმში ნათქვამია, რომ 2003 წელს მომხდარმა "ვარდების რევოლუციამ" ვერ შეცვალა სისხლის სამართლის საქმეების გამოძიებაში არსებული მავნე პრაქტიკა და საქართველოში ხელისუფლების ცვლილების შემდეგაც კი ვერ მოხერხდა სამართალდამცველ ორგანოებში დაკავებულთა წამებაზე უარის თქმა. გთავაზობთ ამ მემორანდუმის შემცირებულ ვარიანტს.

"საქართველოს ხელისუფლება არასაკმარისი აქტიურობით ებრძვის წამების ფაქტებს, - აცხადებს Human Rights Watch-ის აღმასრულებელი დირექტორი ევროპისა და ცენტრალური აზიის საკითხებში რეიჩელ დენბერი, - **არადა, არსებობს რამდენიმე მარტივი სვლა, რაც შედეგს ძალიან სწრაფად გამოიღებდა".**

27-გვერდიანი მემორანდუმი სახელწოდებით "საქართველო: ბუნდოვანი რეფორმები წამებასთან ბრძოლის საქმეში" მთლიანად ეძღვნება წამების დაუსჯელობას, რაც, ორგანიზაციის ხელთ არსებული ინფორმაციით, ხელისუფლების მიერ გადადგმული რიგი საწინააღმდეგო ზომების მიღების შემდეგაც კი გრძელდება. ასეთ ზომებად კი მიჩნეულია პოლიციის განყოფილებებში შიდა მონიტორინგის მექანიზმის ამოქმედება და პოლიციის პროფესიული დონის ამაღლება, განსაკუთრებით - მტკიცებულებების შეგროვების თვალსაზრისით.

მიუხედავად ამისა, მემორანდუმში ნათქვამია, რომ ახალი ხელისუფლების მიერ ორგანიზებული დანაშაულისა და კორუფციის წინააღმდეგ აგორებულ კამპანიას თან ახლავს განცხადებები პროცესუალური დარღვევების, მათ შორის, წამებისა და არაადამიანური მოპყრობის შესახებ. დოკუმენტში დეტალურად არის ნაამბობი დაკავებულის წამების რამდენიმე შემთხვევა, მათ შორის, ყველაზე ვრცლად – საქართველოს კონტროლის პალატის ყოფილი თავმჯდომარის, სულხან მოლაშვილის ირგვლივ განვითარებული მოვლენები; ასევე, მოყვანილია პროცესუალური შეთანხმების ნორმის დაუხვეწავობით უკვე მიღებული თუ შესაძლო უარყოფითი შედეგები. ამ თვალსაზრისით, განხილულია საქართველოს ყოფილი შინაგან საქმეთა მინისტრის კობა ნარჩემაშვილის საქმე. მემორანდუმის თანახმად, პროცესუალურ შეთანხმებას სამართალდამცველი ორგანოების თანამშრომლები იყენებენ წამების ფაქტების და თანხის გამოძალვის დასაფარად - ნაწამებ ეჭვმიტანილს ჰპირდებიან, რომ ოფიციალურ ვერსიაზე დათანხმების შემთხვევაში მათ სასჯელი შეუმსუბუქდებათ; ან მიღებულია, ფულის გადახდის სანაცვლოდ, პატიმრობიდან გათავისუფლების პრაქტიკა.

"მართალია, ხელისუფლებამ მიიღო გარკვეული ზომები წამებასთან ბრძოლის თვალსაზრისით, მაგრამ ეს არ ეხება აღიარების შესახებ შეთანხმებას, - ამბობს დენბერი, - **არადა, ქვეყანაში, სადაც კანონის მორჩილება ჯერ არ დამკვიდრებულა, სისტემა, რომელიც სამართალდამცველებს საშუალებას აძლევს, ბრალდებული ნაღდი ფულის გადახდის შემდეგ გაათავისუფლონ, მათი მხრიდან ამით ბოროტად სარგებლობას უწყობს ხელს".**

Human Rights Watch-მა დოკუმენტურად აღნუსხა ის შემთხვევები, როცა ხელისუფლებამ შეწყვიტა წამების ფაქტების გამოძიება, იმ მიზეზით, რომ ვერ იქნა მოპოვებული მტკიცებულებები დამნაშავის ვინაობის დასადგენად. არადა, საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად, ადამიანის დაკავებისას დგება ოქმი, რომელშიც დაკავების ოპერაციის განმხორციელებელთა ვინაობაც იწერება; ასევე, დაკითხვის დროს შედგენილ ოქმში ფიქსირდება დაკითხვის მწარმოებელთა ვინაობა.

Human Rights Watch-ი საქართველოს ხელისუფლებას მოუწოდებს, შეცვალოს პროცესუალური ნორმები ისე, რომ საპროცესო შეთანხმების დადება არ გამორიცხავდეს წამების ან არაადამიანური მოპყრობის შესახებ ჩივილს და მიყენებული ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნას. არასამთავრობო ორგანიზაცია, ასევე, მოუწოდებს საქართველოს ხელისუფლებას, რომ კონკრეტულ ღონისძიებებს მიმართოს წამებასთან დაკავშირებული პირების იდენტიფიცირების უზრუნველსაყოფად. ამისათვის ხელისუფლებამ მკაცრად უნდა მოითხოვოს სამართალდამცველ ორგანოებში იმ პირთა აღრიცხვის სისტემის შემუშავება, რომლებსაც ხელი მიუწვდებათ დაკავებულებზე და, ასევე, ტანსაცმელზე ვინაობის აღმნიშვნელი ჟეტონების ტარებაზე.

Human Rights Watch-მა დაადგინა, რომ დაკავებულთა წამების ფაქტებმა 2003 წელს მინიმუმამდე იკლო და მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევებს წარმოადგენდა, მაშინ, როცა 2004 წლის დასაწყისიდან ასეთი ფაქტები რამდენიმე ასეულია.

ასევე, ორგანიზაცია ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ ოფიციალურ დონეზე კეთდება განცხადებები, რომ 2004 წლის ბოლოდან, დაკავებულთა წამების გამო, სამართალდამცველთა პასუხისმგებლობა მნიშვნელოვნად გამკაცრდა; ეს მაშინ, როდესაც, ოფიციალური მონაცემების თანახმად, 2004 წელს "არაადამიანური და ღირსების შემლახავი ქმედებისთვის" აღძრულ იქნა 39 სისხლის სამართლის საქმე. ამათგან 20 შეჩერებულია ან შეწყვეტილი და მხოლოდ 12-მა მიაღწია სასამართლომდე. იმ ხუთი საქმიდან კი, რომლებზეც სასამართლოს უკვე გამოტანილი აქვს განაჩენი, რეალური სასჯელი - ანუ პატიმრობა მიესაჯა მხოლოდ ერთ პოლიციელს, ისიც არა - დაკავებულის, არამედ მეორე პოლიციელის ცემისათვის, რაც იმთავითვე საეჭვოდ ხდის ამ ფაქტის წამებად კვალიფიკაციას.

ყოველივე ზემოთ აღნიშნულთან დაკავშირებით, Human Rights Watch-ი მოუწოდებს ევროსაბჭოს, ჩამოაყალიბოს კრიტერიუმები საქართველოში წამების პრაქტიკის აღმოსაფხვრელად - კერძოდ, არასამთავრობო ორგანიზაციას მიაჩნია, რომ საქართველოს პარლამენტს მკაცრად უნდა მოეთხოვოს პროკურატურის რეფორმირების უზრუნველყოფა, რადგანაც ეს სტრუქტურა მხარს უჭერს ბრალდებას და, ამავდროულად, თავადვე ახორციელებს კონტროლს დაკავებულთა უფლებების დაცვაზე. Human Rights Watch-ს მიაჩნია, რომ ეს ფუნქციები მკაცრად უნდა გაიმიჯნოს და სხვადასხვა, სრულიად დამოუკიდებელ ორგანიზაციებზე გადანაწილდეს.

24 საათი

მოკლედ

ჩეჩენმა სამართალდამცველებმა ტერაქტის მომზადებაში ეჭვმიტანილები დააკავეს

ჩეჩნეთის სამართალდამცველი ორგანოების თანამშრომლებმა რესპუბლიკის უმაღლესი ხელმძღვანელობის წინააღმდეგ ტერაქტის მზადების საქმე გახსნეს. ტერაქტის ორგანიზატორობის ბრალდებით, დაკავებულები არიან რუსლან არსანუკაევი და მისი თანამზრახველები.

როგორც ჩრდილოეთ კავკასიაში კონტრტერორისტული ოპერაციის მართვის რეგიონულ ოპერატიულ შტაბში აცხადებენ, ჩეჩნეთის მკვიდრი არსანუკაევი ტერორისტული ჯგუფის "ამანატის" ხელმძღვანელია, რომელიც გამარჯვების დღის ზეიმის პერიოდში ჩეჩნეთის მთავრობის შენობის აფეთქებას გეგმავდა.

ოპერატიული შტაბის მონაცემებითვე, არსანუკაევს ტერაქტის მოწყობა ბოევიკთა საქმიანობის კოორდინატორმა ელმურადოვმა დაავალა, რომელიც ასლან მასხადოვის მემკვიდრეს საიდულაევს ემორჩილება. სამართალდამცველები აცხადებენ, რომ არსანუკაევმა გამოძიებას უკვე მისცა აღიარებითი ჩვენება, რაც სერიოზულ ოპერატიულ ინტერესს წარმოადგენს.

ოპერატიული შტაბის წარმომადგენლის ილია შაბალკინის თქმით, არსანუკაევის დაკითხვის დროს მიღებული ინფორმაცია "რიგ უცხო სახელმწიფოს" სპეცსამსახურებს დააინტერესებს.

გროზნოელმა მილიციელებმა მთავრობის წინააღმდეგ განსახორციელებელი ტერაქტის ორგანიზატორის დაკავების დღესვე, კამიკაძე-ქალი გაანადგურეს, რომელიც გროზნოს ცენტრში შეღწევას ცდილობდა. წინასწარი მონაცემებით, ქალი მილიციის ერთ-ერთი განყოფილების აფეთქებას აპირებდა. სამართალდამცველი ორგანოების თანამშრომლებმა მისი გაჩერება სცადეს. თუმცა, ის მოთხოვნას არ დაემორჩილა, რის შემდეგაც მილიციელებმა ქალს ცეცხლი გაუხსნეს. დაცემისას შაჰიდმა თავი აიფეთქა. ამჟამად ტერორისტი ქალის ვინაობა დგინდება და მიმდინარეობს მისი თანამზრახველების ძებნა.

24 საათი

ქუთაისის პოლიცია ორ არასრულწლოვან გოგონას ეძებს

რამდენიმე დღეა, ქუთაისის პოლიცია ორ არასრულწლოვანს ეძებს. 16 წლის ასმათ ლომთაძე და 15 წლის ეკა კაკიაშვილი, უკვე ერთი კვირაა, უგზო-უკვლოდ არიან დაკარგულები. როგორც გაირკვა, ისინი სახლიდან 30 აპრილს გავიდნენ და დღემდე შინ არ დაბრუნებულან.

საქმეს ართულებს ის გარემოება, რომ გაუჩინარებულთა ოჯახის წევრებმა მათი ადგილ-სამყოფელის დასადგენად პოლიციას მოგვიანებით მიმართეს.

ქუთაისელი სამართალდამცველების ინფორმაციით, გოგონები ერთდროულად არიან დაკარგულები.

ჯერჯერობით არც პოლიცია და არც დაკარგულთა ოჯახის წევრები მომხდარის შესახებ არანაირ ვერსიებზე არ საუბრობენ. სამართალდამცველები ძებნას განაგრძობენ.

ინტერ-პრესი

საზარელი მკვლელობა ბათუმში

სამართალდამცველები საკუთარი სახლიდან გაქცეულ ჯემალ ჩიკვაიძეს ეძებენ. ის საკუთარი მეუღლის ნაზი კონცელიძისა და 15 წლის ქალიშვილის ჯული ჩიკვაიძის მკვლელობაშია ეჭვმიტანილი.

მკვლელობა გუშინ, ღამის ორ საათზე მოხდა. ჯემალ ჩიკვაიძემ მეუღლეს და შვილს ნაჯახი თავის არეში ჩაარტყა. როგორც სამართალდამცველები აცხადებენ, მკვლელობის დროს ჩიკვაიძეების ოჯახში უფროსი ვაჟი დავით ჩიკვაიძეც იმყოფებოდა.

გარდაცვლილი ნაზი კონცელიძის ძმის სოლომონ კონცელიძის თქმით, მის სიძეს ბოლო ერთი წლის განმავლობაში ფსიქიური აშლილობა ჰქონდა და მკურნალობდა.

ბათუმის პოლიციის სამმართველოში უკვე დაკითხეს ეჭვმიანილის ვაჟი. მისი ჩვენების მიხედვით, გარდაცვლილები საწოლში დილით სწორედ მან აღმოაჩინა. თუმცა, ღამით მას არაფერი გაუგია.

ინტერ-პრესი

რუსთაველის გამზირზე ყუმბარმტყორცნი აღმოაჩინეს

თბილისში, რუსთაველის გამზირის მიმდებარე ტერიტორიაზე, ერთ-ერთი საცხოვრებელი კორპუსიდან სამართალდამცველებმა გუშინ ყუმბარმტყორცნი ამოიღეს. საბრძოლო მდგომარეობაში მოყვანილი რუსული წარმოების საბრძოლო იარაღი, ეგრეთ წოდებული "მუხა", ადგილობრივმა მაცხოვრებელმა შემთხვევით ნახა.

როგორც გაირკვა, ანტონ ფურცელაძის ქუჩის 14 ნომერში საერთო სარგებლობის სააბაზანო ოთახი, სადაც აღნიშნული ნივთი აღმოჩნდა, წლების მანძილზე გაუქმებული იყო. ერთ-ერთმა მეზობელმა ყოფილი სააბაზანო ოთახის სათავსოდ გამოყენება გადაწყვიტა, დალუქული ოთახი გახსნა და ცელოფანში მოთავსებული, მუყაოს ქაღალდში გახვეული მწვანე ფერის მილის მგავსი ნივთი ნახა. ამ ფაქტის შესახებ კორპუსის მცხოვრებლებმა დაუყოვნებლივ საპატრულო პოლიციას აცნობეს, რის შემდეგაც შემთხვევის ადგილზე საგამოძიებო ჯგუფი მივიდა. სამართალდამცველებმა საეჭვო ნივთი კომენტარების გარეშე გაიტანეს.

გავრცელებული ინფორმაციით, იარაღი გაუქმებულ სააბაზანო ოთახში ახალი შეტანილი არ არის, რასაც ის ფაქტი ადასტურებს, რომ პოლიეთილენის პარკს, რომელშიც ყუმბარმტყორცნი იყო მოთავსებული, ობი ჰქონდა მოკიდებული.

24 საათი

უფასო იურიდიული კონსულტაციის ქვითარი

ანკეტა

სახელი, გვარი ....

ასაკი, პროფესია, სამუშაო ადგილი ....

საკონტაქტო ტელეფონი ....

იურიდიული ოფისი "გაპი" - წერეთლის გამზ. 77. ტელ/ფაქსი: 34-76-58. www.gapi.ge

გაზეთ "24 საათის" მკითხველს აქვს შესაძლებლობა მიიღოს უფასო იურიდიული კონსულტაცია მისთვის საინტერესო სამართლებრივ საკითხებზე. მკითხველი შეკითხვას დასვამს გაზეთში გამოქვეყნებული უფასო ქვითრის საშუალებით, ამოჭრის მას და ჩააგდებს თბილისში განთავსებულ იურიდიული ოფისის "გაპისა" და გაზეთ "24 საათის" ლოგოებიან სპეციალურ ყუთებში (მიიღება მხოლოდ გაზეთიდან ამოჭრილი ქვითრები. ქსეროასლები არ განიხილება).

ყუთები განთავსებულია ქალაქ თბილისში მეტროს ქვემოთ ჩამოთვლილ სადგურებსა და შემდეგ მისამართებზე:

1. მეტროს სადგური "ახმეტელის თეატრი" (გლდანი);
2. მეტროს სადგური "მარჯანიშვილი";
3. მეტროს სადგური "თავისუფლების მოედანი";
4. მეტროს სადგური "წერეთელი";
5. მეტროს სადგური "სამგორი II";
6. მეტროს სადგური "ვარკეთილი";
7. მეტროს სადგური "გოცირიძე II", (ყოფილი მეტროს სადგური "დელისი");
8. მეტროს სადგური "ვაგზლის მოედანი I";
9. მეტროს სადგური "დიდუბე";
10. ვაჟა-ფშაველას 45 "სოფმშენის" შენობის I-ლი სართული გაზეთ "24 საათის" ოფისი;
11. წერეთლის 77 იურიდიული ოფისი "გაპის" ოფისი;

"24 საათის" მკითხველს, უფასო შეკითხვის ქვითარი, სამართლებრივ საკითხზე დასმული შეკითხვით, შეუძლია გამოაგზავნონ აგრეთვე ფოსტით შემდეგ მისამართზე: 0119 თბილისი, წერეთლის გამზ.77. იურიდიული ოფისი "გაპი".

ენერგოსექტორის მონიტორინგი

გაზეთი „24 საათი", „ეკონომიკური კორუფციის მონიტორინგის ცენტრთან" ერთად, აწარმოებს ღია დისკუსიას საქართველოს ენერგოსექტორის მოწყობის, რეფორმირების, დარგში კორუფციის აღმოფხვრის გზების ძიების საკითხებზე. დარგის სპეციალისტებს და დამოუკიდებელ ექსპერტებს, ეკონომისტებს და იურისტებს ვეპატიჟებით ჩვენს ღია დისკუსიაში მონაწილეობისთვის. შეგიძლიათ მასალები (აგრეთვე, ნებისმიერი ინფორმაცია, რომელსაც დარგისთვის მნიშვნელოვნად მიიჩნევთ) მოგვაწოდოთ გაზეთ „24 საათის" რედაქციის ეკონომიკის განყოფილებაში economics@24hours.ge (tel: 20-24-24) ან „ეკონომიკური კორუფციის მონიტორინგის ცენტრის" ელექტრონულ ფოსტაზე energy@ecm.ge, ან დაუკავშირდეთ პროექტის ხელმძღვანელს ელექტრონულ მისამართზე maya_u@gol.ge.

ECM ეკონომიკური კორუფციის მონიტორინგის ცენტრი
Center of Economic Corruption Monitoring

The Eurasia Foundation
Georgia Office

ენერგეტიკაში მიმდინარე პროცესების მონიტორინგისა და ენერგორეფორმების საზოგადოებრივი მხარდაჭერის პროექტს „ენერგეტიკა – კორუფციის გარეშე" „ეკონომიკური კორუფციის მონიტორინგის ცენტრი" ამერიკის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) ფინანსური დახმარებით, ფონდ „ევრაზიისგან" მიღებული გრანტის მეშვეობით ახორციელებს. მოსაზრებები, რომლებიც გამოთქმულია ამ პუბლიკაციაში, არ გამოხატავს ამერიკის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) ან ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობის ოფიციალურ პოზიციას. მასალების შინაარსზე პასუხს „ეკონომიკური კორუფციის მონიტორინგის ცენტრი" აგებს.

ენერგიის სამომხმარებლო მოთხოვნილებათა მართვის პროგრამები

ენერგიის დაზოგვა - ენერგოკრიზისის დაძლევის ეფექტური გზა

ბოლო 10-12 წლის განმავლობაში საქართველოში არსებული ენერგეტიკული კრიზისი მნიშვნელოვნად აფერხებს ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებას. სამწუხაროდ, ამ პრობლემის დაძლევის გზების ძიებისას, ყურადღება ექცევა მხოლოდ ელექტროენერგიის მიწოდების ზრდას დამატებითი გენერაციის ან იმპორტის გადიდების ხარჯზე და გაუთვალისწინებელია ისეთი მნიშვნელოვანი რესურსი, რომელიც ქვეყანაში არსებობს ენერგოდაზოგვის პოტენციალის სახით. სტატიის ავტორების მთავარ მიზანს წარმოადგენს მიაქციონ სპეციალისტებისა და ფართო საზოგადოების ყურადღება განვითარებულ ქვეყნებში კარგად ცნობილ ენერგეტიკულ ღონისძიებათა კომპლექსს – ენერგიის სამომხმარებლო მოთხოვნილებათა მართვას, რომლის საშუალებითაც შესაძლებელია საყოფაცხოვრებო და ტექნოლოგიური მოთხოვნილების დაკმაყოფილება ენერგიის ნაკლები დანახარჯებით და შეაფასონ ასეთი ღონისძიებების აქტუალურობა და ეფექტიანობა საქართველოს ენერგეტიკული სისტემისათვის.

თ. ჭიშკარიანი
თ. მიქიაშვილი

რას წარმოადგენს სამომხმარებლო მოთხოვნილებათა მართვა ენერგეტიკაში?

ცნობილია, რომ ენერგიის სამომხმარებლო ციკლი მოიცავს სამ ძირითად პროცესს – ენერგიის წარმოებას, მის ტრანსპორტირება-განაწილებას მწარმოებლიდან მომხმარებლამდე და მოხმარებას მომხმარებლის მიერ. სამივე ამ პროცესში არსებობს ენერგიის დანაკარგები, რაც იწვევს ენერგორესურსების არარაციონალურ ხარჯვას. ამ დანაკარგების შემცირება ყოველთვის იყო ენერგოკომპანიებისა და ენერგიის მომხმარებლების მიზანი. უკანასკნელ პერიოდში ენერგორესურსების დაზოგვის მიზნით მთელს მსოფლიოში ფართოდ ინერგება ენერგოდამზოგი (მაღალეფექტური) ტექნოლოგიები როგორც ენერგიის წარმოება-მიწოდების, ისე მისი მოხმარების სფეროში. ვფიქრობთ, ეს ასევე აქტუალურია ჩვენი ქვეყნისათვის, რომლის განვითარება და უსაფრთხოება არსებითადაა დამოკიდებული ენერგეტიკული სექტორის მდგომარეობაზე.

ენერგორესურსების დაზოგვის გზები

ენერგორესურსების დაზოგვა ენერგოსექტორში შესაძლებელია ენერგიის სამომხმარებლო მოთხოვნილების შემცირებით (მართვით), რაც ითვალისწინებს ენერგიის დაზოგვას მოხმარების პროცესში *დანაკარგების შემცირების ხარჯზე* (!). ენერგიის დანაკარგების შემცირების ძირითად გზებს წარმოადგენს მომხმარებელთა ენერგომოწყობილობების (სამრეწველო საწარმოთა მანქანა-დანადგარები, საყოფაცხოვრებო მოწყობილობები - მაცივრები, ტელევიზორები და სხვ.) შეცვლა უფრო მაღალეფექტური მოწყობილობებით, ენერგიაზე დიფერენცირებული ტარიფების შემოღება (საქართველოს პირობებისათვის ეს საკითხი მოითხოვს დეტალურ შესწავლას), ასევე მომხმარებლების აღჭურვა სათანადო ცოდნით ენერგიის დაზოგვის სხვა შესაძლებლობების შესახებ, მათი სამომხმარებლო კულტურის ამაღლება და სხვ.

სათბობ-ენერგეტიკული რესურსების ფასების სტაბილურობა მსოფლიო ბაზარზე, გარემოს დაბინძურების შემცირება, ფირმების დაინტერესება მაღალეფექტური კონკურენტუნარიანი ენერგეტიკული მოწყობილობების წარმოებით, ენერგომწარმოებელი კომპანიების გასაღების ბაზრის გაფართოება მათი სიმძლავრეების, ე.წ. ეკოლოგიური გადასახადებისა და კაპიტალდანახარჯების მნიშვნელოვანი გადიდების გარეშე (ელექტროენერგიის წარმოებისა და გასაღების ბაზრის გაზრდისათვის საჭირო თანხები 3-5-ჯერ აღემატება მოთხოვნილების ეკვივალენტურად შემცირებისათვის საჭირო დანახარჯებს), ენერგიის მომხმარებლების სტიმულირება ენერგიაზე შეღავათიანი გადასახადებით, სამრეწველო პროდუქციის კონკურენტუნარიანობის ზრდა მათი ენერგოტევადობის შემცირების ხარჯზე - არის იმ შედეგების არასრული ჩამონათვალი, რაც შესაძლებელია მიღებულ იქნეს ენერგიის სამომხმარებლო მოთხოვნილების მართვის ღონისძიებების გატარებით. ამდენად, არსებობს ამ საკითხით დაინტერესებული სუბიექტების ფართო წრე.

სამომხმარებლო მოთხოვნილებათა მართვა ენერგეტიკაში

სამომხმარებლო მოთხოვნილებათა მართვა ენერგეტიკაში ხორციელდება ენერგიის სამომხმარებლო მოთხოვნილებათა მართვის (ესმმ) პროგრამების საფუძველზე. ასეთი პროგრამები ჩვეულებრივ ითვალისწინებს შემდეგ საკითხებს:

ენერგოაუდიტის საფუძველზე მომხმარებლისათვის ენერგიის დაზოგვისა და ენერგოდანახარჯების შემცირების შესაძლებლობების გამოვლენა და მათთვის სამოქმედო რეკომენდაციების შემუშავება;

იმ დანახარჯების ანაზღაურება, რომელიც მომხმარებელმა უნდა გაიღოს ენერგოეფექტური დანადგარების, მოწყობილობებისა და მასალების შესაძენად და, აგრეთვე იმ ხელსაწყოების დასაყენებლად, რომლებიც საჭიროა ენერგორესურსების ხარჯის ზუსტი აღრიცხვის, კონტროლისა და რეგულირებისათვის;

ისეთი დიფერენცირებული ტარიფების პოლიტიკის შემუშავება და გატარება, რომელიც სტიმულს მისცემს ენერგომომხმარებელს დაიკმაყოფილოს მოთხოვნილება უპირატესად არაპიკური დატვირთვების პერიოდში;

ენერგოეფექტური მოწყობილობის მწარმოებელი ფირმებისა და კომპანიების სტიმულირება გარკვეული შეღავათებით;

სამეცნიერო-საკვლევი და საცდელ-საკონსტრუქტორო სამუშაოებისა და საპილოტო პროექტების განხორციელება ენერგოეფექტურობის სფეროში;

სარეკლამო-საინფორმაციო და საგანმანათლებლო კამპანიების ჩატარება სხვადასხვა კატეგორიის მომხმარებლებისა და ენერგომოწყობილობების მწარმოებლებისათვის, ასევე სხვა დაინტერესებული სუბიექტებისათვის;

დამოუკიდებელი საკონსულტაციო სააგენტოების შექმნა ენერგოეფექტურობის კონკრეტული პროექტების შემუშავებისა და რეალიზების ხელშეწყობისათვის.

განვითარებული ქვეყნების გამოცდილება:

ენერგოაუდიტი

ესმმ პროგრამების სტრუქტურაში განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება მაღალპროფესიულ ენერგოაუდიტს, რის საფუძველზეც იგეგმება პროექტის ფინანსური დანახარჯები, განისაზღვრება საჭირო ტექნიკური საშუალებები და შრომითი რესურსები, აგრეთვე პროექტის რეალიზაციის ვადები და უკუგების პერიოდი. ძალიან მნიშვნელოვანია ასევე ე.წ. "ნდობის ფაქტორი", რომელიც ყალიბდება მხარეებს შორის ენერგოაუდიტის პროცესში და რომლის გარეშეც შეუძლებელია წარმატების მიღწევა საქმიან ურთიერთობებში.

მრავალი ენერგომომმარაგებელი კომპანია, მათ შორის Electricite de France (EDF,საფრანგეთი), Electricity Supply Board (ESB, ირლანდია) და British Columbia Hydro (BCH, კანადა), ურთიერთობას ენერგომომხმარებელთან იწყებს ენერგოაუდიტის დაფინანსებით.

ფინანსირება და დანახარჯების კომპენსაცია

ენერგომომმარაგებელმა კომპანიამ, შესაძლებელია, მთლიანად ან ნაწილობრივ დაფაროს ენერგომომხმარებლის მიერ შეძენილი ენერგოდამზოგი დანადგარების საფასური. მაგალითად, იტალიურმა ენერგომომმარაგებელმა კომპანიამ ENEL-მა 1989-93 წლებში თავისი სახსრებიდან დაფარა იმ პროექტის დანახარჯების 70%, რომელიც ითვალისწინებდა ენერგომომხმარებლებისათვის თბური ტუმბოების შეძენას და მათ ექსპლუატაციაში გაშვებას.

აშშ-ში ენერგოდაზოგვის მრავალი პროექტი კეთდება ენერგოსერვისული საინვესტიციო კომპანიების (ესკო) მიერ. ისინი თავის თავზე იღებენ პროექტის მთლიან დაფინანსებას იმ პირობით, რომ თანხებს ობიექტის მფლობელისაგან დაიბრუნებენ მოგვიანებით, პროექტის რეალიზების შედეგად მიღებული დანაზოგებიდან.

ამერიკული პროგრამა (Custom Rebate Program) ითვალისწინებს ელექტროენერგიის საფასურის მოკლევადიან შემცირებას იმ მომხმარებლებისათვის, რომლებიც შეიძენენ ენერგოეფექტურ დანადგარებს და შეცვლიან თავიანთ მოძველებულ მოწყობილობებს ამ დანადგარებით. ფასდაკლება ხდება წინასწარი ხელშეკრულების საფუძველზე ენერგიის მიმწოდებელ და მომხმარებელ მხარეებს შორის და გრძელდება (ფასდაკლება) მანამ, სანამ მომხმარებლები არ აინაზღაურებენ ახალი დანადგარების შეძენისა და ძველი დანადგარების შეცვლის დანახარჯებს. ამ ეტაპზე მიმწოდებელ ენერგოკომპანიას აკლდება შემოსავლები. თუმცა, ფასდაკლების პერიოდის გავლის შემდეგ მიმწოდებელი კვლავ ადიდებს ელექტროენერგიის საფასურს საწყის სიდიდემდე და ინაზღაურებს „ფასდაკლების დანაკარგებს". მომხმარებლისათვის ძველი მოწყობილობების ახალი, მაღალეფექტური მოწყობილობებით შეცვლის შედეგად მცირდება ენერგიის დანაკარგები, შესაბამისად, მცირდება მათი მოთხოვნილება ელექტროენერგიაზე და იზოგება ელექტროენერგიის შესყიდვის თანხები. სხვაგვარად შეიძლება წარმოვიდგინოთ, რომ ენერგოეფექტური დანადგარების გამოყენება ქმნის დანაზოგი თანხების ნაკადს, რომელიც პირველ ეტაპზე გამოიყენება (ფასდაკლებასთან ერთად) მომხმარებლების საწყისი დანახარჯების დაფარვისათვის, შემდეგ ეტაპზე – მიმწოდებლის ფასდაკლების დანაკარგების კომპენსაციისათვის, ხოლო მთელს დანარჩენ პერიოდში კი რჩება როგორც მომხმარებლების მოგება.

ამერიკელი სპეციალისტები თვლიან, რომ ესმმ პროგრამების ზემოთ მოტანილი სქემა ყველაზე უფრო მისაღებია, რადგანაც ენერგიის მიმწოდებელ მხარეს არ უხდება დიდძალი თანხების ერთჯერადი ინვესტირება ენერგოგასაღების ბაზრის გადიდებისათვის, ხოლო მომხმარებელს ეძლევა საშუალება პირველ ეტაპზე აინაზღაუროს თავისი დანახარჯები, შემდეგ კი მუდმივად მიიღოს დანაზოგები.

ანალოგიურ სქემას იყენებს გერმანული ენერგოკომპანია RWE Energy თავის პროგრამაში "ენერგოეფექტური მომსახურება კლიენტებს", მხოლოდ იმ განსხვავებით, რომ აქ გათვალისწინებულია კონკრეტული თანხა, რომელიც ანგარიშსწორების ქვითრის სახით გადაეცემა მომხმარებელს.

სატარიფო პოლიტიკა

ესმმ პროგრამებში მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს ისეთი სატარიფო პოლიტიკის დანერგვას, რომელიც საშუალებას მისცემს ენერგიის მომხმარებელს გადაანაწილოს თავისი მოხმარება დატვირთვის პიკურ და ბაზისურ (არაპიკურ) პერიოდებს შორის. მაგალითად, ღამის საათებში ენერგოგადამტანზე ტარიფების შემცირების გზით ირლანდიურმა ენერგოკომპანიამ შეძლო 1991-94 წლებში 7%-ით შეემცირებინა ზამთრის პიკური დატვირთვები. ამავე შედეგებს მიაღწიეს ამერიკულმა ენერგომომმარაგებელმა კომპანიებმა 2000 წელს. წყლის გაცხელება ძირითადად ღამის პერიოდში გერმანიაში ჯერ კიდევ 80-იანი წლებიდან გამოიყენება, რაც განპირობებულია ენერგიის მცირე სატარიფო განაკვეთით ღამის პერიოდისათვის.

ენერგოეფექტური მოწყობილობის წარმოების სტიმულირება

განვითარებული ქვეყნების გამოცდილება გვიჩვენებს, რომ ესმმ პროგრამების წარმატებით დანერგვისათვის აუცილებელია ენერგოეფექტური დანადგარებისა და მოწყობილობების ბაზრის შექმნა და ამ მიზნით მათი მწარმოებელი ფირმების სტიმულირება.

კანადური ენერგომომმარაგებალი კომპანია BCH-ის ფინანსური სტიმულირებით, რამაც საერთო ჯამში 3 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, 4 წლის განმავლობაში მთლიანად შეივსო ენერგოეფექტური წყალშემთბობებითა და მაცივრებით კანადის ერთ-ერთი დიდი პროვინციის ბაზარი. ამავე პერიოდში 10-ჯერ გაიზარდა მაღალეფექტური ელექტროძრავების, ხოლო 2,5-ჯერ - სანათი ხელსაწყოების გაყიდვის მოცულობა.

ამერიკულმა ენერგომომმარაგებელმა კომპანიებმა 30 მლნ დოლარი გაიღეს იმ მწარმოებელი ფირმის სტიმულირებისათვის, რომელმაც უმოკლეს ვადაში შექმნა ენერგოეფექტური მაცივრის მოდელი. ამ მაცივრის ენერგომოხმარება 25%-ით ნაკლები იყო აშშ-ის 1993 წლის სტანდარტებით დადგენილი ენერგომოხმარების სიდიდეზე.

საპილოტო პროექტები და სამეცნიერო-საკვლევი სამუშაოები

ესმმ პროგრამების დანერგვისას ენერგომომმარაგებელი კომპანიები დიდ ყურადღებას უთმობენ ენერგოეფექტურობის საპილოტო პროექტებს. იტალიურმა კომპანია ENEL-მა 1991-93 წლებში 7 მლნ დოლარი დააბანდა ეფექტური ელექტროტექნოლოგიის 100 ახალი პროექტის შემუშავებაში. მისი მონაწილეობით 1994 წელს შეიქმნა მხატვრული მინის უნიკალური ელექტროსადნობი ღუმელის პროტოტიპი, რომელმაც საყოველთაო აღიარება მოიპოვა.

სარეკლამო-საინფორმაციო და საგანმანათლებლო კამპანიები

სარეკლამო-საინფორმაციო და საგანმანათლებლო კამპანიების ჩატარება ესმმ პროგრამების კიდევ ერთი შემადგენელი ნაწილია. მაგალითად, შოტლანდიურ ენერგომომმარაგებელ კომპანია Scotish Power–ს აქვს საკუთარი სასწავლო ცენტრი, სადაც კომპანიის თანამშრომლები და მოწვეული ექსპერტები აცნობენ და ასწავლიან სხვადასხავა კატეგორიის მომხმარებლებს თანამედროვე ენერგოეფექტურ ტექნოლოგიებსა და ენერგიის ეკონომიურად გამოყენების მეთოდებს. იქვე ამ კომპანიის კუთვნილი საფირმო მაღაზიების ქსელის მუშაკები სწავლობენ, თუ როგორ უნდა დაეხმარონ მყიდველებს მათთვის სასურველი ელექტრული ხელსაწყოების ოპტიმალური მოდელების შერჩევაში.

როგორც ზემოთ მოტანილი მაგალითებიდან ჩანს, ესმმ პროგრამების შედგენა-რეალიზება აქტუალურია მრავალი ქვეყნისათვის და წარმოადგენს განვითარებული ქვეყნების ენერგეტიკული სტრატეგიის ძირითად კომპონენტს. ეს მით უფრო აქტუალურია საქართველოსათვის, სადაც ენერგეტიკული კრიზისის ერთ-ერთ მიზეზს წარმოადგენს გენერაციის "ცოცხალი" სიმძლავრეების უკმარისობა.

რა მდგომარეობაა საქართველოში?

საზოგადოდ, საქართველოში გამოუყენებელია ამჟამად არსებული სათბობ-ენერგეტიკული რესურსების ნახევარი. ენერგოკომპანიები ენერგიის დეფიციტის მთავარ მიზეზად ასახელებენ ენერგიის წარმოების ნაკლებობას, ხოლო ენერგიაზე მოთხოვნილების დაკმაყოფილების ერთადერთ გზად მიიჩნევენ ენერგიის წარმოების ან იმპორტის გადიდებას. ძნელია არ დაეთანხმო მოსაზრებას იმის შესახებ, რომ ქვეყნის განვითარებასთან ერთად ენერგიაზე მზარდი მოთხოვნილების დაკმაყოფილებისათვის საჭირო იქნება გენერაციის ახალი ობიექტების მშენებლობა და ენერგიის წარმოების გადიდება. მაგრამ, იმავდროულად, აუცილებელია არსებული ენერგიის უფრო რაციონალურად გამოყენება, რათა დაკმაყოფილდეს მეტი მომხმარებლის მოთხოვნილება. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, საჭიროა სწორად განვსაზღვროთ და გამოვიყენოთ ენერგიის დაზოგვის არსებული და საპროგნოზო პოტენციალი საქართველოს სამომხმარებლო სექტორში. ეს, ჩვენი აზრით, არსებითი იქნება ენერგოკომპანიების სტაბილური და მომგებიანი მუშაობისათვის.

ქართული გამოცდილება

ენერგოეფექტური ტექნოლოგიების გამოყენებისა და ენერგიის დაზოგვის საქართველოში არსებული პოტენციალის შეფასება პირველად ჩატარდა 1997-99 წლებში საქართველოს ელექტროენერგეტიკის სექტორის ოპტიმალური განვითარების პროექტის ფარგლებში. შეფასებები მოიცავდა ეფეტური ტექნოლოგიების სტანდარტულ პაკეტებს ცალ-ცალკე მრეწველობისა და საყოფაცხოვრებო სექტორებისათვის.

მრეწველობის სექტორისათვის ეს იყო (მკითხველს ბოდიშს ვუხდით ასეთი დეტალიზაციისათვის) ცვლადსიჩქარიანი ელექტრული ამძრავების გამოყენება, ტრანსფორმატორების სიმძლავრეებისა და მუშაობის რეჟიმების ოპტიმიზაცია, შეკუმშული ჰაერის მიწოდების ქსელის დეცენტრალიზაცია და მცირე ზომის კომპრესორების დაყენება მაღალი სიმძლავრის დაუტვირთავი კომპრესორების ნაცვლად, რეაქტიული სიმძლავრის კომპენსატორებისა და ძრავების გადატვირთვისაგან დაცვის მოწყობილობების გამოყენება, ენერგორესურსების ელექტრონული ხარჯსაზომი სისტემების, ენერგოდამზოგი განათებისა და ელექტროგენერაციის ეკონომიური დეცენტრალიზებული სისტემების გამოყენება და სხვა. შეფასებებმა აჩვენა, რომ აღნიშნული სისტემების ეტაპობრივი დანერგვით 2005 წელს მრეწველობის სექტორში შესაძლებელი იქნებოდა დაზოგილიყო მინიმუმ 200 მლნ. კვტ-სთ ელექტროენერგია.

საყოფაცხოვრებო სექტორისათვის ენერგოეფექტური ღონისძიებების პაკეტი მოიცავდა ელექტროენერგიის მოხმარების აღრიცხვისა და დახარჯული ელექტროენერგიის საფასურის გადახდის სისტემის მოწესრიგებას, ბინებიდან სითბური დანაკარგების შემცირებას ორმაგი შემინვის ან ე.წ. დათბუნების გზით, განათების ენერგოდამზოგი–კომპაქტური ფლუორესცენციური ნათურების გამოყენებას, თბურ ტუმბოებზე დაფუძნებული სითბო-სიცივით მომარაგების სისტემებისა და მაღალეფექტური ელექტროხელსაწყოების გამოყენებას, განახლებადი ენერგიის წყაროებისა და გეოთერმული წყლის გამოყენებას.

მოგვიანებით, საქართველოში შეიქმნა სააგენტოს ტიპის სამსახური - ენერგოეფექტურობის ცენტრი, რომელმაც ჩაატარა მნიშვნელოვანი სამუშაოები სამრეწველო საწარმოების ენერგოაუდიტში, ასევე დაამუშავა და შეადგინა ენერგოაუდიტის ჩატარების მეთოდიკა (TACIS - ის პროგრამით).

ენერგოეფექტურობის პროექტების პრაქტიკული განხორციელება პირველად, საქართველოში, დაიწყო 1998 წელს. ამ საქმის პიონერები იყვნენ ე.წ. მწვანე ბრიგადები, რომლებიც ენერგოდაზოგვის სადემონსტრაციო პროექტებს ახორციელებდნენ საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში.

ენერგოეფექტურობის პროექტების ფართომასშტაბიანი შესრულება საქართველოში დაიწყო 2000 წელს USAID-ის პროგრამის ფარგლებში კომპანია Hagler Bailly-ის მიერ (მოგვიანებით ეს პროექტები გააგრძელა კომპანიამ PA Consulting). სამუშაოების მენეჯმენტი განახორციელა საქართველოს ინჟინერ-ენერგეტიკოსთა ასოციაციამ (GAEE) მთავარი კონტრაქტორის სტატუსით. ამ პროგრამის ფარგლებში, პირველ ეტაპზე, ქვეყნის სხვადასხვა რეგიონში შესრულდა ენერგოეფექტურობის 42 სადემონსტრაციო პროექტი. პროექტები განხორციელდა საყოფაცხოვრებო, სასწავლო-საგანმანათლებლო, სამედიცინო, კომერციულ და სამრეწველო სექტორებში და ითვალისწინებდა შემდეგი ღონისძიებების გატარებას: ა) დათბუნებას, შენობებში ინფილტრაცია-ექსფილტრაციის დანაკარგების შესამცირებლად; ბ) გათბობის სისტემების მოწყობას ბუნებრივი აირით მომუშავე გამათბობლებით; გ) გათბობის სისტემების მოწყობას ბუნებრივი აირით ან თხევადი სათბობით მომუშავე ქვაბდანადგარით და ტრადიციული წყლის რადიატორებით; დ) განათების არსებული სისტემების შეცვლას ენერგოდამზოგი ფლუორესცენციური ნათურებით; ე) შენობების გადახურვების შეკეთებას და ჭერის დათბუნებას; ვ) ელექტრული ძრავებისა და ტრანსფორმატორების მუშაობის რეჟიმების ოპტიმიზაციას.

2001-2003 წლის პერიოდში განხორციელდა პროგრამის მეორე ეტაპი. ამ დროს შესრულდა ენერგოეფექტურობის 34 სადემონსტრაციო პროექტი, ძირითადად სამრეწველო სექტორში. პროექტები მოიცავდა სატრანსფორმატორო და წყალსაქაჩი სადგურების მუშაობის რეჟიმების ოპტიმიზაციას, განათების ავტომატურად კონტროლირებადი სისტემების დანერგვას სასტუმროებში, ენერგოუზრუნველყოფის კომპლექსური სისტემების მოწყობას საავადმყოფოებსა და კლინიკებში, მიკროჰესების მშენებლობას, ბიოგაზის გენერატორების დამზადებას და მონტაჟს ფერმერულ მეურნეობებში, მზის კოლექტორების მონტაჟს სასტუმროებში, თბილისის მეტროპოლიტენში ელექტროენერგიის დაზოგვის ღონისძიებების განხორციელებას, კვების პროდუქტების საწარმოებში სტაბილური და ეფექტური ენერგოუზრუნველყოფის სისტემების მოწყობას და სხვ.

ამდენად, საქართველოში არსებობს ენერგოეფექტურობის პროექტების განხორციელების დიდი გამოცდილება, რაც შესაძლებელია სასარგებლოდ იქნეს გამოყენებული ქვეყანაში ენერგოდამზოგი ტექნოლოგიების ფართოდ დანერგვისა და ენერგოდეფიციტის შემცირების საქმეში.

ენერგოდაზოგვის პოტენციალის შემდგომმა შეფასებებმა, რომელიც ჩაატარა საქართველოს ინჟინერ-ენერგეტიკოსთა ასოციაციამ, აჩვენა, რომ საქართველოს რამოდენიმე ქლაქსა და რეგიონში სატრანსფორმატორო კვანძების სიმძლავრეებისა და მუშაობის რეჟიმების ოპტიმიზაციის გზით შესაძლებელია დაზოგილ იქნეს ყოველწლიურად 4 მლნ. კვტ-სთ ელექტროენერგია; გარე განათებაში ენერგოეფექტური ნათურების გამოყენებით - 6-7 მლნ. კვტ-სთ; სასმელი წყლით მომარაგების სისტემებში დანაკარგების შემცირებით - 30 მლნ. კვტ-სთ; ხოლო წყალსაქაჩი სადგურების მუშაობის რეჟიმების ოპტიმიზაციის გზით - 40 მლნ. კვტ-სთ ელექტროენერგია. ვვარაუდობთ, რომ ეს ციფრები უფრო შთამბეჭდავი იქნება მთელი საქართველოს მასშტაბით.

დასკვნა

ზემოაღნიშნულიდან აშკარაა, რომ საქართველოში არსებობს ენერგიის დაზოგვის მნიშვნელოვანი პოტენციალი, რომლის რეალიზაციისათვის აუცილებელია ენერგიის სამომხმარებლო მოთხოვნილებათა მართვის პოროგრამების შედგენა და განხორციელება. ეს მომგებიანი იქნება ენერგოკომპანიებისათვის. მათ მიეცემათ შესაძლებლობა ჩაატარონ დეტალური მარკეტინგული კვლევა და განსაზღვრონ სამომხმარებლო მოთხოვნილებათა არსებული და საპროგნოზო პარამეტრები. ამის საფუძველზე ისინი შეძლებენ შეიმუშაონ გრძელვადიანი მოქმედების ოპტიმალური გეგმა, რომელიც მინიმუმამდე შეამცირებს კომპანიების გაუთვალისწინებელ დანახარჯებს და გაზრდის მათ მიერ ახალი პროექტების ინვესტირების ეფექტიანობას. ყოველივე არსებითად აამაღლებს ენერგოკომპანიების კონკურენტუნარიანობას და მისცემს მათ სტაბილური განვითარების, ასევე ენერგობაზარზე მყარად დამკვიდრების შესაძლებლობას. თუმცა, უპირველეს ყოვლისა აუცილებელია სხვადასხვა სახის ენერგიისა და ენერგორესურსების აღრიცხვიანობისა და ყიდვა-გაყიდვის ურთიერთობების მოწესრიგება მიმწოდებლებსა და მომხმარებლებს შორის. ქ. თბილისის ელექტრომომარაგების მაგალითი ცხადყოფს, რომ ზუსტი აღრიცხვიანობის პირობებში ელექტროენერგიის მოხმარება მცირდება 40-50%-ით, რაც უდაოდ მნიშვნელოვანია ენერგიის დაზოგვის თვალსაზრისით. ამასთან, მხოლოდ ზუსტი აღრიცხვიანობის პირობებში იძენს აზრს ენერგოეფექტური ტექნოლოგიების დანერგვა მომხმარებლებისათვის.

სამომხმარებლო მოთხოვნილებათა მართვის ღონისძიებების დანერგვა ქვეყნისათვის მნიშვნელოვანია სტრატეგიული თვალსაზრისითაც. ეს ხელს შეუწყობს საქართველოში ამჟამად არსებული ენერგეტიკული პრობლემების გადაწვეტას და ქვეყნის გამოყვანას მძიმე ეკონომიკური კრიზისიდან; გაადიდებს ქვეყანაში წარმოებული პროდუქციის კონკურენტუნარიანობას მისი ენერგოტევადობის შემცირების ხარჯზე; შექმნის ხელშემწყობ პირობებს ქვეყნის ენერგეტიკული უსაფრთხოებისა და სწრაფი ეკონომიკური განვითარების უზრუნველსაყოფად.

ამდენად, გვაქვს იმის საფუძველი, რომ ესმმ პროგრამების დანერგვა საქართველოში განვიხილოთ როგორც ენერგეტიკული უსაფრთხოების ერთ-ერთი დასაყრდენი, რაც მნიშვნელოვან როლს შეასრულებს ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების საქმეში.

როკ-ენ-როლის ეპოქის ზღაპრები

B3

ლუქსემბურგო: "რაულმა საუკეთესოდ ითამაშა"

B4

არა ამიერკავკასია, არამედ ამერიკ-კავკასია!

B7

ნოდარ ლადარია

7 მაისის ნომერში **ქეთევან იგნატოვამ** დაამუნათა ჟურნალისტები: *მანახეთ, მითხარით და დასკვნებს თავად გავაკეთებ*. სტატიის ძირითადი პათოსი შემდეგი აბზაცით გამოიხატება: "**რატომ არავინ გვაწვდის ფართო ინფორმაციას, არავინ აკეთებს ანალიზს, არავინ იძლევა ლოგიკურ რეაგირებას. ნუთუ ჩვენი საინფორმაციო გადაცემების ხელმძღვანელებს მართლა სრული სერიოზულობით ჰგონიათ, რომ სიგარეტით მოვაჭრე ზუგდიდელი ქალის კივილი, თუნდაც არაიდეალურ ტონში შეღებილი სახლი ან, თუ გნებავთ, რიგითი შიდაპოლიტიკური პროვინციული ინტრიგა უფრო მნიშვნელოვანია ჩვენი ქვეყნისთვის და უფრო საინტერესო ჩვენი საზოგადოებისთვის, ვიდრე საკუთარი ქვეყნისა და მისი პოლიტიკის, საკუთარი პრეზიდენტის წარმატებანი?**". პირდაპირ უნდა ვთქვათ, რომ ავტორი მეტად საგულისხმო საკითხებს შეეხო. ამ აბზაცში ჩვენი პოლიტიკური და საზოგადოებრივი ცხოვრების ბევრი მტკივნეული თემა იკვეთება, გაცილებით უფრო მეტი, ვიდრე თვით დამწერს წარმოუდგენია. ამაში საკვირველი არაფერია: ყოველი ტექსტის აზრი დამწერისა და მკითხველის თანამშრომლობის პროდუქტია, თითოეული მათგანის წვლილს კი მნიშვნელობა არა აქვს...

მაგრამ თემას ნუ გადავუხვევთ. მივყვეთ სათქმელს ნება-ნება. ჯერ ერთი, ჟურნალისტური მიდგომის საყოველთაო გაყინულობა: ძალიან იშვიათია ანალიზური სტატიები (სხვათა შორის, ასეთები უკვე საზღვარგარეთის ამბების გაშუქებაშიც იშვიათად გვხვდება), პრაქტიკულად, არც ერთი ანალიზური გადაცემა. რაც არ უნდა დამაძალოთ, სტუდიაში მოვლენათა უშუალო მონაწილეების შეკრებასა და ლაპარაკს ანალიზად ვერ აღვიქვამ, მით უმეტეს, თუ შეკრებილთა შორის **ანზორ აბრალავას** ან **ჯემალ გოგიტიძეს** ვხედავ — ეს არაა "მეორე მხარე", ეს უკვე "არც ერთი მხარეა".

გავანებოთ თავი სატელევიზიო სპირიტისტულ სეანსებს. საქმე ალბათ უფრო სერიოზულადაა, ტყუილად კი არ მიგვანიშნებს ქეთევან იგნატოვა საინფორმაციო გადაცემების ხელმძღვანელებზე (ჩვენი მხრიდან შეიძლება ბეჭდვითი გამოცემების რედაქტორები დავამატოთ): ამგვარი ზედაპირულობა მათი შინაგანი კომფორტის და, ვინ იცის, გარეგანი კეთილდღეობის გარანტია. 4 მაისს "24 საათმა" გამოაქვეყნა ფოტორეპორტაჟი რადიო "მწვანე ტალღის" სტუდიიდან. აქ იმავეს იმეორებს ჟურნალისტი **ია ანთაძე**, რომელმაც უკვე კარგა ხანია სახალხო დამცველის ოფისში გადაინაცვლა და თავისი მკვეთრი ხმა დააკლო ჩვენს პრესას: "**ის, რაც ძალიან ჰგავს თვითცენზურას, რეალურად ცენზურაა — ჟურნალისტები აღარ სვამენ მწვავე შეკითხვებს. რევოლუციის წინა პერიოდში თუ იყო პრობლემები ხელისუფლებასთან, ეს იყო მედია-მფლობელის და მისი გუნდის პრობლემა მთლიანად. ჟურნალისტები და მედია-მფლობელები ერთად იბრძოდნენ. დღეს კი ჟურნალისტი აბსოლუტურად დაუცველია და მოქცეული იმ წნეხის ქვეშ, სადაც გაერთიანებული ხელისუფლებისა და მედია მფლობელების ინტერესები**".

აქ თითქოს წინააღმდეგობას წავაწყდით. მართლაც, ია ანთაძე ამბობს მედია-მფლობელებისა და ხელისუფლების საერთო ინტერესებზე, ქეთევან იგნატოვა კი გვიმტკიცებს, რომ მედია სათანადო ყურადღებას არ აქცევს ხელისუფლების წარმატებებს. ეს ორი აზრი, გვერდი-გვერდ მდგომი, ერთმანეთს ეწინააღმდეგება, მაგრამ ცალ-ცალკე რომ გვითხრას ვინმემ, ორივეს დავეთანხმებით, ინტუიციურად ვგრძნობთ, რომ ორივე მართალია. როგორაა ეს შესაძლებელი?

საიდუმლოება ალბათ სიტყვა "ინტერესის" გაგებაშია. დავუბრუნდეთ ქეთევან იგნატოვას სტატიას და ვნახოთ, რითი იწყება ის.

აღწერილია საოჯახო ეიფორია იმ ერთსაათიანი ინტერვიუს გამო, რომელიც მიხეილ სააკაშვილს ისრაელის ტელევიზიისთვის მიუცია. ამის შემდეგ ნახსენებია ფრანგ საზოგადოებაზე ჩვენი პრეზიდენტის მიერ მოხდენილი შთაბეჭდილება. ქეთევან იგნატოვა ქართულ მედიას ამ ფაქტების ჯეროვნად არგაშუქებისთვის საყვედურობს. მართალი გითხრათ, ეჭვს ვერ შევიტან იმაში, რომ მიხეილ სააკაშვილის საზღვარგარეთის ინტერვიუები, შესაძლოა, მართლაც შთამბეჭდავი იყოს. მაგრამ როგორ ელაპარაკება იგი ქართველებს, თავის სისხლსა და ხორცს? — აი, 4 მაისის ნომერი, სადაც გამოქვეყნებულია *პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილის გამოსვლა მერიის სხდომათა დარბაზში შეკრებილი საზოგადოების წინაშე*. უფრო მეტიც — ამ გამოსვლის სტენოგრამა. პრეზიდენტის პრესსამსახური კვლავ უარს ამბობს ტექსტის ლიტერატურულ დამუშავებაზე (ვინ იცის, იქნებ ამის შეუძლებლობის გამო). ტელევიზიით ვნახეთ, დახურულ კარებს მიღმა როგორ გადიოდნენ შეხვედრაზე შეკრებილი სტუდენტები რეპეტიციას, როგორ სწავლობდნენ ზეპირად შეკითხვებსა და მათი დასმის მიმდევრობას. პრეზიდენტის გამოსვლის წაკითხვის შემდეგ კი სინანული გიპყრობს, რომ მასაც არ გაუვლია წინასწარი რეპეტიცია...

უკვე არაერთხელ მითქვამს სააკაშვილის გამოსვლების დაჩეხილ სტილზე: ერთი აბზაცი — ერთი წინადადება, მართლაც დადაისტური რიტორიკა. მაგრამ ახლა სულ სხვა რამეს ვგულისხმობ: ერთი ამბავი უნდა მოგითხროთ, რომელიც ჩემი ლონდონელი ნაცნობისგან შევიტყვე. გთხოვთ, ნუ განიხილავთ მას როგორც ინფორმაციას, მიიღეთ როგორც იგავი.

ლონდონში ვიზიტისას ერთ-ერთ შეხვედრაზე მიხეილ სააკაშვილმა შეკრებილ საზოგადოებას განუცხადა, რომ ინ-

ომბუდსმენს შეგიძლიათ დაუკავშირდეთ შაბათობით. ტელ.: 20 24 24 ან ნებისმიერ დროს ელ-ფოსტით: nladaria@24hours.ge

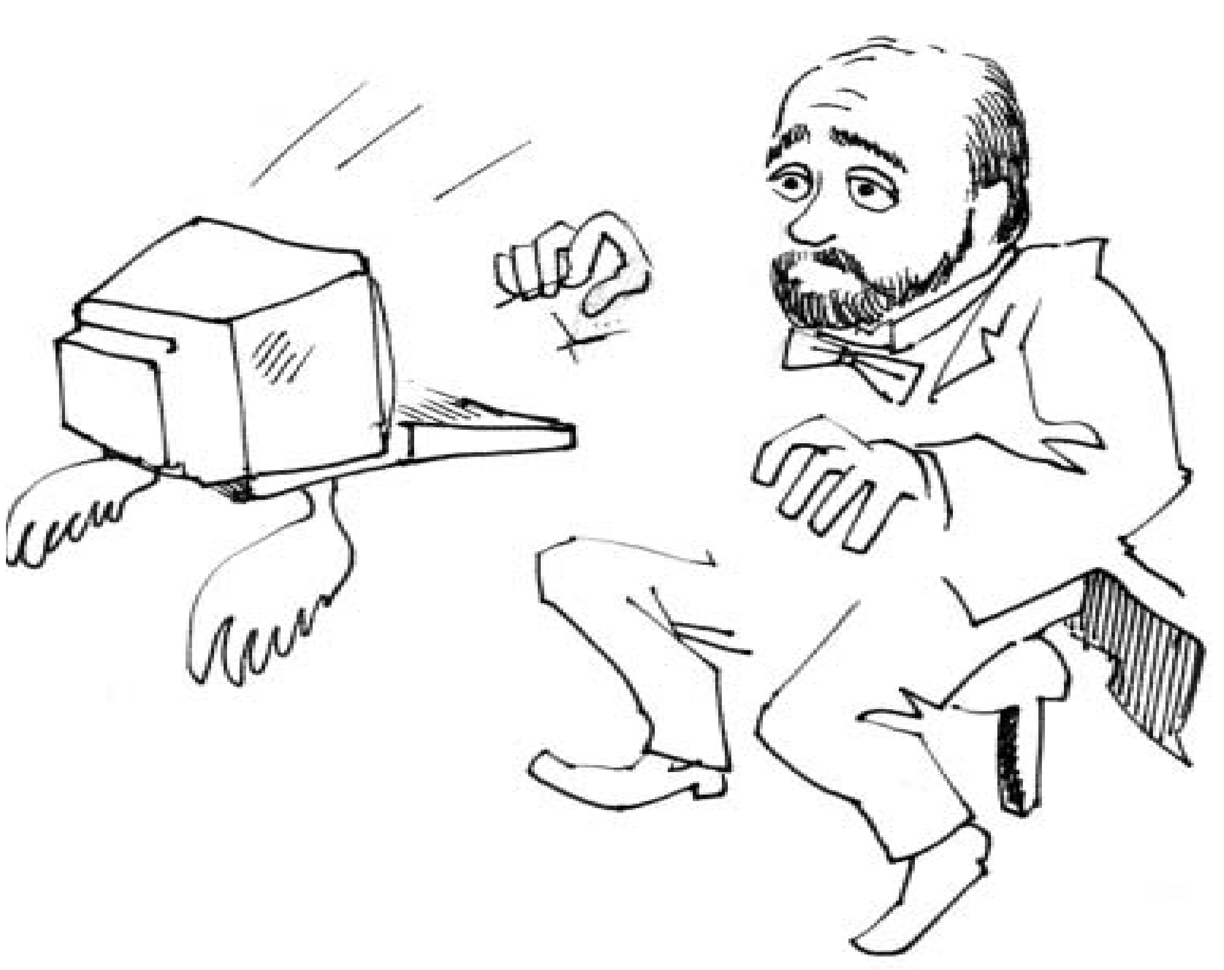

გლისში მცხოვრებ თანამემამულეებს მოკლე სიტყვით მიმართავდა მშობლიურ ენაზე. ამის შემდეგ საუბარი ინგლისურად გაგრძელდა. აღმოჩნდა, რომ ორ სხვადასხვა ენაზე სააკაშვილმა ორ დიამეტრულად განსხვავებულ დისკურსს მიმართა: მისი ქართული ლაპარაკი მოზანზარე პატრიოტულ-ნაციონალისტური აზრებით იყო გაჟღენთილი, ინგლისური კი ლიბერალურ-დემოკრატიული ღირებულებებით შეკმაზული. ქართულის მცოდნე ინგლისელები აღშფოთდნენ, ჩვენი პრეზიდენტის ქართული სიტყვა ინგლისურად თარგმნეს და თავიანთ საგარეო საქმეთა სამინისტროს გადასცეს.

რატომ იყო საუბრის ინგლისური ნაწილი ლიბერალურ-დემოკრატიული, გასაგებია. მაგრამ რატომ იყო ქართული ნაწილი სულ სხვანაირი? ერთი შეხედვით ესეც გასაგები უნდა იყოს. მაგრამ საქმე ოდნავ უფრო რთულადაა. სანამ ამ სირთულეს ჩავწვდებოდეთ, დანაპირებს მივხედოთ: სწორედ აქ იხსნება ზემოხსენებული წინააღმდეგობა. ხელისუფლების ინტერესები ორად იყოფა: დემოკრატიის სასწაულები — გარეთ, წარღვნამდელი იდეოლოგია — შიგნით. და ეს ყველაფერი **განუყოფელად და შეურევნელად**. დიახ, შეურევნელად. ამიტომაც აქვს ქეთევან იგნატოვას შეშფოთების საბაბი: "**გამოწვეული რეზონანსის, ფრანგების აზრის შესახებ რატომღაც ჭორის დონეზე უნდა ვიგებდე**".

ახლა კი, როგორც ვთქვით, ვითარების სირთულეს ჩავწვდეთ: როდესაც ხელისუფლების ინტერესები ასეა დაყოფილი, ეს მხოლოდ იმას ნიშნავს, რომ მისთვის არც ერთი მხარე და არც მეორე არაა არსებითი. ერთი მხრივ, დასავლეთს თვალში ნაცარს აყრის, მეორე მხრივ, ადგილობრივ მასათა უმარტივეს გრძნობებზე მოქმედებს. დასავლეთს თავი გავანებოთ და ის ვიკითხოთ, მართლაც ასე მარტივადაა საქმე ადგილობრივი მასების შემთხვევაში? ზედმეტად იაფად ხომ არ გვაფასებენ?

აი, თუნდაც ეს გაუგებარი და გაუთავებელი სატელევიზიო რეკლამა აჭარული რევოლუციის შესახებ. "**მე მინდა ბათუმის პორტი, მე უნდა ვაკონტროლებდე ყველაფერს,**" — ამბობს **ასლან აბაშიძე** და უნდა დავიჯეროთ, რომ ეს მისი ავტორიტარიზმის ნათელი და აშკარა გამოხატულებაა. არავის ეპარება ეჭვი ასლან აბაშიძის პრიმიტიულ ავტორიტარიზმში, მაგრამ გვახსოვს, დიახ, ყველას გვახსოვს, რომ კონკრეტულად ეს კადრები სულ სხვა რამეს ეხება: აჭარის ფაშა მაშინ მიხეილ სააკაშვილის სურვილებს "აციტირებდა", რომელიც რევოლუციის ნორჩმა ემისარებმა, **ახალაიამ** და **სანოძემ** ჩამოიტანეს თბილისიდან. მონტაჟმა აბაშიძის პირველი ორი წინადადება იმსხვერპლა, მაგრამ ჩვენ შესაბამის ადგილზე მითითებით შეგვიძლია ვთქვათ: "აქედან ვერ წაშლი". ვუშვებ, რომ აბაშიძე ტყუოდა, მაგრამ განა ერთი ტყუილი მეორეს ამართლებს, განა ერთი უსინდისობა მეორეს აკეთილშობილებს?

ამიტომაც ბობოქრობს ქეთევან იგნატოვა 7 მაისის ნომერში: "**ვის აკეთებინებენ ამგვარ სარეკლამო რგოლებს?! ნუთუ სერგო ორჯონიკიძე ან ბორის ძნელაძე ჯერ ცოცხლები არიან? ... მაინც რა ძნელი ამოსაძირკვი ყოფილა ათწლეულების განმავლობაში ასეთი საძულველი ინტონაცია!**".

მისი შემდგომი სტატიაც იგივე თემატიკას ეძღვნება, ოღონდ ოდნავ განსხვავებული კუთხით: *ნინო ანანიაშვილს მაინც გავუფრთხილდეთ*. უნდა ვიცოდეთ, რომ **ნინო ანანიაშვილი** მკვეთრად გამოხატული შემოქმედი პიროვნებაა, ხოლო შემოქმედის უპირველესი, საციცოცხლო პირობა დამოუკიდებლობაა. როგორც კი ხასიათის სიმტკიცეს კარგავს, მაშინვე ამოქმედდება რუსთაველის შეგონება: "*ოდეს ტურფა გაიაფდეს, არა ღირდეს არცა ჩირად*". მართლაც, სავალალო მდგომარეობაში ვარდება შემოქმედი, როცა ჯერ ვერ მოიფიქრებს და თავიდანვე უარს ვერ იტყვის შუა ზამთარში მერიის წინ ცეკვაზე, მერე პარლამენტის დარბაზში სამხედროებს შორის ჩაჯდება ამერიკელი მეზღვაურების გასამხნევებლად ავიამზიდის ბორტზე ასული კინოვარსკვლავივით, მერე კიდევ "იმედის" სტუდიაში გაილანძღება სრულიად დაუმსახურებლად.

დაუმსახურებლად? — ვნახოთ რას წერს ქეთევან იგნატოვა: "**ნინო ანანიაშვილი სწორედ ის პიროვნებაა, რომელიც სრულიად არაორგანულად, არაბუნებრივად გამოიყურებოდა გადაცემა "რე-აქციაში". ისეთი გრძნობა მქონდა, თითქოს დახუთულ, უჰაერო, დამუხტულ სივრცეში ულამაზესი, უნაზესი, უმშვენიერესი პეპელა შეფრინდა და გამოსასვლელს ვეღარ პოულობს, წუხდება, ისვრება, ითრგუნება**". ეს დამტკბარი პათოსი ვარდისფერ რომანებს დავუტოვოთ, ჩვენ კი ის ვთქვათ, რომ ადამიანი პეპელა არაა, ნუ მოიქცევა პეპელასავით. თუმცა ძნელია ამის თქმა, მაგრამ "რე-აქციაში" განვითარებული რეაქცია ქ-ნ ნინო ანანიაშვილის ჩამოსვლის შემდეგ განვითარებული მოვლენების კანონზომიერი შედეგია. დამღუპველია ხელოვნებისთვის ხელისუფლებასთან ლაქუცი, მადლობა ღმერთს, რომ ჯერ-ჯერობით საქართველოშიც დამღუპველია.

სწორედ იმიტომ, რომ ჩვენმა შემოქმედებითმა ელიტამ ვერა და ვერ ამოძირკვა ამა ქვეყნის ძლიერთა მიმართ მოწიწებულ-მონური დამოკიდებულება, მათ — ამა ქვეყნის ძლიერთ — დღემდე ისეთი წარმოდგენა აქვთ, თითქოს გემოვნება ქართველებისთვის უცხო ხილია, თითქოს შეიძლება ცხენის წამქცევი დოზებით მიაწოდო უნიჭო რეკლამა, ელაპარაკო როგორც შეზღუდული უნარ-ჩვევების მქონე ბავშვებს და ეს ყველაფერი ხახვივით შეგრჩება. დღეს თუ არა, ხვალ ნამდვილად! რატომ ვარ ასე დარწმუნებული?..

ხომ გახსოვთ ეს სოციალური რეკლამა, სადაც ზოგნი გზებს აგებენ, ზოგნი გვიცავენ და ზოგნიც არსებობენ? იქ ერთი მასწავლებელიცაა ნაჩვენები, ამაყად რომ აცხადებს, ჩვენ ვასწავლითო. ნებისმიერ განვითარებულ, ან როგორც ჩვენთან ამბობენ, "ნორმალურ" ქვეყანაში ამგვარი სცენა ქიმიის ან ფიზიკის კაბინეტში იქნებოდა გადაღებული, უკიდურეს შემთხვევაში მათემატიკური ფორმულებით აჭრელებული დაფის ფონზე. თანაც აუცილებლად ახალგაზრდა ან პატივსაცემი ჭაღარით მოსილი მასწავლებელი წარგვიდგებოდა. ჩვენში კი, როგორც ეტყობა, პრიორიტეტები ჩამოყალიბებულია: რად გვინდა ცოდნა, ტექნოლოგია, პროფესიონალიზმი, როცა ეს ყველაფერი უკვე არსებობს იქ, საიდანაც შემოტანას ვიღებთ?..

ამასვე ამტკიცებს შუქია აფრიდონიძის ვრცელი სტატია *აკადემია მოკვდა, გაუმარჯოს აკადემიას!* (6 მაისი): როცა "**კვალიფიციური მეცნიერი თანამშრომლები სასოწარკვეთილების ზღვარზე იმყოფებიან, მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმი იმითაა დაკავებული, რომ კაპიტალურად ახალგარემონტებულ შენობას დიდ ქართველ მეფეთა და მეცნიერთა სურათებითა და ბიუსტებით ამკობს, რათა სამუდამო მატერიალური უზრუნველყოფა და შეუზღუდავი ადმინისტრაციული პრივილეგიები ასეთი საილუსტრაციო "ეროვნულობით" გაიკეთილშობილოს**". აქ აკადემიის პრეზიდენტზე, **თამაზ გამყრელიძეზეა** საუბარი. დიახ, საილუსტრაციო "ეროვნულობის" დრო დაგვიდგა, ბატონებო: ამიტომაც შუახნის, ზომიერად ჭარბწონიანი და ბოხხმიანი მასწავლებლების მიერ ნაქადაგევი, "საზეპიროებითა" და ყალბი პათეტიკით გაჯერებული "ქართული" და "ისტორია" იქნება გასავალში.

ქ-ნი შუქია წერს: "**მან აკადემიის საპატიო წევრად აირჩია სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი, უწმიდესი და უნეტარესი ილია მეორე. ამ აქტით აკადემიამ სიმბოლურად დაადასტურა თავისი ხაზგასმული პატივისცემა ქართველი ხალხის სულიერი ღირებულებებისადმი**". ამის შემდეგ კი ქ-ნ შუქიას უკვირს, რომ მიუხედავად ამ დეკლარაციული პომპეზურობისა, არავითარი ყურადღება არ ექცევა ქართველი ხალხის სულიერი კულტურის შემსწავლელ დარგებს, რომ ულმერთოდ იკვეცება და იზღუდება ქართული ენის, ლიტერატურისა და ხელოვნების შემსწავლელი დარგები.

შესაძლოა, უფრო ბრძენი მენეჯერიც ერთგვარად მკაცრ კორექტივებს შეიტანდა მეცნიერების დაფინანსებისა და მართვის საკითხში, მაგრამ აქ ნამდვილად სულ სხვა მიზეზებია: ქ-ნ შუქიასთვის ზოგადი მეცნიერული პრინციპები და ეროვნული ღირებულებები განუყოფელია. სხვებისთვის ეს ასე არაა. გასაგებია, რომ ინსტიტუტების განვითარებული და ძლიერი ქსელი კვლევასა და კრიტიკას სჭირდება, თაყვანისცემისა და მოწიწების კონტროლი კი გაცილებით უფრო მცირე ძალებითა და იაფად შეიძლება. ოღონდაც ეს არ იქნება არც ნამდვილი თაყვანისცემა და არც ნამდვილი მოწიწება, არამედ ფეოდორ კარამაზოვის ცნობილი ფორმულის დანერგვა ჩვენს ცხოვრებაში. ხომ გახსოვთ: "ხალხმა ღმერთი იწამოს, ჩვენ კი, ჭკვიანი ადამიანები, სითბოში ვისხდებით და კონიაკითაც ვისარგებლებთ".

მეც მხარს ვუჭერ შუქია აფრიდონიძეს, რომელსაც ასეთი ადმინისტრაციის არათუ ხელქვეითობა, არამედ მასთან თანამშრომლობაც ყველასათვის სათაკილოდ მიაჩნია. ამისთვის კიდევ ერთი საბაბი მაქვს: თამაზ გამყრელიძეს არაერთხელ დაუკვეხნია საქვეყნოდ, თბილისში ჩამოსულ იოანე პავლე მეორეს ლათინურად მივმართეო. მახსოვს, 2001 წელს, იტალიაში ჩასულს, ერთმა ეპისკოპოსმა მკითხა, ის სათვალიანი კაცი ვინ იყო, რაღაც უცნაურ ენაზე რომ ლაპარაკობდა, რომელშიც ბევრი ლათინური სიტყვა შეეცნო. იმედია, ბუშმა მაინც იცნობს მშობლიურ ინგლისურს, რადგან ბ-ნი გამყრელიძე მისთვის აბრაამ ლინკოლნის ცნობილი სიტყვის წაკითხვას აპირებს ორიგინალში...

მოსაზრება

თანამედროვე ქართული დამწერლობის სრულყოფისათვის

თვითმყოფადი დამწერლობა სახელმწიფოს იმიჯის მატარებელია ისევე, როგორც დროშა, ჰიმნი და გერბი

რაულ გვეტაძე

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი, ტ.მ.დ.

1967 წელს, როდესაც საზოგადოება ემზადებოდა ქართული საბჭოთა ენციკლოპედიის გამოსაცემად, გაზეთმა **"ლიტერატურულმა საქართველომ"** გამართა პოლემიკა ქართულ დამწერლობაში მთავრული ასოების შემოღების აუცილებლობაზე. **მიუხედავად** იმისა, რომ პოლემიკაში ჩაება ფართო მასები, საკითხი დარჩა მოუგვარებელი, ოღონდ მოკამათეთა უმეტესობამ უარყო **აკაკი შანიძის** წინადადება მთავრულ ასოებად გამოგვეყენებინა არქაული მრგლოვანი ასომთავრული ნიშნები და უმეტესობა აღმოჩნდა მხედრული სისტემის მთავრული ასოების შემოღების მომხრე.

ქართულ დამწერლობაში ამ ხარვეზის აღმოფხვრის უშედეგო მცდელობის ისტორია გრძელდება 150 წელზე მეტი, ახლა, როცა **საქართველოს** პრეზიდენტის **მიხეილ სააკაშვილის** ინიციატივით მუშავდება ქართულენოვანი კომპიუტერული პროგრამა **"ვინდოუსი"** და ინერგება ევროპული ყაიდის განათლება, ხოლო მოზარდი თაობა მშობლიურ ენასთან პარალელურად ევროპულ ენებსაც ეუფლება, მთავრული ასოების შემოღების აქტუალობა განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს.

აკადემიკოსი ა. შანიძე მთავრულების უქონლობის გამო წერდა: "...**ბოლო** მოუღოთ ჩვენს ჩამორჩენილობას ქართული წიგნის გაფორმების საქმეში... **საჭიროა** ქართულ წიგნს მივცეთ შნო და ლაზათი, რომ იგი, სხვა თანაბარ პირობებში წასაკითხავად ისევე მიმზიდველი იყოს, როგორც ევროპული წიგნი".

მთავრული ასოების უქონლობით ზარალდება არა მარტო პოლიგრაფიული პროდუქციის ხარისხი და კითხვადობა, არამედ ქართული ფილოლოგია.

მოგვყავს ფილოლოგიური თვალსაზრისით მთავრული ასოების გამოყენების ეფექტურობის მაგალითები:

მაგალითი 1.

1. **საქართველოში** ნაციონალური მოძრაობა საყოველთაო მხარდაჭერით სარგებლობს.

2. **საქართველოში ნაციონალური** მოძრაობა სახელისუფლო პარტიაა.

მეორე წინადადებაში **"ნაციონალური"** პარტიის დასახელების პირველი სიტყვაა და ამიტომ იწყება მთავრული ასოთი, ხოლო პირველში "ნაციონალური" ზედსართავი სახელია და იწერება სტრიქონული ასოებით.

მაგალითი 2.

1. **დადიანო, დადიანო**, მამულები ჩამოგართვეს გული არ დაიდარდიანო!

2. **ჟიული შარტავამ** თავი შესწირა **მამულს**.

პირველ წინადადებაში მამულს კარმიდამოს მნიშვნელობა აქვს და იწერება ჩვეულებრივად, ხოლო მეორეში მამული სამშობლოს სინონიმია და უნდა დაიწეროს მთავრული ასოს გამოყენებით, ისევე როგორც დასახელებული პიროვნებების საკუთარი სახელები.

მაგალითი 3.

1. ... დაღამდა.

2. **დაღამდა**...

პირველ შემთხვევაში "დაღამდა" წინადადების დამამთავრებელი სიტყვაა, მოერეში ახალი წინადადების დასაწყისი, რაზეც მეტყველებს მთავრული **"დ"**. **ამრიგად** პუნქტუაცია თვალსაზრისითაც მთავრული ასოების მნიშვნელობის უგულებელყოფა დაუშვებელია.

მაგალითი 4.

1. **დუტუ მეგრელი** წარმოშობითაც მეგრელი არის.

როგორ გაარჩიოს უცხოელმა გვარი სადაურობისგან მთავრულის გარეშე?

1986 წლიდან დაწყებული 19 წლის მანძილზე ჟურნალ **"დროებაში"**, შემდეგ **ი. გოგებაშვილის "ბუნების** კარში", **სილოვან ხუნდაძის** 1927 წელს გამოცემულ " **ქართულ** მართლწერის და სწორენის ძირითად საფუძვლებში" მთავრულ ნიშნებად გამოყენებულია მხედრული ასოები. **ყველა** ასომთავრული ნიშნისთვის მოცემულია ზედატანიანი ასოების სიმაღლე და მდებარეობა, მაგრამ ბევრი მათგანი არ გამოირჩეოდა სტრიქონულ პროტოტიპიდან და ამიტომ ასომთავრული ნიშნები იბეჭდებოდა უფრო მუქად. **ასეთი** მთავრულები გაჭირვებით თუ გამოდგებოდა ნაბეჭდ ტექსტებში, რაც სავსებით მიუღებელია ხელნაწერი ტექსტებისათვის. მხოლოდ ორგანი ქვედატანიანი და შუატანიანი ასოები, როგორებიც არის თ, ო, დ და სხვა სრულყოფილ მთავრულის შთაბეჭდილებას ტოვებენ და მათი გამოყენება შეიძლება ყოველივე გამუქების გარეშე.

ანალოგიური მეთოდით ტექსტები არ დაბეჭდილა 70 წელზე მეტი და რა გასახარია, რომ საპატრიარქომ 2002 წელს გამოუშვა მხედრული მთავრულებით დამშვენებული **ფსალმუნები**. **ი. გოგებაშვილის** მიერ შექმნილმა ბრწყინვალე **"ქართული** წერის დედაენის ბადემ" გზა გაუხსნა ქართული დამწერლობის განვითარებას და მას ძირითადი ინსტრუმენტის როლი შეუძლია ითამაშოს

სურათი № 3

პალეოგრაფიული ანალიზის ჩატარებაში მთავრული ასოების პრობლემის გადაწყვეტის კუთხით. **ამიტომ** ქართული ანბანის სტრუქტურულ კვლევას ჩავატარებთ ხელნაწერ ასოებზე.

მხედრულ ანბანში 20 ასოს (ა, ბ, გ, ე, ვ, ი, კ, მ, ნ, პ, ჟ, ს, ქ, ყ, ჩ, ძ, ჭ, ხ, ჯ, ჰ) აქვს ცალგანი განზომილება, 12 ასოს (დ, ზ, თ, ო, რ, ტ, უ, ფ, ღ, შ, ც, წ) აქვს ორგანი განზომილება და ერთ - ლ ასოს აქვს სამგანი განზომილება.

მხედრული ასოების წრიული მოხაზულობის წაგრძელებანი და ტოლმეტობა შრიფტს ახალისებს, ხდის უფრო მკაფიოდ, აადვილებს ტექსტის წაკითხვას, მაგრამ აძნელებს მთავრული ასოების შექმნას.

როგორც მოყვანილი ანალიზი გვიჩვენებს, მთავრული ნიშნების მისაღებად თუ მივმართავთ ცალგანი ასოების სიგანის ზრდას, ამით ჩვენ არ დავარღვევთ ქართული დამწერლობის ბუნებრივ და ტრადიციულ სტრუქტურას. **მაგრამ** უმრავლესი განიერი ასოების სიგანე გაზრდილია სტრიქონის გასწვრივ ორი ან სამი ელემენტის გადაბმით (დ, ლ). რასაკვირველია, ცალგანი ასოების გადაკეთება მთავრულად დამატებითი ელემენტის შემოღების ხარჯზე მიუღებელია.

გამოსავალს გვაძლევს ასო "ლას" პალეოგრაფიული ნიმუშები:

ყველაზე ხშირად ეს ასო იწერება როგორც სამი გადაბმული წრიული რკალი (კბილი). **მაგრამ** ზოგჯერ "ლასი" გამოისახება ერთი წრიული კბილით, ხოლო საკმაოდ ხშირად სამი კბილის ნაცვლად იგი გამოისახება ერთი, მაგრამ სამჯერ უფრო განიერი ელიფსური ფორმის კბილით, რის შედეგად იგი ღებულობს ასეთ ფორმას. **სწორედ** ლას-ს სხვადასხვანაირი დამწერლობა გვაძლევს იმ გასაღებს, რომლის საშუალებით შეიძლება გაიხსნას თანამედროვე ქართული მთავრული ასოების საუნჯის კარი.

ავიღოთ, მაგალითისათვის, ასო ე. **თუ** ამ ასოს დავწერთ შრიფტის ხაზის ზემოთ, გავხდით ორგანს, მაშინ წრიული ელემენტები გადაიქცევა ელიფსურ ელემენტებად და ჩვენ მივიღებთ მთავრულ **Ე** ასოს, რომელიც ემგვანება თავის სტრიქონულ ენ-ს და ამავე დროს განსხვავებული იქნება სიგანით, გეომეტრიული მოხაზულობით და მდებარეობით. **ეს** ნიშნები საკმარისი იქნება იმისათვის, რომ ამ სახის **Ე** ჩაითვალოს მთავრულ ასოდ. **ამ** სიმბოლოს ზედა ელიფსური ელემენტი განიერი "ლასი"-ს ზედა ნაწილის მაგვარია, ხოლო ქვედა ინვერსირებულის.

განვიხილოთ მეორე შემთხვევა მ ასოს მაგალითზე. **თუ** ამ ასოს თვალს, რომელიც წარმოადგენს წრეს, გადავაკეთებთ ელიფსად, რომლის ჰორიზონტალური ღერძი იქნება ორგანი ასოს ტოლი, და თუ ანალოგიურად გარდავქმნით ასოს ზედა რკალურ შვერის, მივიღებთ მთავრულ **Მ** ასოს.

ასევე შეიძლება გადაკეთდეს ასო ნ, მხოლოდ მისი ზომები გაიზრდება მარჯვნიდან მარცხნივ. **მიღებული** მთავრული **Ნ**, რომელიც ჰგავს რუსულ მთავრულ Ђ-ს.

ასო ს-ს მთავრულად გადასაკეთებლად საჭიროა შრიფტის ხაზზე მდებარე წრიულ რკალს მივუმატოთ განი და მივიღებთ ელიფსური რკალის ფორმის მქონე ასო **Ს**-ს. **ამგვარი** მთავრული თავის ფორმით წააგავს ლათინურ L და მასზე უფრო მკვეთრად გამოირჩევა სტრიქონულ ნიშნისგან.

იმისათვის, რომ ზ, შ, წ მიეცეს მთავრულების სახე, საჭიროა შრიფტის ხაზზე მდებარე წრიული თვალი გადაკეთდეს ელიფსად, ხოლო ზედა შვერილები დარჩეს უცვლელი, რის შემდეგ შ და წ გახდება ორგანი და სიგანით გაუტოლდება ზედა შვერილს, ხოლო ზ გახდება სამგანი.

ვინაიდან მთავრული ასოების შექმნის წარმოდგენილი პროექტი ეყრდნობა ასო ლ-ის სხვადასხვა ფორმით წერას და მთავრული ასოები თავის სიგანით უნდა გავუტოლოთ ლ ან ო ასოების სიგანეს, ხოლო ასო ნ ერთ-ერთი ასოთაგანია, რომელშიც ნათლად ჩანს ამ სისტემის უპირატესობა, ამიტომ მთავრული ასოების წარმოდგენილ სისტემას **Ion**-სისტემა ვუწოდეთ.

Ion-სისტემის თანახმად სტრიქონული (მცირე) მხედრული ასოს ტრანსფორმირებისათვის მთავრულ ნიშნად საჭიროა ასოს მიეცეს ორგანი (სამგანი) ზედატანიანი ნიშნის სახე. **ამასთან**, თუ მცირე ასოს შრიფტის ხაზზე მდებარე თვალი შედგება ერთი შეკრული ან შეუკრავი წრიულ ელემენტისაგან და ეს ელემენტი რჩება შრიფტის ხაზზე, მას უნდა მიეცეს ელიფსის ან ელიფსური რკალის სახე, რომელთა დიდი ღერძი ორგანი ან სამგანი ასოს ტოლი უნდა იყოს, ხოლო მცირე ღერძი წრიული ელემენტის დიამეტრის ტოლი. **ასეთივე** სახე უნდა მიეცეს შრიფტის ხაზზე მოქცეული მთავრულ ნიშნებს, რომლებიც მიიღება ქვედატანიანი ასოების ზევით ატანით, თუ მათი ქვედა შვერილს აქვს რკალური ფორმა. **მთავრული** ასოების ზედა შვერილი, სასურველია, დაიწეროს ორგანად, მაგრამ დასაშვებია უფრო ვიწრო სახეც მიეცეს, თუ ამით მოიგებს ასოს არქიტექტურული სახე (**Ვ, Პ**).

მსოფლიოში აღიარებულმა მეცნიერმა, აკადემიკოსმა **თ. გამყრელიძემ**, **Ion**-სისტემის თაობაზე გამოთქვა ასეთი მოსაზრება: "**პრობლემა** საინტერესოა და მოითხოვს კომპლექსურ განხილვას შრიფტოლოგებთან და ინფორმატიკოსებთან ერთად." **გავითვალისწინეთ** რა ეს შეთავაზება, შევიმუშავეთ ნაბეჭდი შრიფტის მთავრული სიმბოლოების კომპიუტერული ვარიანტი.

N 2 სურათზე მოცემულია ანბანის მიმდევრობით დალაგებული საკუთარი და გეოგრაფიული სახელები, რომლებშიც თავში დაწერილი ასო მეორდება სიტყვის შიგნით. **როგორც** ვხედავთ, ყოველივე გამუქების გარეშე ამ სიტყვებში ადვილად გაირჩევა მთავრული და სტრიქონული ასოები და ამას ხელს არ უშლის ზედატანიანი სტრიქონული ასოები.

Ion-სისტემის სასარგებლოდ მოწმობს მრავალრიცხოვანი ეპიგრაფიკული მასალები, რომლებიც ასახულია პოლიგრაფიული პროდუქციის სათაურებში, სარეკლამო აბრებში და ჟურნალებში, სადაც მხატვრებს და დიზაინერებს აქვთ საშუალება გამოამჟღავნონ თავიანთი შემოქმედებითი ნიჭი. **მაგალითად, გოჩა მანველიძის** წიგნის სათაური **"სარანგი"**.

განსაკუთრებულ ყურადღებას იპყრობს ახალი ტიპის სიმბოლოებით შექმნილი წარწერები, როგორც არის, მაგალითად, წიგნების მაღაზია **"პარნასის"** აბრა (**სურათი** 3), **"იმედის"** არხის სატელევიზიო პროგრამების ტიტრები **"ქრონიკა"** და **"პირველები"**, რომლებიც შესრულებულია ორგანი სწორკუთხოვანი ასოებით. **მიუხედავად** იმისა, რომ აქ წრიულ-ელიფსური ელემენტები შეცვლილია სწორკუთხოვანით, მათი ზომათა თანაფარდობა ეთანადება **Ion**-სისტემას.

შევადაროთ ერთმანეთ **"პარნასის"** ორენოვანი წარწერა. **მიუხედავად** დამწერლობის სისტემათა განსხვავებისა, როგორც ლათინური, ასევე ქართული წარწერა შესრულებულია ხაზოვან-მონუმენტურ სტილში. (**სურათი 3.**)

ამრიგად, თანამედროვე თვითმყოფადმა ქართულმა დამწერლობამ მიაღწია განვითარების ახალ ეტაპს - შეიქმნა მხედრული პროტოტიპის მთავრული სიმბოლოები, ჩამოყალიბდა ბრწყინვალე მხედრული დამწერლობის მოდიფიცირებული ხაზოვან-მონუმენტური ნიმუშები, რაც ქართული კულტურის აღორძინების მაჩვენებელია.

როგორც დროშა, გერბი და ჰიმნი, ასევე თვითმყოფადი დამწერლობა საქართველოს იმიჯის მატარებელი ატრიბუტია. **ამიტომ** მთავრული ასოების შემოღებას სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობა აქვს და, იმედია, განათლების და მეცნიერების სამინისტრო არ დატოვებს ამ პრობლემას ყურადღების გარეშე.

ხელოვანები ევროპის გულს გარიყულადან გაშლიან

არტ-ყრილობა ორ ნაწილად

ვერა ნეფარიძე

რა ზეგავლენას ახდენს ეკონომიკურ-პოლიტიკური მდგომარეობის ცვალებადობა შემოქმედებითი ორგანიზაციების თავისუფალ მუშაობაზე? რა პერსპექტივა აქვს ახალგაზრდას, რომელიც ხელოვნების რომელიმე დარგს ირჩევს პროფესიად? როგორ ეხმიანება უმაღლესი სახელოვნებო განათლების პროგრამები ხელოვნების სფეროში მიმდინარე ცვლილებებს? - ასეთი იქნება თემები თბილისში გამართულ ევროპელი ხელოვანების დიდ თავყრილობაზე. საქართველოში ხელოვანთა შეკრებას ორგვარი სამოქმედო გეგმა აქვს შესასრულებელი: თეორიული და პრაქტიკული. სტუმართა ნაწილი უკვე გაემგზავრა "არტ-ვილა გარიყულაში" და სამუშაო იარაღებად უკვე შეარჩია "ვეფხისტყაოსანი" და "ჩაკრულო".

"ევროპავ, ხელოვანები გაშლიან შენს გულს, როგორც ხალიჩას" (Europe, Artists Open Your Heart as a Carpet') - ეს "ევროპის ხელოვანთა საბჭოს" (ECA) მიერ საქართველოში ჩასატარებელ ხელოვანთა საერთაშორისო შეკრების სახელწოდებაა. ეს შეკრება (რომელიც 8-დან 14 მაისის ჩათვლით გაიმართება), თავის მხრივ, ლიტვასა (ვილნიუსი) და ჰოლანდიაში (ამსტერდამი) გამართული მსგავსი შეკრებების ნაწილია; ორივე ერთად კი ეხმიანება საერთო ევროპულ, ფართომასშტაბიან კონფერენციას სახელწოდებით "ხელოვანის პორტრეტი 2015 წელს".

თბილისური არტ-თავყრილობა ორნაწილიანია. ის ითვალისწინებს სამუშაო შეხვედრას გარიყულას კულტურის ცენტრში ("ვილა-არტ გარიყულა": 8-13 მაისს) და კონფერენციას თბილისში. 15 ხელოვანი, სახელოვნებო სკოლების სტუდენტები და მასწავლებლები ლიტვიდან, ჰოლანდიიდან, თურქეთიდან და საქართველოდან ერთად იცხოვრებენ და იმუშავებენ "ვილა არტში". "ხელოვნების სფეროთაგან შერჩეულია მუსიკა, სახვითი ხელოვნება და პოეზია. სამუშაო იარაღებად შეირჩა რუსთაველის "ვეფხისტყაოსანი" და ხალხური პოლიფონიის შედევრი "ჩაკრულო", - ამბობენ ღონისძიების თბილისელი ორგანიზატორები.

კონფერენცია და ექსპედიციები კულტურის სხვადასხვა ცენტრში 14 მაისისთვისაა დაგეგმილი. დისკუსია ორმოცდაათამდე ხელოვანის (სახელოვნებო სკოლების პედაგოგები და სტუდენტები, მკვლევარები და პოლიტიკოსები) მონაწილეობით გაიმართება უმაღლესი სახელოვნებო განათლების როლის, ადგილისა და პროგრამების შესახებ; შერჩეულია ჩვენთვის აქტუალური თემები: რა ზეგავლენას ახდენს ეკონომიკურ-პოლიტიკური მდგომარეობის ცვალებადობა და მიმდინარე ცვლილებები შემოქმედებითი ორგანიზაციების თავისუფალ მუშაობაზე; რა პერსპექტივა აქვს ახალგაზრდას, რომელიც ხელოვნების რომელიმე

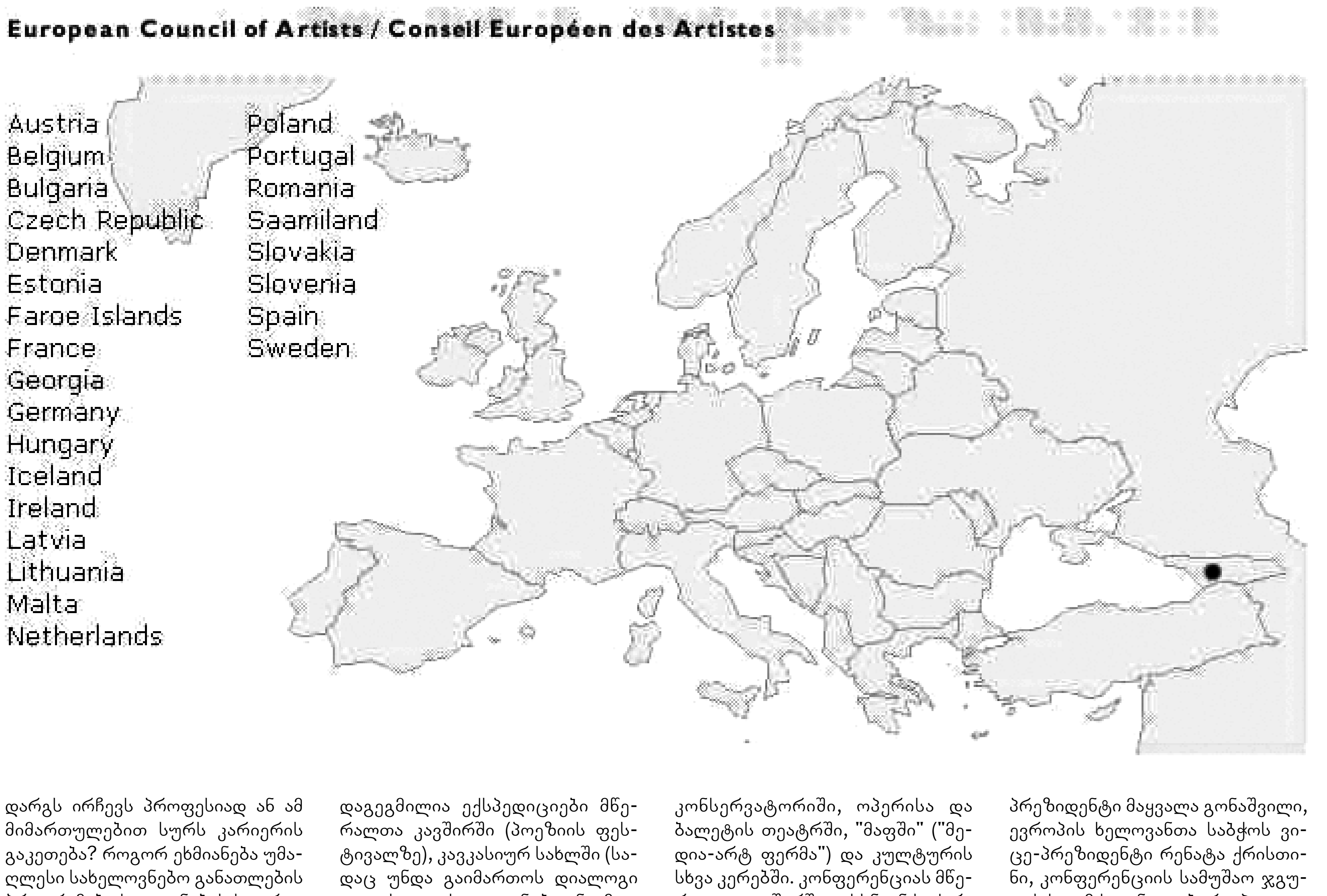

დარგს ირჩევს პროფესიად ან ამ მიმართულებით სურს კარიერის გაკეთება? როგორ ეხმიანება უმაღლესი სახელოვნებო განათლების პროგრამები ხელოვნების სფეროში მიმდინარე ცვლილებებს?

ძირითადი დებატების გარდა, დაგეგმილია ექსპედიციები მწერალთა კავშირში (პოეზიის ფესტივალზე), კავკასიურ სახლში (სადაც უნდა გაიმართოს დიალოგი კავკასიელ ხელოვანებთან, მათ შორის აფხაზეთიდან ლტოლვილებთან), თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიაში, ოპერისა და ბალეტის თეატრში, "მაფში" ("მედია-არტ ფერმა") და კულტურის სხვა კერებში. კონფერენციას მწერალთა კავშირში გახსნიან საქართველოს შემოქმედებითი კავშირების ხელმძღვანელთა საბჭოს პრეზიდენტი მაყვალა გონაშვილი, ევროპის ხელოვანთა საბჭოს ვიცე-პრეზიდენტი რენატა ქრისთინი, კონფერენციის სამუშაო ჯგუფის ხელმძღვანელი ბერტ ჰოლვასტი და ლიტვის დელეგაციის ხელმძღვანელი კაროლინა იაკაიტე.

მონაწილეები ისაუბრებენ ქართულ არტ-სივრცეში "ვარდების რევოლუციის" როლზე. მაგალითად: 2003 წლის მოვლენების შემდეგ არის თუ არა ხელოვანისთვის შექმნილი შესაბამისი გარემო თავისუფალი შემოქმედებითი მოღვაწეობისა და აზრის გამოსახატავად საქართველოში? როგორ ახერხებს ახალგაზრდა ხელოვანი საბაზრო ეკონომიკის პირობებში მუშაობას და რა გავლენას ახდენს იგი ქვეყანაში კულტურის პოლიტიკის წარმოებაზე? კონფერენციის დახურვის ცერემონიალი გაიმართება კონსერვატორიის საკონცერტო დარბაზში, სადაც საკონცერტო პროგრამით წარდგებიან თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის კონსერვატორიის სტუდენტები; ასევე თავიანი შემოქმედების ნაყოფს წარმოადგენენ "გარიყულას შემოქმედებითი ჯგუფის" ხელოვანები.

თბილისში ECA-ის, როგორც ფართომასშტაბიანი პროექტის განხორციელება შესაძლებელი გახდა სპონსორთა ძალისხმევის შედეგად. შეკრებას სხვადასხვა ფორმით (ფინანსურად, ორგანიზაციულად) მხარს უჭერენ: "ევროპის კულტურის ფონდი", "ჰოლანდიის ხელოვანთა ასოციაციების ფედერაცია", ლიტვის რესპუბლიკის კულტურისა და სპორტის სამინისტრო, ვილნიუსის მუნიციპალიტეტი, საქართველოს კულტურისა და სპორტის სამინისტრო, თბილისის საკრებულო, თბილისის მერია და საქართველოს წამყვანი სხვადასხვა კომპანია.

ცეკვა ბარსელონის მოედანზე

ახლებურად გაფერადებული ვნებიანი ბალეტი

სოფო კილასონია

ამ სპექტაკლის შექმნა დიდი ბალეტმაისტერის, როგორც ჩანს, ასევე დიდ სიყვარულს უკავშირდება. მარიუს პეტიპამ "დონ კიხოტი" მოსკოვის დიდი თეატრის სცენაზე დადგა. მოსკოვური ბალეტი, რომელიც პირველად 1869 წელს შესრულდა, სიცოცხლეს უნდა უმადლოდეს კორდებალეტის 16 წლის ბალერინას ლიუბოვ სავიცკაიას, რომელიც სამ წელიწადში ქორეოგრაფის მეუღლე გახდა.

პეტიპამ ტრადიცია დაარღვია და ერთგული მაყურებელიც გააკვირვა. სერიოზული, დრამატული და კლასიკური წყობის სპექტაკლის ნაცვლად, მან იმ პერიოდისთვის საკმაოდ "ვულგარული" და "მარტივი" თემატიკის სპექტაკლი შექმნა. ბალეტში მთავარი მოქმედი პირები აღმოჩნდნენ არა დონ კიხოტი და სანჩო პანსა, არამედ რომანის მეორეხარისხოვანი გმირები: კიტერია და ბასილიო. მიუხედავად ამისა, პეტიპას მორიგი შედევრი მოსკოვში და შემდეგ უკვე პეტერბურგში დიდი წარმატებით სარგებლობდა. ჩეხი კომპოზიტორის ლუდვიგ მინკუსის "დონ კიხოტმა", ერთ-ერთმა ყველაზე ნაირფეროვანმა საბალეტო მუსიკამ და პეტიპას მდიდრულმა ქორეოგრაფიულმა დადგმამ საკუთარი ისტორიის მანძილზე არაერთი ქორეოგრაფის ამბიციები დააცხრო და არაერთს მისცა საკუთარი იმპროვიზაციული ნიჭიერების გამოვლენის საშუალება. 1900 წელს სპექტაკლი დიდ თეატრში ხელახლა დადგა ალექსანდრ გორსკიმ, რომელმაც მაქსიმალურად შეამცირა კლასიკური ცეკვა და წარმოდგენა თითქმის მთლიანად ეროვნულ ცეკვებზე ააგო. ამ დროიდან მოყოლებული, სპექტაკლი არაერთხელ განახლდა ჯერ როსტისლავ ზახაროვის, შემდეგ მიხაილ გაბოვიჩის, სულ ბოლოს კი იური გრიგოროვიჩის მიერ. დროთა განმავლობაში "დონ კიხოტი" თანდათან შორდება ღრმად სახასიათო სტილს და სულ უფრო მეტად იძენს კლასიკური ბალეტის სახეს. ამჟამად მოსკოვის დიდი თეატრის სცენაზე ალექსეი ფადეეჩევის ქორეოგრაფიით შექმნილი კლასიკური ვერსია იდგმება.

თბილისის ოპერისა და ბალეტის სცენას 1932 წლიდან დონ კიხოტი არ დავიწყებია. ვახტანგ ჭაბუკიანმა თეატრის რეპერტუარს სხვადასხვა დროს ამ სპექტაკლის სამი სხვადასხვა ვერსია აჩუქა. ბოლო, 1963 წლის დადგმა ჩვენს სცენაზე დღევანდლამდე სრულდებოდა. მაშინაც და დღესაც იგი მაყურებლის ყველაზე საყვარელი საბალეტო დადგმა გახლავთ, რაც, ბუნებრივია, ამ სპექტაკლის ტემპერამენტით, კლასიკური და სახასიათო ცეკვების ნაზავითა და ლამაზი და ეფექტური სცენებით არის გამოწვეული.

ალექსეი ფადეეჩევმა ჯერ კიდევ ჩაიკოვსკის განახლებული "გედების ტბის" პრემიერამდე გაგვიმხილა, რომ შემდეგი სპექტაკლი, რომელზეც საბალეტო დასი მასთან ერთად იმუშავებდა, ყველაზე ვნებიანი ბალეტი - "დონ კიხოტი" იქნებოდა. ასე რომ, საჩქაროდ შემოთავაზებული მეორე პრემიერა არავის გაჰკვირვებია. 6, 7 და 8 მაისს ოპერისა და ბალეტის აკადემიურ თეატრში მაყურებელმა სრულიად ახალი სპექტაკლი იხილა, განახლებული დადგმით, განახლებული მხატვრობით, განახლებული შემადგენლობით და სულ სხვა პასუხისმგებლობით შესრულებული.

ყველაფერი ბარსელონის ერთ-ერთ მოედანზე იწყება. პატარა ინტრიგები, სასიყვარულო თამაშები, კომედიური ეპიზოდები, ვარიაციები და ესპანელი ქალების ცეკვები ვიაჩესლავ ოკუნევის მხატვრობის ფონზე პირველივე სცენიდან მთელი ძალითა და ფერადოვნებით ენთება. სცენოგრაფიის ცხელი ფერები, ბუნებრივია, პირველივე მოქმედებიდან არ გვაძლევს თვალის მოწყვეტის საშუალებას და მხოლოდ გარკვეული დროის შემდეგ ვიწყებთ მოქმედ პერსონაჟთა ძებნას სცენაზე.

ვიაჩესლავ ოკუნევი მუსორგსკის სახელობის სანქტ-პეტერბურგის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო აკადემიური თეატრის მთავარი მხატვარია. სწორედ მისი სცენოგრაფიით არის გაფორმებული ჩვენი თეატრის განახლებული "გედების ტბა", რომლის მხატვრული გაფორმების მშვენიერება ერთხმად აღიარა ყველამ და რომელმაც (ბუნებრივია, პოლ ვიდარ საივარანგის განათებასთან ერთად) არაერთ მაყურებელზე დატოვა წარუშლელი შთაბეჭდილება. ფაქტია, ასეთი ქება "დონ კიხოტის" სცენოგრაფიას არ დაუმსახურებია. მიუხედავად იმისა, რომ ეს სპექტაკლი საკმაოდ იტანს სიჭრელეს და კარგადაც იხდენს, მაყურებელი სპექტაკლის მსვლელობისას ფერთა ზედმეტ სიმკვეთრეზე მიუთითებდა.

"უხეშ" ფერთა შეხამება ამ უდავოდ ნიჭიერი მხატვრისთვის მართლაც ახლობელია, რაც მის თითქმის ყველა ნამუშევარში ჩანს. მიუხედავად ამისა, "დონ კიხოტის" პრემიერის შემდეგ მოსმენილ მაყურებლისა და შემფასებლის აზრს ბოლომდე მაინც ვერ დავეთანხმები, თუმცა, მეორე მოქმედების ერთ-ერთ სურათში - "სიზმარში" კოსტიუმებისა და მესამე მოქმედებაში ასევე კოსტიუმებისა და სასცენო მხატვრობის ფერთა გემოვნებით შეხამებაში თამამად შევიტან ეჭვს.

სანამ განახლებულ ქორეოგრაფიაზე განვაგრძობ, აქვე უნდა აღვნიშნო რამდენიმე მეტად მნიშვნელოვანი ფაქტორი. საბალეტო სპექტაკლს პირველად დირიჟორობდა ზაზა კალმახელიძე, რომლის ხელმძღვანელობითაც ორკესტრმა კარგად გაართვა თავი საქმეს. როგორც ცნობილია, საბალეტო სპექტაკლზე მუშაობა დიდ მოთმინებას და პასუხისმგებლობას მოითხოვს დირიჟორისგან. 6 მაისის სპექტაკლზე კი, რომელსაც დავესწარი, ერთიცა და მეორეც კარგად იგრძნობოდა.

განახლებული სპექტაკლი თბილისელი მაყურებლისთვის აქამდე უცნობი არაერთი ვარიაციითა და სცენით შეივსო. განსაკუთრებით თვალშისაცემია, რომ სახასიათო ცეკვები წინა პლანზეა წამოწეული. მათ არაჩვეულებრივად ასრულებენ მაია ილურიძე (მერსედესი, ლუსია) და დავით ანანელი (ესპადა). სახასიათო ცეკვა ნებისმიერ საბალეტო წარმოდგენას თავისებურად ახალისებს. მაშინ, როდესაც ამ ჟანრის კარგი მსახიობები საბალეტო დასებისთვის "დიდი ფუფუნებაა", როგორც ტატიანა რასტორგუევამ (დამდგმელი ქორეოგრაფის ასისტენტი) აღნიშნა, ნებისმიერი თეატრის დასისთვის დიდი სიმდიდრე იქნებოდა მაია ილურიძის მსგავსი მოცეკვავის ყოლა.

6 მაისს წამყვან როლებს ლალი კანდელაკი და დავით ხოზაშვილი ასრულებდნენ. ამ ორი ტექნიკურად ძლიერი შემსრულებლის დუეტი რომ უხეშ ხარვეზებს გამორიცხავდა, თავიდანვე ნათელი იყო. მაყურებელს მათი შესრულებით ბაზილი და ჩელიტა ჯერ კიდევ იმ დროიდან ახსოვს როცა ისინი საკუთარ კარიერას იწყებდნენ. მიუხედავად იმისა, რომ დათო და ლალი არაერთხელ მინახავს "დონ კიხოტში", მხოლოდ ამ პრემიერაზე აღმოვაჩინე, რომ მათი შესრულების მანერამ ამ ბოლო დროს ის სიმსუბუქე და ჰაეროვნება შეიძინა, რომელიც მათ ერთნაირად ძლიერ და დამაჯერებელ მოძრაობებს აქამდე აკლდა.

ძველი დადგმისგან განსხვავებით, "დონ კიხოტის" კულმინაცია ანუ ქორწილის ეპიზოდი არა სასახლეში, არამედ ისევ ქალაქის მოედანზე იმართება და ყველაზე ცნობილი პა-დედეც იქვე სრულდება.

სპექტაკლს ხარვეზები ჰქონდა, განსაკუთრებით "სიზმარში" (მეორე მოქმედება), თუმცა, ამ შემთხვევაში გარკვეული კომპენსაცია მარიამ ალექსიძის (ამური) დახვეწილად და მსუბუქად შესრულებულმა ვარიაციამ მოახდინა. დასასრულს კიდევ უნდა აღინიშნოს რამდენიმე შემსრულებელი, ანა ყიფშიძე, ნინო მახაშვილი, ლანა მღებრიშვილი და მუდამ ლირიკული თამარ ჯიბუტი, რომლებიც წლევანდელ საპრემიერო სპექტაკლში განსაკუთრებით დაწინაურდნენ და, როგორც პედაგოგ-რეპეტიტორები ამბობენ, მათ საკმაოდ იმედისმომცემი კარიერაც ელით.

ჩვენ კი არა მარტო მათ კარიერას, არამედ დასის მომავალსაც დიდი ყურადღებით დავაკვირდებით. ოპერისა და ბალეტის თეატრს სულ მალე დავუბრუნდებით იმ მარტივი მიზეზის გამო, რომ ქალბატონი ნინო ანანიაშვილი სულ მალე ახალ პრემიერას შემოგვთავაზებს.

ოთხმოცწლიანი თანაარსებობა

ნათია ვადაჭკორია

ამ რამდენიმე დღის წინ ფრანგულ გაზეთ Le Parisien-ში ("პარიზელი") გამოქვეყნდა ფრანგი ჟურნალისტის - ნიკოლა ჟაკარდის სტატია იმის შესახებ, თუ როგორ იღებენ ლევილში ფილმს ქართველებზე.

ფრანგი ჟურნალისტის წერილი მხოლოდ ამ კუთხით არ არის საგულისხმო, იგი თვალნათლივ გვიჩვენებს იმას, რომ ფრანგების და ქართველების 80-წლიანი თანაარსებობის მანძილზე, მათ ურთიერთობას ელემენტარული ხინჯიც კი არ შეპარვია.

თუმცა, ფრანგების ახალგაზრდა თაობა ჯერ კიდევ სათანადოდ არ იცნობს საქართველოს და ფილმი ქართველებზე მათთვის აღმოჩენა იქნება. წინამდებარე წერილი კი, კიდევ ერთხელ ადასტურებს, რომ მხოლოდ მაღალი ეშელონების ოფიციალური ვიზიტები არ კმარა პატარა ქვეყნის პოპულარიზაციისთვის. მსგავს შემთხვევებში ხალხთა თანამეგობრობა და კულტურული კავშირები უფრო ნაყოფიერი და მეტის მომცემია.

ლევილის სათვისტომო

საქართველოში ლევილ-სიურ-ორჟი ისევეა ცნობილი,როგორც პარიზი, ხოლო ლევილში მაცხოვრებელ ქართველთა გულებში, ლევილის სასახლეს უფრო განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს, ვიდრე ეიფელის კოშკს. ამჟამად ლევილში ქართველთა ათიოდე ოჯახიღა ცხოვრობს, მაშინ როცა 1990 წლის დასაწყისში ლევილის ქართველთა სათვისტომო მსოფლიოს ყველაზე მნიშვნელოვან სათვისტომოდ ითვლებოდა. კომუნისტური რევოლუციის მიერ განდევნილმა, რუსეთის მეზობელი ქვეყნის გადასახლებულმა მთავრობამ, 1921 წელს სწორედ ამ ადგილს შეაფარა თავი. ამგვარად ჩასახლდა ასიოდე ქართველი ლევილში, რომელიც იმ დროისთვის მხოლოდ 500 მაცხოვრებელს ითვლიდა. როგორც კლოდ პარმანტიე - მერის თანაშემწე აცხადებს, - "ორი ხალხის ამგვარი თანაარსებობა შეიძლება იმის დასტურად და მაგალითად მოვიყვანოთ, თუ როგორ შეძლეს ფრანგებმა და ქართველებმა ყოველგვარი დაძაბულობის და ექსცესების გარეშე ცხოვრება. პირიქით, მათ ბევრი რამ ისწავლეს ერთმანეთისგან".

ამის ურყევი დასტური გახლავთ ორი სათვისტომოს საერთო სასაფლაო, რომლის ერთი კვადრატი ქართველთა სამარადისო სავანეა. იქ განსვენებულ 800 პირთაგან, ერთ-ერთი გახლავთ დამოუკიდებელი საქართველოს პირველი პრეზიდენტი - ნოე ჟორდანია.

რაც შეეხება თანამედროვეობას, საფრანგეთში ოფიციალური ვიზიტისას, ქართველი პოლიტიკოსები ლევილის მონახულების შესაძლებლობას ხელიდან არასოდეს არ უშვებენ.

ფილმი ქართველებზე

- გადაღებაა!

- კარი ამგვარად უნდა გავაღო? - ინტერესდება ახალგაზრდა გოგონა.

- გადაღებისას საუბარი არ შეიძლება, - უკმაყოფილებას გამოთქვამს ფილმის რეჟისორი - ანლე მონიე.

გასულ კვირას, ფილმის რეჟისორმა გადაღებაზე ბოლო შესწორებებიღა შეიტანა, რადგან მაისის თვეში მისი მოკლემეტრაჟიანი ნამუშევარი მოყვარულთა ფილმების ფესტივალზე უნდა იქნეს წარდგენილი. გასულ შაბათ-კვირას გადამღებმა ჯგუფმა "შტურმით აიღო" ლევილის ქართული სასახლე, დეკორაციად ლევილ-სიურ-ორჟის მერია გამოიყენეს. მოკლემეტრაჟიანი მხატვრული ფიმის ორიგინალობა იმაში მდგომარეობს, რომ ნათლად წარმოჩინდეს ის ძირეული და მდიდარი კავშირები, რომლებიც აერთიანებთ ორჟის ველზე მცხოვრებ მოსახლეობის ნაწილს და კავკასიის გულში მდებარე საქართველოს.

თავიანთი წარსულის გადასინჯვა და ხელმეორედ აღმოჩენა ლევილის მცხოვრებლებმა ახალგაზრდებს მიანდვეს. ამგვარად, ათიოდე ბავშვი, ფილმში საკუთარ, ბუნებრივ როლს თამაშობს. სიუჟეტიც მარტივია: ბავშვები სრულიად შემთხვევით მიაგნებენ საიდუმლო წერილს, რომელიც ქართულადაა დაწერილი. ცნობისმოყვარეობა მათ მეტის ცოდნისკენ უბიძგებს. ლევილის მერთან და ქართული სათვისტომოს წარმომადგენლებთან შეხვედრისას ბავშვები ფაქიზად იკვლევენ სათვისტომოს არსებობის ოთხმოცწლიან ისტორიას.

"ვიცოდი, რომ ქართველები აქ ცხოვრობდნენ; თავიანთი წვერებით, ქუდებით და დიდი ლაბადებით, უცნაური ხალხის შთაბეჭდილებას ტოვებდნენ", - ამბობს 13 წლის ვალენტინი.

"ლევილის სასახლეში ადრე რომელიღაც დღესასწაულზე ვიყავი ნამყოფი, ეხლა საგრძნობლად მეტი ვიცი ქართველების შესახებ", - აღიარებს ჟუსტინა.

"ახალგაზრდებს ჯერ კიდევ არა აქვთ სრული წარმოდგენა, როგორია სინამდვილეში საქართველო. ქალაქის სკოლებში პედაგოგები ბევრს მუშაობენ ამ საკითხზე, ფილმი საუკეთესო საშუალება იქნება, რათა მომავალმა თაობამ ყველაფერი ნათლად შეიმეცნოს", - ამბობს ახალგაზრდული დეპარტამენტის პასუხისმგებელი პირი - დენის ალექსანდრე.

კულტურის სასახლეში ლევილის მერის თანაშემწის - კლოდ პარმანტიეს აზრით, ამ განსაკუთრებულ შემთხვევას სათანადო ყურადღება სჭირდება. მდიდარი წარსულსი დაფასების და აღნიშვნის საუკეთესო საშუალება კი, ახალგაზრდების ისტორიით დაინტერესება გახლავთ. მით უმეტეს, რომ ფილმი მათ მშობლიურ ქალაქში კეთდება.

მოკლემეტრაჟიანი მხატვრული ფილმის დასასრულებლად მხოლოდ მონტაჟიღა დარჩა, ქალაქის მერის შენობაც უნდა გაათავისუფლონ. მერიის წინ კი, ადგილობრივი გუნდი ქართული ტრადიციული სიმღერებით მოიწონებს თავს.

ბიძინა მაყაშვილის სვეტი

როკ-ენ-როლის ეპოქის ზღაპრები

ვიდეო

იყო დრო, როცა ტელევიზორი ხელს უწყობდა ოჯახის ერთიანობას, მაგრამ არხების მომატებასთან ერთად, მამის, შვილის და დედის ინტერესები ძირეულად გაიყო: მამას ფეხბურთი უნდოდა, შვილს - მუსიკა, დედას - სერიალი, ბებია-ბაბუას - "ემანუელა", ყველას ერთად კი - დემოკრატია. პრობლემა, ნაწილობრივ, გადაიჭრა, როცა დედას სამზარეულოში დაუდგეს პატარა, გადასატანი ტელევიზორი, ხოლო მოხუცებს საძინებელში შეუგორეს, ფერადით შეცვლილი, ძველი, შავ-თეთრი ყუთი.

რაც შეეხება დემოკრატიას, მისი პირველი ნიშნები ვიდეოს გამოჩენასთან არის დაკავშირებული. ჩემთვის ვიდეოზე ნანახი პირველი ქართული პროდუქცია "მონანიება" იყო, რომლის ვიდეოფირზე გადატანის გამო, ვიღაცეებმა თანამდებობები დაკარგეს. მაგრამ ეს მერე იყო. მანამდე ვიდეოებს სხვა დატვირთვით იყენებდნენ - სექსი და კარატე. იყიდიდა "შეძლებული" ოჯახი ვერცხლისფერ "პანასონიკს", ჩააყენებდა ტელევიზორში ბლოკს, დააბარებდა ამერიკაში ვინმეს "მაგარ" კასეტას, რომლის ნახვაც მის ვიდეოზე შეუძლებელი იყო სისტემების შეუთავსებლობის გამო. მერე წავიდოდა ოჯახის მამა მოსკოვში ესპანურ კაფელზე, ფრანგულ შპალერზე, იტალიურ უნიტაზსა და სხვა წვრილმანებზე და იქვე ვიდეო-მეკობრისგან 10 სექსისა და 10 კარატეს კასეტას შეიძენდა. დადიოდა მერე ეს კასეტები ოჯახიდან ოჯახში და კიდევ უფრო აშტერებდა პერესტროიკაკარზემომდგარ თბილისელებს.

ამ იდიოტური ფილმების სანახავად ისე იწვევდნენ ერთმანეთს ოჯახებში, როგორც მისტიურ სეანსებზე. ცხადია, გაჩნდა ვიდეომოყვარულების მეორე, უფრო დახვეწილი ჯგუფი, რომლის მთელი ინტელექტუალური უპირატესობა მილოშ ფორმანის "კუკუშკათი" იწყებოდა და მგონი, იქვე თავდებოდა.

სწორედ ამ პერიოდში მიაყენა ვიდეომ პირველი დარტყმა კინოგაქირავებას - კინოში მხოლოდ "ქაჯები" დადიოდნენ. მოგვიანებით ვიდეობუმმა გადაირა, მაგრამ კინოთეატრებს არაფერი ეშველა. სამაგიეროდ, ეშველათ როკის მოყვარულებს. ვიდეოტექნიკის განვითარებასთან არის დაკავშირებული მუსიკალური ტელეარხების და, პირველყოვლისა, მათი ლიდერის - MTV-ის განვითარება. MTV-მ ბევრს აქაც ააღებინა ხელში ვიდეოკამერა, მაგრამ მარტო კამერა რომ ვერ უშველის საქმეს, ამაზე ჩვენი კლიპები და რეკლამები მეტყველებს.

ჩვენი რეალობიდან გამომდინარე, ამ კამერებისადმი ორმაგი დამოკიდებულება ჩამომიყალიბდა. 80-იანი წლების ბოლოდან დაწყებული, მთელი ეროვნული მოძრაობა, დამოუკიდებლობის მოპოვება, საქართველოს მხარეების დაკარგვა, სამოქალაქო ომები და სხვა უბედურობები ჩვენმა ვიდეოოპერატორებმა გულმოდგინედ აღნუსხეს. მაგრამ, იმავე ომებმა, უბედურობებმა, თუ სხვადასხვა სახის "რაზბორკებმა" უამრავი ახალგაზრდის სიცოცხლე შეიწირა... და ეწყობოდა ტელეეკრანებზე მათი ვიდეო-პანაშვიდები, ორმოცები და წლისთავები, კადრებით, რომლებიც ამ ახალგაზრდების ცხოვრების, ალბათ, ყველაზე ბედნიერი მომენტებით იყო დამონტაჟებული. ეს ყველაფერი ერთობ მძიმე ეფექტს ახდენდა.

ვითარება რომ მოწესრიგდა, ამ მარაზმსაც ეშველა, მაგრამ ვიდეომაგნიტოფონებს მოეხაზა. ფაქტობრივად, ვიდეომ საკუთარი ხელით გამოიჭრა ყელი: ყველამ, ვისაც საკუთარი გაზეთი, რადიო, ან დოლარების გადასაცვლელი ჯიხური არ ჰქონდა, ტელეკომპანია გახსნა. ამ ტელეარხების მეშვეობით, ჩვენი ბინები ვიდეოგაქირავების პუნქტებს დაემსგავსა: ყოველ საღამოს იმდენ ფილმს, კლიპს, სპორტულ პროგრამას, ლათინური სურნელის სერიალს და ბენი ჰილ თუ მისტერ ბინ-შოუებს გადმოსცემდნენ, რომ ვიდეოს ჩართვის დრო უბრალოდ, აღარ რჩებოდა. მოკლედ, იმ პერიოდში ყოველგვარი ვიდეოს გარეშე შეგეძლოთ გეყურებინათ თუ როგორ მოჩქეფდა სისხლის შადრევნები თქვენი ტელეეკრანებიდან, დამტკბარიყავით ჰუმანოიდების ერეგირებული ორგანოების ცქერით, მოგესმინათ Kiss my ass, bloody motherfucker და ჰარლემის სხვა ლინგვისტური მიღწევები.

მაგრამ, საბედნიეროდ, აქაც აღმოჩნდნენ ისეთები, რომლებიც დროზე მიხვდნენ, რომ დილაობით დოლარების სიძვირისა და მანეთების დახევის ხარისხის შეფასების, საღამოობით ცხიმიანი ხინკლისა და პროზექტურაში გამოხდილი არყის მირთმევისა და ღამ-ღამობით შვარცენეგერის, სტალონესა და ვან დამის ოფლის, სისხლისა და სპერმატოზოიდის ნაზავით გაპრიალებული სხეულების ყურების გარდა, ამ სამყაროში ბევრი რამ იყო საინტერესო.

ალბათ, დაახლოებით მაშინ გადაწყვიტა დასავლეთმა, რომ საქართველოს ეყოფოდა სისხლის გამოშვება და შემდგომი დაქუცმაცება და დაიწყო ზრუნვა ქვეყნის დემოკრატიზაციაზე. შემოვიდა უამრავი საერთაშორისო საზოგადოება და ფირმა, რომლებმაც ახალი სამუშაო ადგილები გააჩინეს ახალგაზრდობისთვის - მთავარი იყო ინგლისური და კომპიუტერი გცოდნოდა.

მოკლედ

ბერლუსკონი ანჩელოტის ტაქტიკით უკმაყოფილოა

"მილანის" მფლობელმა სილვიო ბერლუსკონიმ უკმაყოფილება გამოთქვა იმ თავდაცვითი ტაქტიკის გამო, რომელსაც ბოლო დროს გუნდის მთავარი მწვრთნელი კარლო ანჩელოტი იყენებს. კლუბის მფლობელი განსაკუთრებით იმედგაცრუებულია იმის გამო, რომ ძირითად შემადგენლობაში მოედანზე მხოლოდ ერთი ფორვარდი გამოდის.

"აუცილებლად ვეტყვი მწვრთნელს ჩემს საჩივარს და თუ არ გაითვალისწინებს, მისი შინ გაშვება მომიწევს", - ნახევრად ხუმრობით განაცხადა ბერლუსკონიმ.

"მანჩესტერ იუნაიტედმა" მოლაპარაკება დაიწყო ტიმ ჰოვარდთან

ინგლისურმა კლუბმა "მანჩესტერ იუნაიტედმა" კონტრაქტის ვადის გაგრძელებასთან დაკავშირებით მოლაპარაკება დაიწყო ამერიკელ მეკარე ტიმ ჰოვარდთან. ამის შესახებ განცხადება გააკეთა გუნდის მთავარმა მწვრთნელმა სერ ალექს ფერგიუსონმა.

25 წლის მეკარე "ოლდ ტრაფორდზე" 2003 წელს გადაბარგდა, თუმცა, მიმდინარე სეზონზე ძირითად შემადგენლობაში მის ნაცვლად როი კეროლი ასპარეზობს. "ტიმი ახალგაზრდა მეკარეა, რომელსაც გამოცდილების დაგროვება სჭირდება. იმედი გვაქვს, რომ ამას აქ, "მანჩესტერ იუნაიტედში" მოახერხებს", - განაცხადა ფერგიუსონმა.

აღსანიშნავია, რომ კეროლის კონტრაქტს მიმდინარე სეზონის ბოლოს გასდის ვადა.

აქვე ერთი ინფორმაცია "მანჩესტერ იუნაიტედთან" დაკავშირებით.

Tribalfootball-ის ცნობით, ფერგიუსონმა უარყო ინფორმაცია იმის შესახებ, რომ კრიშტიანუ რონალდო შეიძლება ლონდონის "ჩელსიში" გადავიდეს.

"ის აქაც ძალიან ბედნიერია. რა თქმა უნდა, მესმის, რომ ნებისმიერ ნიჭიერ ფეხბურთელს ჟურნალისტები მაშინვე "ჩელსიში" "უშვებენ", თანაც, მხოლოდ იმიტომ, რომ ამ კლუბს უამრავი ფული აქვს, მაგრამ ფეხბურთელი ხომ ნივთი არ არის. რონალდუსა და რუნის სახით ჩვენ ევროპის ორი ყველაზე ახალგაზრდა ნიჭიერი ფეხბურთელი გვყავს. ისინი "მანჩესტერის" მომავალია. ამიტომაც გვინდა, ისინი დიდხანს შევინარჩუნოთ კლუბში," - განაცხადა მწვრთნელმა.

გაზეთ "სანის" ცნობით, "მანჩესტერ იუნაიტედმა" რონალდუს ხელფასის ოთხჯერ გაზრდა შესთავაზა. ნახევარმცველი კვირაში 14 ათას გირვანქა სტერლინგს იღებდა. ახლა კი ფეხბურთელს, რომლის მიმდინარე კონტრაქტს კიდევ სამი წელი აქვს ვადა, კვირაში 52 ათასს სთავაზობენ.

მოურინიოს უეფასთან კვლავ პრობლემები აქვს

"ბიბისის" ცნობით, ლონდონის "ჩელსის" მთავარი მწვრთნელის ჟოზე მოურინიოს მორიგი არაკორექტული გამონათქვამის გამო უეფამ საქმის მოკვლევა დაიწყო. ჩემპიონთა ლიგის ნახევარფინალური საპასუხო მატჩის შემდეგ პორტუგალიელმა სპეციალისტმა განაცხადა, რომ მისი გუნდის კარში ერთადერთი ბურთი მთავარი მწვრთნელის დამხმარემ სლოვაკმა რომან სლიშკომ "გაიტანა".

"ასეთი განცხადებები დიდ ზიანს აყენებს ფეხბურთს. თუ უეფა შესაბამის ანგარიშს მიიღებს სლოვაკ მსაჯთა კორპუსისგან, დაუყოვნებლივ მივიღებთ ზომებს", - განაცხადა უეფას მსაჯთა კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილემ ლარსოკე ბიორკმა.

სტამბულში 40 ათას ბრიტანელ ფანს ელიან

ჩემპიონთა ლიგის ფინალში, რომელშიც ერთმანეთს შეხვდება "ლივერპული" და "მილანი", სტამბულში დაახლოებით 40 ათას ინგლისელ გულშემატკივარს ელიან, რაც ორჯერ ზრდის ბილეთების იმ რაოდენობას, რომელიც უეფამ "ლივერპულს" გამოუყო.

ბექჰემი შეიძლება "არსენალში" გადავიდეს

ლონდონის "არსენალის" ხელმძღვანელობამ უკვე დაიწყო მოლაპარაკება ინგლისის ნაკრების კაპიტანთან დევიდ ბექჰემთან. Daily Mail-ის ცნობით, გასულ შაბათ-კვირას "მეთოფეთა" ხელმძღვანელობასა და ფეხბურთელის აგენტს შორის პირველი შეხვედრა შედგა. სხვათა შორის, არც მადრიდის "რეალის" ნახევარმცველი ფარავს თავის განზრახვას, დატოვოს ამჟამინდელი კლუბი და უკვე ამ ზაფხულს დაბრუნდეს ინგლისში, რადგან უკმაყოფილოა კლუბის ხელმძღვანელობის პოლიტიკით. ისიც აღსანიშნავია, რომ "სამეფო გუნდი" მზადაა, ინგლისელ ფეხბურთელს გაუგრძელოს კონტრაქტი, რომელსაც 2007 წელს გასდის ვადა, თუმცა, ეს მაინც არ შეაჩერებს "არსენალის" ხელმძღვანელობას.

ფეხბურთელთან დაახლოებულმა წყარომ განაცხადა, რომ ინგლისის პრემიერლიგის სხვა კლუბებმაც გამოხატეს დიდი ინტერესი ინგლისის კაპიტნის მიმართ.

ფეხბურთი

ლუშემბურგო: "რაულმა საუკეთესოდ ითამაშა"

მადრიდის "რეალი" აგრძელებს წარმატებულ სერიას ესპანეთის პრიმერადივიზიონში. "სამეფო კლუბმა" ამჯერად სანტენდერის "რასინგი" გაანადგურა - 5:0. ამ მატჩში რაულმა ორი საგოლე გადაცემა განახორციელა და დუბლი შეასრულა. "რეალის" ბრაზილიელმა მწვრთნელმა ვანდერლეი ლუშემბურგომ კი აღიარა, რომ ეს იყო მისი გუნდის საუკეთესო თამაში მას შემდეგ, რაც ის ესპანეთში ჩავიდა. ლუშემბურგოს თქმით, რაულმა გუნდში მისი მისვლის შემდეგ საუკეთესო თამაში გამართა. მწვრთნელი თამაშის შემდეგ კმაყოფილებას ვერ ფარავდა.

- თქვენი აზრი მატჩის შესახებ...

- ეს იყო რაულის საუკეთესო მატჩი მას შემდეგ, რაც მადრიდში ჩამოვედი. თუმცა, ოუენმა, რონალდომ, ზიდანმა და ბექჰემმაც შესანიშნავად ითამაშეს. ჩვენ ყველამ დიდი სამუშაო შევასრულეთ. სწორედ ამიტომ გავიმარჯვეთ დიდი ანგარიშით. გუნდმა ფენომენალურად ითამაშა, რაულმა კი დიდი მატჩი ჩაატარა. ოუენისა და რონალდოს გოლებს რაულმა გაუწია ასისტენტობა. ჩვენ ვარჯიშებზე ასეთ მომენტებს ვამუშავებდით.

- როგორ ფიქრობთ, რონალდოზე პენალტი იყო?

- არ ვიცი. ეს მომენტი ტელევიზორში ჯერჯერობით არ მინახავს და არც ვნახავ, რადგან არ მიყვარს მსაჯების მოქმედებაზე კომენტარის გაკეთება. არც მაშინ, როცა ვიგებთ და არც მაშინ, როცა ვმარცხდებით.

- პირველი გოლის დროს რაულმა რონალდოს გრანდიოზული პასი მისცა.

- იმ ეპიზოდს კარგად ვხედავდი და უნდა ვთქვა, რომ რაულმა და რონიმ შესანიშნავად გაუგეს ერთმანეთს. ამგვარი კომბინაცია ბევრჯერ დაგვიმუშავებია, როცა რაული სწრაფ კონტრშეტევაზე გადადის და რონალდოს გვერდით იმყოფება.

- ოუენი ამართლებს თქვენს გადაწყვეტილებას, რომ მან ძირითად შემადგენლობაში უნდა ითამაშოს, ხომ?

- მე აქ იმისთვის არ ჩამოვსულვარ, რომ მართალი ვიყო ან მტყუანი. მე აქ სამუშაოდ ჩამოვედი. ფეხბურთში ყოველთვის გაკრიტიკებენ. თუმცა, მე მათ ნათქვამს პატივს ვცემ. რაული რონალდოსა და ოუენზე უკან თამაშობს და ამიტომ მოედნის ცენტრალური ზონის სიღრმეში უფრო ხშირად ჩადის. მის წინ და უკან ორ-ორი ფეხბურთელი იმყოფება. წინ რონალდო და ოუენი, უკან ზიზუ და ბექჰემი - ასეთი სქემა მუშაობს.

- რონალდომ პენალტი რატომ დაარტყა?

- ჩემთვის სულ ერთია, ვინ დაარტყამს. აქ მთავარია ფსიქოლოგიური ფაქტორი, თუ რომელი ფეხბურთელია მზად პენალტის დასარტყმელად. ზიზუმ ბურთი რონალდოს მისცა. "რეალსოსიედადთან" ექვსწუთიან მატჩში პირიქით მოხდა. რონალდომ ბურთი ზიზუს დაუთმო.

- თქვენ გული გწყდებათ, რომ მადრიდში ცოტა ადრე არ ჩამოხვედით?

- მე არ მსურს ამ თემის განხილვა, რადგან ჩემს მოსვლამდე აქ სხვა ადამიანები მუშაობდნენ და მათი საქმიანობის განხილვა არ არის კარგი საქმე. მნიშვნელოვანი ის არის, რომ იმ მომენტიდან, რაც აქ ვარ, ვაკეთებ იმას, რაც უნდა გავაკეთო, ანუ ვცდილობ, მოვიგო. "იუვენტუსთან" მატჩებში უბედური შემთხვევა დაგვემართა, მაგრამ ახლა გუნდი ჯანზეა და მზად არის ითამაშოს.

- გუნდი სპორტული ფორმის პიკზე იმყოფება?

- გუნდს უფრო მეტის გაკეთება შეუძლია. ჩვენ ყოველ კვირას პროგრესს განვიცდით. ეს გუნდი ღირსეულად უნდა შეფასდეს. მე გარკვეული ცვლილებები განვახორციელე, რომელმაც დებატები გამოიწვია, მაგრამ გამარჯვებისთვის საჭიროა, გუნდი დაბალანსებული იყოს. როცა მხოლოდ 11 ფეხბურთელით ვთამაშობდი, ვერაფერს მივაღწიე და არაფერი მომიგია. ამბობენ, რომ გუტი და ფიგუ გაღიზიანებული არიან, მაგრამ ისინი გუნდს ეკუთვნიან და მოქმედი კონტრაქტი აქვთ.

მოკლედ

"ლივერპული" ხაოკინისთვის იბრძვის

ინგლისის მასობრივი საინფორმაციო წყაროების ცნობით, "ლივერპულის" მთავარმა მწვრთნელმა რაფაელ ბენიტესმა განაცხადა, რომ "ბეტისის" ფეხბურთელის ხოაკინის შეძენა უნდა, ფეხბურთელისა, რომლის მიმართ დიდ ინტერესს ამჟღავნებენ ასევე მადრიდის "რეალი" და ლონდონის "ჩელსი".

ედმილსონი კვალავაც მზადაა, ითამაშოს

ესპანური მასობრივი საინფორმაციო წყაროების ცნობით, "ბარსელონას" ბრაზილიელი ფორვარდი ედმილსონი სრულიად გამოჯანმრთელდა ტრავმის შემდეგ, რომელიც გასული წლის სექტემბერში მიიღო.

"საშიში აღარაფერია. უკვე შემიძლია თამაში. იმედი მაქვს, მწვრთნელი ამის საშუალებას მომცემს", - განაცხადა ფეხბურთელმა.

მოამზადა ნინო ტიკარაძემ

TV-სპორტი

ორშაბათი. 9 მაისი

НТВ+ФУТБОЛ

12:00 თავისუფალი დარტყმა
12:25 ესპანეთის ჩემპიონატი. "ვალენსია" - "ბარსელონა"
14:10 საფრანგეთის ჩემპიონატი. "ლიონი" - "აიაჩო"
16:00 თავისუფალი დარტყმა
16:15 უკრაინის ჩემპიონატი. "ჩერნომორეცი" - "დინამო"
18:00 იტალიის ჩემპიონატი. "მილანი" - "იუვენტუსი"
19:50 წუთიერი დუმილი. ფაშიზმის წინააღმდეგ მებრძოლთა მოსაგონად
20:05 "სიკვდილის მატჩი"
20:35 საფეხბურთო უიკ-ენდი
21:20 სახვალიო ტელეპროგრამა
21:25 ესპანეთის ჩემპიონატი. მატჩების მიმოხილვა
22:25 საფრანგეთის ჩემპიონატი. მატჩების მიმოხილვა
23:20 ინგლისის ჩემპიონატი. "არსენალი" - "ლივერპული"

НТВ+ПЛЮС

10:00, 13:15, 15:45, 19:00 პრესცენტრი
10:20, 19:15 "ქრონიკა"
10:25, 13:30 "ჰარმონიის ფორმულა"
10:45 ჩოგბურთი. "Masters Series" რომში. ფინალი
13:45 საჭადრაკო მიმოხილვა
14:15 პროგრამა. "მსოფლიო ჩემპიონატი ჰოკეიში. ექო"
14:45 ელენა ისინბაევა. "მსოფლიოს საუკეთესო სპორტსმენი"
16:00 სპორტული ცეკვები. პროფესიონალთა ევროპის ჩემპიონატი ლათინოამერიკულ ცეკვებში
18:00 "რკინის ფაქტორი". "ექსპო არნოლდ შვარცენეგერ კლასიკი". მე-2 ნაწილი
18:30 "სარკის წინ"
19:20 სახვალიო ტელეპროგრამა
19:25 პროგრამა. "ომსბონი. ერთი ცხოვრების ისტორია"
19:50 წუთიერი დუმილი. ფაშიზმის წინააღმდეგ მებრძოლთა მოსაგონად
20:05 პროფესიული კრივი. ბრძოლა მსოფლიო ჩემპიონის წოდებისთვის. დიეგო კორალესი - ხოსე ლუის კასტილიო
21:30 "ექო". საინფორმაციო ანალიტიკური პროგრამა
23:30 "რკინის ფაქტორი". "ექსპო არნოლდ შვარცენეგერ კლასიკი". მე-2 ნაწილი
00:00 ახალი ამბები
00:15 ჩოგბურთი. "Masters Series" ჰამბურგში

EUROSPORT

10:30 ავტოსპორტი. მსოლფიო ჩემპიონატი ტურინგის კლასში
11:00 მოტოკროსი. მსოფლიო ჩემპიონატი ბელგიაში
12:00 მოტოსპორტი გამოსასვლელ დღეებში
12:30 ფეხბურთი. ევროპის 17-წლამდელთა ჩემპიონატი იტალიაში. ინგლისი - იტალია
13:30 ფეხბურთი - უეფას თასი
14:30 ფეხბურთი. უეფას ჩემპიონთა ლიგა გამოსასვლელ დღეებში
15:30 ფეხბურთი. უეფას ჩემპიონთა ლიგა. კვირის მატჩი. ნახევარფინალი
17:00 ველორბოლა. იტალიის ტური. პირდაპირი ტრანსლაცია
19:15 ფეხბურთი - ევროგოლები
20:15 ფეხბურთი. უეფას ჩემპიონთა ლიგა. ვარსკვლავური საათი
20:45 მულტისპორტი - აი, მესმის!
21:15 სუმო. ჰარუ ბაშო
22:15 მებრძოლთა კლუბი
00:30 ფეხბურთი - ევროგოლები
01:30 ფეხბურთი. უეფას ჩემპიონთა ლიგა. ვარსკვლავური საათი
02:00 მულტისპორტი - აი, მესმის!
02:30 ახალი ამბები
02:45 მოტოსპორტი გამოსასვლელ დღეებში
03:15 ახალი ამბები

სახელი
გვარი
ასაკი
სიმაღლე
მისამართი
საკონტაქტო ტელეფონის ნომრები

1 ოჯახური მდგომარეობა :
დაქორწინებული
დაუქორწინებელი
გაყრილი
ქვრივი
2 შვილები: (თუ გყავთ)
3 პროფესია :
4 სამუშაო ადგილი (მოკლედ აღწერეთ თქვენი საქმიანობა)
5 ადრე სად მუშაობდით? (მოკლედ აღწერეთ თქვენი საქმიანობა)
6 სხვა რომელ ტელეშოუებში გაქვთ მონაწილეობა მიღებული, სად და როდის?
7 სხვა რომელ არასატელევიზიო კონკურსებში და შეჯიბრებებში მიგიღიათ მონაწილეობა სად და როდის?
8 თქვენი ინტერესები
9 თქვენი ჰობი
10 თქვენი საყვარელი გადაცემა და ტელეშოუები ?
11 როგორ დახარჯავდით 8000 ლარს ერთ დღეში ? (პასუხი: ერთ დღეში ვერ დავხარჯავ არ მიიღება)
12 როგორ გრძნობთ თავს ჯანსაღი კონკურენციის პირობებში ? (ახსენით პასუხი)
13 როგორ წარმოგიდგენიათ თქვენი თავი გადაცემაში "სუსტი რგოლი" თამაშის დროს ? (ახსენით პასუხი)

ჩემი ხელმოწერით ვადასტურებ, რომ მოწოდებული ინფორმაცია არის ზუსტი და რომ არც მე და არც ჩემი ოჯახის წევრი არ მუშაობს სამაუწყებლო კომპანია "რუსთავი 2"-ში.

ხელმოწერა__________ თარიღი__________

ანკეტა ხელმოწერის გარეშე არ მიიღება !

გადაცემა
სუსტი რგოლი

მოთამაშის ანკეტა

გეხერხებათ კროსვორდების ამოხსნა?
გიყვართ ინტელექტუალური თამაშები?
არ გეშინიათ, გადაცემაში "სუსტი რგოლი" თამაში?
დაგვიკავშირდით, "რუსთავი 2" ეძებს ერუდირებულ, თამამ, გონებამახვილ კონკურსანტებს.
გადაცემაში მონაწილეობის მისაღებად საჭიროა გქონდეთ მხოლოდ ზოგადი განათლება, იუმორის გრძნობა და მოგების სურვილი.

გთხოვთ შეავსოთ გარკვევით
ბლანკი უფასოა

ანკეტა გამოგზავნეთ ფოსტით ან მოიტანეთ მისამართზე:

თქვენი ფოტოსურათი

გთხოვთ, დააკრათ ნებისმიერი ზომის ფოტოსურათი, რომელზეც მხოლოდ თქვენ ხართ გამოსახული, მაგრამ სახე გარკვევით უნდა ჩანდეს. გთხოვთ, ფოტოსურათს უკან მიაწეროთ თქვენი სახელი და გვარი. ფოტოსურათი გადაღებული უნდა იყოს ბოლო ორი წლის განმავლობაში.

ფეხბურთი

ლიდერები სვლას უკლებენ და ქულებს აგროვებენ

მიხეილ აბაიშვილი

ფეხბურთში საქართველოს ჩემპიონატის 32-ე ტური რამდენიმე ასპექტით იყო გამორჩეული. პირველი ის, რომ ბათუმის "დინამოს" ფეხბურთელებმა დანაპირები შეასრულეს და მართლაც გაიფიცნენ. არა, "თბილისისა" და "ბათუმის" თამაში მაინც შედგა, მაგრამ ზღვისპირელებმა დედაქალაქში ძირითადი შემადგენლობა გაფიცვის გამო ვერ ჩამოიყვანეს. ბათუმის "დინამომ" ამ თამაშზე 14-15 წლის ბიჭები გამოიყვანა, თანაც, თერთმეტი ფეხბურთელი გაჭირვებით მოაგროვა და გუნდმა სათადარიგოების გარეშე ითამაშა. იმის გათვალისწინებით, რომ "თბილისიც" ძირითადად 20 წლამდე ასაკის ფეხბურთელებით არის დაკომპლექტებული, მატჩის შემხედვარეთ ნამდვილად გაუჩნდათ ეჭვი - ბავშვთა ლიგის რომელიმე თამაშზე ხომ არ მოივხვდითო.

მეორე მნიშვნელოვან მოვლენად თბილისის "დინამოს" კიდევ ერთი წარუმატებლობა შეიძლება მივიჩნიოთ. იმის გათვალისწინებით, რომ "ზესტაფონმა" მესამე წრეში საკუთარ მოედანზე (და სტუმრადაც) ლამის ყველა მეტოქე დაამარცხა, ამ გუნდთან გასვლით შეხვედრაში ფრე თითქოს არ არის უარყოფითი შედეგი. თუმცა, დარწმუნებული ვარ, ასე თავად დინამოელები და მათი მთავარი მწვრთნელი, კახაბერ ცხადაძე არ ფიქრობენ. გუნდმა ბოლო ორ შეხვედრაში 5 ქულა დაკარგა და თუ ორი კვირის წინ "დინამო" უახლოეს მდევარს კოსმიური სხვაობით - 9 ქულით უსწრებდა, ჩემპიონატის დასრულებამდე 4 ტურით ადრე სხვაობა 4 ქულაზე დავიდა, რაც ჩემპიონატის ფინიშს დამატებით ინტრიგას სძენეს, ხოლო "დინამოს" მშვიდად ყოფნის საშუალებას უკარგავს.

მიუხედავად იმისა, რომ გამარჯვებები მოიპოვეს, დამაჯერებლად ვერ გამოიყურებოდნენ სხვა ლიდერებიც, თუმცა, მივყვეთ თანმიმდევრობით.

როგორც უკვე მოგახსენეთ, ჯერ კიდევ ჩემპიონობის შანსშენარჩუნებულმა ლუის ცაკარიასის "თბილისმა" ბათუმის "დინამოს"

უმასპინძლა და წესით, დიდი ანგარიშით თუ არა, მეტოქის დამაჯერებლად დამარცხება არ უნდა გასჭირვებოდა. მაგრამ, ასე არ მოხდა და დედაქალაქელები 3 ქულას მათი მთავარი კონკურენტისგან, თბილისის "დინამოსგან" არენდის წესით აყვანილ იაშვილს უნდა უმადლოდნენ. პირველი ტაიმის ბოლო წუთზე ამ ფეხბურთელმა შეხვედრის ერთადერთი და ძალიან ლამაზი გოლი გაიტანა. ისიც არ შეიძლება ითქვას, რომ მეორე ტაიმში ბათუმელებს ანგარიშის გათანაბრების რამდენადმე რეალური შანსი მისცემიათ, მაგრამ ფაქტი, რომ პრსქტიკულად თამაშის წინ შეკრებილი საყმაწვილო გუნდისთვის "თბილისმა" ერთის მეტი გოლის გატანა ვერ მოახერხა, ამ გუნდის სამწვრთნელო შტაბისთვის საგანგაშო უნდა იყოს. გასამართლებლად არა, მაგრამ მომხდარის ასახსნელად მხოლოდ ერთი არგუმენტი არსებობს: შუა კვირაში "თბილისმა" უმძიმესი ბრძოლა გადაიტანა ზესტაფონში, საქართველოს თასის განმეორებით ნახევაფინალურ მატჩში. დიდი უპირატესობის მიუხედავად, თბილისელებმა მარცხი "ზესტაფონის" თავდამსხმელის, იონანიძის მიერ ბოლო წუთზე გატანილი გოლის გამო განიცადეს და ფინალში ვერ გავიდნენ. არადა, ამ მომენტამდე "თბილისის" ფეხბურთელებმა, სულ მცირე, ოთხი ასპროცენტიანი საგოლე შანსი გაუშვცეწს ხელიდან. როგორც ჩანს, ცაკარიასის გუნდმა იმ თამაშში მიღებული ფსიქოლოგიური შოკისგან გამოსვლა ვერ მოასწრო.

თუ "თბილისის" ასეთ სუსტ თამაშს ასე თუ ისე მოეძებნება ახსნა, ვერაფერს ვიტყვი ქუთაისის "ტორპედოზე", რომელმაც წინა ტურში თვით თბილისის "დინამო" დაამარცხა, თან სტუმრად. ამჯერად ქუთათურებმა საკუთარ კედლებში იასპარეზეს, თან უიმედო აუტსაიდერთან და უმაღლესი ლიგიდან პრაქტიკულად უკვე გავარდნილ გორის "დილასთან".

მატჩის დებიუტი გაბელიას გუნდს თითქოს ცუდს არაფერს უქადდა. "ტორპედოს" ბომბარდირმა, გიორგი მეგრელაძემ ზუსტი დარტყმით უკვე მე-7 წუთზე დააწინაურა მასპინძლები. მაგრამ, ეს იყო და ეს. უამრავი საგოლე მომენტის მიუხედავად, მთელი დარჩენილი 83 წუთის განმავლობაში "ტორპედომ" გოლის გატანა ველარ მოახერხა. თამაში თითქოს 1:0 უნდა დამთავრებულიყო, მაგრამ, მოხდა საოცრება და მსაჯის მიერ დამატებულ წუთზე ნადირაძემ ანგარიში გაათანაბრა! უმნიშვნელოვანესი ქულების დაკარგვისგან "ტორპედო" ისევ მეგრელაძემ იხსნა. მსაჯის მიერ დამატებულ მე-4 წუთზე მან კიდევ ერთი გოლი გაიტანა და მისმა გუნდმა ასე ნაწვალები სამი ქულა მიიმატა, რისი წყალობითაც "ტორპედო" 4 ქულით ჩამორჩება "დინამოს".

ყველაზე მოულოდნელი და, ცოტა არ იყოს, საეჭვო ანგარიში დაფიქსირდა მცხეთაში, სადაც "ვიტ ჯორჯიამ" ბოლნისის "სიონს" უმასპინძლა და ანგარიშით 0:2 დამარცხდა. ეს თამაში რომ გასულ სეზონში გამართულიყო, რომელშიც "სიონი" თვით ჩემპიონობაზეც კი აცხადებდა პრეტენზიას, "ვიტ ჯორჯიას" თუნდაც მისსავე მოედანზე ძლევა არავის გაუკჯვირდებოდა. მაგრამ წელს, როცა ბოლნისის გუნდი უმაღლეს ლიგაში ადგილის შენარჩუნებისათვის იბრძვის, საქართველოს ჩემპიონის მისსავე მოედანზე დამარცხება, რბილად რომ ვთქვა, საოცარია. ეჭვს ისიც აძლიერებს, რომ ერთ-ერთმა ქართულმა ტოტალიზატორმა, რომელიც საქართველოს ჩემპიონატის შეხვედრებზე იღებს ფსონებს, ეს თამაში საერთოდ ამოიღო პროგრამიდან და არაერთი კლიენტი გაისტუმრა უარით, რომლებსაც "სიონის" გამარჯვებაზე სურდათ ფსონის ჩასვლა. იმედია, საქართველოს ფეხბურთის პროფესიული ლიგა დაინტერესდება ამ მატჩით და დაადგენს, მართლაც იყო თუ არა ეს ეგრეთ წოდებული "მოლაპარაკებული თამაში".

ამ ტურში ყველაზე ღირსეულად თბილისის "ლოკომოტივი" გამოვიდა. მისი მეტოქე, ფოთის "კოლხეთი", "სიონის" მსგავსად, გადარჩენისათვის იბრძვის და თითოეულ ქულას ებღაუჭება. ამჯერადაც, საქართველოში ფეხბურთის ფუძემდებლებმა ყველაფერი გააკეთეს იმისთვის, რომ მიხეილ მესხის სტადიონიდან მშობლიურ ქალაქში ქულა მაინც წაეღოთ. ფოთელები ამას 70-ე წუთამდე საკმაო წარმატებით აკეთებდნენ, მაგრამ აშკარად თავი იჩინა ნაკლოვანებებმა ამ გუნდის ფეხბურთელების ფიზიკურ მზადყოფნაში. ბოლო ოცმა წუთმა მასპინძელთა სრული სათამაშო უპირატესობით ჩაიარა. მატჩის ბედი 5 წუთში 70-ედან 75-ე წუთამდე შუალედში გადაწყდა. ამ პერიოდში რკინიგზელებმა ორი გოლი (სირბილაძე, კახელიშვილი) გაიტანეს სტუმართა კარში. 89-ე წუთზე მიხეილ ბობოხიძის მიერ გატანილი გოლი კი უფრო სტატისტიკის თვალსაზრისით იყო მნიშვნელოვანი.

32-Ე ტური

ზესტაფონი - დინამო (თბ)	**0:0**
ტორპედო - დილა	**2:1**
ლოკომოტივი - კოლხეთი	**3:0**
ვიტ ჯორჯია - სიონი	**0:2**
თბილისი - დინამო (ბთ)	**1:0**

ფორმულა 1

ცივმა ფინელმა ესპანელი ჩააცხრო

ბიბა ბურასაშვილი

სამეფო რბოლებს ხიბლი შეემატა. მიხაელ შუმახერის უდავო უპირატესობა მეტოქეებზე სადღაც შორს დარჩა. მისი და "ფერარის" ადგილი ფერნანდო ალონსომ და მისმა "რენომ" დაიკავეს. ესპანელი ჩემპიონატის ლიდერია, ფრანგული საჯინიბო კი - კონსტრუქტორთა ჩათვლისა. გუშინ გათამაშებულ "ესპანეთის დიდ პრიზზე" მაკლარენელი კიმი რაიკონენის სახით კი ალონსოსაც გამოუჩნდა მოცილე. სასტარტო ხაზზე ბოლიდთა შორის სიხალვათე იგრძნობოდა. ათი საჯინიბოსა და 20 ბოლიდის ნაცვლად, "კატალუნია მონტმელოს" 4,627 ათასი მეტრის სიგრძის ტრასას ცხრა გუნდმა და თვრამეტმა ბოლიდმა შეუტია. როგორც იცით, "სან მარინოს დიდი პრიზის" შემდეგ ბარელები ორრბოლიანი დისკვალიფიკაციის სასჯელს იხდიან (რაზეც არაერთხელ ვიუწყებოდით). ერთი სიტყვით, 66 წრე (305,256 კმ) და ბარსელონის თაკარა მზე.

ესპანური გაზეთები რბოლამდე წერდნენ: ფერნანდო ალონსოს ირგვლივ ატეხილმა აჟიოტაჟმა "ალონსომანიამ" ბარსელონის სასტუმროთა და კერძო საცხოვრებელთა მეპატრონეებს საშუალება მისცა, დაახლოებით 70 მილიონი ევრო გამოემუშავებინათო. გასაგებია, რადგან ალონსო ჩემპიონატს ლიდერობს და ის მათი თანამემამულეა. თანამემამულის საქმეში ხილვა კი ყველა ესპანელს აინტერესებს. ამიტომ "კატალუნია მონტმელოს" ტრასისკენ მიმავალ გზაზე საცობები დილიდანვე დაიწყო.

უინტერესოდ არც რბოლა დაწყებულა. ფერნანდო ალონსომ და ტოიოტელმა რალფ შუმახერმა სტარტზევე ჩამოიშორეს მესამე პოზიციაზე მყოფი უილიამსელი მარკ უებერი და, შესაბამისად, მეორე-მესამე საფეხურებზე დაწინაურდნენ. თავის მხრივ, მერვე პოზიციიდან მეშვიდეზე გადაინაცვლა მიხაელ შუმახერმაც, რომელმაც მაკლარენელ ხუან პაბლო

მონტოიას მოუგო პოზიცია. მონტოიას თანაგუნდელს, ფინელ კიმი რაიკონენს კი, რომელმაც ლიდერის პოზიციიდან დაიწყო რბოლა, ამჯერად, "სან მარინოს დიდი პრიზისგან" განსხვავებით, პრობლემები არ შეჰქმნია (მაშინ, მოგეხსენებათ, ასევე კვალიფიკაციამოგებულმა, მეცხრე წრეზე შეწყვიტა რბოლა.-რედ.), უპრობლემოდ ჩამოიტოვა მეტოქეები და დროთა განმავლობაში საკმაო უპირატესობაც მოიპოვა მდევრებზე. ის თავიდან ბოლომდე აკონტროლებდა რბოლას და ფინიშის ხაზიც პირველმა გადაკვეთა. ეს ფინელისა და "მაკლარენისთვის" სეზონის პირველი გამარჯვებაა.

"ვფიქრობ, ამ იმპულსს შევინარჩუნებთ და სეზონზე კიდევ არაერთ რბოლას მოვიგებთ, - რბოლის შემდეგ თქვა მაკლარენელთა შეფმა რონ დენისმა. - ჩვენ სწრაფი მანქანა გვყავს (მაკლარენელთა ბოლიდი MP4-20 ჯერ კიდევ სეზონის წინ ითვლებოდა უძლიერესად, მაგრამ მოგვიანებით შექმნილმა ტექნიკურმა პრობლემებმა ვერცხლისფერ ისრებს საშუალება არ მისცა, საკუთარი პოტენციალი უკეთ წარმოეჩინა.-რედ.) ბარსელონაში წარმატებით გამოვცადეთ ძრავის ახალი მოდიფიკაცია და აეროდინამიკაც დავამუშავეთ. ჩვენ ეს რბოლა უნდა მოგვეგო, მაგრამ ყველაზე მეტად მაინც მეტოქეებზე მოპოვებული უპირატესობა მხიბლავს".

რაც შეეხება სიხალვათეს, "კატალუნია მონტმელოს" ტრასას ბოლიდები გზადაგზა კიდევ მოაკლდნენ და სტარტზე გასული 18 მანქანიდან რბოლას 13 შემორჩა.

ნავსი მინარდელებმა გატეხეს. კრისტიან ალბერსსა და პატრიკ ფრიზახერსს პირველივე წრეზე დაუმუნჯდათ ბოლიდები, რის გამოც ტრასაზე უსაფრთხოების მანქანა გამოჩნდა. მოგვიანებით რბოლა გახურდა და მინარდელებიც ჩაერთნენ, ოღონდ ეგაა ასპარეზობის განახლება ბოქსებიდან მოუწიათ, თუმცა არა დიდი ხნით. მანამდე მეცხრე წრეზე ვიტანტონიო ლუცის "რედ ბული" მოუსრიალდა და რბოლას გამოეთიშა. ლუცის გავარდნიდან მალევე მისგან ესტაფეტა ისედაც ულიმღამოდ მოასპარეზე მინარდელებმა ჩაიბარეს. ჯერ პატრიკ ფრიზახერი გამოეთიშა რბოლას მე-13 წრეზე, შემდეგ მე-19 წრეზე მისი ბედი გაიზიარა კრისტიან ალბერსმა.

მიხაელ შუმახერს, არც ბარსელონაში გაუმართლა. მერვე პოზიციიდან აღებული სტარტით მესამე საფეხურამდეც დაწინაურდა, მაგრამ 46-ე წრეზე წინა მარცხენა საბურავმა უმუხთლა და ბოსქებისკენ ნირწამხდარმა გააგრძელა გზა. არადა, "ფერარის" თვალისჩინს, მსოფლიოს შვიდგზის ჩემპიონს გიშინდლამდე ზედიზედ ოთხჯერ მოეგო "ესპანეთის დიდი პრიზი". წარმატების შემთხვევაში კი ბრაზილიელი აირტონ სენას რეკორდს გაიმეორებდა.

გერმანელს მალევე 52 წრეზე უკან გაყვა ზაუბერელი ჟაკ ვილნევი და აქვე დასრულდა ნაადრევად რბოლათა შეწყვეტის მაგალითებიც.

ესპანელთა კერპმა რბოლა მეორე შედეგით დაასრულა და მრბოლთა პირად დავაში ლიდერობა უფრო განიმტკიცა. ისე ერთი ხანობა, ესპანელს საკმაოდ მოუწია ოფლის ღვრა. ფეხდაფეხ მდევარი ტოიოტელი რალფ შუმახერი ალოსნოს მოსვენებას არ აძლევდა, მაგრამ მერე ისე განვითარდა მოვლენები, რომ თავად რალფს მოუწია მომხდურის მოგერიება, ამასთან თანაგუნდელის იარნო ტრულისგან, რომელმაც მეწყვილისთვის გასწრება შეძლო კიდეც და მესამე საფეხურზე დაასრულა "ესპანეთის დიდი პრიზი".

აქედან გამომდინარე მიხაელის ალონსოსგან ჩამორჩენა ხუთი ეტაპის ჯამში 34 ქულას შეადგენს. წინ "მონაკოს დიდი პრიზია", სადაც საკმაოდ ზლიერად გამოიყურებიან რენოელები.

და კიდევ, ახლა ისაა გასარკვევი რა სტრატეგიას მიმართავენ სკუდერიელები: გააგრძელებენ თუ არა ტიტულისთ ის ბრძოლას, რაც წარმოუდგენლად მოჩანს, თუ აქედანვე შეუდგებიან მომავალი სეზონისთვის მზადებას?

"ესპანეთის დიდი პრიზი". 66 წრე

პირადი პირველობა

1. კიმი რაიკონენი "მაკლარენ-მერსედესი"
2. ფერნანდო ალონსო ("რენო")
3. იარნო ტრული ("ტოიოტა")
4. რალფ შუმახერი ("ტოიოტა")
5. ჯანკარლო ფიზიკელა ("რენო")
6. მარკ უებერი ("BMW-უილიამსი")
7. ხუან პაბლო მონტოია ("მაკლარენ-მერსედესი") +1 წრე
8. დევიდ კულჰარდი ("რედ ბული") +1 წრე
9. რუბენს ბარიკელო ("ფერარი") +1 წრე
10. ნიკ ჰაიდფელდი ("BMW-უილიამსი") +1 წრე
11. ფელიპე მასა ("ზაუბერი") +3 წრე
12. ტიაგო მონტეირო ("ჯორდანი") +3 წრე
13. ნარაიან კარტიკეიანი ("ჯორდანი") +3 წრე

საერთო ჩათვლა

1. ფერნანდო ალონსო ("რენო") 44
2. იარნო ტრული ("ტოიოტა") 26
3. კიმი რაიკონენი ("მაკლარენ-მერსედესი") 17
4. ჯანკარლო ფიზიკელა ("რენო") 14
4. რალფ შუმახერი ("ტოიოტა") 14
6. მარკ ვებერი ("BMW-უილიამსი") 12
7. მიხაელ შუმახერი ("ფერარი") 10
7. ხუან პაბლო მონტოია ("მაკლარენ-მერსედესი") 10
7. დევიდ კულჰარდი ("რედ ბული") 10
10. ნიკ ჰაიდფელდი ("BMW-უილიამსი") 9
11. რუბენს ბარიკელო ("ფერარი") 8
12. ალექს ვურცი ("მაკლარენ-მერსედესი") 6
13. ჟაკ ვილნევი ("ზაუბერი") 5
14. პედრო დე ლა როსა ("მაკლარენ-მერსედესი") 4
15. კრისტიან კლინი ("რედ ბული") 3
16. ფელიპე მასა ("ზაუბერი") 2
17. ვიტანტონიო ლუცი ("რედ ბული") 1

კონსტრუქტორთა ჩათვლა

1. "რენო" 58
2. "ტოიოტა" 40
3. "მაკლარენ-მერსედესი" 37
4. "BMW-უილიამსი" 21
5. "ფერარი" 18

ჭორჭორი

ნინო ტიკარაძე

გუნდისთვის თავდადებულ ფეხბურთელს ყველაფერი ეპატიება

დამეთანხმებით, ინგლისის ნაკრებისა და "მანჩესტერ იუნაიტედის" თავდამსხმელი უეინ რუნი მეტად პოპულარული ფეხბურთელია. მასზე ბევრს წერენ ჟურნალ-გაზეთებში. ზოგი მას ნიჭიერ ახალგაზრდას უწოდებს, ზოგსაც მისი ფეთქებადი ხასიათი არ მოსწონს, მეტიც, აღიზიანებს. ჰოდა, არის ერთი პაექრობა რუნის მომხრე და მოწინააღმდეგე მხარეებს შორის. მთავარი გმირი კი შორიდან ადევნებს თვალყურს მოვლენების განვითარებას.

ცოტა ხნის წინათ ინგლისის წამყვანი მასწავლებლების ეროვნული ასოციაციის გენერალურმა მდივანმა დევიდ ჰართმა განაცხადა, რომ უეინ რუნი ვერ გამოდგება ინგლისელი სკოლის მოსწავლეების საჩვენებელ მაგალითად. ამის მიზეზი ფეხბურთელის მიერ ბილწსიტყვაობის მიმართ გამოჩენილი სიყვარული გახლავთ. აღსანიშნავია, რომ ასოციაციამ დიდი ფიქრის შემდეგ მიიღო ასეთი კატეგორიული გადაწყვეტილება. თუ ჩავუღრმავდებით, ჰარტმა ეს განცხადება მას შემდეგ გააკეთა, რაც ინგლისის საფეხბურთო სკოლის ასოციაციამ ახალგაზრდა ფორვარდი საპატიო სტუმრების სიიდან ამოშალა.

"უეინ რუნი ნებისმიერ მომენტში მზადაა, შეუფერებელი საქციელი ჩაიდინოს, შეუფერებელი სიტყვები წარმოთქვას, ამიტომაც მას არ შეუძლია კარგი მაგალითი უჩვენოს მოზარდებს", - აცხადებს ჰართი.

ნუ გგონიათ, რომ ყველაფერი დაკარგულია, რომ ასეთი ადვილია, ხაზი გადაუსვა ფეხბურთელს, რომელსაც ამდენი თაყვანისმცემელი ჰყავს. გამოჩნდა ადამიანი, რომელიც ხმალამოღებული გამოვიდა დაჩაგრული ფეხბურთელის დასაცავად. ეს გორდონ ტეილორია - პროფესიონალ ფეხბურთელთა ასოციაციის ხელმძღვანელი. მისი განცხადებით, რუნი ყოველთვის კორექტულად მოქცევას ვერ ახერხებს მხოლოდ იმიტომ, რომ ყოველ მატჩში თავისი გუნდისთვის საუკეთესო შედეგის მიღწევა უნდა.

გამოდის, რომ რუნის ფიქრები მხოლოდ მატჩს და მის შედეგს დასტრიალებს. რა გასაკვირია, რომ ადამიანს საკუთარი საქციელისა და სიტყვების კონტროლირების დრო აღარ რჩება. ერთდროულად ამდენ რამეზე ხომ ვერ იფიქრებს. მოკლედ, ეს მისი პრობლემაა და არა ჩვენი. ერთი რამ კი ცხადია: მიუხედავად იმისა, რომ ახალგაზრდა ინგლისელ ფორვარდს შეუძლია, საცოლეს ყველას თანდასწრებით სახეში გაულაწუნოს, უშვერი სიტყვებით გამოლანძღოს ის, ვინც თვალში არ მოუვა, იქ, სადაც მოესურვება და მაშინ, როცა ამას საჭიროდ ჩათვლის, ამით მისი რეპუტაცია ოდნავად არ ილახება.

სული ეხუთება, გული ეკუმშება, მუხლები ეკვეთება... ბატისტუტა, უშველე!

მსოფლიო პროფესიულ ჟურნალისტიკას მალე კიდევ ერთი ადამიანი შეემატება - ცნობილი არგენტინელი ფოტომოდელი პამელა დავიდი, რომელმაც სპორტული ჟურნალისტობა გადაწყვიტა. ამისთვის სპეციალურ სკოლაშიც ჩაეწერა, რომლის ხელმძღვანელები ამერიკული ტელეარხის Fox Sports-ის კომენტატორები ენრიკე მაკაი და მარსელო არაუხო გახლავთ.

სხვათა შორის, უკვე დიდი ხანია, რაც დავიდის გულში ღვივდება სპორტის, განსაკუთრებით ფეხბურთის სიყვარული. მას უკვე მიღებული აქვს მონაწილეობა სპორტული თემატიკისადმი მიძღვნილ რამდენიმე ტელეშოუში. გარდა ამისა, გოგონამ ტოლი არ დაუდო არგენტინელ მოდელებს და უარი ვერ თქვა ეროვნული ნაკრების მაისურაში გადაღებაზე.

ახლა თავად მასაც ვათქმევინოთ ერთი-ორი სიტყვა: "ფეხბურთელი და ფეხბურთელები ჩემი სუსტი წერტილია. ეს განსაკუთრებით ეხება გაბრიელ ბატისტუტას. როცა ვხედავ მის სახეს, ფიგურას, თმას, იმას, როგორც ეპყრობა იგი ბურთს, გონება მებინდება".

ცოტა არ იყოს, გაუგებარია, როგორ უნდა გადაგაწყვეტინოს ბატისტუტას მიხრა-მოხრამ, მისმა ფიგურამ და საქციელმა სპორტული ჟურნალისტიკის სკოლაში ჩაბარება. თუმცა, ვინ იცის. დაეუფლება დავიდი ჟურნალისტის სპეციალობას და თავის საყვარელ ფეხბურთელებზე, უფრო სწორად, ფეხბურთელზე, მეტს ისაუბრებს და დაწერს. რა იცი, რაში გამოადგება პროფესიული ცოდნა! ამას მომავალი გვიჩვენებს.

წარსულის აჩრდილი მოსვენებას არ აძლებს საბრალო გოგონას

ამბობენ, ნამდვილი სიყვარული ცხოვრებაში ერთხელ მოდისო. შეგიყვარდება ვინმე და სიცოცხლის უკანასკნელ წუთამდე ეს ადამიანი შენს სულსა და გულში იქნებაო (მოდით, ასე გადაჭრითაც ნუ ვიტყვით. მე ვთქვი, ამბობენ-მეთქი. ცხოვრებაში ყველაფერი ხდება).

ბევრი რომ არ გავაგრძელო, დაახლოებით ამგვარი რაღაც ხდება 23 წლის იტალიელი მოდელის ფრანჩესკო ლოდოს თავს. ერთი წლის წინათ გოგონამ "ინტერის" ნახევარმცველი კრისტიანო ძანეტი გაიცნო. ისინი დანახვისთანავე მიხვდნენ, რომ ერთმანეთისთვის იყვნენ შექმნილი. მთელი წელი ყველაფერი იდეალურად მიდიოდა. თუმცა, გაუგებრობამ (კონკრეტულად რამ, ვერ მოგახსენებთ, რადგან საგულდაგულოდაა გასაიდუმლოებული) წერტილი დაუსვა მათ ურთიერთობას.

ამჟამად ლოდოს ახალი მეგობარი ჰყავს - მსახიობი ედუარდო კოსტა. თუმცა, საღამოობით გოგონას მოსვენებას არ აძლევს კრისტიანო ძანეტის სახე, მასზე ფიქრი ძილს უფრთხობს და შინაგანად აფორიაქებს.

"კვლავაც ვფიქრობ ჩემს კრისტიანოზე. ვფიქრობ, რომ მისდამი სიყვარული არასოდეს გამინელდება. ყოველ შემთხვევაში, ძალიან დიდხანს მემახსოვრება", - განაცხადა ლოდომ.

ქვითინის გარდა სხვა რა დაგვრჩენია, უბედური გოგონას წარუმატებლობით გულდამწვარ ადამიანებს?!

P.S. სისულელეებს ყურადღებას ნუ მიაქცევთ!

ინძაგი უღლის დადგმას აპირებს

იმდენი ვწერე ფეხბურთელებისა და გულშემატკივრების ჩხუბზე, გადავწყვიტე, ცოტა მეც შევისვენო და თქვენ შეგასვენოთ. ნერვებს გაფრთხილება ხომ უნდა?! ამიტომაც ნება მომეცით, სიყვარულის თემა გავაგრძელო. ამჯერად არა გულდამწვარ, არამედ ბედნიერ წყვილზე მოგახსენებთ.

იტალიის ეროვნული ნაკრებისა და "მილანის" თავდამსხმელი ფილიპო ინძაგი ცოლის შერთვაზე სერიოზულად ფიქრობს. უახლოეს მომავალში 30 წლის ფეხბურთელი, რომელიც ხშირად იღებს ტრავმებს, პროფესიონალური კარიერის დასრულებასაც გეგმავს. მოკლედ, ძალიან ბევრი აქვს გასაკეთებელი.

"უფრო დიდ დროს ვატარებ სკამზე, ვიდრე სათამაშო მოედანზე. ამიტომ ახლა ხშირად ვფიქრობ პროფესიონალური ფეხბურთიდან წასვლაზე. გაგიმხელთ, რომ დაქორწინებასაც ვაპირებ. მინდა, ჩემს გვერდით იდგეს ჩემი ოცნების ქალი, რომელთანაც მთელ სიცოცხლეს გავატარებდი", - განაცხადა ფეხბურთელმა იტალიელ ჟურნალისტებთან საუბრისას.

იტყობინებიან, რომ ინძაგის ასეთი ადამიანი უკვე ჰყავს - 26 წლის ბრაზილიელი მოდელი მაგდა გომესი. ფეხბურთელმა იგი პირველად ტელევიზორში შეამჩნია. მაგდა ცნობილი შოუმენის პიერო კაიმბრეტოს ტელეშოუში Markette-ში ბორტგამცილებლის როლს ასრულებდა. ის დღე იყო და ის დღე. სიყვარული ქარიშხალივით შეიჭრა ინძაგის ცხოვრებაში.

პირველი შეხვედრის დღიდან გომესსა და ინძაგის ერთი დღეც არ გაუტარებიათ უერთმანეთოდ. ახლა ისინი დაქორწინებას აპირებენ.

თუმცა, ჯერჯერობით, ალბათ, ძნელია იმის გადაჭრით თქმა, გაიმართება თუ არა რეალურად მათი ქორწილი. თუ არა და, არც ეს იქნება პრობლემა. საჭორაო ველარ მიპოვია, ამდენი საინტერესო ადამიანი არსებობს ამქვეყანაზე.

არ დაივიწყოთ საქართველო

(ქართულ-ამერიკული ურთიერთობების ფრაგმენტები)

A1 გვერდიდან

ამ სიტყვების დაწერიდან 10-20 წლის განმავლობაში ქართული სახელმწიფოები მსოფლიოს პოლიტიკური რუკიდან გაქრა. არ ვიცით, ან აქამდე, ან მას შემდეგ, რა იცოდნენ ამერიკელებმა საქართველოსა და ქართველების შესახებ, მაგრამ თავად ქართველმა საზოგადოებამ აშშ-ს სერიოზული გაცნობა 1863 წლიდან დაიწყო. სწორედ ამ დროს, ილია ჭავჭავაძის ჟურნალ "საქართველოს მოამბის" მეთერთმეტე-მეთორმეტე ნომრებში კირილე ლორთქიფანიძემ გამოაქვეყნა ვრცელი წერილი: "ჩრდილოეთის ამერიკის შეერთებული შტატები და იქაური ტყვეები". ავტორი ორ მიზანს ისახავდა: პირველ რიგში იგი გადმოსცემდა ინგლისის ამერიკული კოლონიების გამანთავისუფლებელი ბრძოლის წარსულს მეტროპოლის წინააღმდეგ, რასაც მოჰყვა დამოუკიდებელი სახელმწიფოს შექმნა. ქართველ საზოგადოებას მიენიშნებოდა, რომ მასაც ისევე უნდა ებრძოლა დამოუკიდებლობისათვის, როგორც ჩრდილოეთ ამერიკის ხალხებმა.

ხოლო მეორე გარემოება, რომელზედაც კირილე ლორთქიფანიძე ამახვილებდა ყურადღებას, აშშ-ს დემოკრატიული და კონსტიტუციური ხასიათი იყო. ამით თერგდალეული ავტორი ქართველ საზოგადოებას მიანიშნებდა, რომ ეროვნული სახელმწიფო, ამერიკის მსგავსად, დემოკრატიული უნდა ყოფილიყო. ამის შემდეგ ქართულ ჟურნალ-გაზეთებში: "დროება", "ივერია", "კრებული", "კვალი", "ცნობის ფურცელი" და სხვ. პერმანენტულად იბეჭდებოდა ინფორმაციები და წერილები ჩრდილოეთ ამერიკის შესახებ. შეიძლება ითქვას, რომ ეს გახლდათ ქართველი საზოგადოების მიერ შეერთებული შტატების გაცნობის პერიოდი - XIX საუკუნის მეორე ნახევარი.

პირველი კონტაქტები

ვარლამ ჩერქეზიშვილი იყო ის ქართველი მოღვაწე, რომელმაც ერთ-ერთმა პირველმა გაიტანა აშშ-ში საქართველოს პოლიტიკური თავისუფლების საკითხი. 1900-იანი წლების დასაწყისში მას უკვე კარგად იცნობდნენ შტატების პოლიტიკურ და სოციალურ წრეებში, როგორც საერთაშორისო ანარქიზმის ერთ-ერთ გამოჩენილ ლიდერს. 1902 წელს ნიუ-იორკში გამოქვეყნდა ვარლამ ჩერქეზიშვილის სახელგანთქმული წიგნი "ფურცლები სოციალიზმის ისტორიიდან. სოციალ-დემოკრატიის დოქტრინები და პრაქტიკა", რომელიც მანამდე უკვე თარგმნილი იყო მსოფლიოს თითქმის ყველა ცივილიზებულ ენაზე და ქვეყანაში.

1906 წლის გაზაფხულ-ზაფხულში, როგორც ცნობილია, გენერალ ალიხანოვ-ავარსკის დამსჯელმა ექსპედიციამ აჯანყებული გურიის დაბა-სოფლები აიკლო.

ამ დროისათვის, ვარლამ ჩერქეზიშვილმა და მისმა ფრანგმა მეუღლემ ფრიდამ, რომლებიც საქართველოში იმყოფებოდნენ იმხანად, გურიის დარბევის შესახებ ცნობები შეკრიბეს და ამერიკულ-ინგლისურ გაზეთებს გაუგზავნეს. ჩერქეზიშვილების სტატიები გამოუქვეყნებია ამერიკის ერთ-ერთ მრავალტირაჟიან გაზეთს "ჩიკაგო დეილი ნიუსს". მანამდე ამერიკულ პრესაში გამოქვეყნებულა შტატებიდან საქართველოში სპეციალურად ჩამოსული კორესპონდენტების დორლანდისა და ბრაუნის მიერ აქედან გაგზავნილი მასალები, რუსეთის ხელისუფლების მიერ განხორციელებული რეპრესიების შესახებ.

1907 წელს ჰააგის მეორე საერთაშორისო კონფერენციაზე, რამდენიმე ათასი კაცის ხელმოწერით გაიგზავნა "საქართველოს ხალხის მემორანდუმი", იგივე "საქართველოს პეტიცია". მასში ქართველი ხალხი საერთაშორისო კონფერენციაზე შეკრებილი 44 სახელმწიფოს 250 წარმომადგენელის წინაშე უჩიოდა რუსეთის იმპერიის ხელისუფლებას, რომელმაც დაარღვია 1783 წლის რუსეთ-საქართველოს ხელშეკრულება და საქართველო დაიპყრო. ქართველები კონფერენციას სთხოვდნენ, აღედგინა საერთაშორისო სამართალი. მთავარი ის იყო, რომ პეტიციის ტექსტი დასავლეთ ევროპის ქვეყნებსა და აშშ-ს პრესაში გამოქვეყნდა. ვარლამ ჩერქეზიშვილის გადმოცემით, თვით ჰააგის კონფერენციის გახსნის დღეს, პეტიციის სრული ტექსტი გამოუქვეყნებია "ჩიკაგო დეილი ნიუსს". ეს იყო ყველაზე მრავალტირაჟიანი გაზეთი, რომლის წარმომადგენელიც ლონდონში გახლდათ ქართველი პატრიოტ-ანარქისტის მეგობარი - ედვარდ ბელი. მან კაბელით სიტყვასიტყვით გადასცა პეტიციის სრული ტექსტი ლონდონიდან ჩიკაგოში და ამისთვის 400 დოლარი გადაიხადა.

სხვათა შორის ამ ისტორიული მოვლენის შესახებ ვარლამ ჩერქეზიშვილი შენიშნავდა: "მთელი საუკუნის განმავლობაში თითქმის პირველად იყო რომ ქვეყნიერებამ საქართველოზე დაილაპარაკა". ეს სიტყვები უფრო სამართლიანია, ჩრდილოეთ ამერიკის მისამართით ვთქვათ, რადგან 1907 წელს შეერთებული შტატების ფართო საზოგადოებამ ალბათ პირველად შეიტყო საქართველოს ჭეშმარიტი პოლიტიკური მდგომარეობა და ქართველების მისწრაფება ეროვნული სახელმწიფოებრიობის აღდგენისაკენ.

პირველად ქართველმა პატრიოტებმა აშშ-ს, მხარდაჭერის თხოვნით, 1917 წელს მიმართეს. ისინი ფიქრობდნენ, რომ მსოფლიო ომი ადრე თუ გვიან უნდა დამთავრებულიყო. შორს აღარ იყო დრო, როცა გამარჯვებული სახელმწიფოები მოლაპარაკებების მაგიდებს მიუსხდებოდნენ და ომისშემდგომი მსოფლიოს პოლიტიკურ რუკასაც ახლებურად შეადგენდნენ. საქართველოში ამ დროს პოპულარული გახლდათ აშშ-ს ოცდამერვე პრეზიდენტის თომას ვუდრო ვილსონის სახელი. 1917 წლის 22 იანვარს ვუდრო ვილსონმა მანიფესტით მიმართა აშშ-ს სენატს. დოკუმენტი ჩაფიქრებული იყო, როგორც სამართლიანი ზავისა და მშვიდობის საფუძველი. ვილსონის პროექტის მიხედვით უარყოფილი უნდა ყოფილიყო საერთაშორისო საიდუმლო ხელშეკრულებების პრაქტიკა; გაუქმებულიყო ქვეყნებს შორის სატარიფო ბარიერები: მაქსიმალურად გაეთვალისწინებინათ კოლონიური ქვეყნების მცხოვრებთა ინტერესები... შემდგომში ეს მანიფესტი საფუძვლად დაედო ვილსონის მიერ შემუშავებულ ე.წ. "14 პუნქტს". ქართველი პოლიტიკოსებისათვის განსაკუთრებით მიმზიდველი მეთოთხმეტე პუნქტი აღმოჩნდა. იგი გულისხმობდა ერების საერთაშორისო ასოციაციის შექმნას და ჰპირდებოდა: "პოლიტიკური დამოუკიდებლობისა და ტერიტორიული მთლიანობის ურთიერთგარანტიებს, როგორც დიდ ასევე პატარა სახელმწიფოებს". მანამდე კი ანალოგიური იდეები ვუდრო ვილსონმა პირველად ზემოაღნიშნულ მანიფესტში ჩამოაყალიბა.

და აი ცნობილმა ქართველმა მოღვაწეებმა გიორგი მაჩაბელმა და მიხაკო წერეთელმა, იმავე წელს 25 იანვარს დეპეშით მიმართეს ვუდრო ვილსონს: "ბატონო პრეზიდენტო! როდესაც მოვა დრო კაცობრიობის ორგანიზაციის გადაკეთებისა თქვენი იდეების მიხედვით, როდესაც ზავის მომავალ კონგრესზე ამერიკის ხალხს და მის პრეზიდენტს ერგებათ ხვედრად შეასრულონ დიდმნიშვნელოვანი როლი, მაშინ არ დაივიწყოთ საქართველო, რომელსაც აქვს ყოველ შემთხვევაში იმდენივე უფლება დამოუკიდებლობაზე ან შინაგან მთლიან ავტონომიაზე, რამდენიც ყოველ სხვა უსამართლოდ დაჩაგრულ ერს". (იხ. ოთარ ჯანელიძე - ნარკვევები საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის ისტორიიდან).

სამწუხაროდ, მაშინდელი "კაცობრიობა" და მისი პოლიტიკური ელიტა მზად არ აღმოჩნდა ვუდრო ვილსონის ჰუმანისტური პროექტის განხორციელებისათვის. მართალია "ერების საერთაშორისო ასოციაცია" - უფრო ზუსტად კი - "ერთა ლიგა" დაარსდა, მაგრამ მის წევრობაზე უარი განაცხადა თვით ვილსონის სამშობლომ - აშშ-მ. საქმე ის გახლდათ, რომ ამერიკის პრეზიდენტის მოწინააღმდეგენი სენატში უმრავლესობას შეადგენდნენ და სწორედ მათი წყალობით ქვეყნის საკანონმდებლო ორგანომ უარყო შეერთებული შტატების ერთა ლიგაში გაწევრიანების იდეა. პრეზიდენტი არ შეურიგდა მტკივნეულ მარცხს. მან თითქმის მთელი ამერიკა მოიარა და ხალხს არწმუნებდა ერთა ლიგაში ქვეყნის გაწევრიანების სიკეთეში, მაგრამ ამ მცდელობამაც უნაყოფოდ ჩაიარა. 1920 წლის მარტში სენატმა საბოლოოდ უარყო შეთანხმება ერთა ლიგის შესახებ. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წინაპარი - ერთა ლიგა - შეერთებული შტატების, მისი შექმნის ინიციატორი ქვეყნის გარეშე აღმოჩნდა და ვერც ითამაშა ის დიდმნიშვნელოვანი როლი, რაც ვილსონის ჩანაფიქრით უნდა შეესრულებინა.

დამოუკიდებელი საქართველო და აშშ

ის რომ, ამერიკის პოლიტიკური ელიტის უმრავლესობამ უარი თქვა თავისსავე პირმშოზე - ერთა ლიგაზე, მხოლოდ რეალისტური და შორსმჭვრეტელი გათვლით უნდა აიხსნას. ერთა ლიგის წესდება მის წევრებს ავალდებულებდა სამხედრო-პოლიტიკურ დახმარებას, თუ რომელიმე მათგანი აგრესიის მსხვერპლი აღმოჩნდებოდა. მაშინდელ შეერთებულ შტატებს, ჩანს, არ ჰქონდათ საამისო შესაძლებლობები, რომ ვთქვათ იგივე საბჭოთა რუსეთს დაპირისპირებოდნენ, თუ ეს უკანასკნელი ერთა ლიგის წევრ რომელიმე პატარა ქვეყანას დაპყრობით დაემუქრებოდა. იმავე რეალისტური პოლიტიკის ერთგულებით იყო გამოწვეული ისიც, რომ შეერთებული შტატები არ აღმოჩნდა საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის დე-ფაქტო და დე-იურე დამოუკიდებლობის მაღიარებელ სახელმწიფოთა შორის.

თავდაპირველად შეერთებულმა შტატებმა სცადეა, სამხრეთ კავკასიის რეგიონში აქტიური როლი ეთამაშა და დახმარებოდა აქ წარმოქმნილ სახელმწიფოებს. ამიერკავკასიის კომისარიატის შექმნის წინა დღეებში თბილისში, შეერთებული შტატების კონსული სმიტი სახელმწიფო მდივანს ლანსინგს წერდა: "შაბათს მე დავესწრები სხდომას, სადაც ჩამოყალიბდება ამიერკავკასიის მთავრობა... აუცილებელია გავუწიოთ მათ ფინანსური დახმარება". (საქართველოს ისტორიის ნარკვევები. ტ. VI). ცოტა უფრო გვიან, 1918 წლის აპრილში, როცა ოსმალეთის არმია საქართველო-სომხეთის ტერიტორიაზე შემოიჭრა, სახელმწიფო მდივანი ლანსინგი ცდილობდა, დაერწმუნებინა ანტანტის უმაღლესი საბჭო, რომ დიდი ბრიტანეთის სამხედრო დახმარების გარეშე სომხებს ემუქრებოდა "სრული განადგურება", რომ ქართველებმა სომხებს შესთავაზეს კავშირი და ა.შ.

შეერთებული შტატების ხელისუფლება, პოლიტიკური ვითარების კარგად გაცნობის მიზნით, არ კმაყოფილდებოდა საქართველოში არსებული ამერიკის წარმომადგენლობის მიერ მიწოდებული ინფორმაციით და აქ სპეციალურ მისიებს აგზავნიდნენ. 1918 წლის დეკემბერში ბათუმს ეწვია ამგვარი მისიის წარმომადგენელი, ჩიკაგოს უნივერსიტეტის რექტორი და საერთაშორისო სამართლის დოქტორი ჯედსონი. იგი შეხვდა დემოკრატიული რესპუბლიკის წარმომადგენელს დიომიდე თოფურიძეს. 1919 წლის მარტში თბილისში მორიგი ამერიკული მისია ჩამოვიდა სმიტისა და მურის შემადგენლობით. საგარეო და შინაგან საქმეთა მინისტრებთან ევგენი გეგეჭკორთან და ნოე რამიშვილთან შეხვედრისას საუბარი ეხებოდა საქართველოზე ამერიკის მანდატის შესაძლებლობას. უფრო ენერგიულად ამერიკელები სომხეთზე მანდატის მიღებას ცდილობდნენ. 1920 წლის 24 მაისს პრეზიდენტმა ვილსონმა კონგრესისაგან სომხეთზე მანდატის უფლებამოსილება მოითხოვა. პრეზიდენტი ამჯერადაც დამარცხდა. სენატის საგარეო საქმეთა კომისიამ კვლავ რეალური ვითარების საღი შეფასების ნიადაგზე დაასკვნა, რომ შეერთებულ შტატებს არ შესწევდა სომხეთისა და მით უფრო საქართველოს დაცვის ძალა. 1920 წლის 1 ივნისს კონგრესმა სომხეთის მანდატზე უარი განაცხადა.

სამხრეთ კავკასიის სახელმწიფოებისათვის - საქართველოსა და აზერბაიჯანისათვის - მძიმე რეალობას წარმოადგენდა შეერთებული შტატების სახელმწიფო მდივნის ბ. ქოლბის 1920 წლის 10 აგვისტოს გამოქვეყნებული ნოტა. დოკუმენტის ერთი ადგილი ეხებოდა საქართველოს და აზერბაიჯანს. აშშ უარს ამბობდა ვერსალის (პარიზის) საზავო კონფერენციის გადაწყვეტილებებზე, მათ შორის კი ანტანტის სახელმწიფოების მიერ ამ რესპუბლიკების ცნობაზე. ეს კი ნიშნავდა, რომ ორივე კავკასიური სახელმწიფო კვლავინდებურად ყოფილი იმპერიის შემადგენელ ტერიტორიებად მიიჩნეოდა. ერთის შეხედვით ქოლბის ნოტა საქართველო-აზერბაიჯანისათვის მძიმე განაჩენის ტოლფასი გადაწყვეტილება აღმოჩნდა, მაგრამ ისიც გასათვალისწინებელია, რომ შეერთებული შტატები არც საბჭოთა რუსეთს ცნობდნენ და შესაბამისად არც მის კუთვნილ ქვეყნებად მიიჩნევდნენ კავკასიის სახელმწიფოებს. შტატების მთავრობა თვლიდა, რომ ბოლშევიკური ხელისუფლება რუსეთის ხალხების ნების საწინააღმდეგოდ მართავდა ქვეყანას და ამიტომ ვაშინგტონი "მტრულად ეკიდებოდა საბჭოთა რეჟიმთან ყოველგვარ მოლაპარაკებას და ურთიერთობას". ერთის მხრივ, ქოლბის ნოტა ვერ კისრულობდა დამოუკიდებელი საქართველო-აზერბაიჯანის დაცვას, ხოლო იმავდროულად იგი მტრულად იქნებოდა განწყობილი, თუ საბჭოთა რუსეთი საქართველოს აგრესიით დაემუქრებოდა და დაიპყრობდა.

გაცილებით მძიმე შედეგის მომტანი საქართველოსთვის, ანტანტის სხვა სახელმწიფოების პოზიცია აღმოჩნდა. ევროპის ვერც ერთმა სახელმწიფომ ვერც ცალკე და ვერც ერთიანი ძალით, ხელი ვერ შეუშალა საბჭოთა რუსეთის აღდგენას რომანოვების იმპერიის საზღვრებში. საქართველოს პირველი დამოუკიდებელი რესპუბლიკა დიდი ბრიტანეთის სავაჭრო ინტერესებს შეეწირა. მართალი აღმოჩნდა საბჭოთა რუსეთის ნაციონალურ საქმეთა კომისარი იოსებ ჯუღაშვილი-სტალინი, რომელიც იმ ხანებში წერდა, თუ ჩვენ საქართველოს დავიპყრობთ, ანტანტა მისთვის თავს არ გამოიდებსო.

1921 წლის 16 მარტს დიდ ბრიტანეთსა და ბოლშევიკურ რუსეთს შორის ხელშეკრულება გაფორმდა. თანახმად ხელშეკრულებისა, საბჭოთა რუსეთი ვალდებულებას კისრულობდა, თავი შეეკავებინა სამხედრო პოლიტიკური ზემოქმედებისაგან აზიის რომელიმე ხალხის მიმართ, "რაც ბრიტანეთის ინტერესების საწინააღმდეგო" იქნებოდა. მხედველობაში ჰქონდათ ინდოეთი და ავღანეთი. სამაგიეროდ, "ბრიტანეთის მთავრობა იღებდა ანალოგიურ განსაკუთრებულ ვალდებულებას, იმ ქვეყნების მიმართ, რომლებიც ყოფილი რუსეთის იმპერიის ნაწილს წარმოადგენდნენ და ამჟამად დამოუკიდებელნი გახდნენ". ეს იმას ნიშნავდა, რომ ბრიტანეთი არავითარ სამხედრო-დიპლომატიურ ღონისძიებას არ მიმართავდა საქართველოს დამოუკიდებელი რესპუბლიკის გამოსაქომაგებლად ან დასაცავად. პირველი რესპუბლიკის საერთაშორისო მხარდაჭერის პერსპექტივას მაშინ დაესვა წერტილი, როცა ზემოაღნიშნულ ხელშეკრულებას ბოლშევიკური რუსეთის სახელით ლეონიდ კრასინმა, ხოლო გაერთიანებული სამეფოს სახელით კი - რ. ს. ჰორნმა მოაწერეს ხელი.

აშშ და "საბჭოთა" საქართველო

XX საუკუნის ისტორიამ ერთი რეალობა საცნაურყო: ევროპის ვერც ერთი სახელმწიფო ვერ იქცა ჯერ საბჭოთა რუსეთის, შემდგომში კი საბჭოთა კავშირისა და სოციალისტური ბანაკის გაძლიერებისა და ექსპანსიის პოტენციურ წინაღობად. აქედან გამომდინარე, ევროპა ვერ იქნებოდა საბჭოთა იმპერიაში გამომწყვდეული ხალხების ეროვნული მოძრაობისა და 90-იანი წლებიდან კი - პოსტკომუნისტური ეპოქის ახალი დამოუკიდებელი სახელმწიფოების მფარველ-მოკავშირე, რომელიც სამხედრო-პოლიტიკური პოტენციალით დაუპირისპირდებოდა "ბოროტების იმპერიას".

ერთადერთი სახელმწიფო, რომელსაც სწორედ "რუსული სოციალიზმის" გლობალიზაციის წინაღობის მისია დაეკისრა, აშშ აღმოჩნდა. შესაბამისად, საბჭოების ტყვეობაში მყოფი "სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკების" ეროვნულ მოძრაობათა მფარველ-მოკავშირეც აშშ უნდა ყოფილიყო ადრე თუ გვიან. მაგრამ ეს არ მომხდარა გასული საუკუნის 20-იან წლებში, მიუხედავად იმისა, რომ 1926 წლის აპრილში ვირჯინიის შტატის დეპუტატმა კოპლანდმა და სენატორმა მურმა სენატში წარადგინეს ბილი "დიპლომატიური წარმომადგენლის დანიშვნის შესახებ კავკასიის რესპუბლიკაში, რომელიც შედგება საქართველოს, აზერბაიჯანისა და ჩრდილოეთ კავკასიის ეროვნული რესპუბლიკებისაგან".

დოკუმენტი იუწყებოდა, რომ "საქართველოს სამეფო" მრავალი წლის მანძილზე არსებობდა და ეწინააღმდეგებოდა მუდმივ აგრესიას. "მეფის ხელისუფლება შეცვალა საქართველოს ეროვნულმა რესპუბლიკამ, რომელიც 1918 წლის 26 მაისს შეიქმნა თავისი კონსტიტუციით კანონიერ საფუძველზე და თავისუფალი ნებით. რესპუბლიკის არსებობა აღიარეს მსოფლიოს სახელმწიფოებმა აშშ-ს გამოკლებით.

მიუხედავად იმისა, რომ 1920 წელს რუსეთის მთავრობამ აშკარად ცნო რესპუბლიკა, იგივე მთავრობა შეიჭრა რესპუბლიკაში, დაამყარა და დღემდე ახორციელებს თავის კონტროლს მის ტერიტორიაზე, რითაც აიძულა ადგილობრივი მთავრობა დაეტოვებინა ჯერ თბილისი, ხოლო შემდეგ ბათუმი და გამგზავრებულიყო საფრანგეთში, სადაც აგრძელებს თავის საქმიანობას.

ასეთივე კატასტროფული სიტუაცია შეიქმნა აზერბაიჯანის ეროვნულ რესპუბლიკასა და ჩრდილოეთ კავკასიის ეროვნულ რესპუბლიკაში.

აშშ-ს კონგრესი და მთავრობა თვლიან, რომ არ უნდა მოიწონონ რუსეთის მთავრობის ასეთი ქმედებები და მხარი დაუჭირონ აღნიშნული რესპუბლიკების ხალხებს. ითვალისწინებენ ზემოთქმულს და:

1. აშშ-ს სენატი და პალატა, რომლებიც კონგრესში შეიკრიბნენ, ადგენენ: განისაზღვროს კანონით ნებადართული თანხა საქართველოს, აზერბაიჯანისა და ჩრდილოეთ კავკასიის რესპუბლიკებში დიპლომატიური წარმომადგენლის დანიშვნასთან დაკავშირებით, როგორც კი პრეზიდენტი მიზანშეწონილად ჩათვლის ასეთ დანიშვნას. (იხ: ქართული დიპლომატიის ისტორიის ნარკვევები, II ნაწ. მთ. რედ. როინ მეტრეველი).

შეერთებული შტატები "საბჭოეთის" ხალხთა დამოუკიდებლობისათვის მისწრაფების მოიმედე არ ყოფილა 30-იან წლებში, როცა ფაშიზმმა თითქმის მთელი ევროპის კონტინენტი მოიცვა. პირიქით, შტატების მოსახლეობაში იზოლაციონისტური განწყობილების გაძლიერებამ მოქმედებაში მოყვანა ნეიტრალიტეტის კანონმდებლობა, რომელიც კატეგორიულად უკრძალავდა ხელისუფლებას "სხვის ომში" ჩაბმას.

ეს არ მომხდარა 40-იან წლებში, რადგან ფაშიზმთან ბრძოლის აუცილებლობამ აშშ საბჭოთა კავშირთან მოკავშირეობის საჭიროებამდე მიიყვანა.

მეორე მსოფლიო ომის შემდგომი პერიოდიდან მდგომარეობა საგრძნობლად იცვლება. აშშ ცივ ომში ებმება საბჭოთა კავშირის სოციალ-იმპერიალისტური პოლიტიკის წინააღმდეგ. ცივი ომის ერთ-ერთი მიზნად ცხადდება ევროპის ე.წ. "სოციალისტური ბანაკის" ქვეყნების დამოუკიდებლობის აღდგენა. საქართველო და საბჭოეთის სხვა "მოკავშირეები" ჯერ კიდევ შორს არიან გამანთავისუფლებელი პროცესებისაგან, მაგრამ 1954 წლიდან ქართულ ენაზე მაუწყებლობას იწყებენ ამერიკის მთავრობის მიერ დაფინანსებული რადიოსადგურები "ამერიკის ხმა" და "თავისუფლება". თავისუფალი და ობიექტური აზრის მომდინარე ტალღებმა დიდი როლი ითამაშა ქართული საზოგადოების საბჭოურ-იდეოლოგიური ბანგისაგან გამოფხიზლებასა და ეროვნული ღირებულებებისაკენ შემოტრიალების პროცესში. საინტერესოა, რომ ამავე წელს, დეკემბერში წარმომადგენელთა პალატის სახელმწიფო მდგომარეობის შემსწავლელ კომიტეტს წარედგინა კომუნისტური აგრესიის შემსწავლელი სპეციალური კომიტეტის საგანგებო მოხსენება საქართველოს შესახებ. მოხსენების სათაური თავად მიგვანიშნებს მის შინაარსზე: "საქართველოს ოკუპაცია და გასაბჭოება კომუნისტების მიერ". 1955 წელს მოხსენება შეერთებული შტატების მთავრობის გამომცემლობამ ბროშურის სახით გამოსცა ვაშინგტონში, ხოლო მის შესავალში კი ვკითხულობთ: "მოხსენება მიზნად ისახავს საქართველოსა და ქართველი ხალხის ისტორიის უმთავრესი მომენტების, მათ შორის ამ ქვეყნის დაპყრობისა და ოკუპაციის კომუნისტური პერიოდის მიმოხილვას. ვიმედოვნებთ, ეს მოხსენება ამერიკელ ხალხს საშუალებას მისცემს უკეთ გაეცნოს კომუნიზმის მიერ დამონებული ერებისა და ხალხების ისტორიას..." (ამავე სათაურით მოხსენება ქართულად თარგმნა ირაკლი კენჭოშვილმა და თბილისში გამოიცა პაატა ნაცვლიშვილის რედაქტორობით. 1991 წ).

უკვე 50-იან წლებში აშშ მსოფლიოს არაერთ ცხელ წერტილში დაუპირისპირდა საბჭოთა იმპერიალიზმს, მაგრამ ეს იყო ე.წ. შეკავების პოლიტიკა, რომელიც თავდაცვითი სტრატეგიას გულისხმობდა. 1956 წლის ოქტომბერ-ნოემბერში საბჭოთა ჯარებმა ჩაახშვეს უნგრეთის დემოკრატიული აჯანყება, მაგრამ აშშ-მ თავი შეიკავა უნგრეთის საქმეებში ჩარევისაგან. პრეზიდენტ ეიზენჰაუერის ადმინისტრაცია "მასობრივი საპასუხო დარტყმის" დოქტრინით შემოიფარგლა, რაც ბირთვული იარაღის გამოყენებას გულისხმობდა, ამერიკაზე ბირთვული აგრესიის შემთხვევაში. მიუხედავად ამისა, სულ უფრო მზარდი სამხედრო-ეკონომიკური პოტენციალის გამო აშშ თავისთავად და უკვე ამ პერიოდიდან სულ უფრო გამოკვეთილად აღიქმებოდა, როგორც სოციალისტური ბანაკის ტყვე ხალხების ბუნებრივი მოკავშირე. 1975 წლის ივლის-აგვისტოში ჰელსინკის ევროპის უშიშროებისა და თანამშრომლობის თათბირის მონაწილე ქვეყნებმა, მათ შორის აშშ-მ და საბჭოთა კავშირმა ხელი მოაწერეს დასკვნით აქტს. საბჭოთა მხარემ სხვებთან ერთად ივალდებულა საკუთარ ქვეყანაში ადამიანის უფლებებისა და ძირითადი თავისუფლებების - აზრის, სინდისის, რწმენის, ხალხთა თანასწორუფლებიანობის დაცვა. ამ ვალდებულებამ მთელს კავშირში და სოციალიტურ ბანაკში, მათ შორის საქართველოში, დასაბამი მისცა დისიდენტური და ეროვნული მოძრაობის ინტენსიურ აღმავლობას. დისიდენტური მოძრაობა საბჭოთა მარქსისტულ-ლენინური იდეოლოგიის მესაფლავე აღმოჩნდა.

თუ დისიდენტურმა მოძრაობამ საბჭოთა იდეოლოგიას საბოლოოდ გამოუთხარა ძირი, აშშ-ს პრეზიდენტის რონალდ რეიგანის მტკიცე კურსის პოლიტიკამ, შეიძლება ითქვას, რომ საბჭოთა კავშირი და საერთოდ, რუსული "რეალური სოციალიზმი" შეიწირა. უპირველეს ყოვლისა კი, აშშ გამანთავისუფლებელ ფაქტორად მოევლინა საბჭოთა იმპერიის სახელმწიფოებრიობა-წართმეულ და დამოუკიდებლობა-დაკარგულ ქვეყნებს, მათ შორის - საქართველოს.

ეპიზოდური ურთიერთობიდან სტრატეგიულ მოკავშირეობამდე

საქართველოს უკანასკნელი 10-15 წლის რეალობის განმსაზღვრელი ფაქტორი - პოლიტიკური, ეკონომიკური, სოციალური, კულტურულ-ინტელექტუალური, სამხედრო თუ სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლაა. თავად დამოუკიდებლობის გამოცხადება 1991 წლის 9 აპრილს - ამ ბრძოლის მხოლოდ პრელუდია გახლდათ. ეს პროცესი დღესაც არ დასრულებულა. ჯერჯერობით საქართველოს ამ რთული ბრძოლის გზაზე დანაკარგებისა და მონაპოვრების ჭრელი შედეგი აქვს და კვლავ გარდამავალ პერიოდში იმყოფება. ერთადერთი სახელმწიფო, რომელსაც პოტენციურად შეეძლო საქართველოს მხარდამჭერი და მომავალში სტრატეგიული მოკავშირე ყოფილიყო, აშშ გახლდათ. ეს კარგად უწყის ქართველმა საზოგადოებამ. უკანასკნელი 10-12 წლის მანძილზე ქართულ-ამერიკულმა ურთიერთობებმა ფრაგმენტული, ეპიზოდური ფორმიდან ინტენსიური და სტრატეგიული პარტნიორობის ხასიათი მიიღო. 1992 წლიდან, როცა საქართველო გაერო-ს წევრი გახდა, ჩვენი ქვეყნის ყველა ნაბიჯის უკან ევროდასავლურ სტრუქტურებში ინტეგრაციისაკენ, ფარულად თუ აშკარად შეერთებული შტატები იდგა. ეს ხდებოდა გეგმაზომიერად, თანდათანობით და რთული კონკურენციის ფონზე, რომელიც ორ ზესახელმწიფოს - აშშ-სა და რეგიონის ყოფილ მეტროპოლიას შორის არსებობდა და არსებობს. ბრძოლა რეგიონისთვის გარდამავალი უპირატესობით მიმდინარეობდა და არაიშვიათად, მტკივნეულად აისახებოდა საქართველოს საშინაო ვითარებაზე.

1992-2003 წლებში საქართველო ერთდროულად ორმაგი ორიენტაციის საგარეო პოლიტიკური კურსის გატარებას ცდილობდა. წინა ხელისუფლება თითქოს ერთის მხრივ პროდასავლურ ორიენტაციას დაადგა, თუმცა ხშირად ადასტურებდა ხოლმე, რომ ქვეყნის სტრატეგიული მოკავშირე რუსეთის ფედერაციაც არისო. 1993 წელს საქართველო დამოუკიდებელი სახელმწიფოების თანამეგობრობაში გაერთიანდა. თითქმის იმავდროულად კი, ქვეყანა ჩრდილოატლანტიკური თანამშრომლობის საბჭოში შევიდა. 1994 წელს საქართველომ ხელი მოაწერა ნატო-ს პროგრამას "პარტნიორობა მშვიდობისათვის". პარალელურად, საქართველო არაერთი ევროდასავლური და საერთაშორისო ორგანიზაციის თუ პროექტის წევრი ქვეყანა გახდა.

მიუხედავად ყველაფრისა, საქართველოს იმჟამინდელი ხელისუფლება, ერთგვარი გეოპოლიტიკური მოლოდინის მდგომარეობაში და გადაუწყვეტელი დილემის წინაშე იმყოფებოდა. ერთი შეხედვით, ვითარება ვახტანგ მეექვსის ეპოქის ანალოგიურსა ჰგავდა, რამაც დავით გურამიშვილს ცნობილი ბრალდება წარმოათქმევინა: "სამს დიდს ხელმწიფეს პირს აძლევს, სამგან იკეთებს ყმობასა! ყეენის სპასალარია, თავს ირჭვამს მის რაყმობასა! რუსთ ხელმწიფესთან მამაობს, ხვანთქართან ჩემობს ძმობასა!"

ორიენტაციული გორდიას კვანძი საქართველომ 2003 წლის ნოემბრის მოვლენების დროს გახსნა. ქვეყნის ახალი ხელისუფლება საბოლოოდ, მიუკიბ-მოუკიბავად, ბალანსირებისა და მანევრირების გარეშე, გამოკვეთილად დაადგა დასავლური არჩევანის გზას. საგარეო ორიენტაციის ნათელმა განსაზღვრამ ადეკვატური პასუხები გამოიწვია დასავლეთის მხრიდან. დაჩქარდა მთელი რიგი პროცესები, რომლებიც წლების განმავლობაში გაყინული იყო, მაგ. სამხედრო ბაზების საკითხი.

1999 წლის ნოემბერში, სტამბულის სამიტზე, რომელზეც მოხდა შეთანხმება რუსეთის სამხედრო ბაზების საქართველოს ტერიტორიიდან გაყვანის შესახებ, აშშ-ს პრეზიდენტი ბილ კლინტონი ამბობდა: "ეს დოკუმენტები ხელს შეუწყობს იმ რეგიონის (კავკასია-საქართველოს - ავტ.) აყვავებასა და უშიშროებას, რომელიც მთელი პლანეტისათვის უაღრესად მნიშვნელოვანია. აბრეშუმის გზაზე მდებარე ამ ქვეყნებში მიმდინარე პროცესებს უდიდესი მნიშვნელობა აქვს. ევროპის უშიშროებისათვის ისინი დიდწილად განსაზღვრავენ ურთიერთობას აღმოსავლურ და დასავლურ სამყაროებს შორის". პრეზიდენტს მხედველობაში ჰქონდა როგორც ბაზების გაყვანის, აგრეთვე სამხრეთ კავკასიის უსაფრთხოების, ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის, ტრანსკასპიური გაზსადენის და სხვა პროექტების შესახებ ხელშეკრულებები. ამ ხელშეკრულებების მთავარი ხელშემწყობი აშშ გახლდათ. მიუხედავად ამისა, სტამბულის სამიტის შემდეგ რამდენიმე წელი ისე გავიდა, რომ რუსეთის მხრიდან სხვადასხვა პრობლემების მომიზეზებით და საქართველოს ადრინდელი ხელისუფლების მომლოდინე პოზიციის წყალობით, ბაზების შესახებ ორმხრივი მოლაპარაკებები ჩიხში შევიდა.

ამ მხრივ, უკანასკნელი ერთი წლის განმავლობაში უფრო მეტი გაკეთდა, ვიდრე წინა 4 წლის მანძილზე. საზოგადოება კარგადაა ინფორმირებული უკანასკნელ თვეებში ბაზების საკითხის გააქტიურების თაობაზე, ამიტომ ამ თემას აღარ გავაგრძელებთ.

არც თუ მდიდარი ქართულ-ამერიკული ურთიერთობების წარსულიდან, დღეს გამოიკვეთა ტენდენცია, რომ ის უფრო ინტენსიური, ზევრისმომცველი და პერსპექტიული იქნება. მხოლოდ ამგვარი ტენდენციის დამადასტურებლად შეიძლება მივიჩნიოთ პლანეტის უძლიერესი სახელმწიფოს პრეზიდენტის ჯორჯ ბუშის სტუმრობა საქართველოში.

დღეს ისეთი დროა, ნებისმიერი ფაქტი თუ ხდომილება, სულ ცოტა, რამდენიმე ინტერპრეტაციით მაინც იხსნება, მით უფრო საქართველოში, სადაც ძნელია რაიმეზე შეთანხმება. ამ შემთხვევაშიც ასე იქნება. სკეპტიკოსებისათვის ბუშის ჩამოსვლა მხოლოდ ამერიკული ინტერესებიდან იქნება განხილული. ისეთებიც აღმოჩნდებიან, რომელნიც ათი მაისის ვიზიტს, წინა ორი საუკუნის მანძილზე რუსეთის იმპერატორების და ცეკა-ს გენერალური მდივნების საქართველოში, როგორც საკუთარ პროვინციაში ჩამოსეირნებას შეადარებენ. მაგრამ მადლობა ღმერთს, რომ არსებობს ობიექტური აზრი და რეალური ოპტიმიზმი. იგი იტყვის, რომ საქართველო, ჯერ კიდევ მოუწყობელი, ღარიბი, დანაწევრებული, ასეა თუ ისე მაინც დაადგა აღმოსავლურ-ევროპული განთავისუფლებული ქვეყნის გზას. იგი იმედს გვაძლევს, რომ საქართველო იქნება გეოპოლიტიკური ფუნქციის მატარებელი ქვეყანა, ხოლო ჯორჯ ბუშის ვიზიტი კი იმისი დასტურიცაა, რომ საქართველო აშშ-ს, ამერიკელი ხალხის მეგობარი და მოკავშირე ხდება, აქედან მოსალოდნელ-გამომდინარე შედეგებით.

თვალსაზრისი

არა ამიერკავკასია, არამედ ამერიკ-კავკასია!

ტარიელ ჭანტურია

მე პირადად ასე ვეძახი, და სულ არ მაინტერესებს, ეწყინება ეს ექს-მეტროპოლიას თუ არა! თუ გზაზე მიდგება საქმე, მე ჩემს გულში მხოლოდ ერთი გზა მეგულებოდა მუდამ საქართველოსთვის - ის, რომელიც მიდიოდა ამერიკაში და მოდიოდა ამერიკიდან (რაკი გურული ვარ, ეტყობა, გურული მხედრების ამერიკულმა ტურნემ მომეტებულად დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა ბავშვობაში ჩემზე...). მეოთხედი საუკუნის წინათ, როცა ჩვენში ტოტალიტარული რეჟიმი მძვინვარებდა, მე დავწერე დოკუმენტურ მასალაზე აგებული პოემა "ძმები". გავიხსენებ პოემის წინათქმას:

"ერთი ძმა ქართველი კომპოზიტორია, მეორე - ამერიკელი ბალეტმაისტერი. "ქართველი" - წერია ანდრია ბალანჩივაძის პასპორტში. "ამერიკელი" - იუწყება ჯორჯ ბალანჩინის პირადობის მოწმობა. ერთად იზრდებოდნენ დღისით, ერთად იძინებდნენ ღამით. ახლა დღე-ღამეც სხვაგვარად აქვთ გაყოფილი...

ეს თემა ჩემთვის არაა ახალი. "ძე შეცთომილი" ერქვა პოემას - მე ის დავწერე ორი ძმის გამო.

"ძე შეცთომილი" ერქვა სპექტაკლს, ბალანჩინმა საგასტროლოდ რომ ჩამოიტანა თბილისში.

ასეთი იყო ამერიკელი ძმის დაბრუნება".

მე ბოდიშს მოვუხდი მკითხველს, საკუთარი თავის ციტირება რომ მომიხდა, მაგრამ მოვიქეცი ასე იმიტომ მხოლოდ, რომ საქმე ეხება ამერიკელი ძმის დაბრუნებას...

თავის დროზე "ძმების" გამო კრიტიკას კრინტი არ დაუძრავს - იმდენად გამჭვირვალე იყო ორი ძმის მეტაფორა, სოციალისტური რეალიზმის ხელის ბიჭები მოერიდნენ ამერიკასთან საქართველოს დაძმობილების რეკლამას...

მადლობა ღმერთს, დღეს ამიერკავკასია - ამიერკავკასიაა, ან თითქმის ამერიკ-კავკასიაა!

მახსოვს, როგორ გამაოცა გაკვეთილზე იმის გაგებამ, რომ სადღაც ვიღაცამ ვიღაცის წინააღმდეგ გადაიხადა ასწლიანი ომი... არადა, აგერ, ჩვენს თვალწინ ქართულმა სულმა რუსული იმპერიალიზმის წინააღმდეგ იომა, არც მეტი, არც ნაკლები, ორასი წელი!

ორასწლიანი ომი! - ეს შესიტყვება უსათუოდ უნდა შემოვიდეს მიმოქცევაში! - იგი ჩვენი ტანჯვის სურათსაც კარგად ხატავს და ჩვენს გამარჯვებასაც ნამდვილ ფასს სდებს!

ორასწლიანი ომი! ნუთუ მართლა გონია ვინმეს, რომ ჩვენ ამ ორასწლიან უთანასწორო ომს ამერიკის გარეშე მოვიგებდით! სწორედ ამერიკამ ჩაითრია უაზრო შეჯიბრში რუსეთი, გაალატაკა, გამოაშტერა, გამოაქლიავა, დააბეჩავა, დაასუსტა იგი და დაშალა! - მოუგო ომი უომრად!

ის დიდი, ორასწლიანი ომი დასრულდა! ომალოს ინციდენტი, ომის მერე რომ ბრძოლებია აქა-იქ, სწორედ ის ბრძოლაა! დიდი ანგარიშით, აფხაზეთიცა და სამაჩაბლოც ასეთი ომსმერმინდელი უაზრო და უმიზნო ბრძოლებია, და იგი მალე დასრულდება (საქართველოს საფრენად ორი ფრთა აქვს - კოლხეთი და იბერია. დღეს ცალი ფრთა მოტეხილია, მაგრამ იგი მალე მორჩება და საქართველო შეძლებს შორეული სივრცეების გადალახვას...).

კი ბატონო, ამერიკანიზაცია ჩვენზე დიდი ქვეყნებისთვის არის პრობლემა, მაგრამ იმ დიდი ქვეყნების გაკვეთილიც უნდა გავიზიაროთ. რით ერევა, მაგალითად, ამ პრობლემას იაპონია? მან ირწმუნა, რომ "აბსოლუტვოდკა" უსათუოდ არ ჯობს საკეს, სონეტი - ტანკასა და ხოკუს, რაინდი - სამურაის, ევროპული ხალათი - კიმონოს, არაბიკა - სურნელოვან ჩაის... მან ფარად იფარა თავისი დიდი კულტურა და გადარჩა.

მსოფლიოს საუკეთესო ექსპერტებმა საქართველო პოლიფონიის დედაქალაქად გამოაცხადეს. ეჭვი არ მეპარება, ენობრივი ბარიერი რომ არ უშლიდეს ხელს, დიდი ქართული პოეზიაც - ხალხურიცა და რუსთაველ-გალაკტიონისაც - მსოფლიო პოეზიის დედაქალაქად, ყოველ შემთხვევაში, ერთ უმთავრეს ქალაქად ჩაითვლებოდა!

მერედა, თამაზ ჭილაძის თქმისა არ იყოს, რატომ დააყენა ქართულმა პოლიტიკამ ქართული კულტურა კედელთან! ის მაინც როგორ დაივიწყეს, რა დამართა რამდენიმე დიდ ქვეყანას კულტურაზე ხელის აღმართვამ!

შორეულ გზაზე შემდგარი ყოველი გონიერი მოგზაური უპირველეს ყოვლისა საგზალზე ფიქრობს. ჩვენი საგზალი რა უნდა იყოს მარადისობისკენ მიმავალ გზაზე?

ჩვენი სახელმწიფოებრიობის 3000 წელი შესრულდა!

გვიფიქრია თუ არა, რა საგზლით გამოიარა საქართველომ ეს სუპერმარათონული დისტანცია - ეს სამიათასწლიანი გზა!

უდიდესი კულტურა, უდიდესი სულიერება იყო მისი საგზალი!

და თუ დღეს ეს კულტურა, ეს სულიერება არ გვინდა, მაშინ ან განვლილი გზის გამო რას ვზეიმობთ, ან მარადისობაში რით ვაპირებთ გამგზავრებას - საგზლის გარეშე?

თუ წამით ამერიკანიზაციის პრობლემას ისევ მივუბრუნდებით, უნდა ვთქვათ, რომ საფრთხობელად ინგლისური ენაც გამოცხადდა. ამასთან დაკავშირებით არ შემიძლია არ დავიმოწმო ბატონ ოთარ ჩხეიძის ერთი პუბლიკაცია ("ძველი ქალამნები"), რომელშიც იგი უსაფუძვლოდ მიიჩნევს ინგლისურისადმი ამგვარ დამოკიდებულებას. ჩვენ როგორმე ეს ორასწლიანი ჭირი მოვიშოროთ - რუსეთის უზოდიშო ბატონობა, და მერე პრეზიდენტის ერთი ბრძანება, ერთი ცირკულარიც კმარა ინგლისურენოვანი აბრებისა და რეკლამების სფეროში წესრიგის დასამყარებლადო, ბრძანებს ბატონი ოთარი. გარდა იმისა, რომ მთლიანად ვეთანხმები, ერთი ღიმილისმომგვრელი ამბავიც მინდა გავიხსენო და ამით, ჩემი ფიქრით, მეტი დამაჯერებლობა შევძინო ბატონი ოთარის ნათქვამს.

ადრე, ანტიბიოტიკების აღმოჩენამდე, არ არსებობდა სიფილისის სამკურნალო ეფექტური პრეპარატი. ამიტომ სიფილისს, თუ შეიძლება ასე ითქვას, მკურნალობდნენ ტრანზიტული გზით - სიფილიტიკს ხელოვნურად შეჰყრიდნენ ციებას, ციება სპობდა ვენერიულ სენს, და ამის შემდეგ მკურნალობდნენ ციებას - ქინაქინა და მისთანანი უკვე გვქონდა...

დაახლოებით ასე უნდა მოხდეს ჩვენი "მკურნალობაც": ინგლისურმა (როგორც ციებამ) უნდა ამოძირკვოს რუსული (როგორც სიფილისი), ციების სამკურნალო ხერხი და საშუალება კი, როგორც ბატონი ოთარ ჩხეიძე ბრძანებს, მრავალია. მათ შორის უპირველესი - უმაღლესი ხელისუფლების, იმავე პრეზიდენტის ნებაა.

მთავარი ჭირიდან დავიხსნათ როგორმე თავი და დანარჩენს იოლად მოვევლება.

ხოლო რუსული რომ ამ ეტაპზე მთავარი ჭირია, ეს საკამათო არ უნდა იყოს - არასდროს არც ერთ ქვეყანას არც ერთ ქვეყანაში არ ჰყოლია იმოდენა მეხუთე კოლონა, რამოდენაც რუსეთს ჰყავს საქართველოში - საქართველო გაძეძგილია კოლექტიური აგენტებით (იქნებ მთლად მარჯვე ვერ არის, მაგრამ ჩემი ტერმინია). აი, ამ მეხუთე კოლონის, ამ კოლექტიური აგენტურის განეიტრალების სურვილი გვიბიძგებს ამგვარი მსჯელობისკენ, და არა პუშკინისა და ტოლსტოის, ჩეხოვისა და გოგოლის, დოსტოევსკისა და პასტერნაკის ენის - დიდი რუსული ენის სიძულვილი, როგორც ეს იმავე მეხუთე კოლონის რომელიმე პროვოკატორმა წარმომადგენელმა შეიძლება განაცხადოს...

9 აპრილის ტრაგედიასთან დაკავშირებით ჭაბუა ამირეჯიბმა ბრძანა, ჩვენ მსოფლიოში ობოლი ერი ვართო...

დაფნარის ქვევრ-სამარხებში ჩონჩხებს პირში უდევთ "ობოლი" - ბერძნული ფულის ყველაზე მცირე ერთეული. "ობოლი" ქარონის ძღვენი იყო - საფასური სტიქსეს წყალზე განსვენებულის გადაყვანისთვის. იმ დროს, როცა ქართველებს "ობოლით" კრძალავდნენ, ჩვენ, დღევანდელი ტერმინი რომ ვიხმაროთ, ინტეგრირებულები ვიყავით ძლევამოსილ ბერძნულ სამყაროსთან, და ობოლი ერი არ გვეთქმოდა...

ობოლ ერად ჩვენ მერე ვიქეცით! გვაქციეს!

დღეს ჩვენ უკვე აღარა ვართ ობოლი ერი! - უკანასკნელ ათწლეულში ფორსირებული ტემპებით ისეთი ამბები მოხდა, ჩვენ აღარ გვეთქმის ობოლი ერი!

საქართველოსთან კარგადაა ამერიკა!

საქართველოსთან კარგად არიან მეგობარი და მეზობელი ქვეყნები!

მოგზაური საქართველოს აბგაში ერთი უმთავრესი საგზალი იდეოლოგია უნდა იყოს.

მაგრამ რა არის, ბოლოს და ბოლოს, ეს იდეოლოგია?

რაკი ამის თაობაზე ჩემი აზრი ჩემზე უკეთ სხვამ გამოთქვა, მეც იმ სხვის აზრს მოგახსენებთ: "მთავარია, იდეოლოგია პროპაგანდაში არ აგვერიოს. ადამიანები ხომ ცხოვრებაში პრიორიტეტებს ეყრდნობიან! სწორედ ეს პრიორიტეტები, ეს უმაღლესი ღირებულებებია იდეოლოგია (ი. მამლეევი)".

ესე იგი - კულტურა შენი! ესე იგი - საუკუნეების მანძილზე შემუშავებული მორალური კოდექსი შენი! ჩამოთვლას აზრი არა აქვს - ყველამ ვიცით, რით არის საქართველო საქართველო!

მარადისობისკენ მიმავალ გზაზე ჩვენს მოგზაურს კომპასიც სჭირდება, მაგრამ ჩვენს მკითხველს უკვე აქვს ამის პასუხი...

გრძელი გზის თაობაზე სიტყვა გამიგრძელდა...

ჩემს ნაუბარში მე არსად მიხსენებია ევროპა. ასე შეგნებულად მოვიქეცი - ევროპა ჩვენ თვითონა ვართ, და ყველა პრობლემა, რამაც ამერიკასთან მიმართებაში, შესაძლოა, ჩვენ შეგვაწუხოს, არც ევროპის სხვა, ჩვენზე დალხინებულ ქვეყნებს ეკლიათ!

ჩემი ეს პოემა - "ძმები" - თავში რომ ვახსენე, აპოთეოზით მთავრდება:

"... და დედამიწის ორი ნახევარსფერო
გავს ორ მოყვარულ ძმას,
საფრთხის გამო
მორიგეობით რომ იძინებენ!"

ჩვენც - საქართველო და ამერიკა - ვიძინებთ მორიგეობით, ანუ ვფხიზლობთ მორიგეობით. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ მარადისობის შორეულ გზებზე მიმავლებს ხიფათი ნაკლები შეგვხვდება!

გაზეთი "დრონი", 21.08.1999წ.
იბეჭდება მცირედი შემოკლებით.

* * *

ტეხასს იქით - იმერი ხარ,
ტეხასს აქით - ამერი ხარ!
უდიდესო,
უმაღლესო,
უცნაურო -
ამერიკავ!

ფოლკნერი ხარ,
კრამერი ხარ,
მარკ ტვენი ხარ,
ჰამერი ხარ!
უტკბილესო,
უმწარესო,
უნათლესო -
ამერიკავ!

ქვეყნად ვარსკვლავს
რა გამოლევს!
პარიზს - ზიზი ჟან-მერი ყავს!
ბალანჩინის აფრენილი
გელსი კერკლანდ - ამერიკას...

ასეც წარმომიდგენიხარ:
ხელში კინოკამერით ხარ! -
ჩაპლინის და
დისნეის და
მერლინ მონროს
ამერიკავ!

გამეხარდა ანდრიას და
ჯორჯის - ძმების - შერიგება!
ამიტომ მსურს შენი ქება!
ამიტომ ვთქვი შენი ქება!

ჩემი ტოლი - შენი ღვიძლი -
რატომ უნდა გამერიყა!..
რა დრო იყო მაინც, არა?
დღეს სხვა დროა, ამერიკა!

მეჩვენება, თითქო ღმერთმა
კაი კარტი დამირიგა!
სულ მინდოდა დამერეკა
მადლობისთვის, ამერიკავ!

წიგნიდან "უცენზურო ლექსები"

TV პროგრამა

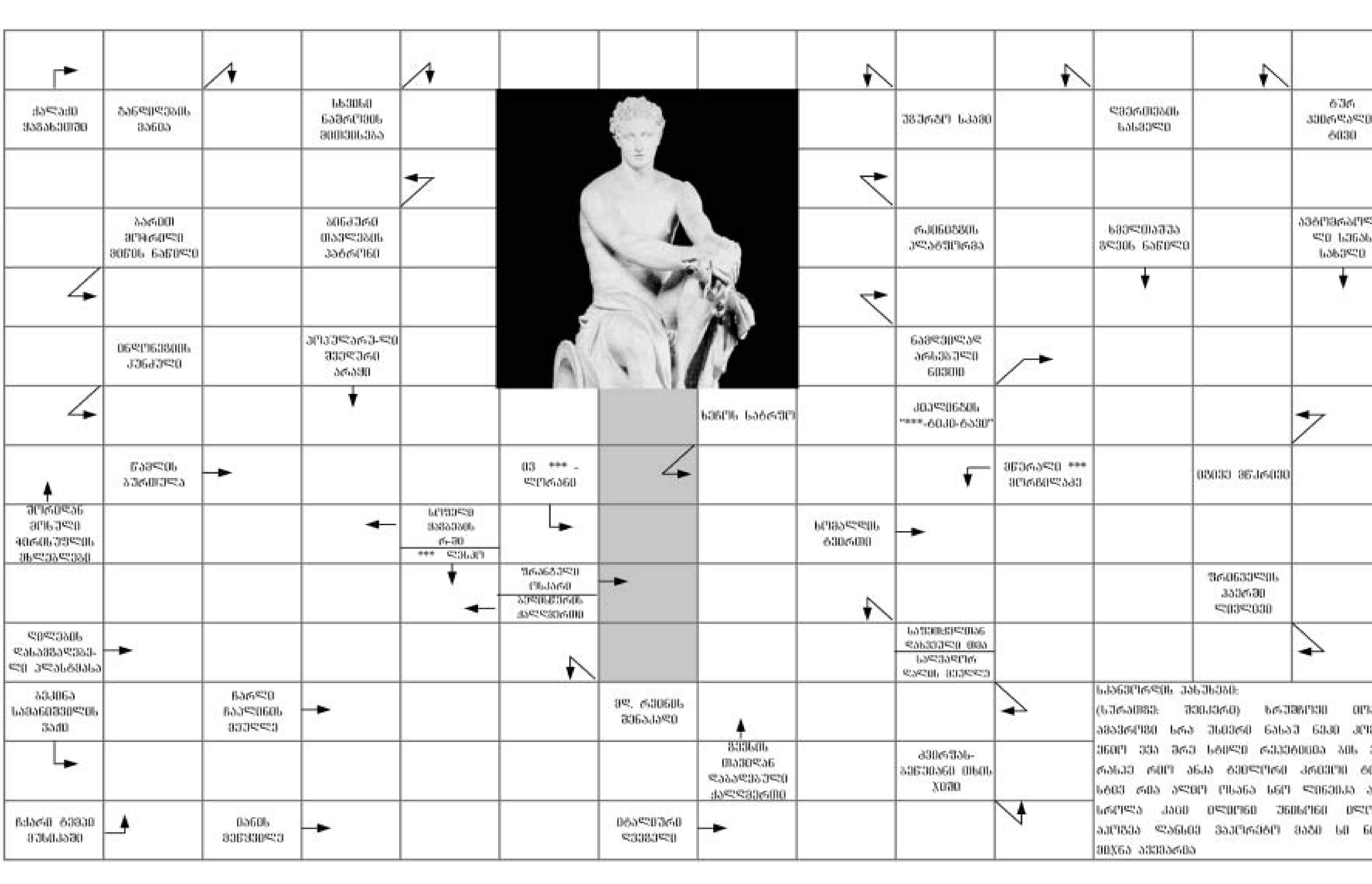

TV პროგრამა

9 მაისი

რუსთავი - 2

07.30 დილა **08.00** ტენკო **10.00** სერიალი "ოცნების კოშკები" **11.00** ღამის შოუ **12.00, 15.00, 17.00, 18.00, 21.00, 01.35** კურიერი **12.20** სერიალი "გრძნობათა ტყვეობაში" **13.30** მხ. ფილმი "ბედი კაცისა" (გ) **15.25** სერიალი "ბევერლი ჰილზი" **16.30** სერიალი "ოცნების კოშკები" **17.25** ტენკო **18.30** პატრული **19.00** სერიალი "უცნობი" **19.50** სერიალი "გრძნობათა ტყვეობაში" **22.00** სუსტი რგოლი **23.00** დოკ. ფილმი "ტრავმა" **00.00** მხ. ფილმი "ჩოჩარა" (18) (სოფი ლორენი) **02.00** პატრული

08.00 დოკ. ფილმები **10.00** სერიალი "დანაშაული" **11.00** სერ. "მემკვიდრე ლუნა" **12.00** "მთავარი" **12.20** ანიმაციური ფილმი "მეფე არტური" **12.45** ანიმ. სერიალი "პატარა კენგურუები" **13.00** "სარჩევი" **14.00** სერ. "მაქსიმო ჩემი სიყვარული" **15.00** "მთავარი" აფხაზურ ენაზე **15.20** "მთავარი" რუსულ ენაზე **15.30** ბიოგრაფიული პორტრეტები -კონდოლიზა რაისი **15.55** მხ. ფილმი "ჯვარცმული კუნძული" **17.30** "ვაკანსია" **18.00** "მთავარი" -რეგიონებიდან **18.30** "მედიატორი" **19.30** პრეზიდენტ ჯორჯ ბუშის ჩამოსვლა (აეროპორტი) **20.00** "მთავარი" **20.45** "ბაბილინა" **21.00** დოკ. ფილმი "მოგზაურობა" **21.30** კონცერტი **22.00** დოკ. ფილმი "ჯორჯ ბუში" **23.00** მთავარი - სპეცგამოშვება **23.30** მხ. ფილმი "რიგითი რაიანის გადასარჩენად" **01.15** საინფ. გამოშვება

მზე

09.00 ანიმაციური ფილმი "აბა დამაცადე" **10.00** "პირველი ქართველი მფრინავი - ქებურია" **10.30** მხ. ფილმი "მე დევიდი ვარ" (ბენ ტიმერი) **11.00, 13.00, 14.00, 16.00** საინფ. გამოშვება "მზერა" **12.10** გ. ცხვიტავა "სნაიპერი" **12.50** "ტექსელის საძმო სასაფლაო" - კლიპი **13.05** გადაცემა "ჯეოსტარი" **14.15** მხ. ფილმი "გვირაბი" (ჰაინო ფერკი) **15.10** შემეცნ. პროგრამა "სამყაროს უთვალავი ფერი" **17.00, 19.00, 20.00** საინფ. გამოშვება "მზერა" **17.20** გ. ცხვიტავა "წვრთნა" **18.10** "ქართული ხმები" 1-ლი ფილმი **19.05** სერ. "ჩენტო ვეტრინე" **20.30** ამერიკის პრეზიდენტის დახვედრა (აეროპორტი) **21.00** გ. ცხვიტავა "ორფოლო" **21.30** კონცერტი **23.30** კრიმ. სერიალი "სთშ" მე-3 ს. **00.30** მხ. ფილმი "ჩემი ოცნების ქალიშვილი" (გ) (პენელოპა კრუზი)

მეორე არხი

19.00 სერიალი "კარიბის გული" **19.50** "ბაბილინა" **20.05** დოკ. სერიალი "სიცოცხლე ტყავის, ბუმბულისა და ბეწვის ქვეშ" **20.30** დოკ. სერიალი "ევროპის ახალი სახე" **20.55** დოკ. ფილმი "გახსოვდეთ ბიზანტია" **21.45** კონცერტი **22.35** კინოსეანსი "მოლანდება"

იმედი

07.00 დოკ. სერიალი "მშვიდობით მე-20 საუკუნევ" **07.45** იმედის დილა **08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00** ქრონიკა **08.05** იმედის დილა **09.15** "ნუცას სკოლა" **10.05** სერიალი "მოჯადოება" **11.15** დროება **12.40, 03.25** ტვ-მარკეტი **13.15** მხ. ფილმი "ჯარისკაცის მამა" **15.00, 17.00, 18.00, 19.00, 22.00, 03.15** ქრონიკა **15.20** კონცერტი, ეკა კვალიაშვილი "იმპერია" **17.10, 04.40** იმედის მელოდიები **17.25** ვაკაჭი-ნიუსი **18.25** "მერიდიანი" **22.55** "ნიკა ქავთარაძის შოუ" **23.55** მხ. ფილმი "ღიმილის ბიჭები" **01.30** ეროვნული საკალათბურთო ასოციაცია **04.00** ნუცას სკოლა (გამ.)

აჭარა

08.00 მუსიკა **08.30** საინფ. დაიჯესტი **09.00** მულტფილმი **10.00** "პროექტი მომავალი" **10.30, 12.05, 13.40** ტელე-მარკეტი **10.40** სათავგად. ფილმი "მეათე სამეფო" **13.40** მუსიკა **14.15, 14.50, 17.15, 18.00** ტელე-მარკეტი **14.30** "ახალი ამბები" **15.00** მხ. ფილმი "მტერი ალაყაფის კართან" **17.30** "ახალი ამბები" **18.10** მულტფილმი **18.30** "ნოვოსტი" **19.00, 19.25** ტელე-მარკეტი **19.10** "სილამაზის ხელოვნება" (სამედიცინო გადაცემა) **19.30** პირდაპირი ტრანსლაცია. თბილისი **20.30** "ახალი ამბები" **21.30** პირდაპირი ტრანსლაცია. თბილისი **22.40** "პროექცია" **23.00** დოკ. ფილმი "ომების ისტორია" შ ნაწ. **00.00** საინფ. დაიჯესტი **00.25** მხ. ფილმი "ინგლისელი პაციენტი"

ОРТ

06.00, 12.00, 15.00, 18.00 Новости. **06.10** "День Победы". Праздничный канал. **10.00** Москва. Красная площадь. Военный парад, посвященный Дню Победы. **11.10** Иосиф Кобзон. "Письма с фронта". **12.40** Киноэпопея Юрия Озерова **"ОСВОБОЖДЕНИЕ". "БИТВА ЗА БЕРЛИН. ПОСЛЕДНИЙ ШТУРМ". 15.10** Концерт группы "Любэ". **16.20** Владислав Галкин в кинофильме **"ДИВЕРСАНТ". 20.00 "Светлой памяти павших в борьбе против фашизма". Минута молчания.** "Поклонимся великим тем годам.." Прямая трансляция с Красной площади. **22.00** Время. **22.20** Леонид Быков в фильме **"В БОЙ ИДУТ ОДНИ СТАРИКИ" 23.50** Песни Великой Победы. **00.50** Михаил Волков в фильме **"БОЙ ПОСЛЕ ПОБЕДЫ" 03.30** Евгений Карельских в фильме **"ЧЕРНАЯ БЕРЕЗА".** Лейтенант Андрей Хмара после контузии в боях под Минском возвращается в партизанский лагерь. Там врач Антонина Ивановна делает ему операцию. В августе 1941 года за помощь советскому воину ее расстреливают, оставив сына сиротой. После войны Андрей возвращается домой. С теми, с кем партизанил и воевал, начинает восстанавливать свой завод из руин. Женится, усыновляет трех сирот и начинает поиски Василька, сына Антонины Ивановны..

НТВ

06.00 Марк Бернес в фильме **"ДВА БОЙЦА" 07.20** "Марш Победы". Фильм Т. Шахвердиева. **08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00** Сегодня. **08.15** Майское утро. **08.40** Александр Збруев в сериале **"БАТАЛЬОНЫ ПРОСЯТ ОГНЯ". 1**-я с. **10.20** Сериал **"БАТАЛЬОНЫ ПРОСЯТ ОГНЯ". 13.20** Сериал **"БАТАЛЬОНЫ ПРОСЯТ ОГНЯ". 14.55** Премьера. "Рождение Победы". **16.20** "Тайны разведки". "Неизвестный генерал". **17.00** Михаил Ульянов в фильме **"ДОБРОВОЛЬЦЫ". 19.35** Евгений Миронов в фильме **"В АВГУСТЕ 44-ГО..". 19.55 Светлой памяти павших в борьбе против фашизма. Минута молчания. 20.02** Худ. фильм **"В АВГУСТЕ 44-ГО..".** (продолжение). **22.25** Татьяна Миткова и Михаил Осокин в проекте "Москва - Берлин". **00.25** Журнал Лиги чемпионов. **01.00** Спенсер Трейси в комедии **"ЭТОТ БЕЗУМНЫЙ, БЕЗУМНЫЙ МИР".** По дороге в Лас-Вегас едут несколько автомобилей. В первом - бизнесмен с женой и тещей. Во втором - дантист с супругой, решившие отметить свой второй медовый месяц. В третьем - парочка гангстеров. Они не знакомы друг с другом и вряд ли когда-нибудь встретились, если бы не один случай.. На пути им встречается на бешеной скорости летящий автомобиль. Водитель не справляется с управлением и машина срывается в овраг. Все в ужасе, все - свидетели. Но пострадавший еще дышит. Перед смертью он успевает собравшимся возле него людям открыть свою тайну: под Большим W он спрятал клад. И вот путешественники превращаются в пиратов. Они наперегонки несутся за сокровищами, пытаясь по дороге посильней испортить жизнь конкурентам.. **04.15** Сериал **"ЗВЕЗДНЫЕ ВРАТА-3". 05.05** Сериал **"МЕРТВЫЕ НЕ ЛГУТ".**

კორპორაცია სიკვდილი

მწერალი-ფანტასტი რობერტ შეკლი კიევში დღეებს ითვლის

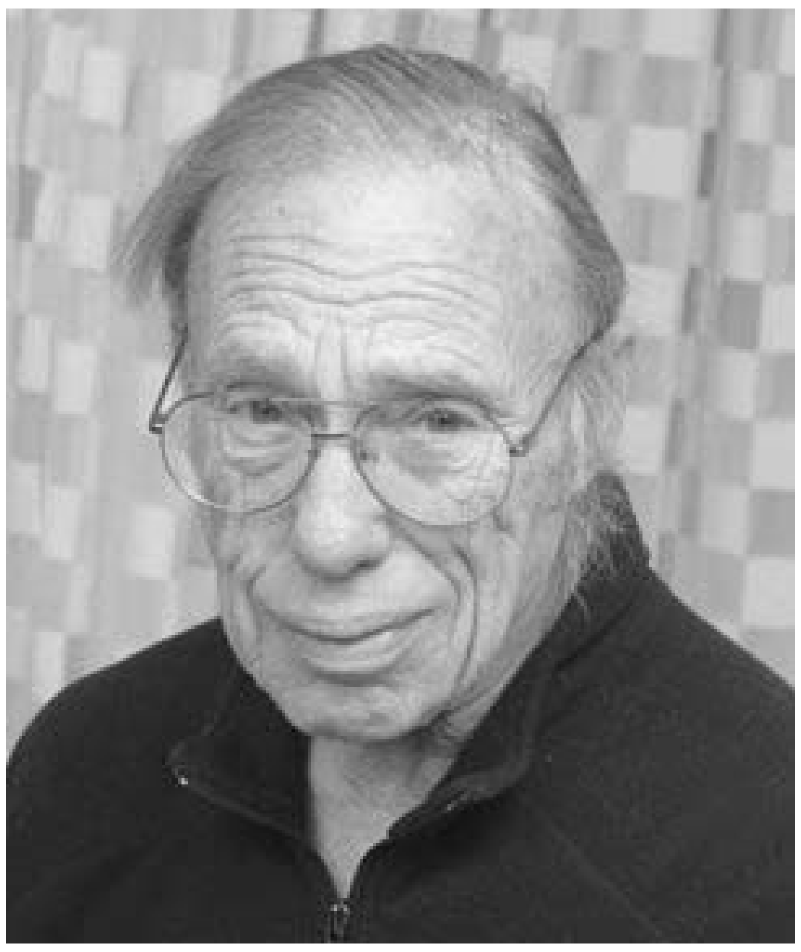

ფანტასტიკური ლიტერატურის ერთ-ერთი ცნობილი ნაწარმოების "უკვდავების კორპორაციის" ავტორის, მწერალ-ფანტასტ რობერტ შეკლის ჯანმრთელობა კრიტიკულია. უკვე რამდენიმე დღეა, რაც დიაგნოზით სუნთქვის პროგრესირებადი უკმარისობა იგი კიევის კერძო კლინიკის პაციენტია. როგორც მისი წარმომადგენლები იუწყებიან, შეკლის მდგომარეობა ამ ეტაპზე უიმედოა, ამიტომ ყველაფრისთვის მზად არიან. იმისთვის, რომ მწერლის ორგანიზმის მუშაობა რაც შეიძლება სწრაფად აღადგინონ, ექიმებმა იგი ხელოვნურად დააძინეს. შეკლის ადრე გულის ინფარქტი აქვს გადატანილი, რაც მის მდგომარეობას უფრო ამძიმებს.

ვიდრე ექიმები შეკლის სიცოცხლისთვის იბრძვიან, მის გარშემო სკანდალი აგორდა. მისი წარმომადგენლების თქმით, ავადმყოფის გადაყვანა სახელმწიფო საავადმყოფოში სურდათ, რაზეც უარი განაცხადა უკრაინის ჯანდაცვის სამინისტრომ. სამინისტრო კი თავს იმართლებს, რომ ასეთი თხოვნით არავის მიუმართავს და კერძო კლინიკაზე არჩევანი თავად მწერლის ახლობლებმა შეაჩერეს. გარდა ამისა, ეს კლინიკა აღჭურვილია უახლესი ტექნიკით და იქ მაღალკვალიფიციური ექიმები მუშაობენ. ამასობაში რობერტ შეკლი რამდენიმე წუთით გონს მოვიდა და ხელოვნური აპარატის გამორთვა მოითხოვა.

კიევში მწერალი სამი კვირის წინ მწერალ-ფანტასტთა საერთაშორისო ასამბლეაზე დასასწრებად ჩავიდა. პარალელურად კიევში ტარდებოდა ფანტასტიკური კომპიუტერული კვირეული. მასზე დასასწრებად კიევს უამრავი ცნობილი ფანტასტი ესტუმრა. მათ შორის ანჯეი საპკოვსკი, რობერტო კვალია, ჰენრი ლაიონ ოლდრი და სერგეი ლუკიანენკო.

ასამბლეის მიმდინარეობისას დააჯილდოეს საუკეთესო ფანტასტიკური რომანის, მოთხრობისა და ნოველის უკრაინელი მწერალი-ფანტასტები. აგრეთვე აღნიშნეს საუკეთესო კრიტიკული ნაშრომის ავტორი და უცხოენოვანი ლიტერატურის უკრაინულად მთარგმნელი.

ავად გახდომამდე რობერტ შეკლი აღფრთოვანებით საუბრობდა კიევში ვიზიტის შესახებ. "ამ ქვეყანაში ჩამოსვლამ ახალ სამყაროსთან მაზიარა. ძალიან მომეწონა კიევი. არ გამოვრიცხავ, რომ ჩემს მომავალ ნაწარმოებში მოქმედება უკრაინის დედაქალაქში გადმოვიტანო", - აღნიშნა მწერალმა, რომელმაც იმ დღეებში ათასობით ავტოგრაფი დაარიგა.

ავტოგრაფების დარიგება რობერტ შეკლიმ 50 წლის წინ დაიწყო. 1952 წელს გამოვიდა მისი პირველი მოთხრობა "რაღაც უფასოდ". როგორც მოგვიანებით იხსენებდა, მოთხრობა რეი ბრედბერის, თეოდორ სტერჯინისა და ჰენრი კატნერის ნაწარმოებების გავლენით შექმნა. რობერტ შეკლის კარიერა სამეცნიერო-ფანტასტიკური ლიტერატურის "ოქროს ხანაში" დაიწყო. თავიდან ჟურნალ Galaxy-ში იბეჭდებოდა, სადაც ერთი სიტყვისთვის მხოლოდ 4 ცენტს უხდიდნენ.

რობერტ შეკლი არასდროს განიცდიდა ფანტაზიის ნაკლებობას. ჯერ კიდევ 50-იან წლებში, როდესაც მთვარეზე გაფრენაზე არც ოცნებობდნენ, იგი თამამად აღწერდა დედამიწის თანამგზავრამდე მისასვლელ მეთოდებს. მისი საყვარელი თემა კი სურვილების ასრულებაა. მან ნიმუშად აიღო ალადინისა და მისი ჯადოსნური ლამპრის ზღაპარი და თავის პერსონაჟებს არც ერთ სურვილზე არ ეუბნებოდა უარს. სწორედ ასე შეიქმნა "კორპორაცია უკვდავება" (1958 წელი), რომელშიც მოთხრობილია, თუ როგორ იქცევა ადამიანისთვის უკვდავება სასჯელად.

ამ ნაწარმოების მიხედვით 1992 წელს რეჟისორმა ჯეფ მერფიმ გადაიღო მხატვრული ფილმი Freejack. მასში მთავარ როლებს ასრულებენ ემილიო ესტევეზი, მიკ ჯაგერი, ენტონი ჰოპკინსი და რენე რუსო. გარდა ამისა, რობერტ შეკლის რომანები არაერთხელ გამხდარა რეჟისორების ყურადღების საგანი, თუმცა ყველა დანარჩენი პროექტი ნაკლებად საინტერესო აღმოჩნდა.

აღსანიშნავია, რომ 76 წლის შეკლი კომპიუტერულ თამაშ Netrunner-ის შექმნაშიც მონაწილეობდა. უკანასკნელი მოთხრობა Godshome 1999 წელს გამოსცა.

ძალადობას წინააღმდეგ ბოტეროც ილაშქრებს

ირმა კახურაშვილი

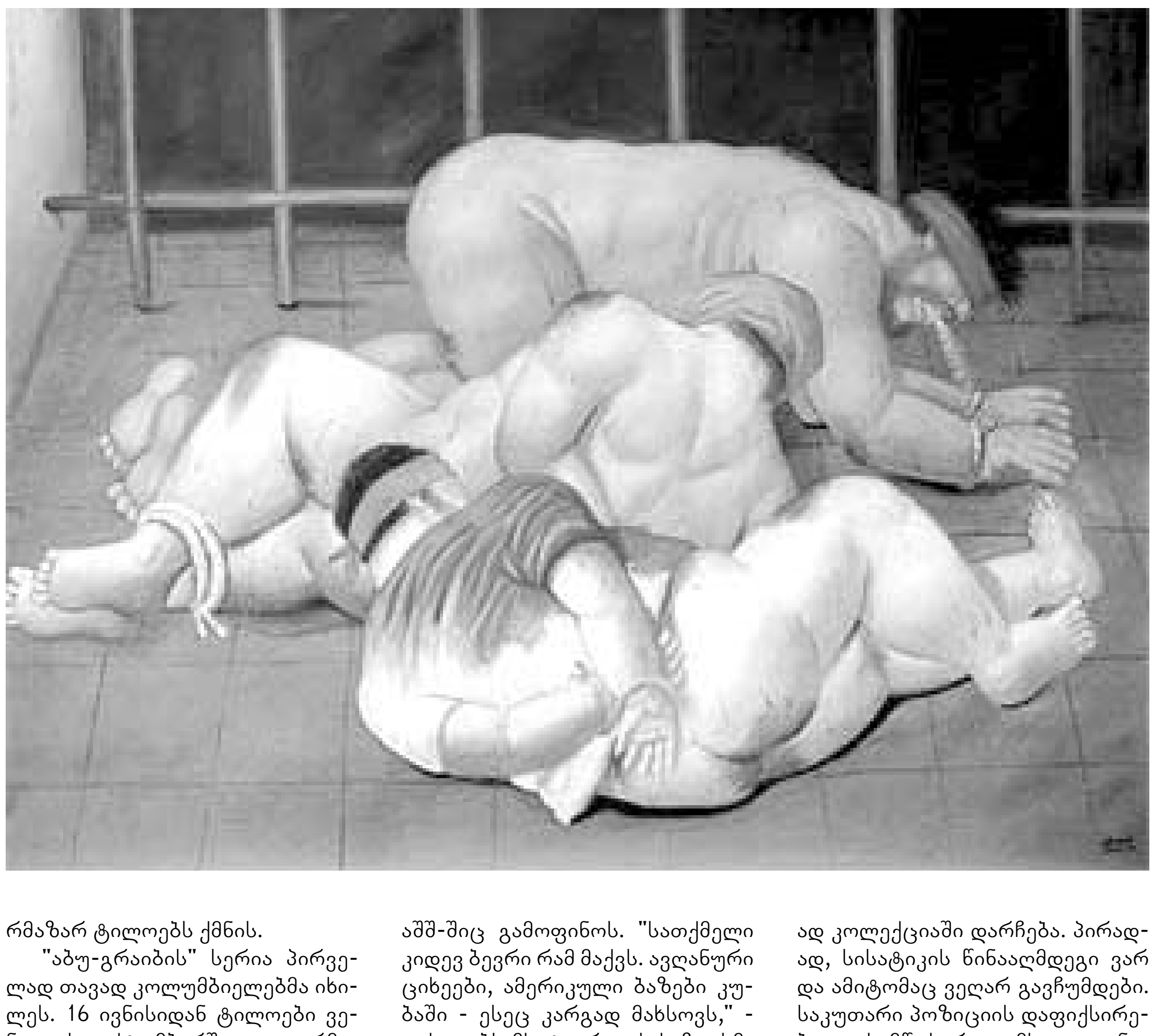

"როცა კოლუმბია ცივილიზებულ და მშვიდობიან ქვეყნად იქცევა, ადამიანები შეხედავენ ჩემს ნახატებს და გაოცდებიან, რაოდენ ირაციონალურ, აბსურდულ მსოფლიოში ვცხოვრობდით," - თქვა ერთხელ კოლუმბიელმა მხატვარმა ფერნანდო ბოტერომ, რომელმაც ნიუ-იორკში 15, საფრანგეთში კი 30 წელი იცხოვრა, მაგრამ ყველა ნამუშევარი კოლუმბიას მიუძღვნა.

თუმცა, ამჟამად, ცნობილი მხატვარის შთაგონების წყარო ერაყელი ტყვეებისადმი ამერიკელი ჯარისკაცების უნდობელი დამოკიდებულება გახდა. 48 ნამუშევრისგან შექმნილი ახალი სერია "აბუ-გრაიბი" ძაღლებით დაშინებულ, ციხის მეთვალყურეებისგან ნაცემ და გაშიშვლებულ ტყვეებს ასახავს. ეს პროექტი ძალადობის წინააღმდეგაა მიმართული.

ბოტერო ლათინური ამერიკის ცოცხალ შემოქმედთა შორის ყველაზე სახელმოხვეჭილია. მისი ექსპოზიციები მსოფლიოს უამრავ დიდ მუზეუმს ამშვენებს, სკულპტურები კი პარიზის, რომის, ჩიკაგოს, მადრიდისა და ნიუ-იორკის ქუჩების შესანიშნავ ინტერიერადაა ქცეული. ბოტეროს შემოქმედების ძირითადი, ტრადიციული თემატიკა ლათინური ამერიკის სოფლის ცხოვრების ამსახველი გროტესკული ჩანახატებია, თუმცა 2004 წლისთვის მხატვარი საზოგადოების გაოცებასაც ახერხებს და კოლუმბიაში მომხდარი სამოქალაქო ომის ამსახველ უზარმაზარ ტილოებს ქმნის.

"აბუ-გრაიბის" სერია პირველად თავად კოლუმბიელებმა იხილეს. 16 ივნისიდან ტილოები ვენეციას, ოქტომბერში კი - გერმანიას მოივლიან. ევროპული ტურნეს შემდეგ ნამუშევრები საბერძნეთში გადაინაცვლებენ. ფერნენდო ბოტეროს სურს, ნახატები აშშ-შიც გამოფინოს. "სათქმელი კიდევ ბევრი რამ მაქვს. ავღანური ციხეები, ამერიკული ბაზები კუბაში - ესეც კარგად მახსოვს," - აცხადებს მხატვარი. ის ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ ეს პროექტი არაკომერციულია, ანუ ტილოები არ გაიყიდება. "ვიდრე ცოცხალი ვარ, ყველა ნამუშევარი ჩემს პირად კოლექციაში დარჩება. პირადად, სისასტიკის წინააღმდეგი ვარ და ამიტომაც ველარ გავჩუმდები. საკუთარი პოზიციის დაფიქსირება კი, სამწუხაროდ, მხოლოდ ნამუშევრებით შემიძლია," - თვლის ბოტერო.

ფერნანდო ბოტერო მედელინში 1932 წლის 19 აპრილს დაიბადა. ბავშვობაში ტორეადორობაზე ოცნებობდა. თუმცა, 15 წლის ასაკში მოულოდნელად შეცვალა გადაწყვეტილება და მხატვრობა მოისურვა, რითაც კონსერვატული წესების დამცველი ოჯახის წევრები საგონებელში ჩააგდო.

საყვარელ ქალაქს მხატვარმა 18 სკულპტურა უსახსოვრა. მის ხელგაშლილობაზე დღესაც ლეგენდები დადის. მაგალითად, ბოგოტის ხელოვნების მუზეუმს ბოტერომ აჩუქა თანამედროვე ფერწერის კოლექცია, რომლის ღირებულებაც 60 მილიონ დოლარს აღემატება. მხატვრის 100-მდე ნამუშევარი კი მედელინის მუზეუმშია დაცული.

ბოტეროს ტილოებზე ძირითადად სასაცილო, მსუქანი და მოუქნელი ადამიანებია გამოსახული. მხატვარი ხშირად იმეორებს, რომ ასეთი გზით საზოგადოების მგრძნობელობაზე (და აქ ეროტიკის გარდა ყველაფერია ნაგულისხმევი!) ზემოქმედებს.

ისევე, როგორც ყველა ბუმბერაზი შემოქმედის, ფერნანდო ბოტეროს ტილოებიც მუდმივ საფრთხეშია. შარშან, მადრიდის პოლიციამ დიდი ძალისხმევის შედეგად აღმოაჩინა ესპანეთიდან გატაცებული 10 ტილო. გამტაცებლებმა აღიარეს, რომ მათ გაყიდვას არც კი გეგმავდნენ. ნამუშევრები ნარკოტიკებზე უნდა გადაცვლილიყო და ეს პირველი შემთხვევა როდია.

ბოტეროს ტილოების ფასი საკმაოდ სოლიდურია. შეგახსენებთ, რომ "საუზმე ბალახზე" მილიონ დოლარადაა გაყიდული.

სააქციო საზოგადოება "კალასის" თანამშრომლები იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა

თამაზ მოხეილის ძე შოთაძე

და სამძიმარს უცხადებენ განსვენებულის ოჯახს.

პანაშვიდი: 10,11 მაისი, 16 საათზე.
გამოსვენება: 12 მაისს 15 საათზე.
მისამართი: ქავთარაძის 25, კორპუსი 2.

თქვენი რეკლამა ჩვენს გაზეთში
20-24-04
20-00-24

საქართველოს კინემატოგრაფიის ეროვნული ცენტრი

აცხადებს კონკურსს

კინოხელოვნების პოპულარიზაციისთვის

კონკურსში გამარჯვებული პროექტ(ებ)ი ნაწილობრივ (მაქსიმუმ 50%-ით) დაფინანსდება ეროვნული კინოცენტრის მიერ.

ეროვნული კინოცენტრისგან მოთხოვნილი თანხა არ უნდა აღემატებოდეს 10 ათას ლარს.

კონკურსის საერთო ბიუჯეტია 20 ათასი ლარი

პროექტი უნდა განხორციელდეს 2005 წლის დასრულებამდე.

პროექტის წარდგენის ბოლო ვადაა 2005 წლის 31 მაისი, 17:00 სთ.

საქართველოს კინემატოგრაფიის ეროვნული ცენტრი

0105 თბილისი, მარჯვენა სანაპიროს 4,
ტელ/ფაქსი: 98 42 01 E-mail: kinocentre@myoffice.ge